

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ν. ΖΟΥΚΗ

ΑΝΔΡΩΣΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΑΘΗΝΑΙ 1967

19827
—

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ν. ΖΟΥΚΗ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1967

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ (ΙΤΥΥΔΕΚ)

ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΔΕΠΛΟ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΔΕΠΛΟ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΑΔΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΔΕΠΛΟ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΜΕΡΟΣ Α'

1. Ὁ πιστὸς φίλος.

Πιστεύω¹ τῷ φίλῳ. Πιστὸν φίλον ἐν κινδύνοις γινώσκεις². Ὁ φίλος τὸν φίλον ἐν πόνοις³ καὶ κινδύνοις οὐ λείπει. Τοῖς τῶν φίλων λόγοις ἀεὶ πιστεύομεν. Εἰ⁴ κινδυνεύετε, ὦ φίλοι, τοὺς τῶν ἀνθρώπων τρόπους⁵ γινώσκετε· οἱ μὲν γὰρ ἄπιστοι φίλοι οὐ μετέχουσι⁶ τοῦ κινδύνου, οἱ δὲ πιστοὶ συγκινδυνεύουσι τοῖς φίλοις. Πιστοῖς φίλοις μᾶλλον⁷ ἢ χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ πιστεύομεν. Οἱ ἀγαθοὶ ἄνθρωποι καὶ ἐν κινδύνοις ἀεὶ ἀγαθὸν ἔχουσι θυμόν⁸. τῷ γὰρ θεῷ πιστεύουσιν. ὦ φίλε, ὁ θεὸς τοὺς ἀγαθοὺς ἀνθρώπους οὐ λείπει. Πολλοὶ ἄνθρωποι τῷ πλούτῳ μᾶλλον ἢ τῷ θεῷ πιστεύουσι.

2. Ὁ γεωργός.

Τῶν κατοίκων τῆς Ἑλλάδος πολλοὶ γεωργοὶ ἔσμεν. Ἐν δὲ τῷ οἴκῳ ποίμνια καὶ ζῷα τρέφομεν. Πολλάκις δ' ὅμως μάτην¹ τοὺς ἀγροὺς ἡμεῖς θεραπεύομεν· οἱ μὲν γὰρ κάπροι τοὺς καρποὺς διαφθείρουσιν², οἱ δὲ λύκοι τὰ πρόβατα ἀρπάζουσι. Τότε ἐν ἀπόρῳ³ ἔσμεν καὶ μάταιοι οἱ πόνοι εἰσίν.

Τοῦ γεωργοῦ ἔργον ἐστὶ φυτεῦν καὶ σπείρειν· ὁ δὲ θεὸς αὐξάνει τὸν σῖτον καὶ τοὺς τῶν δένδρων καρπούς· ἄνευ γὰρ ὀμβροῦ⁴ καὶ ἡλίου οὐκ ἔστι⁵ καρπὸν φέρειν ἐκ τῶν φυτῶν.

Διὸ νόμος⁶ τῶν γεωργῶν ἐστὶ τοῖς τῶν ἀγρῶν καρποῖς τοὺς θεοὺς θεραπεύειν.

Τοῖς γεωργοῖς ὁ βίος μεστὸς⁷ πόνων ἐστί. Μάτην, ὦ γεωργοί, σπείρετε καὶ φυτεύετε, εἰ μὴ⁸ τὸν θεὸν βοηθὸν ἔχετε· οὕτω μόνον, εἰ ὁ θεὸς συνεργὸς ἐστίν, ἐστὲ μακάριοι⁹.

3. Ὁ Περσικὸς στρατὸς ἐπὶ τὰς νήσους τὰς Ἑλληνικάς.

Αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου κατὰ τὸ ἄκρον¹ Σούνιον εἰσιν. Ἐν ταῖς νήσοις τὸ ἀρχαῖον οἱ κάτοικοι ἀμπέλους ἐθεράπευον· περιέκλειον δὲ καὶ ἐχώριζον τὰς ἀμπέλους βάτοις καὶ ἀτραποῖς². Τῶν νήσων ἡ Νάξος³ ἐνδοξος ἦν ταῖς ἀμπέλοις, ἡ δὲ Δῆλος⁴ τῷ ἱερῷ. «Ὅτε ὁ στρατηγὸς τοῦ Δαρείου ἐπὶ τὰς νήσους ἐστράτευε, τὸ πρῶτον ἐπὶ τὴν Νάξον ἀπέβαινε⁵. Ἐνταῦθα τοὺς οἴκους ἔκαie καὶ τὰς ἀμπέλους ἔφθειρεν. Εἴτα πρὸς τὴν Δῆλον τὸν στόλον ἔφερεν. Οἱ κάτοικοι δ' ὁμῶς τῆς Δήλου εἰς Τήγον⁶ ἔφευγον. Τότε τοῖς Δηλίοις ὁ στρατηγὸς ἀγγέλους ἔπεμπε καὶ ἔλεγε· «Διατὶ οὐκ ἐμένετε ἐν τῇ νήσῳ ; οὐκ ἐγινώσκετε ὅτι τὸν αὐτὸν⁷ θεὸν καὶ ἡμεῖς θεραπεύομεν ; ». Οἱ δὲ Δήλιοι ἔλεγον· «Σύ, ὡς λέγεις, φίλος ἔκπαλαι⁸ ἦσθα τῷ θεῷ· καίτοι δὲ σὺ καὶ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ φίλοι ἦτε, ὁμῶς δ' ἐπεβουλεύετε⁹ τοῖς κατοίκοις τῶν νήσων ».

4. Θ ε τ τ α λ ί α.

Ὅριον τῆς Θετταλίας τὸ παλαιὸν πρὸς¹ τῇ θαλάττῃ ἦν ἡ παραλία ἀπὸ Θερμοπυλῶν μέχρι τῆς ἐκβολῆς τοῦ Πηνειοῦ ποταμοῦ. Πρὸς τὴν μεσόγειαν ἡ χώρα πεδῖον ἐστί, κύκλῳ δ' ἄκραι² τὴν χώραν περικλείουσι. Τῶν κατοίκων τῆς Θετταλίας οἱ μὲν ταγοὶ³ κύριοι τῆς χώρας ἦσαν, οἱ δὲ γεωργοὶ τοὺς ἀγροὺς ἐθεράπευον καὶ ἐν ταῖς νομαῖς⁴ τὰ ποίμνια ἔνεμον⁵.

Ἐν Θετταλίᾳ οἱ ποταμοὶ ἐν ταῖς πηγαῖς μικροὶ εἰσιν, ἐν δὲ τοῖς πεδίοις πολλαχοῦ λιμνάζουσιν. Οἱ ποταμοὶ τὴν χώραν πολλάκις κατακλύζουσι καὶ τὴν γεωργίαν καὶ τὰς νομάς βλάπτουσιν. Οἱ κάτοικοι τότε ἐν ἀπορίᾳ εἰσίν. Ἐν ταῖς εὐφορίαις δ' ὅμως ἡ Θετταλία ἐκφέρει σῖτον, κριθάς, ὀπώρας· τρέφει δὲ ἀγέλας ἵππων καὶ προβάτων. Τὴν δ' ἐκ τῶν ἀγρῶν κομιδὴν⁶ ἔφ' ἀμαξίων εἰς τὰ ταμιεῖα⁷ τῶν οἰκιῶν φέρουσι.

5. Ἀνατροφή τῶν νέων ἐν Ἀθήναις.

Ἀ ν ά χ α ρ σ ι ς¹. Τίς ὁ χῶρός ἐστι ; τί δ' ἐν αὐτῷ οἱ νεανίαί πράττουσι ; τί δὲ θαυμάζουσι τῶν πολιτῶν οἱ πρεσβύτεοι² καὶ οἱ νέοι ἐν³ τοῖς θεαταῖς ;

Σ ό λ ω ν. Ὁ χῶρος γυμνάσιόν⁴ ἐστίν· ἐν αὐτῷ οἱ θεαταὶ θαυμάζουσι τὰς ἀρετὰς τῶν νεανιῶν καὶ τὰς εὐεξίας⁵ καὶ τόλμας καὶ φιλοτιμίαν τῶν ἀγωνιστῶν. Ἐπαίνου δ' ἀπολαύουσιν οἱ νικηταί.

Ἀ ν ά χ . Ἐγώ, ὦ Σόλων, ἐμάνθανον ὅτι σὺ εὐρετὴς τῶν ἐθίμων εἶ καὶ εἰσηγητὴς καὶ συναρμοστὴς⁶ πολιτείας. Ἐθέλω οὖν σε διδάσκειν με ὥς μαθητὴν περὶ αὐτῶν.

Σ ό λ ω ν. Ἡμεῖς τοὺς πολίτας ψυχὴν τῆς πολιτείας νομίζομεν· τὴν δ' ἀνατροφὴν παιδαγωγοῖς ἐπιτρέπομεν καὶ πρὸς πόνους ἐθίζομεν τοὺς νεανίας. Ὅτε δ' ἔφηβοί εἰσι, τοὺς μὲν ὀπλίτας, τοὺς δὲ πελταστάς, τοὺς δὲ τοξότας τάττομεν. Διδάσκομεν δ' αὐτοὺς ἀπὸ παιδίων καὶ παρὰ τῶν γεωργῶν λαμβάνομεν διδασκὰς· οἱ γὰρ γεωργοὶ τὰ φυτὰ, ἕως μὲν μικρὰ ἐστὶ, φυλάττουσιν, ὅτε δὲ αὐξάνουσι, τοῖς ἀνέμοις ἐπιτρέπουσιν. Οὕτω καὶ ἡμεῖς τοὺς νέους, ἕως μὲν παιδία εἰσὶ, φυλάττομεν αὐτούς, ὅτε δὲ νεανίαι, παρέχομεν αὐτοῖς ἐλευθερίαν· τότε γὰρ οὐκ ἔχουσι κίνδυνον.

6. Ἀνατροφή τῶν νέων παρὰ Πέρσαις.

Οἱ Πέρσαι τοὺς νέους παρὰ τοῖς δημοσίοις διδασκάλοις ἐπαίδευον ἐν κοινοῖς διδασκαλείοις¹. Οἱ διδασκαλοὶ τῶν Περσῶν σοφοὶ καὶ χρηστοὶ πολῖται ἦσαν. Τοὺς φαύλους² ἐν ταῖς συνηθείαις³ νέους ἰσχυρῶς⁴ ἐκόλαζον. Διὸ δικαιοσύνην ἐμάνθανον καὶ πονηροῦ ἢ αἰσχροῦ ἔργου ἀπεῖχον. Τὴν δ' ἀδικίαν ἔφευγον καὶ τὴν φιλίαν ἐθεράπευον· ἡ γὰρ τῶν δικαίων φιλία ἀγαθῶν πηγὴ ἐστίν, ἡ δὲ τῶν ἀδίκων ἀπατηλὴ⁵ καὶ οὐ μόνιμος⁶. Οὕτω οἱ νέοι τῶν Περσῶν ὕστερον ἀγαθοὶ μὲν καὶ φιλόστοργοι, φιλόκαλοι δὲ καὶ φιλότιμοι πολῖται ἦσαν. Καὶ τὴν ἀχαριστίαν δὲ τῶν νέων ἐκόλαζον οἱ Πέρσαι· τοὺς γὰρ ἀχαρίστους ἀδίκους ἐνόμιζον οὐ μόνον περὶ φίλους, ἀλλὰ καὶ περὶ θεοῦς. Πρὸς δὲ οἱ νέοι ἐν μετρίᾳ⁷ διαίτῃ διῆγον.

Μέχρι μὲν ἑπτακαίδεκα ἐτῶν οὕτω ἐπαίδευον τοὺς νέους. Ἐκ δὲ τούτου οἱ χρηστοὶ νέοι συνησαν⁸ τοῖς ἐφήβοις, οἱ δὲ τῶν ἐφήβων φρόνιμοι καὶ ἀνδρεῖοι τοῖς τελείοις πολῖταις συνησαν καὶ μετελάμβανον⁹ ἀρχῶν καὶ τιμῶν.

7. Κύων καὶ πρόβατον.

“Οτε τὰ ζῶα φωνὴν εἶχε, τὰ προβατα ἔλεγε τῷ δεσπότη· « Ἡμεῖς, ὦ δέσποτα, ἑριά σοι παρέχομεν καὶ τυρόν, τοῖς δ’ ἄμνοις ἡμῶν τρέφομεν τὰ τέκνα. Σὺ δ’ οὐδὲν παρέχεις ἡμῖν, εἰ¹ μὴ ἡμεῖς ἐκ τῆς γῆς λαμβάνομεν· ὁ δὲ κύων, καίτοι² οὐδὲν παρέχει σοι, ἐκ τοῦ σίτου καθ’ ἡμέραν λαμβάνει ».

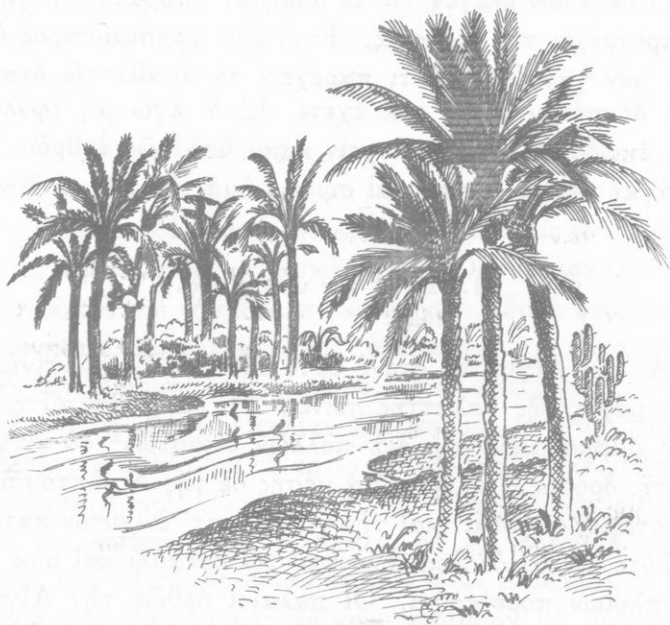
Ἄλλος δὲ κύων ἔλεγεν· « ὦ ἀνόητον πρόβατον, ἡ γλῶσσά σου προτρέχει τῆς διανοίας. Ἐγὼ εἰμι χρησιμώτερος ὑμῶν· ἔργον μὲν γὰρ ὑμῶν ἐστι παρέχειν τὰ ἀγαθὰ τῷ δεσπότη, ἄλλον δὲ πόνον ὑμεῖς οὐκ ἔχετε. Εἰ δ’ ἐγὼ μὴ ἐφύλαττον ὑμᾶς, ἐκινδυνεύετε ἂν³ πάσχειν κακὰ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν. Ἐμοὶ δ’ ἀνάγκη αἰεὶ φυλάττειν καὶ σῶζειν ὑμᾶς ἐκ τῶν κινδύνων ».

8. Ἡ Αἴγυπτος.

Α΄. Ἡ Αἴγυπτος στενὴ ἐστὶ καὶ ἀπ’ Ἐλεφαντίνης¹ τῆς νήσου μέχρι τῆς θαλάττης τείνει. Ἡ δὲ χώρα αὕτη ξηρὰ ἐστίν· ὄμβροι μὲν γὰρ διὰ πολλῶν ἐνιαυτῶν² οὐ γίνονται ἐν αὐτῇ, δρόσος δ’ ὀλίγη. Διὰ μέσης δὲ τῆς Αἰγύπτου ὁ Νεῖλος ποταμὸς φέρεται³ καὶ τὴν χώραν κατ’ ἐνιαυτὸν κατακλύζει. Τότε καὶ αἱ ὁδοὶ κατέχονται⁴ τῷ ποταμῷ καὶ οὐκ ἔστιν ἄνευ πλοίων πορεύεσθαι. Οἱ παλαιοὶ ὀρθῶς τὴν Αἴγυπτον μάλιστα δὲ τὸ Δέλτα, δῶρον τοῦ Νείλου λέγουσι. Φέρει⁵ δ’ ἡ Αἴγυπτος κριθὴν ἄφθονον καὶ τυρόν καὶ τὰ ἄλλα σῖτα, ἄμπελοι δ’ ἐν αὐτῇ οὐ γίνονται. Ὁ γὰρ οἶνος ὁ τῶν Αἰγυπτίων, ὥς παρ’ Ἡροδότου διδασκόμεθα, οὐκ ἐκ τῆς ἀμπέλου ἦν, ἀλλ’ ἐκ κριθῆς. Ἐν δὲ τῷ Νείλῳ βύβλος⁶ φύεται ἄφθονος, πολλοῦ ἀξία τοῖς Αἰγυπτίοις· βύβλινα μὲν γὰρ ἦν τὰ ἱστία, βύβλινα δὲ καὶ τὰ βιβλία αὐτῶν.

Β' Ὁ Νεῖλος¹ τὸ πάλαι Αἴγυπτος ὠνομάζετο καὶ ἥρωσι τῶν Αἰγυπτίων ἦν. Ὡς δ' οἱ ἄλλοι ἥρωες, οὕτω καὶ ὁ Νεῖλος ὑπὸ τῶν κατοίκων ἐθεραπεύετο καὶ θεὸς ὑπ' αὐτῶν προσηγορεύετο. Τῷ ἥρωι τούτῳ καὶ τοῖς ἄλλοις ἥρωσι ναοὶ ἦσαν.

Ὁ Νεῖλος πληθύνει² ἰλύος καὶ ἰχθύων, ὑπὸ δὲ τὴν ἰλὺν οἱ ἰχθύες τὰ ὥα τίκτουσιν. Ὅτε πλήμμυρα γίγνεται, τῇ ἰλὺι τοῦ Νείλου οἱ ἀγροὶ πιαίνονται³ καὶ εὐφορα τὰ περὶ αὐτὸν πε-

δία γίγνεται· ὑπὸ γὰρ τῆς ἰλύος αἱ τῶν καρπῶν ρίζαι ἰσχὺν καὶ τροφήν λαμβάνουσι.

Πᾶσα δ' ἡ χώρα ψιλή⁴ δρυῶν καὶ πιτύων καὶ ἄλλων δένδρων ἐστί. Μόνον δ' ἀπὸ Θηβῶν⁵ ὀγδοήκοντα σταδίου⁶ ἐπι-τυγχάνει⁷ τις κλιτύσι καὶ ὀρεινοῖς ὄφρυσιν· κατὰ τὰς κλιτύς δὲ ταύτας ἄμπελοι φύονται καὶ βότρυες γίγνονται, ἐκ δὲ τῶν

βοτρώων οἶνος ἐξαίρετος. Κίνδυνος δ' ὅμως τοῖς βύτρουσι καὶ
στάχυσίν εἰσιν οἱ μῦες· ἀφθόνους γὰρ ἡ χώρα τρέφει μῦς, οἷ⁸
τοὺς στάχους καὶ βότρυς φθείρουσι.

9. Ξυλευόμενος

Γεωργὸς καθ' ἡμέραν ἔξω τοῦ ἀστεως παρὰ τὸν ποτα-
μὸν ἐπορεύετο. Ἐνταῦθα ὅτε μὲν ἰχθῦς καὶ ἐγχέλεις¹ ἠλίευεν,
ὅτε δὲ τῷ πελέκει ἐξυλεύετο· μετὰ δὲ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου
εἰς τὴν πόλιν ἐπὶ τοῦ ἵππου τὰ ξύλα ἔφερεν. Ἐκφεύγει
δ' ὅμως ποτὲ ὁ πέλεκυς καὶ εἰς τὸν ποταμὸν πίπτει.

Ἐκαθέζετο οὖν περίλυπος παρὰ τὴν ὄχθην καὶ ἐπὶ τῇ
ἀπωλείᾳ τοῦ πελέκεως ὠδύρετο.

Ὁ δὲ θεὸς ἀναδύεται ἐκ τοῦ ποταμοῦ, τὴν αἰτίαν τῆς
θλίψεως μαρθάνει καὶ οἰκτίζει² αὐτόν. Εὐθύς τοίνυν εἰς τὸν
ποταμὸν καταδύεται³ καὶ μετ' οὐ πολὺ ἀναφέρει δύο πελέ-
κεις, τὸν μὲν δύο πῆχεων ἐκ χρυσοῦ, τὸν δ' ἕτερον τοῦ γεωρ-
γοῦ. Οὗτος δ' ὅμως φύσεως ἦν ἀγαθῆς καὶ λαμβάνει τὸν οἰ-
κεῖον⁴. Ὁ θεὸς ἡδεταί⁵ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ φρονήσει τοῦ
γεωργοῦ καὶ παρέχει αὐτῷ ἀμφοτέρους τοὺς πελέκεις.

Ὁ γεωργὸς μετὰ τοῦτο φέρων τοὺς πελέκεις πρὸς τοὺς
ἐταίρους ἔρχεται καὶ τὴν κτῆσιν τῶν πελέκεων λέγει αὐτοῖς.
Τούτων εἷς νομίζει ραδίαν⁶ τὴν κτῆσιν ἀγαθῶν καὶ πρὸς τὸν
ποταμὸν ἔρχεται, εἰς δν⁷ ἐξἐπίτηδες τὸν πέλεκυν ῥίπτει· μετὰ
δὲ τὴν πρᾶξιν παρὰ τὸν ποταμὸν ἔμενε καὶ ὁμοίως τῷ πρῶ-
τῳ ὠδύρετο. Ἐπιφαίνεται δ' αὖθις ὁ θεὸς καὶ μετὰ δύο κατα-
δύσεις ἐκφέρει ὁμοίως δύο πελέκεις. Ὁ δὲ ξυλοκόπος, ὥς τὸν
ἐκ χρυσοῦ ὀρᾷ⁸, « οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ πέλεκυς » λέγει. Ὁ
θεὸς δ' ὅμως ἐπὶ τῇ ὕβρει αὐτοῦ ὀργίζεται καὶ κατέχει ἀμ-
φοτέρους τοὺς πελέκεις, τῷ δὲ ξυλοκόπῳ λέγει· « τῶν κακῶν
πράξεων ἀμοιβή ἐστι καὶ τῶν οἰκείων ἀγαθῶν ἡ ἀπώλεια ».

10. Ἡ Περσία.

Ἡ Περσία πεδινὴ καὶ παμφόρος χώρα ἐστί. Πληθύνει δὲ ποταμῶν καὶ λιμνῶν, ἔνθα οἱ ἄλιεῖς ἰχθῦς ἀλιεύουσιν. Ἐν τοῖς πεδίοις οἱ μὲν γεωργοὶ τοῖς βουσί τοὺς ἀγροὺς ἀροῦσιν¹, οἱ δὲ νομεῖς ἀγέλας βοῶν καὶ ἵππων νέμονται, πολλαχοῦ δὲ καὶ γρᾶες βουκόλοι εἰσὶ.

Οἱ βασιλεῖς τῆς Περσίας μετ' ἱππέων εἰς τὰς σατραπείας ἡλαυνον², οἱ δ' ἱερεῖς τοῦ ἄστεως συμπρούπεμπον³ τοῖς βασιλεῦσι καὶ βοῦς τοῖς θεοῖς ἔθουον· οἱ δ' ἐν αὐταῖς κάτοικοι ὑπεδέχοντο τοὺς βασιλέας καὶ προσεκόμιζον αὐτοῖς δῶρα, βοῦς καὶ ἵππους χρυσοχαλίνους. Καὶ οἱ πτωχοὶ δὲ τῶν ὑπηκόων, γαλκεῖς⁴, σκυτεῖς⁵ καὶ βουκόλοι, προσέφερον ὅπλα, τυρὸν καὶ τρωκτὰ⁶. Ὁ δὲ βασιλεὺς, ὅτε εἰς τὴν πόλιν ἐπανῆγεν⁷, δῶρα ὁμοίως διὰ πρέσβειων ἔπεμπε τοῖς σατράπαις καὶ τοῖς σπουδαίοις τῶν κατοίκων.

11. Ἀλώπηξ καὶ κόραξ

Κόραξ ποτὲ ἀρπάζει μοῖραν¹ τυροῦ καὶ εἰς κοίλην φάραγγα καταφεύγει. Ἐνταῦθα ἐπὶ δένδρου ἐκαθέζετο. Ἐν τῇ φάραγγι γῦπες καὶ ἱέρακες καὶ ἱκανὸς ἀριθμὸς κωνόπων, τεττίγων καὶ ἄλλων ὀρνέων² διέμενεν. Ἀλώπηξ δὲ παρὰ τὸ σπήλαιον τῆς φάραγγος ἀνεπαύετο. Ὡς δὲ τὸν κόρακα αἰσθάνεται³, σπεύδει ὑπὸ τὸ δένδρον καὶ λέγει αὐτῷ· « Ἀληθῶς ὥς καλὸς εἶ, ὥς καλοὺς ὄνυχας καὶ πτέρυγας ἔχεις· εἰ⁴ καὶ φωνὴν εἶχες, βασιλεὺς ἂν τῶν ὀρνέων ᾗσθα⁵ ». Ταῦτα δ' ἔλεγε πρὸς ἀπάτην.

Ὁ κόραξ δ' ὁμῶς τὴν τῆς ἀλώπεκος πονηρίαν οὐκ αἰσθάνεται καὶ εὐθὺς ἐκβάλλει τὸν τυρὸν καὶ ἀνακράζει. Ἡ δὲ τοῦτον λαμβάνει καὶ λέγει· « ὦ κόραξ, ἀληθῶς φωνὴ μὲν ἦν σοι, νοῦν δ' οὐκ εἶχες ».

12. Οἱ γάμοι Πηλέως καὶ Θέτιδος.

Πηλεὺς¹ καὶ Θέτις² ἐν τοῖς γάμοις ἀγαθὰς³ περὶ τῆς εὐτυχίας ἐλπίδας εἶχον. Διὸ ἐν τῷ δώματι⁴ κόσμον λαμπρὸν κατεσκευάζον καὶ τοὺς τῆς Φθίας κατοίκους ὥς καὶ τοὺς θεοὺς ἐδέχοντο πλὴν τῆς Ἑριδος.

Προσέρχονται οὖν οἱ μὲν θεοὶ σὺν θώραξι καὶ ἀσπίσι καὶ ἄλλοις ὅπλοις λαμπροῖς εἰς τὸ δῶμα, οἱ δὲ κάτοικοι μετὰ τῶν παίδων εἰς τὴν αὐλὴν τῶν βασιλείων μένουσιν. Ἡ θεὰ δ' ὅμως Ἑρίς ὀργίζεται καὶ ἐν μέσῳ τῷ δώματι μῆλον ῥίπτει. Ἐπιγραφὴ δ' ἐπ' αὐτοῦ ἦν « τῇ καλλίστῃ⁵ ».

Ἐν ταῖς θεαῖς ἦσαν ἡ Ἥρα⁶, ἡ Ἀθηνᾶ⁷ καὶ ἡ Ἀφροδίτη⁸. Τούτων ἡ μὲν Ἥρα τῇ σεμνότητι τῶν ἄλλων διέφερεν, ἡ Ἀθηνᾶ τῇ τῶν γραμμάτων σοφίᾳ καὶ τῇ ὀπλίσει ὑπερεῖχεν, ἡ δ' Ἀφροδίτη τῇ τῆς ἐσθῆτος πολυτελείᾳ καὶ τῇ τοῦ σώματος χάριτι τὰς ἄλλας ὑπερέβαλλεν.

Αὐταὶ οὖν περὶ τοῦ μῆλου ἤριζον καὶ τὴν τῆς ἑορτῆς φαιδρότητα διέλυον. Τέλος Πάριδι τῷ τοῦ Πριάμου ἐπιτρέπουσι τὴν κρίσιν καὶ λέγουσιν· « ὦ Πάρι, ἐπιτρέπομέν⁹ σοὶ τὴν κρίσιν περὶ τῆς καλλίστης ». Οὗτος δὲ θαυμάζει μὲν τῆς Ἥρας τὸ σχῆμα¹⁰ καὶ τῆς Ἀθηνᾶς τὴν ἀσπίδα καὶ κόρυν¹¹, προσφέρει δὲ τὸ μῆλον τῇ Ἀφροδίτῃ.

13. Υἱὸς καὶ λέων γεγραμμένος¹.

Γέρων δειλὸς ὄρᾳ καθ' ὕπνουσ ἐτι οὐκ οὐκ ὅτι ὁ υἱὸς ὑπὸ λέοντος κατησθίετο². Εὐθύς δ' ἐκ τοῦ φόβου οἴκημα καλὸν καὶ μετέωρον³ κατασκευάζει καὶ ἐνταῦθα μετὰ θεραπόντων τὸν υἱὸν ἐγκλείει. Κοσμεῖ⁴ δ' ἐνδον τὸ οἴκημα ἀνδριᾶσι καὶ ἄλλῳ κόσμῳ, ἐπὶ δὲ τοῦ τοίχου γράφει πρὸς τέρψιν τοῦ υἱοῦ γίγαντας, λέοντας καὶ παντοῖα ζῷα· οὕτω γὰρ οἱ λέοντες καὶ ἐλέφαντες ἀκίνδουνοι ἦσαν τῷ υἱῷ.

Ὁ δὲ παῖς πλησιάζει μὲν τοῖς λέουσι καὶ ἐλέφασι, περίλυπος δ' ἦν, ὅτι κατάκλειστος ἦν. Καὶ δῆποτε λέγει τῷ ἐλέφαντι· « ὦ ἐλέφαν, ὡς καλὸς εἶ καὶ καλοὺς ὀδόντας ἔχεις ». Ἐφεξῆς δὲ πλησιάζει τῷ λέοντι καὶ λέγει αὐτῷ. « ὦ κακὲ λέον, δικαίως οἱ θηρευταὶ ἱμᾶσι δεσμεύουσί σε· τοῖς γὰρ ὁδοῦσι δάκνεις καὶ τὰ θηράματα φονεύεις. Καὶ ἐγὼ δὲ διὰ σὲ κατάκλειστός εἰμι, ὡς ἐν φρουρᾷ⁵ ». Καὶ εὐθὺς ἐπιβάλλει τῷ τοίχῳ τὸν δάκτυλον καὶ ἐκτυφλῶνται τὸν λέοντα.

Σκόλοψ δ' ὅμως τῷ δακτύλῳ ἐμπήγνυται⁶ καὶ ὄγκωμα καὶ φλεγμονὴν ἐπιφέρει αὐτῷ. Ἐξ αὐτοῦ δ' ἐπιγίγνεται⁷ πυρετὸς τῷ παιδί καὶ μετ' οὐ πολὺ ἀποθνήσκει. Οὕτω ὁ υἱὸς τοῦ γέροντος τὸ πεπρωμένον⁸ οὐκ ἀποφεύγει.

14. Ἴβυκος καὶ γέρανοι.

Ἴβυκος ὁ ποιητὴς μετ' ἄλλων ἐταίρων εἰς Ἰταλίαν ἦκεν¹. Ἐνταῦθα ἱκανὸν χρόνον διέτριψαν, χρήματα δ' ἱκανὰ συνέλεξαν.

Μετ' οὐ πολὺ Ἴβυκος τοὺς ἐταίρους πάλιν ἤθροισε καὶ λέγει αὐτοῖς. « Ἐγώ, ὦ ἐταῖροι, ἱκανοὺς νέους ἐπαίδευσα, ὑμεῖς δ' ἱκανὸν ἀργύριον συνελέξατε καὶ πρὸς τοὺς γονέας ἐπέμψατε. Νῦν ἐγὼ οἴκαδε² ἤξω³ ». Οἱ δὲ ἐταῖροι τούτῳ λέγουσιν· « Ἡμεῖς διατρίψομεν μικρὸν ἔτι ἐν Ἰταλίᾳ ».

Ἐπεὶ δ' οὖν Ἴβυκος τούτους οὐκ ἔπεισε, μόνος εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπανῆγεν. Ὅτε δ' ἦν ἐν τῷ μεταξὺ τῆς θαλάττης καὶ τῆς Κορίνθου χωρίῳ, λησταὶ αὐτὸν ἐφόνευσαν καὶ τὸ ἀργύριον ἥρπασαν. Ὅτε δ' οὗτος ἀπέθνησκε, τοὺς γεράνους, οἳ εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπέτοντο, ἰκέτευσεν ὧδε· « ὦ γέρανοι, ὑμεῖς καταμηνύσετε καὶ κολάσετε τοὺς ληστές ». Μετ' οὐ πολὺ οἱ Κορίνθιοι τὸν μὲν νεκρὸν ἀπεκάλυψαν καὶ ἔθαψαν, τοὺς

ληστὰς δ' οὐ. Ὀλίγῳ μέντοι χρόνῳ ὕστερον οὕτω τοὺς λη-
στὰς ἀπεκάλυψαν.

Ἐν θεάτρῳ μετὰ τῶν Κορινθίων καὶ οἱ λησταὶ τοῦ Ἰβύ-
κου παρῆσαν, ὑπὲρ δ' αὐτῶν γέρανοι ἐπέτοντο. Τότε τῶν λη-

στῶν ὁ ἕτερος⁴ λέγει· « ὦ ἑταῖρε, ἰδοὺ οἱ γέρανοι τοῦ Ἰβύ-
κου ». Θεατῆς δέ, ὡς ἤκουσε, λέγει τῷ ἄλλῳ· « Οὐκ ἤκουσας,
τί οὗτοι λέγουσι ; » Καὶ εὐθὺς τὸ πρᾶγμα τοῖς ἄρχουσιν ἐμή-
νυσαν. Οἱ δὲ λησταὶ ὑπ' ἀνάγκης τὴν πρᾶξιν φαίνουσι καὶ
θανάτῳ κολάζονται.

15. Τρόπαιον Νίκης.

Ἄγωμεν, ὦ νέοι, εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ γέφυραν. Ἐν-
ταῦθα, ὅταν ἀναβλέψωμεν¹ εἰς τὸ ὑπὲρ τοῦ ποταμοῦ ἄκρον,
χαίρομεν ἐπὶ τῇ τοῦ πολέμου τελευτῇ· τρόπαιον γὰρ ἐν τῇ
κορυφῇ ἔστι, στήλη λιθίνη καὶ Νίκη, ἵνα τοῖς ἐκγόνοις² μνή-

μην παρέχῃ τῆς τῶν προγόνων ἀρετῆς. Καὶ ἐν μὲν τῇ στήλῃ ἐπιγραφή ἐστίν, ἵνα τὰς τοῦ πολέμου μάχας ὑπομιμνήσκῃ, ἡ δὲ Νίκη στέφανον ἔχει ἐπὶ τῇ κεφαλῇ. Δρέψωμεν καὶ ἡμεῖς ἐκ τῶν ἀγρῶν ἄνθη, ἵνα στέφανον κατασκευάσωμεν καὶ τοῦτον τῇ Νίκῃ προσκομίσωμεν. Καὶ οἱ μὲν κοινωνοὶ τοῦ πολέμου, ὅταν βλέπωσιν εἰς τὸ τρόπαιον, τῶν κοινῶν κινδύνων καὶ πόνων ἀναμιμνήσκονται³, οἱ δ' ἄλλοι τὰς ἐκείνων νίκας θαυμάζουσιν, ἵνα καλὴν τῆς ἀρετῆς⁴ σπουδὴν λαμβάνωσιν. Ὑμεῖς δ', ὦ νέοι, ἔστε ὑπόδειγμα ἀρετῆς, ἵνα ἀξίως τῆς πόλεως ἔργα πράξῃτε καὶ τὴν τῆς πατρίδος δόξαν ἀμείωτον φυλάξῃτε ».

16. Ἀλέξανδρος καὶ ὁ διδάσκαλος.

Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου ἐμάνθανε θηρεύειν, τοξεύειν, κιθαρίζειν καὶ γράφειν¹. ὁ γὰρ Φίλιππος ἐβούλετο² αὐτὸν παιδεῦσαι, ὥστε τέλειον³ εἶναι. Καθ' ἐκάστην οὖν προέκοπτεν ἐπὶ τὸ θηρεύειν καὶ τοξεύειν, περὶ δὲ τὸ κιθαρίζειν καὶ γράφειν οὐκ εἶχε σπουδὴν⁴.

Λέγεται δὴποτε τὸν διδάσκαλον κελεῦσαι αὐτὸν κροῦσαι χορδὴν τινα ἀντ' ἄλλης. Ἀλέξανδρος δ' ὅμως λέγει τῷ διδασκάλῳ· « Καὶ τί διαφέρει, ἂν ταύτην ἀντ' ἐκείνης κρούσω ; » Ὁ δ' ἀποκρίνεται ὅτι τῷ μέλλοντι⁵ βασιλεύσειν οὐδὲν διαφέρει⁶, ἀλλὰ τῷ βουλομένῳ⁷ θεραπεῦσαι τὰς τέχνας· οὕτω γὰρ ἤλπιζεν αὐτὸν μαλακῶς λόγοις παιδεῦσειν.

17. Ὁ χεῖμῶν.

Χειμῶνος, ὅταν πολλὴ χιὼν τοὺς ἀγροὺς κατέχῃ¹, οἳ τε γεωργοὶ ἡσυχίαν ἄγουσι² καὶ οἱ ποιμένες. Οὔτε γὰρ τοὺς ἀγροὺς ἔστιν ἐργάζεσθαι διὰ τὴν χιόνα, οὔτε νέμειν τὰ πρόβατα, ὅτι χόρτος οὐκ ἔστιν ἐν τοῖς λειμῶσιν³. Οἱ δὲ ναῦται τὰ

πλοῖα εἰς τοὺς λιμένας κατάγουσι⁴ καὶ ἐνταῦθα μένουσιν· εἰς τὸ ἔαρ· ἄπορος γὰρ ἡ θάλαττα καὶ διὰ τὸν κρύσταλλον καὶ διὰ τοὺς χειμῶνας. Ἐν δὲ ταῖς οἰκίαις οἱ ἄνθρωποι ξύλα καίουσιν· ὅταν δ' ἀναγκάζωνται ἔξω τοῦ οἴκου εἶναι, πυκνοὺς χιτῶνας καὶ χλαῖνας ἐνδύονται, τὰς δὲ κεφαλὰς διφθέραις⁵ ἐγκαλύπτουσι. Πολλάκις δ' αἱ κατ' ἀγρὸν ὁδοὶ τῇ χιόνι οὕτω δύσποροι⁶ γίνονται, ὥστε τοὺς γεωργοὺς πολλὰς ἡμέρας καὶ δὴ καὶ μῆνας τῶν γειτόνων ἀποκλείεσθαι. Τὰ δὲ θηρία τῷ λιμῷ ἀναγκάζονται τοῖς τῶν γεωργῶν σταθμοῖς πλησιάζειν καὶ ἀρπάζειν χῆνας καὶ ἄλλα ζῶα.

18. Ἀστρολόγος.

Ὁ οὐρανὸς ἐν αἰθρίᾳ¹ γέμει ἀστέρων. Τούτων οἱ μὲν θηρσὶν ὅμοιοί εἰσιν, οἱ δ' ἰχθύσιν. Οἱ ἀρχαῖοι φωντο τοὺς ἀστέρας καὶ τοὺς ἀνέμους θεοὺς εἶναι καὶ ἐν τῷ αἰθέρι διατρίβειν, ἐνθα ἀμβροσίαν² ἥσθιον καὶ νέκταρ³ ἔπινον, ὥσπερ οἱ Ὀλύμπιοι θεοί. Διὸ ναοὺς τοῖς ἀστράσι κατεσκεύαζον καὶ ὡς σωτῆρας αὐτοὺς ἐν ταῖς δυστυχίαις ἐθεράπευον. Ὅσοι δὲ τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἐξήταζον ἀστρολόγοι ὠνομάζοντο.

Τούτων τίς ποτε εἴθιζεν⁴ ἐκάστοτε τοὺς ἀστέρας ἐξετάζειν. Περιῆγεν⁵ οὖν τῆς νυκτὸς χειμῶνός τε καὶ ἔαρος κατὰ τὸ προάστειον καὶ τοὺς ἀστέρας ἔγραφεν ἐν πινακίῳ.

Εἶτα δ' εἰς τὴν ἀγορὰν ἔρχεται καὶ ἔχων ἐν χερσὶ τὸ πινάκιον ἐπεδείκνυε τοῦτο τοῖς φιλοσόφοις, τοῖς ῥήτορσι καὶ τοῖς ἄλλοις σοφοῖς. Ἐλεγε δ' αὐτοῖς ὅτι τῶν ἀστέρων οἱ μὲν πλανώμενοί⁶ εἰσιν, οἱ δ' οὐ. Τῶν δὲ κλητῆρων τῆς ἀγορᾶς τις ὑπολαμβάνει⁷ καὶ λέγει· « ὦ ἑταῖρε, μάρτυρας τοὺς θεοὺς ἔχω ὅτι σὺ ψεύδῃ· πλανώμενοι⁸ γὰρ οὐκ εἰσιν οἱ ἐν τῷ αἔρι ἀστέρες, ἀλλ' οὗτοι οἱ ἄνθρωποι », καὶ δεικνύει τοὺς ἐν τῇ ἀγορᾷ.

19. Μήτηρ καὶ θυγατέρες.

Γυνή τις εἶχε δύο θυγατέρας ὀρφανὰς πατρός· ταύτας συνάπτει¹ ἀνδράσι, τὴν μὲν κηπουρῶν, τὴν δ' ἀνδρὶ κεραμεῖ. Μετ' οὐ πολὺ πρὸς τὴν τοῦ κηπουροῦ ἔρχεται καὶ παρ' αὐτῆς πυνθάνεται, πῶς μετὰ τοῦ ἀνδρὸς διάγει· ἡ δὲ λέγει· « Ἰκανὰ μὲν τάγαθὰ ἐμοὶ πάρεστι² καὶ ὁ ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐστίν· Εὐχομαι δ' ὅμως τοῖς θεοῖς, ὅπως ὄμβρω τὴν γῆν ἀρδεύωσιν³· οὕτω γὰρ καὶ τῇ τῆς Δήμητρος⁴ βοηθείᾳ τοῖς λαχάνοις αὐξήσις προσγίγνεται ».

Ἐκεῖθεν ἡ μήτηρ πρὸς τὴν θυγατέρα, τὴν τοῦ κεραμέως σύζυγον, ἔρχεται καὶ τὰ αὐτὰ πυνθάνεται· ἡ δ' ἀποκρίνεται· « Τὰ μὲν ἄλλα, ὦ μῆτερ, καλῶς ἔχω. Εὐχομαι δ' ὅμως τοῖς θεοῖς, ἵνα ὧσιν ἡμέραι ξηραί, ὅπως ἡ κέραμος ξηρὰ ᾖ ».

Ἡ δὲ μήτηρ περίλυπος ἀπέρχεται καὶ λέγει· « ὦ Δῆμητερ καὶ οἱ ἄλλοι θεοί, ἀληθῶς οὐκ οἶδα⁵, ποτέρᾳ⁵ τῶν θυγατέρων τὴν ἀρωγὴν ὑμῶν αἰτήσω⁷ ».

20. Γέρων ξυλοκόπος.

Γέροντα ξυλοκόπον τὸ γῆρας κατέτρυχε¹· τῷ γὰρ γῆρα πρόσεστι² πολλὰ τὰ δεινὰ³. Ἐπειδὴ δὲ τοῦτον οὐδεὶς ἐθεράπευεν, ἵνα τὰ ἐπιτήδεια⁴ ἔχη, καθ' ἐκάστην ξύλα ἐκ τοῦ δρυμῶνος ἔκοπτε καὶ εἰς τὸ ἄστυ ταῦτα ἐπὶ τῶν ὤμων ἐκόμιζε. Πέρας⁵ δ' ὅμως τῶν δεινῶν οὕτως οὐκ ἦν καὶ διῆγε τὸν βίον μετὰ πόνου· τῷ γὰρ γῆρα καὶ τῇ λιτῇ διαίτῃ ἀσθενὴς ἦν καὶ σπανίως μετελάμβανε⁶ κρεῶν· ἐστὶ δ' ὅτε⁷ μόνον μικρὰ τεμάχια ἄρτου καὶ κρεῶν παρὰ τῶν κατοίκων ἐλάμβανεν ὥς γέρα⁸ τοῦ γήρωος, ἀλλὰ καὶ ταῦτα οὐχ ἱκανὰ ἦν λῦσαι αὐτὸν τῶν πόνων καὶ τοῦ γήρωος.

Καί ποτε διὰ τὸν πόνον τῆς ὁδοῦ τὸ φορτίον ἀπορρί-

πτει κατὰ γῆς καὶ ἱκετεύει τὸν θάνατον πέρας τῶν δεινῶν παρέχειν αὐτῷ. Αἴφνης ὁ θάνατος ἐπιφαίνεται καὶ πυνθάνεται παρὰ τοῦ γέροντος, διατὶ αὐτὸν ἐπικαλεῖται⁹. Ὁ δὲ γέρων ἀποκρίνεται· « ἵνα τὸ φορτίον ἄρῃς¹⁰ ».

21. Τ ὸ Τ έ μ π η .

Τὰ Τέμπη¹ τὰ Θεσσαλικά χῶρός ἐστι μεταξὺ τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῆς Ὀσσης. Ὅρη δὲ ταῦτα ὑπερύψηλά ἐστι καὶ σχίζεται, οἷον² ὑπὸ θείας φροντίδος. Χωρίον³ οὕτω γίγνεται τὸ μὲν μῆκος ἐπὶ τεσσαράκοντα σταδίους, τὸ δὲ πλάτος σχεδὸν πλέθρου⁴.

Ἐν τούτῳ ἄλση ἐστὶ καὶ δάση σκιερὰ καὶ πλῆθος ἀνθέων. Ὅρνιθες δ' ἡδέως⁵ ἄδουσι καὶ τῷ μέλει⁶ τὸν κάματον τῶν ὁδοιπόρων ἀφανίζουσι. Διὰ μέσου δὲ τῶν Τεμπῶν ὁ Πηνειὸς ποταμὸς ῥεῖ, εἰς δν⁷ χεῖμαρροι καὶ ῥύακες ἐμβάλλουσι. Τούτου αἱ πηγαὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν εἰσιν.

Ἔχει δ' οὕτω διατριβάς ποικίλας ὁ τόπος οὐκ ἀνθρωπίνης χειρὸς ἔργα, ἀλλὰ φύσεως· ἐν δὲ τῷ ὄρει Ὀλύμπῳ, ὃς ὑπέρκειται⁸ τῶν Τεμπῶν, οἱ δώδεκα Ὀλύμπιοι θεοὶ τὸ πάλαι τὰς κατοικίας εἶχον καὶ ἤδοντο⁹ ἐπὶ τῇ θεᾷ τῶν Τεμπῶν καὶ τῷ μέλει τῶν ὀρνίθων.

22. Ἀθηναῖοι ἄνδρες.

Αἱ Ἀθῆναι πατρίς ἀνδρῶν σοφῶν, ποιητῶν, ῥητόρων καὶ στρατηγῶν ἦν. Ἐν¹ τοῖς σοφοῖς καταλέγουσι² Σωκράτη καὶ Πλάτωνα, ἐν τοῖς ποιηταῖς Σοφοκλέα καὶ Εὐριπίδην, ἐν τοῖς ῥήτορσι Δημοσθένη καὶ Αἰσχίνην, ἐν δὲ τοῖς στρατηγοῖς Περικλέα καὶ Θεμιστοκλέα.

Τῷ Σωκράτει οἱ νέοι συνῆσαν³ καὶ φιλοσοφίαν ἐδιδάσκοντο, τοῦ δὲ Σοφοκλέους καὶ Εὐριπίδου τὰ ἔργα ἔτερπεν ἐν τῷ θεάτρῳ τοὺς θεατάς. Τῷ Δημοσθένει καὶ Αἰσχίνῃ ὁ δῆμος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ προσεῖχε καὶ αὐτῶν ἀσμένως⁴ ἤκουε. Περικλέους ἡ ἀρχὴ « χρυσοῦς αἰὼν » τῶν Ἀθηνῶν ὠνομάζετο. Θεμιστοκλέα δέ, ὅτι αἷτιος τῆς ἐν Σαλαμῖνι ἥττης τῶν βαρβάρων ἦν, οἱ Ἕλληνες ἐν τιμῇ εἶχον.

23. Λητώ καὶ Νιόβη.

Λητοῦς¹ δύο παῖδες γίνονται, Ἀπόλλων καὶ Ἀρτεμις. Νιόβη² δ' ἐν Θήβαις ἐπτὰ μὲν υἱούς, ἐπτὰ δὲ θυγατέρας τίηκει. Ἐπαίρεται³ οὖν ἐπὶ εὐτεχνίᾳ Νιόβῃ καὶ λέγει· « Ἐγὼ Λητῶ ὑπερβάλλω· ἐμοὶ μὲν γὰρ τέτταρες καὶ δέκα παῖδες εἰσι, Λητοῖ δὲ μόνον δύο ». Μάτην αἱ ἄλλαι γυναῖκες τῇ τῶν λόγων πειθοῖ συμβουλεύουσι τῇ Νιόβῃ σέβειν⁴ Λητῶ, ἀλλ' οὐδὲν ἤνυσον⁵.

Λητῶ δ' ἐπεὶ ταῦτα μανθάνει, ὀργίζεται τῇ Νιόβῃ, ὅτι οὐκ ἔχει αἰδῶ⁶ πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ τούτοις διαγωνίζεται. Διὸ

παροξύνει τὸν Ἀπόλλωνα καὶ Ἄρτεμιν κατὰ τῶν παίδων τῆς Νιόβης· καὶ τοὺς μὲν παῖδας Ἀπόλλων κατετόξευσε, τὰς δὲ θυγατέρας Ἄρτεμις.

Νιόβη δὲ περίλυπος ἀπολείπει Θήβας καὶ πρὸς τὸν πατέ-

ρα εἰς Σίπυλον τῆς Ἀσίας ἔρχεται. Ἐνταῦθα εὐχεται τῷ Διὶ καὶ εἰς λίθον ὑπ' αὐτοῦ μεταβάλλεται. Ἐκ τούτου δὲ χεῖται δάκρυα ἐκ τοῦ λίθου νυκτός τε καὶ ἡμέρας.

24. Διογένης¹ καὶ Κορίνθιοι.

Ὅτε Φίλιππος ἐπεβούλευε τοῖς Κορινθίοις καὶ παρεσκευάζετο ἐπελαύνειν² τῇ πόλει αὐτῶν, οἱ ἄρχοντες παρεκλεύοντο³ τοῖς πολίταις τὸ τεῖχος ἐπισκευάζειν. Οἱ δὲ ἐμिमνήσκοντο⁴ μὲν τῆς παλαιᾶς δόξης, ὅτι πρώτη τῶν Ἑλληνίδων

πόλεων ἦν, μετελάμβανον δὲ τοῦ ἔργου· καὶ ὁ μὲν προσέφερε τοῖς τειχοποιοῖς λίθους, ὁ δ' ὑπεστήριζε τὴν ἔπαλξιν, οὐδεὶς δ' ἔλγηγε⁵ τοῦ ἔργου πρὸ τῆς ἐσπέρας. Ὡμοιάζεν οὖν ἡ πόλις ἐργαστηρίῳ καὶ οἱ ἄνδρες ἐπεμέλοντο τῶν τε ὅπλων καὶ τῆς ἀμύνης.

Διογένης δ' ὁ φιλόσοφος, ἐπεὶ οὐδεὶς αὐτῷ ἔλεγε μεταλαμβάνειν τοῦ ἔργου, ἐκύλιε καὶ αὐτὸς τὸν πίθον ἐχόμενος⁶ αὐτοῦ στερρῶς. Ὅτε δὲ τις τῶν φίλων λέγει αὐτῷ « διατί κυλίεις, ὦ Διόγενες, τὸν πίθον ; », ἀποκρίνεται « ἵνα μὴ μόνος ἀμέτοχος τῆς ἐργασίας ὦ ».

25. Ἀγησίλαος ἐν Αὐλίδι Βοιωτίας.

Ἐπεὶ οἱ Σπαρτιᾶται ἡγεμόνες ἐν Ἑλλάδι ἐγεγόνεσαν, ἐκέλευσαν Ἀγησίλαον πορεύεσθαι εἰς Ἀσίαν ἀπαλλάσσοντα¹ τῶν δεινῶν τοὺς ἐν Ἀσίᾳ Ἕλληνας. Ἀγησίλαος δὲ παρεσκευάκει θυσίαν ἐν Αὐλίδι, ἔνθα περ λέγουσι καὶ Ἀγαμέμνονα, ὅτε ἐπὶ Τροίαν ἐστράτευε, τεθυκέναι. Ἴππεῖς δ' ὅμως τῶν Βοιωτῶν τὰ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ἱερὰ διερρίφεσαν καὶ τοὺς στρατιώτας τοῦ Ἀγησιλάου ἐδεδιώχεσαν.

Ἀγησίλαος δὲ τοῖς βοιωτάρχοις² ἐμήνυσεν « Ἐγὼ τε καὶ οἱ ἐμοὶ στρατιῶται οἴομεθα οὐδὲν κακὸν ὑμῖν πεπραχέναι. Ὑμεῖς δ' ὅμως τὰ ἱερὰ τε ἐκ τοῦ βωμοῦ διερρίφατε καὶ δεδιώχατε τοὺς μέλλοντας θύσειν. Ἐπεὶ οὖν ταῦτα πεπράχατε, τοὺς θεοὺς πολεμίους ἔξετε ». Εὐθύς δὲ μετὰ τοῦτο ὥχετο εἰς Ἐφεσον.

26. Ἡ χώρα τῶν Ἰνδῶν.

Ἡ χώρα τῶν Ἰνδῶν ποταμούςς ἐυρεῖς καὶ βαθεῖς ἔχει. Οὗτοι τὰς πηγὰς ἐν τοῖς ὄρεσιν ἔχουσιν, ἔνθα τὸ ἔδαφος τραχύ ἐστι. Ἐνταῦθα τὸ μὲν πλάτος τρίπηχ' ἐστι, διπήχεις δὲ σχεδόν εἰσι τὸ βάθος. Προΐόντες¹ δ' ἐυρεῖς γίνονται καὶ τα-

χεῖς διὰ τῆς πεδιάδος φέρονται. Γέμουσι δ' ἡδέων ἰχθύων, οὓς² οἱ ἄλιεῖς ἐν βραχεῖ χρόνῳ ἀλιεύουσι· τὰ ῥά δὲ τῶν ἰχθύων ἡδέα ἐστί. Χειμῶνος οἱ ποταμοὶ τοῖς γλυκέσιν ὕδασι καλύπτουσι τὰ εὐρέα πεδία καὶ παχεῖαν τὴν γῆν κατασκευάζουσι· φύονται³ δὲ ἄμπελοι εὐβότρυες⁴. Ἐκ δὲ τῶν ἐτησίων⁵ βρέχεται ἡ Ἰνδικὴ θερινοῖς ὄμβροις καὶ καρποὺς ἡδεῖς καὶ ἀφθόνους φέρει. Τρέφει δ' ἡ χώρα καὶ πλῆθος βοῶν καὶ προβάτων, ἃ παχείας τὰς οὐράς ἔχει.

27. Γέρων ἐν Ὀλυμπίᾳ.

Ἡ Ὀλυμπία τὸ πάλαι τόπος ἱερὸς ἦν. Ἄπας δ' ὁ χῶρος οὗτος ὑλήεις¹ καὶ ἄξιος θεᾶς ἦν καὶ παντοδαπῶν ἀνθέων ἔγεμε. Ποταμοὶ δὲ δινήεντες² καὶ ἰχθυόεντες τοῦτον διέτεμον. Ἐνταῦθα ἱερὸν αἰγλῆεν³ τοῦ Διὸς ἐν τῷ ἄλσει ἦν καὶ χωρίον ὅμοιον θεάτρῳ, ὃ στάδιον ὠνομάζετο.

Ἐνταῦθα τὰ Ὀλύμπια κατὰ πᾶν τέταρτον ἔτος ἐγίγνετο. Ἐκ πασῶν τότε τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων θεωροὶ⁴ εἰς Ὀλυμπίαν ἔσπευδον. Τούτοις πᾶσι ξένια⁵ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων παρεσκευάζετο.

Ἐνταῦθ' αὖ ποτε γέρων θεωρὸς ἔρχεται καὶ ἔδραν οὐχ ἡῦρισκεν· ὑπὸ πάντων δ' ὑβρίζετο⁶ καὶ οὐδεὶς ἐκὼν προσέφερεν αὐτῷ ἔδραν. Ἐπεὶ δὲ πρὸς Λακεδαιμονίους ἔρχεται, πάντες οἱ ἄνδρες σπεύδουσιν εἵκειν⁷ αὐτῷ καὶ προσέφερον ἔδραν. αἰσχρὸν⁸ γὰρ πᾶσιν ἐδόκει⁹ γέροντας περιπαίζειν.

Ὡς δὲ τοῦτο οἱ ἄλλοι Ἕλληνες αἰσθάνονται, πάντες ἐκ τῶν ἐδρῶν ἀνεγείρονται καὶ ἐπιδοκιμάζουσι τὸ ἥθος¹⁰ τῶν Σπαρτιατῶν. Ὁ δὲ γέρων λέγει· «Οἷμοι, πάντες μὲν οἱ Ἕλληνες γιγνώσκουσι τὰ καλὰ, ἐκόντες δὲ μόνοι οἱ Λακεδαιμόνιοι πράττουσι».

28. Διογένης καὶ δοῦλος.

Ἐπηλύς¹ ποτε πένης εἰς Ἀθήνας γίγνεται καὶ δοῦλος τῷ φιλοσόφῳ Διογέней προσέρχεται. Τῷ δὲ χρόνῳ ἀποφαίνεται² βλάξ καὶ ἄρπαξ ἅμα. Τοῦτον οὖν Διογένης διὰ τὸ βλάκα καὶ ἄρπαγα εἶναι δις³ καὶ τρίς τῆς ἡμέρας ἔδερε· τὸ γὰρ ἦθος ὅμοιος τετράποσι θηρίοις ἦν. Ὁ δὲ δοῦλος ἀπελπισ⁴ ἐκ τούτου ἦν καὶ κρύφα ἐκ τοῦ οἴκου φεύγει.

Διογένης δ' ὅμως τὸν φυγάδα οὐ διώκει⁵. « αἰσχρὸν γάρ », ἔλεγε, « τὸν μὲν δοῦλον ἄνευ τοῦ Διογένης ὑπομένειν διάγειν, Διογένη δ' ἄνευ τοῦ δούλου οὐ ».

29. Ἑ ρ μ ῆ ς.

Ἑρμῆς ἐν σπαργάνοις ἔτι ὢν εἰς Πιερίαν παραγίγνεται¹ κλέψων τὰς βοσκούσας ἐνταῦθα βοῦς τοῦ Ἀπόλλωνος. Κομίσας δ' αὐτὰς εἰς τὴν πόρρω εὐρισκομένην Πύλον ἐν σπηλαίῳ ἀπέκρυψεν. Ἐκεῖθεν εἰς Κυλλήνην ὄψχeto, ἔνθα εὐρίσκει πρὸ ἄντρου χελώνην νεμομένην². Ἐθέλων δὲ κατασκευάσαι λύραν ἐκ τοῦ περιβάλλοντος τὴν χελώνην κύτους³ ἐφόρνευσε αὐτήν.

Ἀπόλλων δ' εἰς Κυλλήνην ἔρχεται καὶ τοὺς ἐνταῦθα διαμένοντας ἀνακρίνων πυνθάνεται, εἰ τὸν κλέψαντα τὰς βοῦς γινώσκουσιν, ἐπαγγελλόμενος⁴ τῷ μηνύσοντι⁵ τὰς βοῦς χάριν ἔξειν. Οὗτοι δὲ λέγουσιν ὡς οὐκ ἐγίνωσκον τὸν ἥρπακóta ταύτας. Ἀπόλλων δὲ μαυθάνει τὸν κεκλοφότα ἐκ τῆς μαντικῆς. Εὐθύς δὲ πρὸς τὴν Μαΐαν μητέρα οὔσαν τοῦ Ἑρμοῦ παραγίγνεται καὶ τὸν παῖδα μηνύει. Ἡ δὲ δεικνύει τοῦτον ἐν σπαργάνοις ὄντα.

Ἀπόλλων δ' ὅμως οὐ πιστεύσας τῇ μητρὶ ἐκόμισε τὸν παῖδα εἰς τοὺς θεοὺς. Ἐπεὶ δὲ οἱ θεοὶ ἐκέλευσαν, ἔλεγε τῷ

όντι κεκλοφέναι τὰς βοῦς καὶ κεκρυφέναι ταύτας ἐν σπηλαίῳ. Ἔρχεται οὖν Ἀπόλλων εἰς Κυλλήνην καὶ εὕρισκει τὰς βοῦς. Ἀκούσας δὲ ἐνταῦθα τῆς λύρας χαρίζεται αὐτῷ τὰς βοῦς καὶ διδάσκει τὴν μαντικὴν. Ζεὺς δὲ τὸν Ἑρμῆν κήρυκα τῶν ὑποχθονίων⁶ θεῶν ἀναγορεύει.

30. Πᾶν μέτρον ἄριστον.

Ἔστι παροιμία. Ἔστε ἐγκρατεῖς καὶ μὴδὲν ἄγαν πράττετε· ἡ γὰρ ὑπερβολὴ τοῖς ἀνθρώποις ἀεὶ λύπην παρέχει. Τὴν μετρίαν δίαιταν διώξατε¹· ἡ γὰρ ἀκολασία ταύτης πολλῶν κακῶν αἰτία ἐστίν. Ἄγε δὴ, ὦ φίλε, κάτεχε πείναν καὶ δίψαν καὶ φεῦγε τὰς ἄλλας ἐπιθυμίας· πολλοὶ γὰρ ἐν μεσταῖς τραπέζαις διεφθείρουσι δίψαν ἐσθλῶν² ἔργων. Εἰ δὲ δόξαν καὶ τιμὴν διώκεις, ἡ τόλμη μὴ ἀρχέτω³ σωφροσύνης. Θάύμασον δὲ καὶ τοὺς τὴν φιλαργυρίαν φεύγοντας· λέγουσι γὰρ ταύτην ῥίζαν τῶν ἀδικιῶν εἶναι. Γυμνάσατε τό τε σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν ἐπ' ἀρετὴν καὶ ἀποβλέψατε πρὸς τοὺς ἐν μετρίᾳ διαίτῃ διάγοντας. Μάλιστα δὲ οἱ λόγοι μέτρον ἐχόντων καὶ φευγόντων τὴν ὑπερβολὴν· ἡ γὰρ τῆς γλώττης ἀκολασία πολλοῖς λύπην καὶ αἰσχύνην φέρει. Ἴσθι οὖν φιλαλήθης, ὦ φίλε, καὶ μὴ πολλὰ λέγε, ἀλλὰ καλὰ· οὐ γὰρ ἐν τῷ πολλῷ τὸ εὖ, ἀλλ' ἐν τῷ εὖ τὸ πολύ. Ὅρθως δ' ἔτι καὶ νῦν ἔχει ὁ λόγος· « Ἡ γλῶττα πολλῶν ἐστὶ κακῶν αἰτία ».

31. Οἱ Σπαρτιάται.

Α'. Σπαρτιατῶν ἀνατροφή.

Οἱ Σπαρτιάται παῖδες ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας ἐπαιδεύοντο, ὥστε σώφρονες εἶναι. Ἀπὸ τοῦ ἐβδόμου ἔτους οἱ ἄρρενες ἐν κοινοῖς συσσιτίοις ἐσιτίζοντο¹ καὶ ἐτρέφοντο συνήθως μέλα-

νι ζωμῶ. Ὁ δὲ μέλας ζωμὸς μελαίνης χροᾶς² ἦν παρασκευαζόμενος ἐκ χοιρείου κρέως καὶ αἵματος.

Καθ' ἡμέραν δ' ἐν ὑπαίθρῳ γυμναζόμενοι ὑπὸ τῶν γυμναστῶν τῷ μὲν σώματι ἐρρωμένοι³ ἐγίγνοντο, τῇ δὲ ψυχῇ μεγαλόφρονες. Εἰθίζοντο δ' ὑπὸ τῶν ὀμηλίκων καὶ εἰς τὸ κλέπτειν. Τοῖς συλλαμβανομένοις δ' ὁμῶς ὡς ἄφροσι⁴ ποινὴ ἐπεβάλλετο· οὕτω δ' ἐπιστήμονες⁵ τῶν πολεμικῶν ἐγίγνοντο. Τοῖς δὲ πατρίοις νόμοις ἐπέιθοντο καὶ μνήμονες⁶ ἦσαν τῶν Λυκούργου θεσμίων· οἱ δ' ἐπιλανθανόμενοι⁷ τούτων ἐκολάζοντο ὑπὸ τῶν ἀρχόντων. Ὅμοίως τοῖς νέοις καὶ αἱ παρθέναι ἐγυμνάζοντο.

Ἐπὶ τούτοις πᾶσιν οἱ Σπαρτιᾶται ἐσεμνύνοντο καὶ μάκαρας καὶ εὐδαίμονας ἑαυτούς⁸ ἐλογίζοντο. Πάντας τοὺς νέους τέκνα τῆς αὐτῆς πατρίδος ἐνόμιζον. Οἱ δ' εἴλωτες ἐν Λακεδαιμόνι τοὺς ἀγροὺς τῶν Σπαρτιατῶν εἰργάζοντο καὶ ὑπέμενον πολλὰ δεινά. Διὸ τάλανες⁹ καὶ κακοδαίμονες ἦσαν.

Β'. Ἀγωγή τῶν νέων ἐν Σπάρτῃ.

Οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἐπαίδευον οὐδ' ἐτρέφον τοὺς παῖδας, ὡς ἐβούλοντο. Ἀπὸ τοῦ ἐβδόμου ἔτους κατὰ τοὺς Λυκούργου νόμους ἡ πόλις παρελάμβανε τὰ τέκνα τῶν Σπαρτιατῶν καὶ κατελόχιζεν¹ αὐτὰ εἰς ἀγέλας². Ἔταττε δ' αὐτοῖς ἄρχοντα τὸν διαφέροντα τῇ φρονήσει καὶ τὸν θυμοειδῆ³ ἐν τῇ μάχῃ. Πρὸς τοῦτον οἱ νέοι ἀπέβλεπον ἀεὶ καὶ προθύμως ἔπραττον τὰ ὑπ' αὐτοῦ παραγγελλόμενα. Οἱ δὲ πρεσβύτεροι τοῖς παιδίοις παίζουσιν ἐπέβλεπον. Γράμματα δ' ὀλίγα ἐδίδασκον τοὺς νέους, ὅσα ἡ χρεῖα⁴ ἐπέβαλλεν αὐτοῖς· ἡ δ' ἄλλη παιδεία ἐγίγνετο πρὸς τὸ ἄρχεσθαι καλῶς.

32. Κίμων ὁ Ἀθηναῖος.

Κίμων ἐπιφανοῦς πατὴρ ἦν· υἱὸς γὰρ τοῦ εὐκλεοῦς¹ στρατηγοῦ Μιλτιάδου² ἦν. Οὐ μόνον δὲ ἐπιφανῶν καὶ εὐγενῶν γονέων ἦν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐπεικὴς³ τῷ δήμῳ ἦν. Οὗτος τοῖς Ἀθηναίοις συναβούλευσε τριήρεις⁴ κατασκευάσαι· τριήρων γὰρ ἑνδεῖαν εἶχον. Αὐτῷ δ' ὄντι εὐγενεῖ καὶ ἐπεικεῖ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι εὐμενεῖς ἦσαν.

Τὰ Κίμωνος ἔργα ἐν τῷ πρὸς Πέρσας πολέμῳ περιφανῆ καὶ εὐκλεᾶ ἦν· στρατεύσας γὰρ ἐπὶ βασιλέα μετὰ νίκας πολλὰς τὴν εὐκλεᾶ Κιμώνειον εἰρήνην συνάπτει. Ἐκ τῆς στρατηγίας Κίμων δαψιλῇ τὰ ἀγαθὰ ἔχων ἀνῆλυσκεν⁵ εἰς τοὺς πολίτας· οἱ ἄγροί γὰρ αὐτοῦ πλήρεις ὀπωρῶν καὶ εὐώδων ἀνθέων ἦσαν. Τούτων τοὺς φραγμοὺς κατέλυσεν, ὥστε οἱ πολῖται ἐλάμβανον ἄνθη καὶ ὀπώρας. Τοῖς δ' ἑνδεέσι τῶν πολιτῶν εἶχε τράπεζαν πλήρη πολυτελῶν ἐδεσμάτων⁶.

Αὐτῷ δ' εἰς τὴν ἀγορὰν πορευομένῳ δύο νεανίσκοι συνεείποντο ἀμπεχόμενοι⁷ καλῶς. Οὗτοι πρὸς τοὺς πένητας διημέιβοντο⁸ τὰ ἱμάτια.

33. Γεωργοῦ παῖδες.

Γεωργός τις πολλοὺς ἄγρους καὶ πολλὰς ἀμπέλους εἶχε· πολλοὶ δὲ καὶ μεγάλοι κῆποι ἦσαν αὐτῷ. Ἐγεμον δ' οὗτοι πολλῶν καρπῶν καὶ εὐτυχῆς διὰ τοῦτο ἐνομίζετο· πολλὰ γὰρ τὰγαθὰ εἶχεν. Ὀντως δ' ὅμως δυστυχῆς ἦν· οἱ γὰρ παῖδες αὐτοῦ ἐκ πολλοῦ χρόνου ἥριζον καὶ αἵτιοι μεγάλης δυστυχίας τῷ οἴκῳ ἦσαν.

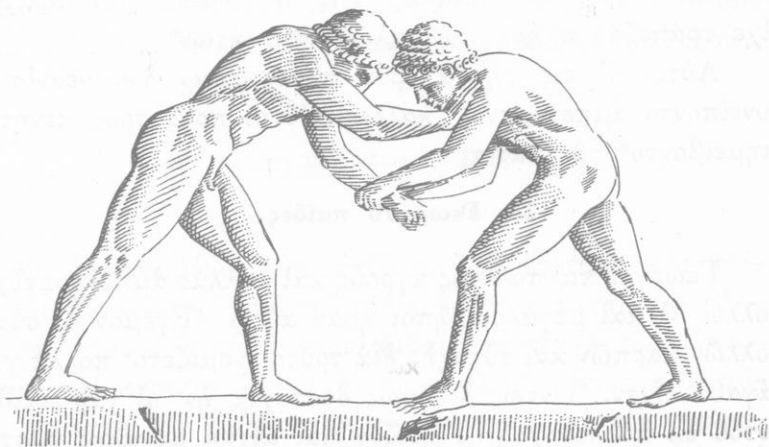
Ἐπειδὴ δ' ὁ γέρων καὶ ἡ μήτηρ πρᾶοι¹ ἦσαν πρὸς τοὺς παῖδας, οὗτοι τοὺς τε ἄγρους οὐκ ἐθεράπευον καὶ ἐν ὁμονοίᾳ οὐ διῆγον. Αἰσθανόμενος δ' ὁ γέρων τὸ τέλος τοῦ βίου ἐγγὺς λέγει τοῖς παισίν· « ὦ παῖδες, ἕως μὲν ὑγιῆς ἦν, μετὰ πολ-

λοῦ καὶ μεγάλου πόνου τοὺς ἀγροὺς ἐθεράπευον καὶ πολλὰ τάγαθὰ εἶχομεν. Νῦν δ' αἰσθάνομαι τὸ τέλος τοῦ βίου ἐγγύς. Ἐν τοῖς ἀγροῖς μέγαν θησαυρὸν ἔχω. Ἐὰν τούτους θεραπεύσῃτε, εὐρήσετε τὸν θησαυρὸν ».

Τῷ ὄντι δ' οἱ παῖδες μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς πᾶσαν τὴν ἄμπελον καὶ τοὺς ἀγροὺς ἐν ὁμονοίᾳ ἐθεράπευσαν, θησαυρὸν δ' ὅμως οὐχ ἠύρισκον, οἱ δ' ἀγροὶ καὶ ἡ ἄμπελος διὰ τοῦτο πολὺν τὸν καρπὸν παρεῖχον. Ἐκ τούτου οἱ παῖδες ἐν ὁμονοίᾳ διῆγον καὶ ἐν πολλοῖς ἀγαθοῖς ἦσαν.

34. Ἡ γυμναστική.

Ἡ γυμναστική ἀσκησις λαμπρὰ τοῦ σώματος καὶ τοῦ πνεύματός ἐστι. Οἱ δ' εὖ τὰ σώματα ἔχοντες αἰεὶ ὑγιαίνουνσι

καὶ ἡδέως τὸν βίον διάγουσι· πρῶ¹ τε γὰρ ἐκ τοῦ ὕπνου ἐγείρονται καὶ ἀσμένως ἐσθίουσι καὶ πίνουσι, πολὺ δ' ἔτι εὐχαρίστως καθεύδουσιν.

Οὕτω τὸ μὲν σῶμα αὐτῶν οὐδέποτε κακῶς ἔχει², τὸ δὲ

φρόνημα αἰεὶ εὐγενές ἐστίν, ὥστε εὐσεβῶς μὲν πρὸς τοὺς θεοὺς εὐπρεπῶς δὲ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους, φιλοφρόνως δὲ πρὸς τοὺς ἀδυνάτους ἔχουσιν. Ἐν δὲ τοῖς πολεμικοῖς ἀγῶσι πάνυ ἀνδρείως μάχονται καὶ τῇ πατρίδι ὑπουργίαν³ προσφέρουσι.

Διὰ ταῦτα ὑπὸ πάντων τῶν πολιτῶν γεραίρονται καὶ τὸν λοιπὸν βίον σεμνῶς διάγουσι καὶ ἀποθνήσκοντες δόξαν τοῖς υἱοῖς καταλείπουσι. Τοῖς δ' ἀσθενῶς τὸ σῶμα ἔχουσι καὶ λήθη καὶ ἀθυμία καὶ μανία πολλάκις ἐγγίγνονται.

35. Κῦρος ὁ νεώτερος.

Κῦρος ὁ νεώτερος ἦν βασιλικώτατος καὶ ἀξιώτατος πάντων τῶν Περσῶν εἰς τὸ ἄρχειν. Παῖς ἔτι ὢν, ὅτε σὺν τῷ πρεσβυτέρῳ ἀδελφῷ ἐπαιδεύετο, δικαιοτέρος καὶ σωφρονέστερος αὐτοῦ ἐνομίζετο. Τῶν δ' ἡλικιωτῶν¹ αἰδημονέστατος² ἦν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις ἐπείθετο προθυμότερον τῶν ὑποδεεστέρων³. Ἐπειτα δὲ φιλιππότατος ἦν⁴. ἔκρινον δ' αὐτὸν καὶ τῆς τοξικῆς καὶ τῆς ἀκοντίσεως φιλομαθέστατον εἶναι καὶ μελετηρότατον. Ὅτε δ' ἐν ἡλικίᾳ ἦν, φιλοθηρότατος⁵ καὶ φιλοκινδυνότατος ἦν καὶ τοῖς μὲν φίλοις πραότατος, τοῖς δ' ἐχθροῖς τραχύτατος καὶ φοβερώτατος ἀνταγωνιστῆς ἦν.

Σατραπῆς δὲ τῆς Λυδίας ὢν ἐν βρ. λυτάτῳ χρόνῳ ἄρχων ἱκανώτατος καὶ ἐγκρατέστατος γίγνεται. Πᾶσαι δ' αἱ πόλεις προθύμως ἐπείθοντο αὐτῷ καὶ εὐδαιμονέστεροι ἢ πρὶν ἦσαν καὶ πάντες δ' οἱ φίλοι πιστότεροι αὐτῷ ἦσαν.

36. Κροῖσος καὶ Σόλων.

Κροῖσος ὁ Λυδῶν¹ βασιλεὺς πλουσιώτατος καὶ κράτιστος ἐνομίζετο εἶναι. Ἦκε δὲ ποτε εἰς Σάρδεις Σόλων ὁ Ἀθηναῖος. Τοῦτον ὁ βασιλεὺς προθυμότατα καὶ λαμπρότατα ἐξένισεν²,

ἐκέλευσε δὲ τοὺς θεράποντας τὸν ξένον περιάγειν κατὰ τοὺς μεγίστους θησαυρούς. Ἐπειτα δὲ λέγει αὐτῷ· « ὦ ξένε Ἀθηναῖε, σὺ μάλιστα προέχεις³ σοφία πάντων Ἀθηναίων. σωφρονέστερον καὶ δικαιοότερον παντὸς ἄλλου κρίνεις. Βούλομαι ἀκούειν σου, εἰ νομίζεις ἄλλον εὐδαιμονέστατον ».

Σόλων δ' οὐ τὰ ἡδία, ἀλλὰ τὰ ἀληθέστερα προκρίνων ἀποκρίνεται. « Οὐκ αἰεὶ οἱ τύραννοι εὐδαίμονές εἰσιν· οὔτοι γὰρ τῶν μεγίστων μὲν ἀγαθῶν ἐλάχιστα μετέχουσι, τῶν μεγίστων δὲ κακῶν πλεῖστον μεταλαμβάνουσιν. Ἐγὼ πλέον σοῦ

μακαρίζω τοὺς παῖδας τῆς Ἀργείας ἱερείας Κλέοβιν καὶ Βίτωνα. Οὔτοι πάντων τῶν Ἀργείων ἔρρωμένεστατοι ἦσαν καὶ ἐν τοῖς ἀγῶσιν οὐδενὸς χείρους, ἄθλα δὲ πλεῖστα καὶ λαμπρότατα ἐλάμβανον. Διὸ καὶ εὐνούστατοι⁴ αὐτοῖς οἱ θεοὶ ἦσαν· οὔσης γὰρ ἑορτῆς τῇ Ἥρᾳ, ἐπεὶ οἱ βόες ἐκ τοῦ ἀγροῦ οὐ παρῆσαν, οἱ νεανῖαι ἐλαύνοντες τὴν ἱερὰν ἄμαξαν μετὰ τῆς μητρὸς εἰς τὸ ἱερὸν κομίζουσιν θάττον τῶν βοῶν. Διὸ καὶ ἀρίστη ἡ τελευταῖα τοῦ βίου ἦν αὐτοῖς· δῶρον γὰρ μέγιστον καὶ

ἥδιστον πέμπουσιν οἱ θεοὶ θάνατον· μετὰ γὰρ τὴν ἑορτὴν νῆδυμος⁵ ὕπνος καταλαμβάνει αὐτούς ».

Κροῖσος δὲ λέγει τὸ δεύτερον. « Ἐγὼ οὐκ εἰμι τῶν ἄλλων; » Σόλων δ' ἀποκρίνεται· « Οὐχ ἦττον⁶ τούτων μακαρίζω Τέλλον τὸν Ἀθηναῖον. Τούτῳ παῖδες ἦσαν βέλτιστοι καὶ τελευτὴ τοῦ βίου ἦν αὐτῷ καλλίστη· στρατεύσας γὰρ ἐπὶ Μεγαρέας κάλλιστα ἀποθνήσκει. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι δημοσίᾳ θάπτουσι τοῦτον καὶ οὐδένα ἐν μείζονι τιμῇ εἶχον ».

Ἐπὶ τούτῳ τῷ λόγῳ χαλεπώτερον εἶχεν⁷ ὁ βασιλεὺς ἢ πρότερον. Διὸ λέγει· « ὦ ξένε Ἀθηναῖε, ἐγὼ δ' οὐδενός εἰμι κρείττων, οὐδ' εὐδαιμονέστερος; » Ὁ δὲ Σόλων λέγει· « ὦ βασιλεῦ, πλοῦτον μὲν ἔχεις πλείω καὶ δύναμιν μείζω τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, πλεῖσται δ' ὁμῶς τύχαι τῷ ἀνθρώπῳ γίγνονται μέχρι τῆς τελευτῆς. Ὁ θάνατος δὲ μόνον ἐλέγχει ταύτας ἀκριβέστερον παντὸς ἄλλου. Ἐὰν μέχρι τέλους τοῦ βίου εὐδαιμονέστατος διάγῃς, τότε καὶ σὲ λέξω εὐδαίμονα ».

37. Εὐχὴ Καμβύσου πρὸς Κύρον τὸν πρεσβύτερον.

Κύρῳ ἄγοντι τὸν στρατὸν ἐπὶ στρατείαν ὁ πατὴρ ἤρχετο¹ λόγου· « ὦ παῖ, εὐμενεῖς σοι εἶεν οἱ θεοὶ καὶ ἄγοιέν² σε ἐπὶ τὴν στρατείαν εὐμενῶς καὶ ἀεὶ πέμποιέν σοι οἰωνοὺς καλοὺς καὶ γιγνώσκεις τὰ οὐράνια σημεῖα. Ταῦτα δὲ γιγνώσκων πράττοις τὰ ἄριστα καὶ μηδέποτε ἔνδεια³ μάντεων εἶη σοι ». Κύρος δ' ἀποκρίνεται· « Εἴθ' ἐθέλοιεν οἱ θεοὶ εὐμενεῖς ἡμῖν εἶναι καὶ συμβουλεύειν τοῖς σημείοις τὰ ἄριστα. Καὶ ὑμεῖς δ' ὑγιαίνετε καὶ εὖ πράττοιτε⁴ μέχρι τῆς ἐπανόδου ἡμῶν. Εἴθε δὲ σημαίνοιεν διοσημίαις⁵ οἱ θεοὶ ὑμῖν, ὅτε ἡμεῖς ἐπιτυχάνομεν ». Ταῦτα τοὺς θεοὺς ἐπηύχοντο γιγνώσκοντες ὅτι ἀνάγκη τοὺς ἀνθρώπους ἐπιμέλεσθαι⁶ τῶν θεῶν, ὅταν εὖ πράττωσι καὶ μὴ, ὅταν ἐν ἀπόρῳ ᾧσιν⁷.

38. Διάλογοι Ξέρξου καὶ Δημοράτου.

Ξέρξης πρὸ τῆς ἐν Θερμοπύλαις μάχης κατάσκοπον ἔπεμπεν ἰδεῖν¹, ὅπόσοι εἶεν οἱ Ἕλληνες καὶ τί πράττειεν. Ἐν Θερταλίᾳ γὰρ ὧν ἤκουεν ὥς ἐνταῦθα οἱ Ἕλληνες ἡθροικότες εἶεν πολὺν στρατὸν καὶ ὅτι ἡγεμόνες εἶησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι. Ὡς δ' ὁ κατάσκοπος ἐπλησίασε πρὸς τὸ στρατόπεδον, ἐπυνθάνετο ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔξω τοῦ τείχους εἶησαν.

Ἐνταῦθα δ' οὗτοι ἐγυμνάζοντο καὶ ἐκτενίζοντο, Λεωνίδας δὲ τούτοις ἔλεγεν· « Ἄνδρες στρατιῶται, σώζετε τὴν πατρίδα ἀποθνήσκοντες ὑπὲρ αὐτῆς· οὕτω γὰρ ἂν² ἀποτρέψαιτε τὸν τῶν βαρβάρων κίνδυνόν ». Ταῦτα Ξέρξης ἀκούων καὶ θαυμάζων μετεπέμπετο³ Δημόρατον τὸν Λακεδαιμόνιον καὶ ἔλεγεν αὐτῷ, τί ὁ κατάσκοπος εἰρηκῶς εἶη· « Ἐγὼ μὲν, ὦ βασιλεῦ, ἔλεγον σοὶ καὶ πρότερον ὅτι οἱ ἄνδρες οὗτοι κωλύσοιεν ἡμᾶς διαβαίνειν τὴν στενωπὸν. Καὶ νῦν δὲ λέγω ὅτι ἐπὶ πᾶν ἤξουσι⁴ περὶ τῆς νίκης· εἰ μὴ τὸ πρᾶγμα οὕτως ἔχοι, νομίζοις ἂν με ψεύστην ». Ταῦτα δ' ὁμῶς λέγων οὐκ ἔπειθε Ξέρξην. Διὸ ἐπιλέγει· « ὦ βασιλεῦ, εἰ μὴ ἀληθεύσαιμι, θανάτῳ κολάσαις ἄν με ».

39. Λέων καὶ ἀλώπηξ.

Λέων ἐπιτυχῶν¹ λαγωῶ καθεύδοντι τοῦτον ἐβούλετο καταφαγεῖν. Μεταξὺ δ' ἔλαφον παρελθοῦσαν ἰδὼν ἐκείνον ἀπέλυσε καὶ τῇ ἐλάφῳ ἐπέδραμεν· ἐνόμιζε γὰρ πλείονα τροφήν ἔξειν, ἂν τὴν ἔλαφον συλλάβῃ.

Ὁ μὲν οὖν λαγῶς ἀκούσας τῶν ψόφων² ἔφυγεν· ὁ δὲ λέων ἐπιδραμὼν τῇ ἐλάφῳ καὶ ἀποκαμών³ οὐχ οἶός τ' ἦν ταύτην καταλαβεῖν. Διὸ ταύτην καταλιπὼν ἐπὶ τὸν λαγῶν ἐπανῆλθε λογιζόμενος· « Εὖροιμι τὸν λαγῶν· ἱκανὸν μοὶ ἐστὶν ἐν τῷ παρόντι οὗτος ». Ἐπεὶ δ' ὁμῶς τὸν λαγῶν οὐχ

ἤρυν, εἶπε· « Δίκαια ἔπαθον, ὅτι ἔλαθον⁴ καὶ τὴν ἐν χερσὶ βορὰν⁵ ἀπολέσας ».

Ἀλώπηξ δὲ παρατυχοῦσα εἶπεν αὐτῷ· « Μάθε ὡς ἄφρων εἶ· τὸ γὰρ ὑπάρχον ἀγαθὸν περιδών⁶ ἐπὶ ἀβεβαίαν ἐλπίδα ἔδραμες ».

40. Φύσις τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικός.

Ὁ θεὸς ἐπέταξε τὴν γυναῖκα μὲν ἔχειν τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἐν τῷ οἴκῳ, τὸν δ' ἄνδρα περὶ τῶν ἔξω φροντίζειν. Καὶ ὁ μὲν ἀνὴρ οἶός τ' ἐστὶν ὑπομένειν καὶ ψύχη¹ καὶ θάλη² καὶ ὁδοιπορίας καὶ στρατείας, τὴν δὲ γυναῖκα οὐ νομίζομεν ἱκανὴν ἐπὶ τὰ τοιαῦτα ἔργα εἶναι.

Ἐπεὶ δ' ἀνάγκη φυλάττεσθαι καλῶς τὰ ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς εἰσκομιζόμενα, ἡ γυνὴ ἀναγκάζεται ἐν τῷ οἴκῳ μένειν καὶ τὴν φροντίδα αὐτῶν ἔχειν. Διὸ λέγουσιν ἀγαθὴν γυναῖκα εἶναι τὴν περὶ πάντων τῶν ἐν τῷ οἴκῳ ἐπιμελομένην. Γιγνώσκων δ' ὁ θεὸς ὅτι πρὸς τὸ φυλάττειν εἰκός³ τὴν ψυχὴν φοβεράν εἶναι, πλεῖον μέρος τοῦ φόβου τῇ γυναικὶ ἢ τῷ ἀνδρὶ ἐφύτευσε.

Ἰνα δ' ὁ οἶκος εὐδαίμων ᾗ, ἀνάγκη τοὺς γονεάς στέργειν μὲν ἀλλήλους, ἀνατρέφειν δὲ καὶ παιδεύειν τὰ τέκνα, ὥστε μηδὲν τῶν ἀναγκαίων ἐλλείπειν, ἀγαθοὺς δὲ πολίτας αὐτὰ γίγνεσθαι.

41. Ἀγῃσίλαος καὶ οἱ Θάσιοι.

Οἱ Θάσιοι πορευομένῳ τῷ Ἀγῃσιλάῳ διὰ τῆς χώρας ἄλφιτα¹ καὶ χῆνας καὶ ὄψα² πολυτελῆ ἐπεμψαν λέγοντες αὐτῷ. « Ἡμεῖς θαυμάζομεν σε τῆς ἀρετῆς καὶ ταῦτα δῶρά σοι οἱ ἄρχοντες πέμπουσιν, εἰς αὖριον δὲ πέμψουσι πλείονα ».

Ἀγῃσίλαος δὲ μόνον τὰ ἄλφιτα ἐλάμβανε, τὰ δὲ λοιπὰ

ἐκέλευσε τοὺς κεκομικότας ἀπάγειν ὀπίσω. Ἐπειδὴ δ' οὗτοι ἐθαύμασαν ὅτι οὐ λαμβάνοι τὰ δῶρα, Ἀγησίλαος ἔλεξεν αὐτοῖς· « Ἐὰν ἐθίσω τοὺς στρατιώτας εἰς πολυτέλειαν, οὐδὲν τῶν εἰλώτων διοίσουσιν³. τούτοις γὰρ προσήκει⁴ τὰ δῶρα καὶ οὐκ ἐλευθέροις ἀνδράσιν. Ἀπάγετε οὖν ταῦτα ὀπίσω καὶ λέξατε τοῖς ἄρχουσιν ὅτι ταῦτα οὐκ ἐστὶ χρήσιμα τοῖς στρατιώταις ».

Οἱ Θάσιοι ἀκούσαντες τῶν πρέσβων καὶ ἔτι πλέον θαυμάσαντες τὸν ἄνδρα ἐκήρυξαν θείαις τιμαῖς θεραπεύειν αὐτόν. Ἐπεμψαν δὲ περὶ τούτου πρέσβεις πρὸς Ἀγησίλαον. Οἱ δ' ἔλεγον· « ὦ Ἀγησίλαε, οἱ τῆς πόλεως ἄρχοντες πεπόμεσιν ἡμᾶς λέξοντάς σοι ὅτι ἡ πόλις ἡμῶν ὥς θεὸν θεραπεύσει σε ». Ὁ δ' ἔλεγεν· « Ἀγετε καὶ πράξατε πρῶτον ὅ,τι ἂν⁵ ὑμῖν λέξω. Ποιήσατε πρῶτον ὑμᾶς αὐτοὺς θεοὺς καί, εἰ τοῦτο πράξαίτε, λέξαίτε ἂν ὅτι καὶ τοὺς ἄλλους οἰοί τ' ἐστὲ θεοὺς ποιῆσαι ».

42. Αἰνείου¹ εὐσέβεια.

Οἱ ἡγεμόνες τῶν Ἑλλήνων μετὰ τὴν Ἰλίου ἄλωσιν ἔλεγον τοῖς στρατιώταις· « Ἄνδρες στρατιῶται, φειδώμεθα τῶν ἀλισκομένων² καὶ λογιζώμεθα, μὴ ἄδικα φαινώμεθα³ ἐργαζόμενοι· οὕτω γὰρ ἂν τοὺς θεοὺς εὐμενεῖς ἔχοιμεν καὶ ἀσφαλεῖς ἂν οἴκαδε διαπορευοίμεθα ». Τοῖς δὲ Τρωσὶν ὀλοφυρομένοις ἔλεγον· « ὦ Τρῶες, νικηταὶ μὲν ἐσμεν, ἐπιτρέπομεν δ' ὑμῖν φέρεσθαι ὅ,τι ἂν βούλησθε τῶν οἰκείων. Μὴ οὖν ὀδύρεσθε, ἀλλὰ κομίζεσθε⁴ ἓν τι τούτων καὶ φεύγετε ».

Πάντες μὲν τότε οἱ ἄλλοι ἐκομίζοντό τι τῶν οἰκείων. Αἰνείας δὲ μόνος τοὺς πατρώους θεοὺς λαβὼν ἔφερεν ἐπὶ τῶν ὤμων ὑπεριδὼν⁵ τῶν ἄλλων. Οἱ δ' Ἑλληνες ἡδόμενοι ἐπὶ τῇ τοῦ ἀνδρὸς εὐσεβείᾳ ἐπέτρεψαν αὐτῷ φέρεσθαι καὶ δεύτερον κτῆμα. Ὁ δὲ τὸν γέροντα πατέρα ἀναλαβὼν τοῖς ὤμοις ἀπῆλθεν.

Οἱ δ' Ἕλληνες ἐξεπλήττοντο οὐχ ἥκιστα⁶ ἐπὶ τούτῳ καὶ πάντα ἐπέτρεψαν λαμβάνειν. Οὕτω ἐν τιμῇ εἶχον τοὺς πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς γονέας εὐσεβεῖς γιγνομένους.

43. Λόγοι Ξενοφῶντος πρὸς Ἕλληνας.

Οἱ Ἕλληνες μετὰ τὸν τῶν στρατηγῶν θάνατον χαλεπῶς ἔφερον, ὅτι ὦντο ἐν κινδύνῳ ἔσσεσθαι, καὶ ἄθυμοι διὰ τοῦτο ἦσαν. Ξενοφῶν δὲ τούτους ἀθροίζει καὶ εὐξάμενος τοῖς θεοῖς πρῶτον ἔλεγεν αὐτοῖς· « Ἄνδρες Ἕλληνες, πρὸ ὀλίγων ἔτι ἡμερῶν ἀντιταξάμενοι τοῖς πολεμίοις διεπράξασθε¹, ὥστε καὶ

τὸ ὄνομα τῶν Ἑλλήνων φόβον τοῖς Μήδοις εἶναι. Καὶ τότε μὲν περὶ τῆς Κύρου ἀρχῆς ἠγωνίσασθε καὶ εἰς φυγὴν τοὺς πολεμίους ἐτρέψασθε, νῦν δὲ περὶ τῆς ἰδίας σωτηρίας ἀγωνίζομεθα. Ἀφ' οὗ χρόνου ἐσπείσάμεθα² Τισσαφέρνει, ἐνομίσαμεν εἰρήνην ἡμῖν ἔσεσθαι. Βασιλεὺς μέντοι τὰς σπονδὰς λέλυκε καὶ φυλάττεται ἡμᾶς ὡς πολεμίους. Φυλαζώμεθα οὖν καὶ ἡμεῖς τοὺς βαρβάρους καὶ μηκέτι τούτοις σπεισώμεθα· οὕτω δὲ τὸ λοιπὸν³ πορευσόμεθα δια πολεμίας τῆς χώρας, ἀλλ' ἀσφαλεῖς ἐσόμεθα καὶ διαπραξόμεθα εἰς Ἑλλάδα ἐλθεῖν. Εἰ δὲ καθ' ἡμέραν πορευοίμεθα πλεῖον, ἀπαλλαξαίμεθα ἂν πολὺ τοῦ στρατεύματος. Εἰ δ' ἄχθεσθε⁴, ὅτι ἡγεμῶν ἡμῖν οὐκ ἔσται Τισσαφέρνης, σκέψασθε, εἰ συμφέρει ἡμῖν ἡγεμόνα ἔχειν τὸν ἐργασάμενον ἡμᾶς κακὰ. Παύσασθε οὖν πιστεύοντες τοῖς βαρβάροις καὶ ψηφίσασθε⁵ κατακαῦσαι τὰς ἀμάξας, ἵνα μὴ ἐμποδῶν⁶ ὑμῖν ᾧσι. Κελεύω δὲ πρῶτον εὐξασθαι τοῖς θεοῖς εὐμενεῖς ἡμῖν εἶναι. Ἐπιτήδεια δέ, ὡς μανθάνω, ἐλπίζω ἡμᾶς εὐρήσεσθαι ἐν τῇ ἐγγύς χώρᾳ ».

Ἀκούσαντες οἱ στρατιῶται καὶ ψηφισάμενοι ταῦτα ἀπῆλθον ἐπὶ τὰς σκηνάς.

44. Θάνατος Σωκράτους¹.

Πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου πολλοὶ τῶν μαθητῶν συνηθροισμένοι ἦσαν ἐν τῷ πρὸ τῆς φυλακῆς χώρῳ.

Σωκράτης δ' ἐκείνης τῆς νυκτὸς ἀνεπέπαυτο λαμπρῶς καὶ οὐδόλως ἐτετάρακτο. Ἄμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ εἰσῆλθον διὰ τῆς πρὸς βορρᾶν τετραμμένης πύλης πολλοί, μετὰξὺ δὲ καὶ οἱ παῖδες κεκομισμένοι ἦσαν. Σωκράτης δὲ πρὸς τοὺς ἠθροισμένους ἔλεγεν· « Ἄνδρες φίλοι, ἅπαντα τὸν βίον πεπολίτευμαι² σωφρόνως καὶ ἀξίως τῆς πόλεως. Διδάσκων τοὺς νέους καὶ προάγων αὐτοὺς ἐπ' ἀρετὴν οὐδεπώποτε πέπραγμαί μισθόν³ αὐτοὺς

νομίζων οὕτω τὰ ὑπὸ τῶν θεῶν τεταγμένα μοι πράττειν Ἡσθάνομην δ' ὅτι οὐδενὶ τρόπῳ ἀποτετραμμένος ἂν εἶην τούτου. Διὸ καὶ ὑμεῖς μηδέποτε παύσασθε πολιτευόμενο δικαίως· ἐὰν γὰρ οὕτω πεπαιδευμένοι ᾗτε, ὠφέλιμοι τῇ πολιτείᾳ ἔσεσθε ». Ταῦτα αὐτοῖς εἶπεν.

Εὐθύς δὲ μετὰ τοῦτο ἔλεξεν· « Ἄλλ', ὦ Κρίτων, ἐνεγκέτω τις τὸ φάρμακον, εἰ τέτριπται ». Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐν κύλικι τὸ φάρμακον τετριμμένον ἤνεγκε τῷ Σωκράτει. Καὶ οὗτοι μὲν ἐξέπιεν⁴ ἡρέμα τοῦτο, πολλοὶ δὲ τῶν παρόντων ἐγκεκαλυμμένοι τὸ πρόσωπον ταῖς χερσὶν ἀπέκλειον. Ὁ δ' ἐπειδὴ τὰ σκέλη ἡσθάνετο βαρυνόμενα, ὕπτιος κατεκλίνετο. Ὁ δ' ἄνθρωπος διατρίψας συχνὸν⁵ χρόνον ἐξεκάλυψεν αὐτὸν — ἐνεκεκάλυπτο γάρ· — Κρίτων δ' ἰδὼν αὐτὸν νεκρὸν συνέκλεισε τὸ στόμα καὶ τοὺς ὀφθαλμούς.

45. Ἡρακλῆς ἔφηβος.

Ἡρακλῆς ἔφηβος γενόμενος ἐν ἀπορίᾳ ᾗν, ποίαν ὁδὸν ἐπὶ τὸν βίον τράποιτο¹, τὴν δι' ἀρετῆς ἢ τὴν διὰ κακίας. Ἐγένετο οὖν ἔξω τῆς πόλεως καὶ ἐνταῦθα τῷ Διὶ ἠὔχετο λέγων « Ζεῦ πάτερ, γενοῦ μοι βοηθός, ἵνα τὴν ἀρίστην τράπωμαι καὶ ὠφέλιμος τοῖς ἀνθρώποις γένωμαι ».

Αἶφνης ἐπιφαίνεται γυνὴ τὰ μάλιστα κεκαλλωπισμένη. Αὕτη προσγενομένη² τῷ Ἡρακλεῖ λέγει· « Ἐπυθόμην, ὦ Ἡράκλεις, ὅτι ἐν ἀπορίᾳ εἶ, ποίαν ὁδὸν ἐπὶ τὸν βίον τράπη. Ἐὰν ἔλῃ³ ἐμὲ καὶ ἐπίσπῃ⁴ μοι, ἄξω σε τὴν ἡδίστην καὶ ῥάστην ὁδὸν πάντα δὲ τάγαθὰ ἔξεις ἀπονώτατα. Οὐδεὶς δὲ φόβος, μὴ γένηταί ποτε ἀπορία⁵ τούτων· παρέχω γὰρ τοῖς συνοῦσιν ἐμοὶ τὴν ἐξουσίαν εὐρίσκεσθαι τὰ ἀγαθὰ πανταχόθεν καὶ διὰ κλοπῆς ».

Ἐν τούτῳ ἐπιφαίνεται μακρόθεν δευτέρα γυνή. Αὕτη

ἀφικομένη πλησίον τῷ Ἡρακλεῖ λέγει· « Ἐγώ, ὦ Ἡράκλεις ἦκω πρὸς σε οὐκ ἄπειρος οὔσα τῶν γονέων καὶ γινώσκουσα τὴν ἀγαθὴν φύσιν καὶ παιδείαν ἐκ παιδός. Ἐλπίζω δέ, εἰ τράποιο τὴν πρὸς ἐμέ ὁδόν, γενέσθαι ἄν σε ἀγαθὸν ἐργάτην τῶν σεμνῶν καὶ τῶν καλῶν. Ἐπιλαθοῦ τῶν ἡδέων ταύτης λόγων καὶ ἐλοῦ ἐμέ, ἵνα ἀγαθὸς ἀνὴρ γένη ». Ἡρακλῆς δ' ἤρετο, πῶς ταύτας ὀνομάζουσι. Πυθόμενος δ' ὅτι ἡ μὲν πρώτη Κακία, ἡ δὲ δευτέρα Ἀρετὴ ὀνομάζονται, εἴλετο τὴν Ἀρετὴν καὶ ἀνὴρ ἑνδοξὸς ἐγένετο.

46. Ἀρπαγὴ Περσεφόνης.

Περσεφὼνὴ θυγάτηρ Δήμητρος ἦν. Παιδευθεῖσα δὲ καὶ ἀνατραφεῖσα ὑπ' αὐτῆς λαμπρῶς καλλίστῃ καὶ σωφρονεστάτῃ τῶν παρθένων ἐγένετο. Ταύτην Πλούτων¹ γυναιῖκα ἡβουλήθη λαβεῖν.

Πορευθεὶς οὖν πρὸς τὸν Δία, τὸν ἀδελφόν, εἶπεν αὐτῷ· « Ζεῦ, βούλομαι Περσεφόνην γυναιῖκα ἀρπάσαι ». Ἔλεγε δ' ὅτι τοῦ ἔργου τούτου οὐδέποτε ἀπαλλαγῇσοιτο². Ζεὺς δὲ πεισθεὶς ἐπιτρέπει τοῦτο τῷ Πλούτῳ.

Συλλεγεῖσθαι οὖν ποτε αἱ παρθένοι εἰς τοὺς ἀγροὺς ἐπορεύθησαν ἄνθη συλλέξουσιν. Περσεφὼνὴ δ' ἀπαλλαγεῖσα τῶν ἄλλων συνήθριζεν ἄνθη. Αἴφνης ἡ γῆ διασχιθεῖσα τὴν Περσεφόνην κατέπιε· πράγματι δ' ὅμως αὕτη ὑπὸ Πλούτωνος ἀρπαγεῖσα εἰς Ἄδου³ ἤχθη.

Αἱ ἄλλαι παρθένοι διασωθεῖσαι οἴκαδε ἐνόμισαν ταύτην εἰς βάραθρον κατακρημνισθῆναι. Δημήτηρ δὲ νυκτὸς καὶ ἡμέρας περιάγουσα ἀνημμέναις λαμπάσι τὴν θυγατέρα οὐχ ἡύρισκεν.

Ἐπεὶ δ' ἐμηνύθη αὐτῇ ὑπὸ ἐρμηνέων ὅτι Περσεφὼνὴ ὑπὸ

Πλούτωνος ἀρπαγείῃ, προσῆλθε τῷ Διὶ κλαίουσα καὶ εἶπεν αὐτῷ· « Ζεῦ πάτερ, πῶς ἂν ἡσθείην καὶ τερφθείην ἐν τῷ βίῳ, εἰ τὸ λοιπὸν ἀναγκασθείην διάγειν ἄνευ τῆς θυγατρὸς ; » Ζεὺς δὲ μεταπεμφάμενος Πλούτωνα λέγει αὐτῷ· « ὦ Πλούτων, ἡ Περσεφὼν τὸ ἥμισυ μὲν τοῦ ἔτους μενέτω παρὰ σοί, τὸ δ' ἕτερον παρὰ τῇ μητρί. Πορεύθητι οὖν, Περσεφὼν, πρὸς τὴν μητέρα ».

Οὕτω Ζεὺς νομίσας τὸν τε Πλούτωνα ἡσθήσεσθαι καὶ τὴν Δήμητρα ἀνακουφισθήσεσθαι τὰ κατὰ Περσεφὼν ἔταξεν.

47. Μειράκιον Ἑρετρικόν

Μειράκιον¹ Ἑρετρικὸν διέτριψε παρὰ Ζήνωνι² τῷ φιλοσόφῳ, ἕως εἰς ἄνδρας ἀφίκετο. Ὑστερον δ' οὗτος εἰς Ἑρετρίαν ἦλθεν. Ὁ δὲ πατὴρ ἤρετο αὐτόν, εἰ μάθοι σοφὸν τι ἐν τῇ τοιαύτῃ διατριβῇ³ παρ' ἐκείνῳ τῷ φιλοσόφῳ. Ὁ δ' ἔφη δεῖξιν τοῦτο. Ὅτε γάρ ποτε ὁ πατὴρ ὠργίσθη αὐτῷ καὶ τέλος ἐπαισεν⁴ αὐτόν, δε ἡσυχίαν ἄγων⁵ εἶπεν· « ὦ πάτερ, τόδε μεμάθηκα· τοιοῦτός σοι εἶναι, ὥστε σοι τηλικούτῳ⁶ ὄντι μηδέποτε ἀγανακτεῖν· εἰ γὰρ τὰ αὐτὰ⁷ σοι καὶ ἐγὼ ἔπραττον, κακὸς ἂν υἱὸς ἦν⁸ ». Ὁ δὲ πατὴρ ἐπὶ τῷ τοιούτῳ τοῦ παιδὸς τρόπῳ ἡσθη καὶ εἶπεν· « Ἀληθῶς θαυμάζω ἐκεῖνον τὸν φιλόσοφον, ὅτι τοιαῦτα μαθήματα περὶ τοὺς γονέας ἐδιδάξατό σε· ταῦτα γὰρ ἐστὶ ὁ κάλλιστος κόσμος⁹ τῶν νέων.

48. Δερκυλίδας¹ καὶ Μειδίας².

Μειδίας φονεύσας τὴν μητέρα τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς Μανίαν κύριος τῆς Αἰολίδος ἐγένετο καὶ ἐν τῇ τῶν Γεργιθίων ἀκροπόλει μετὰ τῆς ἑαυτοῦ φρουρᾶς διέμενεν. Ὅτε οὖν Δερκυλίδας τὴν Αἰολίδα καὶ Γέργιθα κατέλαβεν, ἐβούλετο κολά-

σαι³ Μειδίαν ἐπὶ τῷ τῆς Μανίας θανάτῳ. Πρὸς τοῦτο ἔταξε⁴ μὲν τοὺς ἑαυτοῦ στρατιώτας περὶ τὰ τείχη, αὐτὸς δὲ σὺν τῷ Μειδίᾳ εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἀκρόπολιν, ἔνθα τῇ Ἀθηνᾶ ἔθυσσε. Μειδίας δὲ προαισθόμενος κακὰ τοῖς ἑαυτοῦ λέγει τῷ Δερκυλίδᾳ· « Ἐγώ, ὦ Δερκυλίδα, ἀπέρχομαι οἴκαδε παρασκευάσων ξενία σοι καὶ τοῖς σοῖς στρατιώταις ». Δερκυλίδας μέντοι λέγει· « Οὐ μὰ Δία· αἰσχρὸν γὰρ ξενίζεσθαι⁵ ἐμὲ καὶ τοὺς ἐμοὺς στρατιώτας ὑπὸ σοῦ καὶ τῶν ὑμετέρων· ἡμεῖς γὰρ ἐθύσαμεν τῇ θεᾷ· μένε παρ' ἡμῖν. Ἔως δ' ἂν τὸ δεῖπνον ὑπὸ τῶν ἡμετέρων παρασκευάζεται, ἐγώ καὶ σὺ τὰ δίκαια διασκεύομεθα⁶ ». Ἐπεὶ δ' ἐκαθέζοντο, λέγει Δερκυλίδας· « Οἱ ἡμέτεροι, ὦ Μειδία, καταλείπουσι τὴν σφετέραν οὐσίαν τοῖς ἑαυτῶν υἱοῖς· ὑμεῖς δὲ καὶ οἱ ὑμέτεροι τί πράττετε ; Σὲ ὁ πατὴρ ἄρχοντα τοῦ σοῦ οἴκου κατέλιπε καὶ τῶν σῶν οἰκιῶν καὶ νομῶν⁷ ; » « Μάλιστα », εἶπεν ὁ Μειδίας. Καταλέγοντος⁸ δὲ Μειδίου τὰ κτήματα ἀπέγραφον⁹ οἱ περὶ Δερκυλίδαν. Ἐπεὶ δ' ἀπεγέγραπτο πάντα, λέγει ὁ Δερκυλίδας· « Μανία δὲ τίνος ἦν ; » Οἱ δὲ παρόντες εἶπον « Φαρναβάζου ». « Οὐκοῦν », εἶπεν ὁ Δερκυλίδας, « καὶ τὰ ἐκείνης ἡμέτερα ἂν εἴη, ἐπεὶ νικηταί ἐσμεν ». Οὕτω Δερκυλίδας τὸν τῆς Μανίας θάνατον ἔχων αἰτίαν τὴν ἀρχὴν τὸν Μειδίαν ἀφείλετο καὶ κύριος τῆς Αἰολίδος ἐγένετο.

49. Λόγος Κύρου τοῦ πρεσβυτέρου πρὸς τοὺς στρατιώτας.

Κῦρος ὁ πρεσβύτερος στρατεύων ἐπὶ Λυδίαν τοὺς στρατιώτας ὧδε ἐθάρρυνεν¹. « Ἄνδρες φίλοι, γιγνώσκετε δήπου² ὅτι ὑμᾶς καὶ ἀγαπῶ καὶ τιμῶ, ἐπεὶ καὶ ὑμεῖς τιμᾶτε καὶ ἀγαπᾶτέ με. Ἐκ παιδων ἡγάπων καὶ ἐτίμων ὑμᾶς· ἑώρων γὰρ ὅτι ἐγκρατεῖς³ εἴητε εἰς τὸ πεινῆν καὶ διψῆν· οὐδεὶς γὰρ ὑμῶν

ἔπινεν, εἰ μὴ διψῶῃ, οὐδ' ἤσθιεν, εἰ μὴ πεινώῃ. Πρὸς δὲ λο-
γίζομαι ὅτι ἐτολμᾶτε πάντα κίνδυνον ὑπομένειν καὶ πάντα
τρόπον ηὔρισκεσθε, ὥστε ἐργάται ἀγαθῶν ἔργων γενέσθαι.
Ὅμοίως δὲ καὶ νῦν ὁρῶ ὅτι τὰ πολεμικὰ ἀγαθοὶ ἄνδρες ἐστέ·
τοὺς γὰρ πόνους τοῦ ζῆν ὑπομένετε, ἐν δὲ τοῖς κινδύνοις οὐκ
ἀποδελιᾶτε, οὐδέποτε δ' ὁ ὕπνος νικᾷ⁴ ὑμᾶς. Ἐὰν οὖν καὶ
νῦν μὴ ἀποδελιῶμεν, βεβαίαν τὴν νίκην ἔξομεν. Ὁρμῶμεν
οὖν προθύμως ἐπὶ τοὺς πολεμίους· οὕτω νικῶμεν ἂν αὐτούς.
Ἐγὼ δ' ἂν ὑμᾶς ὁρῶ τολμῶντας, ἀγαθὸς ἡγεμὼν ἔσομαι
καὶ ἀμείψω ὑμᾶς. Τολμᾶτε οὖν καὶ νικᾶτε τοὺς πολεμίους
οὕτω τιμῶτε ἂν τὴν πατρίδα ».

Ταῦτ' εἰπὼν ἔθυσε τοῖς θεοῖς καὶ εὐθύς ἐπὶ τὴν Λυδίαν
ἦγε τὴν στρατιάν.

50. Τυρταῖος.

Λακεδαιμόνιοι ἡττώμενοι¹ ἐν τῷ πρὸς Μεσσηνίους πο-
λέμῳ πολὺ ἡνιῶντο². Ἐπεὶ οὖν τὰ πάντα μηχανώμενοι οὐδὲν
ἥνυον, μετεπέμψαντο παρ' Ἀθηναίων βοήθειαν. Οἱ δὲ τὸν
μέγα παρ' αὐτοῖς τιμώμενον καὶ ἀγαπώμενον ποιητὴν Τυρ-
ταῖον ἔπεμψαν.

Ὁ δ' εἰς Λακεδαιμόνα ἐλθὼν ἐπειρᾶτο³ τοὺς στρατιώτας
ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐπάγειν λέγων αὐτοῖς· « Ἄνδρες στρατιῶ-
ται, μὴ ἐν τῷ πολέμῳ ἀνιᾶσθε καὶ δελιᾶτε· οὐδενὸς τῇ ἀρετῇ
ἡττᾶσθε· αἰσχρὸν τὸ ἡττᾶσθαι καὶ πρὸ τῶν πολεμίων φεύγειν.
Οὐκ ἀνιᾶσθε ἐπὶ τοῖς καταλελειμμένοις οἴκοι γέρουσι, γυναιξὶ
καὶ παισὶ ; κινδυνεύουσιν οὗτοι ὑπὸ τοῖς πολεμίοις γενέσθαι⁴
Χρῆσθε παραδείγμασι τοῖς πατράσιν ὑμῶν. Οὗτοι τὸ πᾶν
ἐν τῷ πολέμῳ ἐμηχανῶντο, ὥστε μηδέποτε ἡττᾶσθαι.
Ὁρμώμεθα οὖν καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τοὺς πολεμίους πιστεύοντες τῇ
νίκῃ καὶ πειρώμεθα τούτους νικᾶν. Οὕτω μόνον ἀγαπώμεθα

ἔν καὶ τιμώμεθα ὑπὸ τῶν πολιτῶν ». Τούτοις τοῖς λόγοις ἔπειθε τοὺς στρατιώτας προθύμως ἐπὶ τὸν πόλεμον ὁρμᾶν.

51. Φάλαρις καὶ Στησίχορος.

Φάλαρις¹ Σικελιώτης σκοπῶν ἐπιχειρεῖν² τυραννίδι ἐθεράπευε τὸν δῆμον καὶ αὐτῷ παρήνει³ ἐπὶ τοὺς δυνατοὺς⁴ λέγων· « Ἄνδρες πολῖται, οἱ μὲν δυνατοὶ τῶν πάντων κρατοῦσι καὶ συνεχῶς πλεονεκτοῦσι καὶ τὸν δῆμον ἀδικοῦσιν· ὑμεῖς δ' οὐδὲν σκοπεῖτε, ὅπως⁵ τῶν ἀδικιῶν ἀπαλλαγῆσεσθε, καρτερεῖτε δὲ ταύτας ὥς δοῦλοι. Ἐὰν ὑπουργῇτε αὐτοῖς καὶ διατελῇτε⁶ καρτεροῦντες τὰς τούτων ἀδικίας, κινδυνεύσετε δοῦλοι γενέσθαι ».

Διὰ ταῦτα τὸ πλῆθος ἐφίλει αὐτὸν καὶ αὐτῷ αἰτοῦντι φυλακὴν προθύμως παρείχε.

Στησίχορος δ' ὁ ποιητῆς ὑποτοπῶν⁷ ἐπιχειρεῖν τὸν Φάλαριν τυραννίδι ἔλεξεν εἰς τὸ πλῆθος· « Ἴππος τις κατεῖχε μόνος λειμῶνα καὶ ἐνέμετο αὐτόν, ἔλαφος δὲ τις διέφθειρε τὴν νομὴν. Ὁ δ' Ἴππος ποθῶν τὴν ἀδικοῦσαν κολάσαι προσέρχεται ἀνθρώπῳ κυνηγῷ καὶ τοῦτον ἡρώτα, πῶς ἂν κρατοίη τῆς ἐλάφου. Ὁ δ' ἔλεξεν· « Ἐὰν βούλῃ κρατεῖν τῆς ἐλάφου, χαλινὸν λαβὲ καὶ δεῖξαι ἐμὲ ἀναβάτην ». Καὶ ἐγένετο οὕτω. Καὶ ἡ μὲν ἔλαφος τοξευθεῖσα ἀπέθανεν, ὁ δ' Ἴππος δοῦλος τοῦ ἀναβάτου ἐγεγόνει. Οὕτω καὶ ὑμεῖς, εἰ βοηθοῖτε, ὅπως ἀπαλλαγείητε τῶν δυνατῶν, κακῶς μὲν ἂν ποιοῖτε⁸ αὐτούς, κινδυνεύοιτε δ' ἂν ὁμῶς ὑπὸ χείρονι κυρίῳ γενέσθαι. Μὴ οὖν προσέχετε τῷ τῶν δυνατῶν κινδύνῳ, ἀλλὰ καρτερεῖτε τοῦτον, ἵνα μὴ εἰς μείζονα κίνδυνον περιπέσσητε ». Ἄλλ' οὐδὲν ἔπειθε τοὺς Σικελιώτας. Καὶ μετ' οὐ πολὺ Φάλαρις τύραννος ἐν Σικελίᾳ ἐγένετο.

52. Ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν περὶ γεωργίας.

Ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν ἡγεῖτο¹ τὴν γεωργίαν ἐν τοῖς καλλίστοις ἐπιμελήμασιν² εἶναι. Διὸ τοῖς ἐπιμελουμένοις αὐτῆς καὶ παρεχομένοις τὴν χώραν πυκνῶς συνοικουμένην παρεῖχε πάντα, ὧν ἐδέοντο³. Πρῶτον μὲν, διότι οὗτοι μάλιστα ἂν εὐσεβεῖεν τὰ πρὸς τοὺς θεούς· ἐκ γὰρ τῶν γιγνομένων καρπῶν κοσμοῦνται καὶ βωμοὶ καὶ ἀγάλματα καὶ ναοί. Δεύτερον δέ, διότι ἡ γῆ γεωργουμένη ἀμείβει τοὺς γεωργοὺς ἀνδρίζουσα καὶ γυμνάζουσα αὐτούς. Τοὺς δὲ μὴ προθυμομένους τῶν γεωργῶν ἐτιμωρεῖτο⁴ καὶ τὴν χώραν αὐτοὺς ἀφηρεῖτο⁵, ἵνα τοῖς ἐργαζομένοις διανέμοι ταύτην καὶ οὕτω μὴ στεροῖτο ἡ πατρίς καρπῶν. Ἐλεγε δ' αὐτοῖς· « Ἐάν ἡ χώρα μὴ γεωργῇται, οὐ μόνον αὕτη, ἀλλὰ καὶ ἡ πατρίς ἀδικεῖται· ἡ γὰρ ἀργία τὸ ἀπόλεμον παρασκευάζει. Ὅταν δὲ στερώμεθα καρπῶν καὶ ἀπόλεμοι ὦμεν, τότε κακῶς μὲν πάσχει ἡ χώρα, κινδυνεύομεν δὲ πάντες ὑπὸ τοῖς πολεμίοις γενέσθαι· εἰ γὰρ οἱ πολέμιοι ὀρῶεν ἡμᾶς ἀπολέμους, οὐκ ἂν εὐλαβοῖντο⁶ τὸν κίνδυνον καὶ προθυμοῖντο ἂν καταστρέψασθαι⁷ ἡμᾶς. Ἐπιμελεῖσθε οὖν τῆς γεωργίας, ἵνα καὶ ὑμεῖς εὖ πράττητε καὶ τῇ πατρίδι ὑπουργῇτε ».

53. Ἀγησίλαος ἐν Ἀσίᾳ.

Ἀγησίλαος ἡξίου παρὰ τῶν στρατιωτῶν μὴ δηοῦν¹ μηδ' ἐρημοῦν τὴν Ἀσίαν· ἐγίνωσκε γὰρ ὅτι, ἐάν ταύτην δηῶσι καὶ ἐρημῶσιν, οὐχ ἔξουσι τὰ ἐπιτήδεια. Παρῆνει δὲ πᾶσι βοηθεῖν τοῖς ἀροῦσι² τὴν χώραν, ἵνα οὕτω τὴν πρὸς τὴν γεωργίαν ἀγάπην δηλῶσιν. Εἰ δέ τινες ὀρώη ἀδίκους πρὸς τοὺς γεωργοῦντας, τούτους ἰσχυρῶς ἐζημίου³. « Δεῖ »⁴, ἔλεγε τοῖς στρατιώταις, « μὴ δουλοῦν, ἀλλ' ἐργῶ ἐλευθεροῦν τοὺς Ἐλ-

ληνας· οὕτω γὰρ ἂν βεβαιοῖμεν τὴν πρὸς ἡμᾶς πίστιν τῶν Ἑλλήνων ».

Ἐπεμελεῖτο, δέ, ὅπως καὶ τὰ καταλελειμμένα παιδία συσκηνοῖεν, τοὺς δὲ γέροντας αἰχμαλώτους τιμῆς ἡξίου, ὥστε οἱ μανθάνοντες τοῦτο εὖμενεῖς αὐτῷ ἦσαν. Οὕτω κατώρθου ἄρχειν ἐν Ἀσίᾳ δι' ἀγάπης μᾶλλον ἢ διὰ φόβου.

54. Λόγοι Ξενοφῶντος.

Τοῖς Ἑλλήσι Ξενοφῶν ἀνακοινοῦται¹ τάδε. « Ἄνδρες, ὅτε οἱ ἡμέτεροι στρατηγοὶ ἔζων, οἱ βάρβαροι ἐθυμοῦντο² μὲν ἡμῖν, ὅτι ἐκαρπούμεθα τὴν ἐκείνων χώραν, οὐδεὶς δ' ἐτόλμα ἐναντιοῦσθαι ἡμῖν· ἡξίου γὰρ ἡμεροῦν ἡμᾶς, ἵνα ἡ χώρα αὐτῶν μὴ δημοῖτο. Παντὶ δὲ τρόπῳ ἐδήλουν τοῦτο. Ἐπεὶ δ' οἱ στρατηγοὶ ἀπέθανον δόλῳ, ἀξιοῦσι ταπεινοῦν καὶ χειροῦσθαι³ ἡμᾶς. Διὸ κυσὶν ὁμοιούμενοι ἐπακολουθοῦσιν ἡμῖν δηλοῦντες ὅτι καιρὸν ἀναμένουσιν, ἵνα ἡμῖν ἐπιπέσωσιν. Ἡμεῖς δ' αἰσθανόμενοι ταῦτα ἀντιφυλαττόμεθα καὶ ἄγομεν διὰ πολεμίας καρπούμενοι τῶν ἐκ τῆς χώρας. Ἴνα δὲ ἀσφαλέστατα πορευώμεθα, ἐλευθερώμεθα τῶν σκευοφόρων πρῶτον καὶ πλαίσιον⁴ τῶν ὀπλιτῶν ποιῶμεθα· εἴτα δέ, εἰ γεφυροῖμεν τὸν πρὸ ἡμῶν ποταμὸν φοῖνιξιν, περαιοίμεθα ἂν ῥαδίως εἰς τὴν ἑναντιὴν χώραν, ἣ ἐπιτηδείων πληροῦται. Ἐνταῦθα, ἐὰν χειρώμεθα τοὺς οἰκοῦντας καὶ δηῶμεν τοὺς ἀγροὺς, ἔξομεν ἱκανὰ τὰ ἐπιτήδεια. Κληρῶμεν⁵ οὖν τοὺς νῦν στρατηγούς καὶ τούτοις ἐπώμεθα. Ὑμεῖς δ' οἱ στρατιῶται ἔργῳ βεβαιοῦτε καὶ δηλοῦτε τὴν πρὸς αὐτοὺς εὐπείθειαν. Ἐὰν δέ τις ἀπειθῇ, ζημιούσθω αὐστηρῶς ».

Ταῦτα εἶπεν. Οἱ δὲ στρατιῶται ἐπεκύρουν τοὺς λόγους, καὶ ἐποίουν οὕτω.

Πλάτων¹ ὁ σοφὸς ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀπαντήσας ἀνθρώποις ἀγνῶσι² συνεσκήνωσε μετ' αὐτῶν ἀγνῶς καὶ αὐτὸς ὢν αὐτοῖς. Ἐρωτηθεὶς δὲ περὶ τοῦ ὀνόματος τοῦτο μόνον ἐδήλωσεν ὅτι Πλάτων καλεῖται.

Ἄπαντα δὲ τὸν ἐν Ὀλυμπίᾳ χρόνον οὕτως ἐχειρώσατο αὐτοὺς τῇ συνουσίᾳ³, ὥστε φίλους τούτους ἐκτήσατο καὶ μέγα ὑπ' αὐτῶν ἠγαπήθη.

Ἐπεὶ δ' ἔμελλον οἴκαδε ἀναχωρήσειν, εἶπον αὐτῷ· « Σὺ, ὦ Πλάτων, εὐεργέτηκας ἡμᾶς τῇ σῇ συνουσίᾳ· διὰ ταῦτα χάριν σοι ἔχομεν. Ἡμεῖς δὲ ὡς εὐεργετημένοι μάλιστα τετιμῆκαμέν σε καὶ ἠγαπήκαμεν. Ἐὰν εἰς τὴν ἡμετέραν πατρίδα ἔλθης, ἔργῳ δηλώσομεν τὴν πρὸς σε ἀγάπην ».

Πλάτων δ' εἶπεν· « Καὶ ἐγὼ ὁμοίως ὑμᾶς ἠγάπησα· πολλῆς γὰρ τιμῆς ἤξιώθην ὑφ' ὑμῶν. Διό, ἐὰν Ἀθήναζε ἔλθητε, περὶ πολλοῦ ὑμᾶς ποιήσομαι⁴ καὶ ἐν παντὶ ὑμῖν βοηθήσω ».

Μετ' οὐ πολὺ οὗτοι εἰς Ἀθήνας ἦλθον καὶ ὁ Πλάτων μάλα φιλοφρόνως αὐτοὺς ὑπεδέξατο. Οἱ δ' εἶπον· « Σὺ μὲν περὶ πλείστου ἡμᾶς ἐποιήσω· καὶ γὰρ ἐν Ὀλυμπίᾳ ὑπὸ σοῦ εὐεργετήθημεν καὶ ἐνταῦθα ἐν πολλοῖς ἐβοήθησας. Νῦν δ' ἡγησαι⁵ ἡμῖν εἰς Ἀκαδήμειαν⁶ τοῦ ὁμωνύμου, ἵνα καὶ αὐτοῦ ἀπολαύσωμεν ». Ὁ δὲ μειδιῶν εἶπεν· « Ἐγὼ εἰμι ἐκεῖνος ».

Οἱ δ' ἀκούσαντες ἐξεπλάγησαν μὲν καὶ ἐλυπήθησαν, ὅτι τοιοῦτον ἄνδρα ἠγνόησαν, ἐζήλωσαν δὲ τοῦ ἀνδρὸς τὴν ἀπλότητα· τῷ γὰρ τρόπῳ καὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ ἐν Ἀθήναις ἐδεδηλώκει αὐτοῖς ὅτι καὶ ἄνευ τῶν λόγων οἶός τ' ἐστὶ χειροῦσθαι τοὺς συνόντας.

56. Ἐλαφος καὶ ἀλιεύς.

Ἐλαφος ὑπὸ κυνηγῶν ἐδιώκετο. Φεύγουσα οὖν ἔθει¹ σπουδῇ διὰ τοῦ πεδίου καὶ τῇ τῶν ποδῶν ταχυτῇτι εἰς τὸ ἄκρον αὐτοῦ ἀφίκετο, ἐνθα ποταμὸς ἔρρει. Ἐν αὐτῷ δ' ἐπὶ νεῶς ἄνθρωπος ἔπλει, ὃς ταῖς χερσὶν ἔνευε πρὸς αὐτήν. Ὡς τοῦτον ἡ ἔλαφος ἐθεάσατο, ἐδεῖτο αὐτοῦ κατακρύψαι αὐτὴν παντὶ τρόπῳ. Ὁ δὲ τοῖς λόγοις πείθει αὐτὴν εἰσελθεῖν εἰς σπήλαιον, ἕως ἂν ἴδωσι, τί οἱ κυνηγοὶ δράσουσιν.

Οἱ μὲν μάτην πειραθέντες² ἐν τῷ πεδίῳ θηρᾶσαι τὴν ἔλαφον καὶ τῷ πόνῳ ταλαιπωρηθέντες παρεγένοντο εἰς τὸν ποταμὸν καὶ τὸν ἄνθρωπον ἠρώτησαν, εἰ ἔλαφον τεθέαται παρελθοῦσαν ἐκεῖθεν.

Ὁ δὲ αἰδεσθεὶς³ τὴν προτέραν πρὸς τὴν ἔλαφον ὁμολογίαν τῇ μὲν φωνῇ ἡρνεῖτο αὐτὴν θεάσασθαι, τῇ δὲ χειρὶ ἔνευεν, ὅπου ἐκέκρυπτο. Οἱ δὲ κυνηγοὶ πιστεύσαντες τοῖς λόγοις τούτου καὶ μάτην πειραθέντες ἀνευρεῖν εἴασαν⁴ τὸ θήραμα καὶ ἀπῆλθον.

Ὁ δὲ παρεκάλεσε τότε τὴν ἔλαφον γεγωνυῖα τῇ φωνῇ ἐξελθεῖν ἐκ τοῦ σπηλαίου· οὐδεὶς γὰρ κίνδυνος ἦν αὐτῇ.

Ἡ ἔλαφος ἐξελθοῦσα ἀπροσφωνητὶ ἀπηλλάττετο. Ὁ δ' ἡτιάσατο τότε αὐτὴν λέγων· «ᾧ ἔλαφος, ἐγὼ μὲν ἤρκεσά⁵ σοι, ὥστε σωθῆναι, σὺ δὲ νῦν φεύγεις οὐδὲ φωνῆς ἀξιοῦσά με; » Ἡ δ' ὑπολαβοῦσα⁶ — εἶδε γάρ, ἃ τῇ χειρὶ ἔνευε τοῖς κυνηγοῖς καὶ ἠκροάσατο, ἃ ἔλεγεν αὐτοῖς — εἶπεν· « ᾧ φίλε, ἀλλ' ἐγὼ ηὐχαρίστησα ἂν⁷ σοι καὶ ἐπῆνεσα τὴν προθυμίαν, εἰ μὴ μόνον τῷ λόγῳ ἀλλὰ καὶ ἔργῳ ἐβοήθησάς μοι ».

57. Πολιτεία Πεισιστράτου.

Πεισίστρατος¹, ὅτε ἐγκρατὴς² τῆς ἀρχῆς ἐγένετο, μετεπέμψατο εἰς Ἀθήνας τοὺς ἀγρότας καὶ ἐν ἀγορᾷ τάδε πρὸς τούτους ἔλεξεν· « Ἄνδρες πολῖται, καθ' ἡμέραν εἰς τὴν ἐκκλησίαν³ ἐρχόμενοι ἀλλήλοις μάχεσθε καὶ οὐδὲν ὑμᾶς αὐτοὺς ὠφελεῖτε. Διαλύσαντες τὰς πρὸς ἀλλήλους ἔχθρας διαλλάξασθε⁴ ἀλλήλοις καὶ παύσασθε ἐρχόμενοι εἰς Ἀθήνας. Ἐκαστος παρεχέτω ἑαυτὸν ἐν τοῖς ἀγροῖς δίκαιον τοῖς ἄλλοις. Μηδέποτε δ' ἄεργοι μένετε· οἱ γὰρ ἄεργοι ἐχθροὶ ἑαυτοῖς εἰσι καὶ δούλους τῶν παθῶν ἑαυτοὺς ποιοῦσιν. Ἐγὼ δὲ φιλῶν ὑμᾶς ὡς ἑμαυτὸν ἐπιμελήσομαι ὑμῶν βέλτιον ἢ ὑμεῖς ὑμῶν αὐτῶν. Κηδόμενος γὰρ ὑμῶν κήδομαι ἑμαυτοῦ. Οὕτω δὲ φίλον ὑμῖν καὶ τῇ πατρίδι ποιήσω ἑμαυτόν, ὥστε οὐδὲν ὑμᾶς ἐπιλείψει· εἰ δ' ἀπορήσετε⁵ σπερμάτων, εὐθὺς ταῦτα ἔξετε παρ' ἐμοῦ ».

Οἱ ἀγρόται ἀκούσαντες ταῦτα ἤσθησαν καὶ εἶπον· « Ἐπειδὴ καὶ ἡμεῖς κηδόμεθα ἡμῶν αὐτῶν, πεισόμεθά σοι. Ἐὰν σὺ φιλῆς ἡμᾶς καὶ δίκαιον σαυτὸν παρέχῃς, χάριν σοι ἔξομεν⁶. Οὕτω πράττων σαυτῷ ὑπουργεῖς· εὐχόμεθα δὲ τῷ θεῷ συμπρᾶξαι⁷ σοι ».

Ἐκ τούτου οἱ μὲν ἀγρόται ἐν τοῖς ἀγροῖς διέτριβον⁸, Πεισίστρατος δὲ διόκησε τὰς Ἀθήνας σωφρόνως καὶ συμπερόντως⁹ ἑαυτῷ τε καὶ τοῖς πολίταις.

58. Σωκράτης πρὸς Λαμπροκλέα.

Σωκράτης αἰσθόμενός ποτε Λαμπροκλέα¹ χαλεπαίνοντα² πρὸς τοὺς γονέας εἶπεν αὐτῷ· « Γινώσκεις ἄρά γε, ὦ παῖ, ὅτι τῶν ἀνθρώπων ἔνιοι ἀχάριστοι καλοῦνται ; τί δὲ ποιοῦντες οὗτοι τὸ ὄνομα τοῦτο ἔχουσιν ; » « Ὅτι πολλὰ ἄλλα εὖ

παθόντες³ », ἔφη, « οὐδεμίαν χάριν ἔχουσι⁴ τοῖς εὐεργετήσασιν ». « Ἀλλὰ σκεψώμεθα », ἔφη Σωκράτης, « τίνας ἄλλους ἂν ὑπὸ τίνων εὖροιμεν εὐηργετημένους ἢ παῖδας ὑπὸ γονέων ; ποῖα δὲ καὶ πόσα ἐστὶ τὰ ὑπ' αὐτῶν τοῖς υἱοῖς παρεχόμενα ἀγαθὰ ; πηλίκους⁵ δὲ πόνους πονοῦσι χάριν αὐτῶν ; ὑπὸ ποίας δὲ τινος ἀνάγκης ταῦτα πάντα πράττουσι ; πότερον⁶, ὥς εὖ παθόντες ποτὲ ὑπὸ τῶν υἱῶν ἢ ὥς μέλλοντες χάριν παρ' αὐτῶν ἀπολήψεσθαι ; τίσιν οὖν ἄλλοις ἢ τοῖς υἱοῖς προσήκει σέβεσθαι τοὺς γονέας ; Ἐγὼ μὲν, ὦ παῖ, λογίζομαι ὅτι ἀμφοτέροι μὲν οἱ γονεῖς πονοῦσι δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, ἐκάτερος⁷ δέ, ἐὰν ἅττα ἐλλείπη τοὺς υἱούς, ἐπιμελεῖται, ὅπως ὥς⁸ πλεῖστα ἀγαθὰ αὐτοῖς παρασκευάσει· καὶ ὁ μὲν πατὴρ τῶν ἔξω τοῦ οἴκου ἐπιμελεῖται, ἡ δὲ μήτηρ τὰ ἐν τῷ οἴκῳ διοικεῖ· οὐδέτερος δὲ χαλεπαίνει ἐπὶ τοῖς τοιούτοις πόνοις· ἢ οὐκ ἀληθῆ ταῦτά ἐστι ; Λαμπροκλῆς δ' ἔφη· « Καὶ ταῦτα καὶ ἄλλα πολυπλασίονα ποιοῦσιν οἱ γονεῖς· οὐδενὸς δ' ἀπέχουσιν, ἵνα ἕκαστος τῶν υἱῶν πλεῖστα τὰ ἀγαθὰ ἔχῃ· γιγνώσκω δ' ἔτι ὅτι οἱ γονεῖς καὶ τὴν ζωὴν θύουσιν ὑπὲρ τῶν τέκνων. ». Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· « Ἐὰν οὖν, ὦ παῖ, σωφρονῆς, μηδὲν παύου τιμῶν τοὺς γονέας, ἵνα μὴ ἀχάριστος γένῃ. Εἰ γὰρ ὑπολάβοιέν⁹ σε ἀχάριστον περὶ τοὺς γονέας εἶναι, οὐδεὶς ἂν νομίσειέ σε ἀγαθὸν πολίτην ἔσεσθαι ».

59. Φαλῖνος¹ καὶ Κλέαρχος².

Ἦν περὶ πλήθουςαν³ ἀγορὰν καὶ ἔρχονται παρὰ βασιλέως πρέσβεις, ὧν εἷς Φαλῖνος Ἕλληνας, ὃς ἐτύγχανε⁴ παρὰ Τισσαφέρνους τιμώμενος. Οὗτος παρεκελεύετο⁵ τοῖς Ἕλλησι παραδοῦναι⁶ τὰ ὅπλα βασιλεῖ. Πρὸς τοῦτον Κλέαρχος ἀποκρίνεται· « ὦ Φαλῖνε, ἐγὼ ἄσμενος⁷ ἐώρακά σε· σύ τε γὰρ Ἕλληνας εἶ καὶ ἡμεῖς τοσοῦτοι, οὓς σύ ὀρᾷς. Συμβούλευσον

οὖν ὑμῖν ὅ,τι σοι δοκεῖ ἄριστον εἶναι καὶ ὃ τιμὴν σοι οἴσῃ ἐν τῷ μέλλοντι· γινώσκεις γὰρ ὅτι ἀνάγκη λέγεσθαι, ἃ ἂν ἡμῖν συμβουλεύῃς. Ἡμεῖς, ὡς γινώσκεις, τὸν ἀγῶνα τοῦτον οὐκ ἀνείλομεθα⁸ διὰ φιλονεικίαν, ἀλλὰ διότι ἐβουλόμεθα⁹ χαρίζεσθαι¹⁰ Κύρῳ, ἀνθ' ὧν ὑπ' αὐτοῦ εὖ ἐπάθομεν. Νῦν δ' ἐπεὶ Κύρος τέθνηκεν, ἐν τοιούτοις πράγμασιν¹¹ ἐσμεν, ἐν οἷοις οὐδεπώποτε¹² γέγονε τῶν Ἑλλήνων τις ἠναγκάσμεθα γὰρ ἀγωνίζεσθαι τηλικούτον¹³ ἀγῶνα, ἡλικὸς οὐδεπώποτε γέγονε τοῖς Ἑλλήσιν, ἐξ οὗ μεμνήμεθα¹⁴. Κινδυνεύομεν δὲ παθεῖν, οἷα¹⁵ οὐδέποτε μέχρι σήμερον ἐπάθομεν. Χάριν οὖν ἔχομεν, ὥτινι συμβουλεύσει ἡμῖν τὰ ἄριστα ». Φαλῖνος δ' ἀκούσας εἶπεν· « Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ ποιεῖν ὑμᾶς, ἃ συμφέρεи. Εἰ μὲν γὰρ ἐστὶ¹⁶ σωθῆναι ὑμᾶς ἐνὶ ᾧτινι δῆποτε τρόπῳ, πειρᾶσθε σφύζεσθαι, εἰ δὲ μή, φίλοι τῷ βασιλεῖ γίγνεσθε. Ἡγοῦμαι¹⁷ μέντοι ἄκοντος βασιλέως οὐχ οἷόν τ' εἶναι¹⁸ ὑμᾶς σωθῆναι ». Κλέαρχος δ' ἀποκρίνεται· « Ὅπότερον¹⁹ μὲν ποιήσομεν, βουλευσόμεθα· νῦν δ' ἀπάγγελλε τῷ βασιλεῖ ὅτι οὐδὲν αὐτῷ ἐπιβουλευόμεθα ». Ὅ,τι δὲ ποιήσοι, οὐκ ἐδήλωσε.

60. Ἡ Ἀττικὴ.

Ἡ γῆ τῆς Ἀττικῆς πάντοθεν¹ μὲν ὑπὸ θαλάττης περιβάλλεται, ἀπὸ βορρᾶ δὲ μετὰ τῆς Βοιωτίας συνέχεται². Ἀεὶ μὲν τῆς Ἀττικῆς γῆς τὸ κλίμα εὐκρατές ἐστὶ, μάλιστα δ' ὅποτε βορρᾶς πνεῖ. Πολλοὶ τῶν κατοίκων τῆς Ἀττικῆς γεωργοὶ εἰσι καὶ τὴν γῆν γεωργοῦσιν. Οἰκοῦσι δ' ἐν κώμαις καλαῖς καὶ ἄφθονα τὰ ἐπιτήδεια ἐχούσαις, χρῶνται³ δὲ κόσμῳ τῶν οἰκιῶν ταῖς ἀλωπεκαῖς⁴. Ἐχει δ' ἡ Ἀττικὴ καὶ δένδρα ἄφθονα, μάλιστα δ' ἐλαίας, ἀμυγδαλᾶς καὶ συκᾶς, αἱ ἄφθόνους καρποὺς παρέχουσι. Καὶ πάλαι δ' ἡ γῆ τῆς Ἀττικῆς πλείστας προσόδους παρεῖχε· σπειρομένη γὰρ ἔφερε καρπούς, ὀρυσσο-

μένη⁵ δὲ λίθον. Ὑδοκίμουν δ' ἐν τῇ γῇ καὶ ἐλαῖαι καὶ ἀμυγδαλαῖ καὶ συκαῖ. Ἐκ δὲ τοῦ λίθου κάλλιστοι μὲν ναοί, κάλλιστοι δὲ βωμοί, εὐπρεπέστατα δ' ἀγάλματα τοῖς θεοῖς ἐγίνοντο. Ἱερὸν δὲ μέγιστον τῇ Ἀθηνᾶ Ἰδρυτο⁶, ὁ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς, ὁ καλούμενος Παρθενών.

Ὅμοίως δ' ἐκ τοῦ αὐτοῦ λίθου καὶ τοῦ Ἑρμοῦ εἰκόνες⁷ ἐγίνοντο, Ἑρμαῖ καλούμεναι· τὸν γὰρ Ἑρμῆν πολὺ ἐτίμων οἱ Ἀθηναῖοι. Ἰδρυον δὲ τοὺς Ἑρμᾶς πολλαχοῦ τῆς Ἀττικῆς γῆς καὶ ποικίλας συμβουλάς ἐν αὐτοῖς ἀνέγραφον. Καὶ στοὰ δὲ τοῦ Ἑρμοῦ ἐν Ἀθήναις ἦν.

61. Ἀλέξανδρος πρὸς τοὺς αἰχμαλώτους οἰκείους τοῦ Δαρείου.

Ὅτε Ἀλέξανδρος¹ τὴν Δαρείου σκηνὴν εἶλε², πάμπολλα λάφυρα ἔλαβεν· ἦσαν γὰρ ἐν αὐτῇ θώρακες³, οἱ μὲν λινοῖ, οἱ δὲ σιδηροῖ, πολλῶ χαλκῶ κόσμῳ κεκοσμημένοι, καὶ κράνη⁴ χαλκᾶ καὶ χιτῶνες⁵ φοινικοῖ. Πολλοῖς δὲ ξίφεσι χαλκοῖς ἐπέτυχεν⁶, ἃ χρυσοῖς καὶ ἀργυροῖς ἦλοις⁷ ἐκεκόσμητο. Ἐτι δὲ κνημῖδες λιναῖ καὶ χαλκαῖ εὐρέθησαν, καλὰ δὲ τόξα καὶ βέλη ἐνῆσαν, ἃ ἐξ ὀστέων ἐπεποίητο. Ἦν δ' ἡ σκηνὴ πλήρης καὶ σκευῶν χαλκῶν ἢ κεραμῶν⁸, ἐν οἷς νομίσματα χρυσᾶ ἀργυρᾶ καὶ χαλκᾶ ὁ βασιλεὺς ἐφύλαττεν. Ἐν δὲ τοῖς χρυσοῖς κανοῖς⁹ πολλὰ ψέλια¹⁰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ἐνῆσαν, οἷς πᾶσιν

ἐχρῶντο αἱ τῶν Περσῶν γυναῖκες. Ἐλήφθησαν δὲ καὶ αἱ Δαρείου γυναῖκες σὺν τε τοῖς χρυσοῖς καὶ ἀργυροῖς κόσμοις, οὓς ἔφερον. Πρὸς ταύτας Ἀλέξανδρος λέγει· « Ἦσυχεῖτε καὶ μηδὲν φοβεῖσθε· ἐγὼ τε γὰρ αὐτὸς καὶ ἅπαντες οἱ Μακεδόνες εὖνοι¹¹ ὑμῖν ἔσονται· λέξατε οὖν ἐμοί, τί βούλεσθε καὶ τί ἐν νῶ ἔχετε ». Αἱ δ' ἀπεκρίναντο· « Χάριν σοι ἔχομεν, ὅτι ἐνετύχομεν πᾶσιν ὑμῖν εὖνοις· ἐν γὰρ ταῖς ἀτυχίαις οὐδὲν κρεῖττον φίλου εὖνου. Δεόμεθα δ' ὑμῶν γενέσθαι εὖνους καὶ τοῖς αἰχμαλώτοις ». Ἐκ τούτου Ἀλέξανδρος προσέταττε τοῖς στρατιώταις προσέχειν τὸν νοῦν, ἵνα μὴ τι κακὸν τοῖς αἰχμαλώτοις γένηται.

62. Φιλάργυρος.

Φιλάργυρος, ἐπεὶ ἐν ξένη γῇ πολλὰ ἔτη εἵργαστο, οὐσίαν πολλὴν ἐκέκτητο¹. Ἐηλυθὼς δ' οἴκαδε τὸ μὲν πρῶτον ἐώρταζε τὴν ἐπάνοδον. Ἐπεὶ δ' ἐώρα πολλοὺς πειρωμένους κοινώνους³ τῆς οὐσίας γενέσθαι, ἡσυχίαν οὐκ εἶχεν· ὁ γὰρ κίνδυνος τῆς οὐσίας οὐκ εἶα³ αὐτὸν καθεύδειν. Ποιεῖται οὖν τὴν οὐσίαν χρυσοῦν βῶλον καὶ ὠνεῖται⁴ ἀγρόν, ἐν ᾧ τάφρον ἀνέωξε καὶ ἐν ταύτῃ τὸ χρυσίον κατώρυξε. Καθ' ἐκάστην δ' ἐπεσκοπεῖτο⁵ τὸν κατορωρυγμένον χρυσόν. Ἡμέραν τινὰ δ' ὁμῶς ἐπέσπετο⁶ τις αὐτῷ καὶ ὑποπτεύσας τὸν φιλάργυρον χρυσίον κατορωρυγῆναι ἦλθε νυκτὸς καὶ ἀφείλετο τοῦτο. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἐλθὼν ὁ φιλάργυρος καὶ ἰδὼν τὴν τάφρον ἀνεωγμένην καὶ ἀπολωλότα⁷ τὸν χρυσὸν ὠδύρετο, ὅτι ἐξελήλεκτο⁸ ἀνόητος ὢν. Ἰδὼν δὲ τις αὐτὸν καὶ πυθόμενος τὴν αἰτίαν λέγει αὐτῷ. « Μὴ ἀθύμει⁹· ὁ χρυσός, ὃν ἐκ τῆς ξένης ἐννήνοχαις καὶ ἐν τῇ τάφρῳ κατωρωρύχεις, οὐδενὸς ἄξιός ἐστι· τὸ γὰρ κατορωρυγμένον χρυσίον ἀπολωλός σοι ἦν· οὐδὲν τοίνυν ἀπολώλεκας. Λίθον λαβὼν κατόρυξον καὶ ἀντὶ τοῦ χρυσίου ἔξεις ».

63. Φρῖξος καὶ Ἑλλη.

Ἀθάμας δυναστεύων Βοιωτίας ἐκ Νεφέλης τεκνοῖ παῖ-
δα μὲν Φρῖξον, θυγατέρα δ' Ἑλλην. Διέφερον δὲ κάλλει τε
καὶ ψυχῇ πάντων τῶν ἐν Βοιωτίᾳ παίδων.

Ἐπεὶ δὲ Νεφέλη ἐτελεύτησεν, Ἀθάμας λαμβάνει γυναῖ-
κα Ἰνώ. Ἡ δὲ τοῖς παισὶν ἐπιβουλεύουσα παραγγέλλει ταῖς
γυναιξὶ τὸν πυρὸν¹ φρύγειν². αἱ δὲ τὸ παραγγελλόμενον κρύ-
φα τῶν ἀνδρῶν πράττουσιν. Ἐπεὶ οὖν ὁ σῖτος πεφρυγμένος

ἐσπείρετο, ἡ γῆ καρποὺς ἐτησίους οὐκ ἔφερε. Πᾶσα ἡ χώρα
διὰ τοῦτο ὑπὸ λιμοῦ ἐκινδύνευε φθίρεσθαι.

Ἀθάμας δ' οἰκτίρων τοὺς κατοίκους ἔπεμπεν εἰς Δελφοὺς
καὶ ἀπαλλαγὴν τῆς ἀφορίας ἐπυνθάνετο. Ἰνώ δὲ τοῖς πεμ-
φθεῖσιν ἐντέλλεται σημαίνειν τῷ Ἀθάμαντι, ὥς κεχρησμέ-
νον εἶη³ παύσεσθαι τὴν ἀκαρπίαν, ἐὰν Φρῖξος σφαγῇ. Ἀκούων
τοῦτο Ἀθάμας καὶ οὐ κρίνων δίκαιον ἔπεμπεν ἐκ δευτέρου
εἰς μαντεῖον τοὺς πρέσβεις· ἐνόμιζε γὰρ τὸν θεὸν σφάλλε-

σθαι⁴. Καὶ τούτους δ' ὁμως Ἰνώ ἔπειθεν ἀγγέλλειν ὡς θεὸς τὰ αὐτὰ ἐντέλλοιτο.

Ἐν ᾧ δ' ἔμελλε Φρῖξον θύσειν, Νεφέλη ἡ μήτηρ ἄρπάξει τοῦτον μετὰ τῆς ἀδελφῆς καὶ προσφέρει αὐτοῖς χρυσόμαλλον κριόν, ἐφ' οὗ φερόμενοι δι' οὐρανοῦ ὑπερβαίνουνσι θάλατταν. Ὡς δ' ἐγένοντο κατὰ τὴν μεταξὺ χερσονήσου καὶ Σιγείου ἐκτεινομένην θάλατταν, ὀλισθαίνει ἡ Ἑλλη εἰς τὸν Πόντον τὸν ἀπ' ἐκείνης Ἑλλήσποντον καλούμενον.

Φρῖξος δ' εἰς Κόλχους⁵ καταφέρεται⁶ καὶ ἐνταῦθα τὸν μὲν κριὸν θύει, τὸ δὲ δέρμα τῷ βασιλεῖ Αἰήτῃ προσφέρει δῶρον. Ὁ δὲ τοῦτο ἐκτείνει περὶ δρυὼν ἐν τῷ ἄλσει τοῦ Ἄρεως καὶ ἐνταῦθα ἐφρουρεῖτο τὸ δέρμα ὑπὸ δράκοντος ἀύπνου.

64. Μαρδόνιος πρὸς Ἀθηναίους.

Μαρδόνιος μέλλων ἐκ Θετταλίας ἐμβαλεῖν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔπεμψεν Ἀθηναίους πρέσβεις ἀγγελοῦντας τοῦτο.

Οὗτοι παραγενόμενοι εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δήμου εἶπον· « Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Μαρδόνιος ὑπισχνεῖναι ὑμῖν ἀνοικοδομήσειν τὰ τεῖχη καὶ τὰ ἱερὰ καὶ τὴν πόλιν καὶ κυρίους τῆς Ἑλλάδος ποιήσειν ὑμᾶς, εἰ μὴ ἀμυνεῖσθε¹ αὐτόν· εἰ δὲ μὴ, ἐμβαλεῖ εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ φθερεῖ αὐτὴν πρῶτον. Τί ἀποκρινεῖσθε αὐτῷ ; »

Τοῖς δ' Ἀθηναίοις μέλλουσιν ἀποκρινεῖσθαι οἱ παρόντες Λακεδαιμόνιοι εἶπον· « Καὶ ἡμεῖς ἤκομεν, ᾧ Ἀθηναῖοι, σηματοῦντες² τὰ ὑπὸ τῆς πόλεως παραγγελλόμενα. Πρὸς θεῶν³, μὴ πείθεσθε τοῖς τούτων λόγοις· Εἰ ἐμμενεῖτε⁴ τῇ Ἑλλάγῃ, ἀπὸ κοινοῦ ἀμυνόμεθα τοὺς πολεμίους, ὡς πέρυσι, καὶ ἐλευθέραν τὴν Ἑλλάδα ποιήσομεν. Ὁρᾶτε⁵, ὅπως ἀποκρινεῖσθε τῷ Μαρδονίῳ, ὡς προσήκει τοῖς Ἑλλήσιν ».

Οἱ δ' Ἀθηναῖοι Μαρδονίῳ μὲν λέγουσιν ὅτι, ἕως ἄν

ὁ ἥλιος τὴν αὐτὴν ὁδὸν πορεύεται, οὐδέποτε καταλείψουσι τοὺς Ἑλληνας, ἀλλ' ἀμυνοῦνται αὐτὸν πάσῃ δυνάμει, πρὸς δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους ὅτι ἐμμενοῦσι τῇ συμμαχίᾳ καὶ οὐδέποτε ἐπιτρέψουσι τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ τοῖς πολεμίσι γενέσθαι.

65. Φαβρίκιος ὑπατος Ῥωμαίων.

Πύρρος ὁ βασιλεὺς τῆς Ἡπείρου ἄγων στρατὸν πολὺν καὶ ἀγείρας¹ τοὺς τῆς κάτω Ἰταλίας Ἑλληνας πόλεμον τοῖς Ῥωμαίοις ἐξέφηνε². Νικήσας δ' αὐτοὺς καὶ πολὺ τοῦ στρατεύματος ἀποκτείνας πρὸς τὴν Ρώμην ἦγε.

Διὸ οἱ Ῥωμαῖοι δυσχεράναντες³ πρὸς τὴν ἀτυχίαν Φαβρίκιον ὑπατον εἶλοντο, ἵνα τὸν πολέμιον ἀμύνηται καὶ ἐντεῖλαντο αὐτῷ ἀπαλλάξαι τὴν Ἰταλίαν τοῦ κινδύνου. Παραλαβόντι δὲ Φαβρικίῳ τὴν ἀρχὴν οἱ φρουροὶ ἀνήγγειλαν ὅτι ἀνὴρ τις αὐτῷ ἐπιστολὴν κεκομικῶς εἶη. Ἐν ταύτῃ ὁ ἱατρὸς τοῦ Πύρρου ἔλεγεν ὅτι ἀποκτεῖναι ἂν αὐτόν, εἰ οἱ Ῥωμαῖοι ἐπαγγέλλαιντο αὐτῷ χάριν λύσαντι τὸν πόλεμον. Ὁ δὲ δυσχεράνας πρὸς τὴν ἀδικίαν καὶ ἐντειλάμενος ἀποπέμψαι τὸν ἄνδρα ἔστειλε Πύρρῳ γράμματα⁴ σὺν τῇ πεμφθείσῃ ἐπιστολῇ.

Ἔλεγε δὲ τὰ γράμματα· « Γάιος Φαβρίκιος, ὑπατος Ῥωμαίων, Πύρρῳ βασιλεῖ χαίρειν⁵. Χαλεπήνας τῇ ἐπιβουλῇ ἀνακοινῶ σοι ὅτι οὐκ εὐτυχεῖς φίλων. Τοῦτο δὲ πράττω, ἵνα μὴ τὸ σὸν πάθος διαβάλλῃ ἡμᾶς καὶ δόξωμεν μολῦναι δόλῳ τὸν πόλεμον ».

66. Ἀγησίλαος καὶ Φαρνάβαζος.

Ἀγησίλαος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν περιβληθέντες τὸν χιτῶνα ἦλθον εἰς τὸ ὠμολογημένον χωρίον. Ἐνταῦθα Ἀγησίλαος λέγει· « Ἐκταθῶμεν, ὦ φίλοι, χαμαὶ ἐν τῇ πόλ¹ καὶ ἀναμεί-

νωμεν Φαρνάβαζον, ἕως ἂν ὑπὸ τῶν κηρύκων ἀγγελθῇ ». Οὕτω δὲ ἐκταθέντες ἐν τῇ πόλει ἀνέμενον.

᾽Ως δὲ Φαρνάβαζος ἐφάνη σὺν τοῖς περὶ αὐτόν, ὑπεγερόντες ἐκαθέζοντο. Ὁ δ' ἔχων στολὴν πολλοῦ ἀξίαν τὸ μὲν πρῶτον ἡσχύνθη ὀρώων τὴν Ἀγησιλάου φαυλότητα. Ἐπιμελούμενος δ' ὅπως οἱ Πέρσαι μὴ φανήσονται χείρους τῶν πολεμίων, λέγει αὐτοῖς. « Κατακλιθῶμεν καὶ ἡμεῖς, ὥσπερ καὶ οἱ Ἕλληνες, ἵνα μὴ χείρους αὐτῶν φανῶμεν² ».

Ἐπεὶ δὲ κατεκλίθησαν, Φαρνάβαζος ἤρξατο. « Ἔγωγε Ἀγησίλαε, ἐγὼ ἐν τῷ πρὸς Τισσαφέρνη πολέμῳ προθύμως ἐβοήθουν ὑμῖν καὶ φίλος ἐγενόμην. Νῦν δ' ὀρώ ὅτι οἱ μὲν σπαρέντες ὑπὸ τῶν γεωργῶν ἀγροὶ κινδυνεύουσι φθαρῆναι, ἐγὼ δ' οὐδὲ δεῖπνον ἐν τῇ ἐμαυτοῦ χώρᾳ ἔχω. Εἰ οὖν ταῦτα ἀπαγγελθήσεται βασιλεῖ, ἐκβληθήσομαι τῆς ἀρχῆς καὶ κινδυνεύσω εἰς τὴν ἐσχάτην τύχην περιελθεῖν ».

Πρὸς ταῦτα Ἀγησίλαος ἀπεκρίνατο. « Ἡμεῖς, ὦ Φαρνάβαζε, τοὺς τῆς πατρίδος πολεμίους ἰδίους ἐχθροὺς ἡγούμεθα. Ἐὰν δ' ὅμως καὶ σὺ φανῇς οὐδὲν ἡμᾶς κακῶς ποιῶν, καὶ ἡμεῖς ὑπισχνούμεθα σοι φείσεσθαι τῆς σῆς ἀρχῆς ». Ἐπὶ τούτοις ἐσπέισαντο ἀλλήλοις.

67. Χάρων¹, Μένιππος, Ἑρμῆς.

Χάρων. Ποδαποί² μὲν ἐστε, ὦ νεανίαί, καὶ πόθεν ἐνταῦθα ἀφίκεσθε ;

Μένιππος. Οὗτος μὲν Ἑρμῆς θεός ἐστιν, ἐγὼ δ' ἄλλοδαπός³. Ἀμφότεροι δ' οὐδαμῶθεν ἄλλοθεν ἀφικόμεθα ἢ ἐκεῖθεν, ὅποι οἱ ἄνθρωποι ἀποθνήσκοντες εἰς Ἄδου καταβαίνουσι.

Χάρων. Πηλίκος δ' εἶ ;

Μένιππος. Τηλικοῦτος, ἡλίκον σὺ ὀράς.

Χάρων. Πότερος δ' ἀποδώσει μοι τὰ πορθμεῖα⁴ ;
Μένιππος. Οὐδέτερος⁵. ἀμφότεροι γὰρ οὐκ ἔχομεν ὀβολὸν καὶ παρὰ τοῦ μὴ ἔχοντος οὐκ ἂν λάβοις.
Χάρων. Ἔστι δέ τις ὀβολὸν οὐκ ἔχων ;
Μένιππος. Εἰ μὲν τις καὶ ἄλλος, οὐκ οἶδα. Ἐγὼ δέ, ὃς Μένιππός εἰμι, οὐκ ἔχω.
Χάρων. Ποῦ σε νῦν ἀγάγω ἄνευ ὀβολοῦ ;
Μένιππος. Ὅποι καὶ τοὺς ἄλλους νεκρούς· εἰ δέ μή, ἄπαγέ με ἐκεῖσε, ἔνθα καὶ πρίν με ἔλθειν ἐνθάδε, οἷ ἔρεβός⁶ ἐστι καὶ οὐδὲν ἄλλο.
Χάρων. Τοῦτο μέντοι, ὃ ζητεῖς, ὦ φίλε, ἀδύνατον.

68. Οἱ Γαλάται¹.

Οἱ Γαλάται ἦσαν τὸ μὲν σῶμα εὐμήκεις², τὴν δὲ σάρκα κάθυγροι καὶ λευκοί, τὴν δὲ κόμην φύσει ξανθοί. Καταπληκτικοί³ δὲ τὴν ὄψιν ἦσαν καὶ τραχεῖς τὴν φωνὴν καὶ κατὰ τὰς ὀμιλίας βραχύλογοι⁴. Τὰ δὲ πολλὰ⁵ ὑπερέβαλλον τὴν φύσιν ἐπ' αὐξήσει μὲν ἑαυτῶν, μειώσει⁶ δὲ τῶν ἄλλων. Ἦσαν δὲ τὴν διάνοιαν ὀξεῖς, πρὸς δὲ τὴν μάθησιν οὐκ ἀφυεῖς⁷, ὥστε καὶ ποιηταὶ μελῶν παρ' αὐτοῖς ἐγένοντο, οὓς βάρδους⁸ ὠνόμαζον. Ἐν δὲ τῷ πολέμῳ οὐδενὸς ἦσαν χεῖρους τὸ φρόνημα· κατὰ γὰρ τὴν μάχην εἰώθεσαν προάγειν τῆς παρατάξεως καὶ προκαλεῖσθαι τοὺς ἀντιτεταγμένους εἰς μονομαχίαν.

69. Πελίας καὶ Ἰάσων.

Πελίας βασιλεύων Ἰωλκοῦ¹ τὸν θεὸν ἤρετο, εἴ τι ἔχοι αὐτῷ ἀγγεῖλαι περὶ τοῦ μέλλοντος. Ὁ δ' ἀπεκρίνατο ὅτι μονοσάνδαλος² αὐτὸν ἀποκτενοῖ. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἡγνόμενός τὸν ἀπειλοῦντα αὐτῷ κίνδυνον, ὕστερον δ' ἐνόησε. Μέλλων γὰρ

θύσειν τῷ θεῷ παρήγγειλε πᾶσι τοῖς πολίταις εἰς τὴν ἑορτὴν ἔλθεῖν.

Ἰάσων δὲ διαβαίνων τὸν ποταμὸν Ἄναυρον ἀπέβαλεν ἐν τῷ ρέθρῳ τὸ ἕτερον σανδάλιον καὶ ἤλθε μονοσάνδαλος. Τοῦτον θεασάμενος Πελίας καὶ τὸν χρησμὸν συμβαλὼν ἠρώτα αὐτόν, τί ἂν ποιήσειεν, εἰ λόγιον³ αὐτῷ εἴη ὅτι τῶν πολιτῶν τις αὐτὸν ἀποκτενοῖ. Ὁ δ' ἀπεκρίνατο· « Ἐντεilaίμην ἂν αὐτῷ ἐνεγκεῖν τὸ χρυσόμαλλον δέρας· οὐ γὰρ ἐλπίζω τὸ ἔργον τοῦτο περανεῖν· δεήσει γὰρ ἀποκτεῖναι τὸν ἄυπνον δράκοντα, ὅφ' οὐ κινδυνεύσει ἀποθανεῖν ».

Ταῦτα ἀκούσας Πελίας ἐνετείλατο αὐτῷ ἐπὶ τοὺς Κόλχους ἔλθεῖν ἀποκτενοῦντα τὸν δράκοντα καὶ ληψόμενον τὸ δέρας. Ἰάσων δὲ πεντηκόντορον⁴ ναῦν κατεσκεύασεν, ἣν Ἀργῶ ἐκάλεσε, καὶ τοὺς ἀρίστους ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἤθροισεν, ἵνα ἐν τῇ Κολχίδι τοὺς πολεμίους ἀμύνηται.

70. Ἀργοναῦται καὶ Φινεύς¹.

Ἐπεὶ ἡ ναὺς κατεσκεύαστο, Ἰάσων ἀγείρας τοὺς ἀρίστους τῆς Ἑλλάδος λέγει αὐτοῖς· « Ἄνδρες φίλοι, ὑπὸ Πελίου παρήγγελται μοι τὸ χρυσόμαλλον δέρας τὸ ἐκτεταμένον περὶ δρῦν ἐν Κολχίδι κομίσασθαι αὐτῷ. Ἐγὼ δ' αἰσχυνθεὶς τὰ παρηγγελμένα μὴ ποιῆσαι, παρήγγελκα κατασκευασθῆναι ταχεῖαν ναῦν. Αὕτη οὖν κατεσκεύασται καὶ ἐν τῷ λιμένι ἐστὶ. Καλῷ δ' οὖν ὑμᾶς βοηθοὺς, ἵνα μὴ τοῦ πλοῦ ἐσφαλμένοι καὶ ἐν τῇ ξένῃ διεφθαρμένοι ὦμεν². φασι γὰρ τοὺς εἰς Κόλχους πλέοντας κινδυνεύειν ὑπὸ τοῦ φρουροῦντος τὸ δέρας δράκοντος. Ἐὰν τὸ δέρας ἀρπάσωμεν, φανησόμεθα μέγα ἔργον περάναντες. Δεῖ δ' ὑμᾶς ἐν δυσὶν ἡμέραις ἀποκεκρίσθαι, εἰ πρόθυμοί ἐστε συμπλεῖν ἐμοί ».

Οἱ δέ, πρὶν δύο ἡμέρας παρελθεῖν, ἀπεκρίναντο αὐτῷ προθύμως συμπλεύσεσθαι.

Ἐπεὶ οὖν ἱκανὰ ἐπιτήδεια εἰσεβέβλητο ἐν τῇ νηί, ἐξέπλευσαν καὶ εἰς Θράκην ἦκον.

Ἐνταῦθα Φινεύς ὥκει τυφλωθεὶς ὑπὸ τῶν θεῶν, ὅτι τὰ ὑπὸ τῶν θεῶν εἰμαρμένα³ τοῖς ἀνθρώποις προύλεγεν. Ἐπεμψαν δ' αὐτῷ οἱ θεοὶ καὶ τὰς πτερωτάς Ἀρπυίας⁴, αἳ τὴν τροφήν αὐτοῦ ἥρπαζον. Ἐπιφανέντες δ' οἱ Ἀργοναῦται

ἀπήλλαξαν αὐτὸν τῶν Ἀρπυιῶν, αἷς πεπρωμένον ἦν ὑπὸ τῶν υἱῶν τοῦ Βορέου διαφθαρήναι.

Εὐφρανθεὶς δ' ἐπὶ τούτῳ Φινεύς συνεβούλευσεν αὐτοῖς, πῶς ἂν τὸν πλοῦν ποιοῖντο, ἵνα μὴ ὑπὸ τῶν Συμπληγάδων⁵ πετρῶν διεφθαρμένοι εἶεν. Ἦσαν δὲ ὑπερμεγέθεις αὗται, συγκρουόμεναι δ' ἀλλήλαις ὑπὸ τῆς τῶν πνευμάτων βίας τὸν διὰ θαλάττης πόρον ἀπέκλειον.

Ἐνετέταλτο οὖν αὐτοῖς ὑπὸ Φινέως ἀφεῖναι⁶ πέλειαν⁷

διὰ τῶν πετρῶν καί, ἐὰν μὲν ἴδωσιν αὐτὴν σωθεῖσαν, δια-
πλεῖν, ἐὰν δὲ διεφθαρμένην, μὴ βιάζεσθαι τὸν πλοῦν.

Ἀναχθέντες οὖν ἐντεῦθεν καὶ εἰς πέτρας ἀφικόμενοι
ἐπέτρεψαν τῇ πελείᾳ διελθεῖν. Ἡ δ' οὐκ ἔσφαλτο, περιεκόπη
δὲ τὰ ἄκρα τῆς οὐράς. Τοῦτο οἰωνὸς ἀγαθὸς ἐκρίθη. Καὶ
οἱ Ἀργοναῦται ἐπιτηρήσαντες τὰς πέτρας ἀναχωρούσας διῆλ-
θον. Ἐκ δὲ τούτου αἱ πέτραι μεμενήχασιν ἀκίνητοι.

ΜΕΡΟΣ Β'

71. Ἰάσων καὶ Μήδεια.

Μετὰ τὸν διὰ τῶν Συμπληγάδων πλοῦν οἱ Ἀργοναῦται ἀναπεταννύασι¹ τὰ ἱστία καὶ διαπλεύσαντες τὸν πόντον εἰς Κολχικὴν γῆν ἀφικνοῦνται. Ἐν τῷ πλῶ ἑπερρώννυσαν² ἀλλήλους καὶ ὤμοσαν³ βοηθήσειν παντὶ τρόπῳ τῷ Ἰάσωνι.

Καθορμισθείσης⁴ δὲ τῆς νεῶς ἦκεν Ἰάσων πρὸς Αἰήτην καὶ ἔλεγεν αὐτῷ· « Πελίας, ὁ τῆς Φθίας βασιλεύς, ἐπέταξέ μοι τὸ χρυσόμαλλον δέρας αὐτῷ κομίσασθαι· ἐὰν τοῦτο μὴ φέρω αὐτῷ, ἀπολοῦμαι ».

Αἰήτης δὲ δείκνυσι τοὺς χαλκόδοντας ταύρους καὶ λέγει αὐτῷ· « Ζεύγνυ τούτους καί, ἐὰν καταζεύξης αὐτούς, παρέξω σοι τὸ δέρας ». Ἦσαν δ' οὗτοι ἄγριοι ταῦροι, οὓς χαλεπῶς ἂν τις ζευγνύοι, τὸ δ' ἐκ τοῦ στόματος ἐκπεμπόμενον πῦρ οὐδέποτε κατεσβέννυτο. Τούτους δὲ καταζεύξας ἔμελλε σπείρειν δράκοντος ὀδόντας, ἐξ ὧν δράκοντες ἀναδύσονται⁵ ἐπ' αὐτόν.

Ταῦτα ἀκούσας Ἰάσων ἠπόρει, πῶς ἂν τοὺς ταύρους ζευγνύοι. Μήδεια δ' ἡ τοῦ Αἰήτου θυγάτηρ προσελθοῦσα ὑπέσχετο δείξειν αὐτῷ, πῶς ἂν οἱ ταῦροι ζευγνύοιντο, ἐὰν ὁμόσῃ αὐτὴν ἄξειν γυναῖκα καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα σύμπλουν ἀγάγῃται. Ὁ δ' ὤμοσε ποιήσειν τοῦτο, ἐὰν τοὺς ταύρους καταζεύξῃ.

Ἐκ τούτου Μήδεια παρέσχε φάρμακον, δι' οὗ τὴν ἀσπίδα, τὸ δόρυ καὶ τὸ σῶμα ἐκέλευσε χρῆσθαι⁶. οὕτω δ' ἔμελλεν οὔθ' ὑπὸ πυρὸς οὔθ' ὑπὸ σιδήρου ἀδικήσεσθαι⁷.

Ἐκ τούτου Ἰάσων ἐπιρρώννυται καὶ χρισάμενος τῷ φαρμάκῳ παραγίγνεται εἰς τὸ ἄλσος καὶ ἐνταῦθα τοὺς ταύρους καταζεύγνυσιν. Οἱ δ' ἐξευγμένοι τὴν γῆν ἤρουν· ἐκ τῶν σπειρομένων δ' ὀδόντων ἀνεδύοντο ἐπ' αὐτὸν δράκοντες καθωπλισμένοι, οὓς Ἰάσων ἀπέκτεινεν· ἔβαλλε γάρ, ὥς Μῆδεια ἔλεξεν αὐτῷ, ἀφανῆς ἄποθεν⁸ λίθους ἐπ' αὐτούς. Οἱ δὲ περὶ τούτων μαχόμενοι πρὸς ἀλλήλους ἀπέθνησκον ὑπὸ Ἰάσονος.

Ἐπεὶ δ' Αἰήτης οὐ παρεῖχε τὸ δέρας, εἰ καὶ οἱ ταῦροι κατεζευγμένοι ἦσαν, ἡ Μῆδεια κατακοιμίσασα τὸν δράκοντα τὸ δέρας ἀφείλετο καὶ μετὰ τοῦ Ἰάσονος εἰς Ἀργὴν ἦκον, ἐφ' ἧς φερόμενοι εἰς Ἑλλάδα ἀφίκοντο.

72. Συμβουλή πρὸς ἄρχοντας.

Ἐὰν σαυτὸν δοῦλον τῶν ἡδονῶν καταστήσης, μὴ ἔλπιζε ῥαδίως τῶν πολιτῶν ἄρξῃν· οἱ γὰρ πολῖται καθιστᾷσιν αἰεὶ ἑαυτοῖς τὸν ἄρχοντα ὑπόδειγμα. Ὅμοίως καθίστη σαυτῷ συμβούλους ἄνδρας ἀγαθοὺς, οἳ ἐπιμελήσονται, ὅπως εὖτυχεστάτους τοὺς πολίτας καταστήσουσιν· οὕτω γὰρ ἂν καθισταίης ἀσφαλῆ τὴν ἀρχήν. Τοὺς πονηροὺς δὲ πολίτας μετástησον¹ ἐκ τῆς πόλεως· οἱ γὰρ τοιοῦτοι κινδυνεύουσι καὶ ἄλλους καθιστάναι πονηροὺς, οἳ μισητὴν τὴν ἀρχὴν τοῖς ἀγαθοῖς πολίταις καταστήσουσιν· οὗτοι γὰρ ὀρώντες τὴν πόλιν κακῶς πάσχουσιν μετástησουσι² τὴν πολιτείαν³ καὶ σὲ αὐτὸν ἐκ τῆς πόλεως ἐκβαλοῦσι.

Τεκμήριον⁴ δὲ σοι ἔστω, ἃ τοὺς τριάκοντα οἱ πολῖται ἐποίησαν. Οὗτοι γὰρ καταλαβόντες τὴν ἀρχὴν οὐ μόνον τὴν πολιτείαν μετέστησαν, ἀλλὰ καὶ χρηστοὺς πολίτας μετ' οὐ πολὺ διετέλουν μεθιστάντες ἐκ τῆς πόλεως. Ἐπεὶ δὲ δίστασαν⁵ τοὺς πολίτας καὶ τοὺς μὲν τιμαῖς ἐτίμων, τοὺς δὲ χρημάτων ἕνεκα ἐξίστασαν⁶ ἐκ τῆς πόλεως, οἱ πολῖται συνίστασαν⁷

ἀλλήλους ἐπ' αὐτοὺς καὶ τέλος ἐξέβαλον. Σημεῖον δέ σοι καὶ τοῖς καλῶς βασιλεύειν βουλομένοις ἔστω, ἐὰν τοὺς ἀρχομένους ὁρᾷς εὐπορωτέρους καὶ σωφρονεστέρους γιγνομένους διὰ τὴν σὴν ἐπιμέλειαν.

73. Κέκροψ.

Κέκροψ συμφυὲς¹ ἔχων σῶμα ἀνδρὸς καὶ δράκοντος πρῶτος βασιλεὺς τῆς Ἀττικῆς καθίσταται. Τούτου βασιλέως καταστάντος, ἔδοξε τοῖς θεοῖς καθίστασθαι προστάτας τῶν πόλεων, ἐν αἷς ἔμελλον ἰδίας ἕκαστος τιμὰς ἔχειν. Μεταστάντες² οὖν ἐκ τοῦ Ὀλύμπου ἦκον ἐπὶ τὴν γῆν.

Ποσειδῶν μὲν οὖν πρῶτος ἐλθὼν ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν καὶ πλήξας τῇ τριαίνῃ κατὰ μέσσην τὴν ἀκρόπολιν ἀνέφηνεν³ ὕδωρ, ἐξ οὗ προστάτης ταύτης κατέστη. Μετὰ δὲ τοῦτον Ἀθηνᾶ ἐφύτευσεν ἐλαίαν, ἔνθα νῦν τὸ Ἐρέχθειον⁴ ἔστηκεν. Ἐκ δὲ τούτου ἕρις ὑπ' αὐτῶν ἐνίστατο, ὁπότερος τῆς Ἀττικῆς προστάτης κατασταίη.

Κριταὶ οὖν οἱ ἄλλοι θεοὶ καθίσταντο, ἀλλ' εὐθύς οὗτοι δίσταντο ἀλλήλοις· οἱ μὲν γὰρ Ποσειδῶνος ἔφασαν τὴν πόλιν εἶναι, οἱ δ' Ἀθηνᾶν ἐβούλοντο πολιοῦχον καταστῆναι. Τέλος δὲ τῇ Ἀθηνᾶ κατεκρίθη ἡ Ἀττικὴ καὶ οὕτω ἡ ἐνεστώσα φιλονεικία ἔληξεν.

74. Ἀταλάντη.

Ἀταλάντην γενομένην ὁ πατὴρ ἐκτίθησιν· ἀρρένων γὰρ καὶ οὐ θυγατέρων ἔλεγε δεῖσθαι. Ὁ δὲ λαβὼν ταύτην ἐκθεῖναι οὐκ ἀπέκτεινεν, οὐδ' εἰς βάραθρον ἐξῆκεν¹. Ἐλθὼν δ' εἰς τὸ Παρθένιον² ὄρος ἔθηκε ταύτην πλησίον πηγῆς, ἔνθα ἄντρον ἦν, ἐφ' οὗ δασὺς δρυμὼν ἐπέκειτο· ἐνταῦθα τὸ βρέφος ἐνθεὶς ἔφυγε.

Μετ' οὐ πολὺ ἄρκτος ἦκεν, ἥ τοὺς μαστοὺς ὑπὸ γάλακτος βαρυνομένους εἶχε· κυνηγοὶ γὰρ τὰ ἑαυτῆς βρέφη ἀφῆρη-
κεσαν. Αὕτη συνεῖσα³ τὸ ἐκτεθειμένον βρέφος προσέρχεται
καὶ τοὺς μαστοὺς τῷ στόματι ἐντίθησι. Τὸ δ' εὐθὺς ἐθήλασε

καὶ ἅμα τὸ θηρίον ἀνεκουφίσθη. Ἐκ τούτου καθ' ἡμέραν,
ὁπότε συνιῇ τοὺς μαστοὺς ἐμπιμπλαμένους⁴ γάλακτος,
προσῆγε πρὸς τὸ βρέφος.

Κυνηγοὶ δ' ἰδόντες τὴν ἄρκτον θαμὰ⁵ φοιτῶσαν εἰς τὸ
ἄντρον συντίθενται⁶ ταύτην παραφυλάξαι. Εἶδον οὖν αὐτὴν
οὐδέποτε προῖεμένην⁷ τὸ ἔργον καὶ κατασκεψάμενοι τὸ ἄντρον

εὔρον τὸ βρέφος. Λαβόντες οὖν αὐτὸ ὄνομα ἔθεντο Ἀταλάντην.

Ἡ δὲ τρεφομένη ὀρεῖω τροφῇ καὶ ἐν τοῖς ὄρεσι ζῶσα φόβον μὲν οὐδέποτε συνίει, οὐδέποτε δ' ἀνῆκε⁸ θηρεύουσα ἐν τοῖς ὄρεσι. Ποθοῦσα δ' ἐρημίαν κατέλαβε τῶν Ἀρκαδικῶν ὀρέων τὸ ὑψηλότετον, ἐνθα ἦν αὐλῶν⁹ κατάρρυτος καὶ δρυς μεγάλη καὶ πεῦκαι καὶ βαθεῖα ἡ ἐκ τούτων σικιά. Στρωμνὴ δ' αὐτῇ ὑπετίθετο δοραὶ τῶν θηρευομένων καὶ οὔποτ' ἀνῆκε κρέασι τούτων τρεφομένη. Στολὴν δ' ἀνειμένην¹⁰ ἐνεδύετο καὶ τοιαύτην, ὥστε μηδὲν διαφέρειν Ἀρτέμιδος. Οὐδενὶ δ' ἐφίει¹¹ πελάσαι αὐτῇ. Εἰ δέ τις ἐφιεῖτο προσγενέσθαι αὐτῇ, αὕτη διειῖσα¹² τὸν δρυμὸν καὶ τὴν λόχμην τῇ τῶν ποδῶν ταχυτῇτι ἀπέκρυπτεν ἑαυτήν.

75. Ἡ ρ α κ λ ῆ ς.

Ἡρακλῆς υἱὸς Διὸς καὶ Ἀλκμήνης ἦν. Ταύτην Ζεὺς Ἀμφιτρύωνι ἐκδίδωσι¹. τούτῳ παραδοθεὶς καὶ Ἡρακλῆς βρέφος ἐτρέφετο. Ὀλίγῳ δὲ χρόνῳ ὕστερον, ἅφ' οὗ Ἀμφιτρύωνι Ἡρακλῆς παρεδέδοτο, Ἡρα δύο δράκοντας ὑπερμέγεις ἔπεμψε τὸ βρέφος διαφθεροῦντας. Ὁ δ' ἀναστὰς ἄγχων² ἑκατέραις ταῖς χερσὶ τούτους διέφθειρε καὶ νεκροὺς τῷ πατρὶ παρέδωκεν. Αὐξήθεις δὲ παραδίδονται διδασκάλοις, παρ' οἷς τὰ πολεμικὰ ἐξέμαθεν³. Ἐπειδὴ δὲ καθ' ἡμέραν ἠϋζάνετο μέγας, παρεδόθη παρ' Ἀμφιτρύωνος τοῖς βουκόλοις, ἵνα οὗτοι μεταδιδοῖεν αὐτῷ τοῦ ἔργου.

Ἐνταῦθα Ἡρακλῆς διατρίβων τὸν Κιθαιρώνειον⁴ λέοντα ἀποκτενεῖ καὶ νεκρὸν τοῦτον τοῖς βουκόλοις παραδίδωσι. Στρατεύσας εἵτα ἐπὶ τοὺς Μινύας⁵ ἠνάγκασε τούτους δασμὸν τοῖς Θηβαίοις διδόναι. Διὸ καὶ παρὰ Κρέοντος⁶ ἀριστεῖον αὐτῷ ἢ πρεσβυτάτῃ θυγάτηρ ἐδόθη.

Εἶτα κατὰ ζῆλον Ἦρας μανείς⁷ καὶ τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας τῇ πυρᾷ παραδοὺς ἔρχεται εἰς Δελφοὺς καὶ πυνθάνεται, ποῦ κατοικήσει. Ὁ δὲ θεὸς ἀνεῖλεν αὐτῷ παραδοῦναι ἑαυτὸν Εὐρύσθεϊ καὶ δώδεκα ἔτη ἐνδιδόναι, ὥστε ἐπιτελεῖν τὰ προσταττόμενα. Ἐὰν δὲ παρέλθῃ τὰ δέκα ἔτη, ἅφ' οὗ ἂν τῷ Εὐρύσθεϊ παραδοθῇ, ἀθάνατον αὐτὸν ὁ θεὸς ἔλεγεν ἔσεσθαι.

76. Σωκράτης καὶ Χαιρεκράτης.

Χαιρεφῶντα καὶ Χαιρεκράτη, ἀδελφῶ μὲν ὄντε ἀλλήλοιν, ἑαυτῷ δὲ γνωρίμω¹, αἰσθόμενος Σωκράτης διαφορομένω² εἶπε τῷ Χαιρεκράτει. « Ἄμφω τῷ ἀδελφῷ ὁμοιάζετον τοῖν χεροῖν καὶ ποδοῖν καὶ ὀφθαλμοῖν· θαυμαστὸν³ δ' ἂν εἴη, εἰ τῷ χεῖρε ἀντὶ τοῦ ἀλλήλοιν βοηθεῖν τραποίσθην ἐπὶ τὸ διακωλύειν ἀλλήλω, ἢ εἰ τῷ πόδε ἀντὶ τοῦ συνεργεῖν⁴ ἀλλήλοιν ἀμελήσαντε τούτου ἐμποδίζοιτον ἀλλήλω βαδίζειν. Τῷ μέντοι ἀδελφῷ καὶ τῷ ἀδελφῷ ὁ θεὸς ἐποίησεν ἐπὶ μείζονι ὠφελείᾳ ἀλλήλοιν ἢ τῷ χεῖρε καὶ πόδε καὶ ὀφθαλμῷ καὶ ὅσα ἄλλα ἀδελφὰ ἔφυσεν⁵ ἀνθρώποις ὁ θεός· τῷ μὲν γὰρ χεῖρε οὐκ ἂν οἶόν τ' εἴη τὰ πλεον ὀργυιᾶς ἀπέχοντα ἅμα ποιῆσαι, τῷ δὲ πόδε οὐδ' ἐλθοίτην ἂν πλεον ὀργυιᾶς, τῷ δ' ὀφθαλμῷ οὐκ ἂν οἶόν τ' εἴη ἰδεῖν ἅμα τὰ ἔμπροσθεν καὶ τὰ ὀπίσθεν. Τῷ ἀδελφῷ μέντοι φίλω ὄντε πράτεττον ἅμα πλεῖστα ἐπ' ὠφελείᾳ ἀλλήλων ».

77. Ἄδης.

Ὁ πολὺς λεώς¹ ὑπελάμβανον Ἀθῆν τόπον πάνυ βαθύν ὑπὸ τῇ γῇ. Ἔστι δ' οὗτος ὁ τόπος σύμπλεως² σκότους καὶ φόβου καὶ περιρρεῖται ποταμοῖς μεγάλοις. Βασιλεύει δ' ἐνταῦθα ὁ ἀδελφὸς τοῦ Διὸς Πλούτων. Αὐτοῦ δὲ πρόκειται ἡ Ἀχε-

ρουσία λίμνη, ἣν ἔμπλεων ὑδάτων οὐκ ἔστιν παρελθεῖν ἄνευ πορθμέως.

Ταύτην περαιούμενοι οἱ νεκροὶ εἰς λειμῶνα ἔμπλεων ἀσφοδέλων³ γίνονται.

Πλούτων δὲ καὶ Περσεφόνη δυναστεύουσι δικαστὰς μὲν παρ' ἑαυτοῖς ἔχοντες Μίνων καὶ Ραδάμανθυ, ὑπηρέτας δ' ἄλλους τε θεοὺς καὶ τὸν ἄγγελον Ἑρμῆν. Οὗτοι τοῖς μὲν ἀγαθοῖς καὶ δικαίοις τῶν ἀνθρώπων ἔλεος⁴ εἰσι καὶ εἰς τὸ Ἑλύσιον πεδῖον⁵ τούτους πέμπουσιν - ἔστι δὲ τοῦτο ἔμπλεων ἡδονῶν - τοὺς δὲ πονηροὺς εἰς τὸν τῆς κολάσεως χῶρον ἐκπέμπουσιν.

Διὸ οἱ ἄνθρωποι ζῶντες πειρῶνται τοὺς θεοὺς ἔλεως σφίσιν εἶναι καὶ ἐπὶ τούτῳ κατασκευάζουσι λαμπροὺς νεῶς⁶ καὶ ἐν τοῖς νεῶς ὁμοίως βωμούς. Πρὸ δὲ τῶν νεῶν ὁ λεῶς εὕχεται ἔλεως τοὺς θεοὺς γενέσθαι αὐτῶ.

78. Ἑρακλῆς πλησίον τοῦ Εὐρυσθέως.

Π ρ ῶ τ ο ς ἄ θ λ ο ς .

Ἑρακλῆς ἀκούσας, ὅτι δεῖ ἐνδιδόναι Εὐρυσθεῖ, ἔγνω¹ κατὰ τὴν τοῦ θεοῦ ρῆσιν ποιεῖν. Μετέβη οὖν πρὸς Εὐρυσθέα καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ προσταττόμενα ἐποίει.

Γνοὺς δ' Εὐρυσθεὺς τὴν Ἑρακλέους δύναμιν καὶ φοβηθεὶς μὴ ὑπ' αὐτοῦ ἁλῶ, ἐπέταξεν αὐτῶ τοῦ Νεμέου² λέοντος τὴν δορὰν κομίζειν. ἤλπιζε γὰρ οὕτω ἀπαλλαγῆσεσθαι αὐτοῦ. Ὁ δὲ μεταβάς εἰς Νεμέαν καὶ γνοὺς τὸν λέοντα ἄτρωτον φύντα ἐδίωκεν αὐτὸν ροπάλῳ. ὁ δὲ φεύγων κατέδυ³ εἰς σπήλαιον. Ἑρακλῆς δέ, ἵνα μὴ ὁ λέων ἀποδραίῃ⁴, εὐθύς ἐκδὺς εἰσῆλθεν εἰς τὸ σπήλαιον καὶ τὴν χεῖρα περιθεὶς τῶ τραχήλῳ τοῦ λέοντος ἔπνιξεν αὐτόν. Θέμενος δ' ἐπὶ τοὺς ὤμους εἰς Μυκήνας ἐκόμιζεν αὐτόν.

Εὐρυσθεὶς δὲ φοβηθεὶς πίθον ἑαυτῷ κατεσκευάσεν, εἰς ὃν εἰσέδου. Τὸ λοιπὸν δ' ἀπεῖπεν⁵ αὐτῷ εἰς τὴν πόλιν μὴ εἰσιέναι, δεικνύναι δὲ πρὸ τῶν πυλῶν τοὺς ἄθλους ἐκέλευσεν· ἐπεμπε δ' ἐφεξῆς κήρυκα καὶ ἐπέταττε τοὺς ἄθλους.

79. Δεύτερος ἄθλος.

Δεύτερον ἄθλον ἐπέταξεν αὐτῷ τὴν λερναίαν ὕδραν¹ ἀποκτεῖναι. Αὕτη δ' ἐν τῷ τῆς Λέρνης² ἔλει ἐκτραφεῖσα ἐξέβαινε καὶ τὰ βοσκήματα, ὧν τὸ πεδῖον ἀνεπίμπλατο, διέφθειρεν. Οὐδεὶς δὲ τοῦ κακοῦ τὴν χώραν ἀπαλλάξαι ἠδύνατο· ἠπίσταντο³ γὰρ πάντες κινδυνεύσειν, ἐὰν τοιοῦτόν τι πειραθῶσιν. « Ἐὰν ταύτην », εἶπεν ὁ Εὐρυσθεύς, « δύνῃ ἀποκτεῖναι, τὴν χώραν εὖ ποιήσεις ». Εἶχε δ' ἡ ὕδρα κεφαλὰς ἐννέα, τὰς μὲν ὀκτὼ θνητάς, τὴν δὲ μίαν ἀθάνατον.

Ἐπιβὰς οὖν Ἡρακλῆς ἄρματος, ἥνιοχοῦντος Ἰολάου, εἰς Λέρνην ἔρχεται καὶ τοὺς μὲν ἵππους ἵστησι, τὴν δ' ὕδραν εὐρών τῷ ροπάλῳ τὰς κεφαλὰς ἔκοπτεν. Ἄλλ' οὐδὲν ἠδύνατο ἀνύειν· μιᾶς γὰρ κεφαλῆς κοπτομένης δύο ἀνεφύοντο. Λέγει οὖν πρὸς Ἰόλαον. « Οὐκ ἠπιστάμην οὕτω χαλεπὸν τὸ ἔργον ὄν. σὺ οὖν ἐμπίμπρη⁴ τὴν ἐγγὺς ὕλην καί, ὅταν ἐγὼ τὰς κεφαλὰς ἀποκόπτω, σὺ πειρῶ ἐμπιμπράναι ταύτας τοῖς καιομένοις δαυλοῖς ». Τοῦτον τὸν τρόπον ἐμπρήσας τὰς ἀναφυόμενας κεφαλὰς τάφρον ἀνέφωξεν, ἐν ᾗ κατώρυξε τὴν ἀθάνατον κεφαλὴν. Εὐθύς δ' εἶτα λίθον αὐτῇ ἐπιθεὶς ἐμπίμπλησι τὴν τέρρον λίθων καὶ γῆς· τὸ δὲ σῶμα τῆς ὕδρας ἀποσχίσας ἐπλήσε χολῆς τὰ ἄκρα τῶν οἰστών⁵.

80. Τρίτος, τέταρτος και πέμπτος ἄθλος.

Τρίτον ἄθλον ἐπέταξεν αὐτῷ ἐνεγκεῖν τὴν Κερυνίτιν ἔλαφον ζῶσαν. Ταύτην ἔφασαν χρυσόκερων εἶναι καὶ ἰέναι ἐλευθέραν διὰ τοῦ ἄλσους, ἅτε ἱεράν τῆς Ἀρτέμιδος οὔσαν. Διὸ Ἡρακλῆς βουλόμενος αὐτὴν μήτε ἀνελεῖν μήτε τρῶσαι διήει ὅλον ἐνιαυτὸν τὸ ἄλσος διώκων τὴν ἔλαφον· ἐδεδοίκει γάρ

μή, ἐὰν ταύτην ἀποκτείνῃ, τὴν θεὰν ἐχθράν αὐτῷ ποιήσῃ. Ἐπεὶ δ' ἡ ἔλαφος διωκομένη ἀπέκαμεν, ἀφικομένη ἐπὶ τὸν Λάδωνα ποταμὸν ἔστη. Ἐνταῦθα ταύτην Ἡρακλῆς ἐπὶ τῇ ὄχθῃ καθημένην συνέλαβεν. Ἐπὶ τῶν ὤμων δὲ ταύτην θείς πρὸς Εὐρυσθέα τὸν βασιλέα εἰς Μυκῆνας ἐκόμισε.

Τέταρτον ἄθλον τὸν Ἑρυμάνθιον¹ κάπρον ἐπέταξε ζῶντα κομίζειν. Τοῦτο τὸ θηρίον πάντες ἤδεσαν μεγίστων κακῶν αἴτιον τῇ χώρᾳ γεγονός· ἐκ γὰρ τοῦ ὄρους ὀρμώμενος ἠδίκει τὴν γῆν. Οἱ δ' ἄνθρωποι ἐδέδισαν τοῦτον διώξαι. Ἡρακλῆς μέντοι διώξας αὐτὸν ἐκ τινος λόχμης μετὰ κραυγῆς εἰς χιόνα πολλὴν παρειμένον ἐμβροχίσας² εἴλε καὶ εἰς Μυκήνας ἐκόμισε.

Πέμπτον ἐπέταξεν ἄθλον τὴν κόπρον τῶν Αὐγείου βοσκημάτων καθῆραι· ἐκ ταύτης γὰρ κατακειμένης καὶ ὀζούσης πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐτέθνασαν. Ἦν δ' Αὐγείας Ἥλιδος βασιλεὺς πολλὰς ποίμνας βοσκημάτων ἔχων. Τούτῳ Ἡρακλῆς προσῆι καὶ ἔφη ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ τὴν κόπρον ἐξοίσειν, εἰ δώσει αὐτῷ τὴν δεκάτην τῶν βοσκημάτων. Ὁ δ' εἰδὼς χαλεπὸν τὸ ἔργον καὶ ὅτι κινδυνεύσει τεθνάναι, πρὶν τὸ ἔργον περᾶναι, ὑπισχνεῖται. Ἡρακλῆς δὲ τὸν Ἀλφειὸν³ ποταμὸν καὶ Πηγεῖον⁴ σύνεγγυς βεβηκότας διὰ τῆς κόπρου παροχεύσας ταύτην ἐκάθηρεν.

81. Ἐκτος ἄθλος.

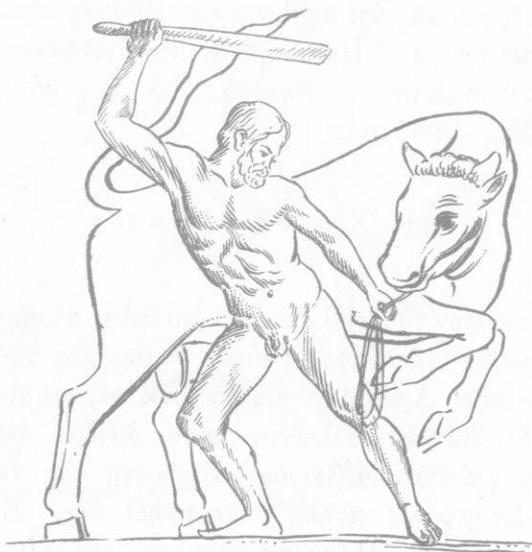
Ἐκτον ἄθλον ἔδοξεν Εὐρυσθεῖ ἐπιτάξαι αὐτῷ τὰς Στυμφαλίδας ὄρνιθας¹ ἐξελάσαι. Ταύτας νεμομένας τὴν περὶ τὴν Στύμφαλον τῆς Ἀρκαδίας χώραν οὐκ εἶχον οἱ οἰκοῦντες ἐκδιῶξαι. Ὅποτε γὰρ βούλουντο ταύτας διώξαι, αὗται εἰς τὴν λίμνην Στυμφαλίδα εἰσέβαινον καὶ ἐν τῇ ὕλῃ ἐκρύπτοντο. Ἦν δ' ἡ Στυμφαλὶς πολλῇ συνηρεφῆς² ὕλῃ. Ἐπὶ ταύτας Εὐρυσθεὺς ἐκάλεσε Ἡρακλέα νομίζων οὐ οἶόν τε εἶναι τοιοῦτον ἔργον ἐπιτελέσαι.

Ἡρακλῆς οὖν μεταβὰς ἐκεῖσε ἐπειρᾶτο διαφόροις ὄπλοις ἐκβάλλειν αὐτάς. Αἱ δὲ διωκόμεναι εἰσέβησαν εἰς τὴν ὕλην καὶ ἐκρύπτοντο. Ἀμυχανοῦντι δ' αὐτῷ καὶ οὐκ ἔχοντι ὅτι

ποιῆσαι, Ἀθηνᾶ δωρεῖται κρόταλα χαλκᾶ παρ' Ἡφαίστου λαβοῦσα· αὕτη γὰρ ἡβουλήθη βοηθῆσαι Ἡρακλεῖ. Ταῦτα κρούων οὗτος ἐπὶ τοῦ συνεχομένου τῇ λίμνῃ ὄρους ἐφόβει· τὰς ὄρνιθας. Αἱ δὲ ἀκούουσαι καὶ οὐχ ὑπομένουσαι τὸν δοῦπον βουλόμεναι σωθῆναι ἀνίπταντο. Τότε δὲ ταύτας ἐτόξευε καὶ οὕτω πάσας διέφθειρε.

82. Ἑβδομος καὶ ὄγδοος ἄθλος.

Ἑβδομον ἄθλον ἐπέταξε τὸν Κρήτα ταῦρον ἐλεῖν καὶ εἰς Μυκήνας ἀγαγεῖν. Τοῦτον Εὐρυσθεὺς ἐπυνθάνετο ἄγριον ὄντα καὶ ἐν ἄντρῳ κεκλειμένον, ὥστε χαλεπὸν εἶναι ληφθῆναι

ζῶντα ὑπ' ἀνδρός. Τοῦτο μαθὼν πέμπει Ἡρακλέα ἡγούμενος οὐκ ἂν περιγενέσθαι· τούτου. Ἡρακλῆς δὲ παραγενόμενος εἰς Κρήτην εὕρισκει Μίνωα καὶ ἡξίου τὸν ταῦρον λαμβάνειν. Ὁ δ' οὐκ εἰδὼς Ἡρακλέα εἶπεν αὐτῷ διαγωνισαμένῳ τιτρώ-

σκειν καὶ λαμβάνειν τὸν ταῦρον. Ἡρακλῆς δὲ τρώσας τοῦτον καὶ δήσας ἔδειξεν Εὐρυσθεῖ· τὸ δὲ λοιπὸν εἶασεν αὐτὸν ἄνετον². Ὁ δὲ ταῦρος ἀποδράς ἐκεῖθεν καὶ διαβάς τὸν Ἴσθμὸν εἰς Μαραθῶνα τῆς Ἀττικῆς ἀφικνεῖται καὶ ἐνταῦθα, ἕως ἐγήρασε, τοὺς βλασταίνοντας ἀγροὺς διελυμαίνειτο³.

Ὀγδοὸν ἄθλον ἐπέταξε τὰς Διομήδους τοῦ Θρακὸς ἵππους εἰς Μυκῆνας κομίζειν. Αἱ δ' ἵπποι αὗται ἔδακνον καὶ κατήσθιον ἀνθρώπους. Ἐβασίλευε δὲ Διομήδης Βισκόνων, ἔθνους μαχιμωτάτου. Πλεύσας οὖν μετὰ τῶν ἐκουσίως συνεπομένων, οἷς πολλὰ ἀγαθὰ ὑπέσχετο, ἀφίκετο εἰς Θράκην. Ἐνταῦθα δ' ἐπιτυχὼν τοῖς ἐπὶ ταῖς φάτναις τῶν ἵππων φρουροῦσι τούτους ἐβιάσατο καὶ ἤγαγε τὰς ἵππους ἐπὶ θάλατταν. Τῶν δὲ Βισκόνων σὺν ὅπλοις ἐπιβοηθούντων τὰς ἵππους μὲν παρέδωκεν Ἀβδήρῳ, ὃς ὑπ' αὐτῶν ἐπισπασθεὶς⁴ ἀπέθανεν, αὐτὸς δὲ διαγωνισάμενος πρὸς Διομήδην καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπιδραμόντας καὶ ἀποκτείνας αὐτὸν ραδίως τοὺς ἀποκαμόντας ἠνάγκαζε φεύγειν. Τεμὼν⁵ δὲ καὶ τὴν Διομήδους χώραν καὶ λαβὼν τὰς ἵππους ἀπήγαγε ταύτας εἰς Μυκῆνας. Μεθέντος δ' αὐτὰς Εὐρυσθέως, εἰς τὸ λεγόμενον ὄρος Ὀλυμπον ἐλθοῦσαι πρὸς τῶν θηρίων ἀπώλοντο.

83. Ἐνατος καὶ δέκατος ἄθλος.

Ἐνατον ἄθλον Ἡρακλεῖ ἐνετείλατο κομίζειν τὸν ζωστήρα¹ Ἴππολύτης. Ταύτην αἱ Ἀμαζόνες², αἱ περὶ Θερμώδοντα ποταμὸν κατῴκουν, ἡδοῦντο καὶ ηὔλαβοῦντο³. Εἶχε δ' Ἴππολύτης τὸν Ἀρεῶς ζωστήρα σύμβολον⁴ τοῦ πρωτεύειν ἀπασῶν. Τοῦτο τὸ ἔργον Εὐρυσθεὺς χαλεπὸν ᾤηθῃ εἶναι Ἡρακλεῖ· αἱ γὰρ Ἀμαζόνες μαχιμώταται ἦσαν καὶ οὐδεὶς ποτε διενοήθη διαγωνίσασθαι αὐταῖς.

Παραλαβὼν οὖν Ἡρακλῆς ἐθελοντάς συμμάχους ἐν μιᾷ νηὶ ἔπλει. Ἐπεὶ δ' εἰς τὸν λιμένα αὐτῶν κατέπλευσε, παραγενομένης ὡς αὐτὸν Ἱππολύτης καὶ τίνος χάριν ἤκοι πυθομένης καὶ δώσειν τὸν ζωστήρα ὑποσχομένης, Ἦρα μιᾷ τῶν Ἀμαζόνων εἰκασθεῖσα⁵ τὸ πλῆθος ἐπεφοίτα λέγουσα· « Τὴν βασιλίδα ἀρπάζουσιν οἱ προσελθόντες ξένοι ». Αἱ δὲ μεθ' ὅπλων ἐπὶ τὴν ναῦν κατέθεον σὺν ἵπποις. Ὡς δ' ἦσθετο αὐτάς καθωπλισμένας Ἡρακλῆς, νομίσας ἐκ δόλου τοῦτο γενέσθαι τὴν μὲν Ἱππολύτην κτείνας τὸν ζωστήρα ἀφαιρεῖται, πρὸς δὲ τὰς λοιπὰς ἀγωνισάμενος ἀποπλεῖ καὶ κομίσας τὸν ζωστήρα εἰς Μυκῆνας ἔδωκεν Εὐρυσθεῖ.

Δέκατον δ' ἄθλον ἐπετάγη τὰς Γηρυόνου βοῦς ἐξ Ἐρυθείας κομίζεин. Ἐρύθεια δ' ἦν Ὠκεανοῦ πλησίον κειμένη νῆσος, ἣ νῦν Γάδειρα καλεῖται. Ταύτην Γηρυόνης ἐκαρποῦτο τριῶν ἔχων ἀνδρῶν συμφυῆς σῶμα συνηγμένον μὲν εἰς ἓν κατὰ τὴν γαστέρα, ἐσχισμένον δ' εἰς τρεῖς ἀπὸ λαγόνων τε καὶ μηρῶν. Εἶχε δὲ φοινικᾶς βοῦς, ὧν ἐπεμελεῖτο μὲν βουκόλος Εὐρυτίων, φύλαξ δ' ἦν αὐτῶν Ὀρθρος, κύων δικέφαλος. Πορευόμενος οὖν Ἡρακλῆς ἐπὶ τὰς βοῦς ταύτας περαιοῦται νηὶ εἰς Ἐρυθεῖαν καὶ ἐν τῷ ὄρει Ἀβαντι αὐλίζεται⁶ οὐδενὸς ἐναντιουμένου. Αἰσθόμενοι δ' ὃ τε κύων καὶ ὁ βουκόλος ἐπ' αὐτὸν ὥρμων ἤρνουντο γὰρ ἐπιτρέψαι αὐτῷ λαβεῖν τὰς βοῦς. Ἡρακλῆς δ' ἐπέρχεται ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἀποκτείνει ἀμφοτέρους ροπάλῳ. Ἀποκτείνας δὲ πάντας τοὺς ἐπιδραμόντας αὐτῷ, οἱ Γηρυόνην μέγιστον ἡσπάζοντο, καὶ αὐτὸν δὲ τέλος Γηρυόνην καταβαλὼν τὰς βοῦς εἰς Μυκῆνας ἐκόμισεν. Εὐρυσθεὺς δ' ἦσθεις κατέθυσεν αὐτάς τῇ Ἦρᾳ.

Ἐνδέκατον ἄθλον ἐπέταξε παρ' Ἑσπερίδων¹ τὰ χρυσᾶ μῆλα κομίζειν· ταῦτα γὰρ χαλεπὸν κτηθῆναι παρ' ἀνδρός. Πορευόμενος οὖν Ἡρακλῆς πρῶτον εἰς Λιβύην ἀφίκετο, ἧς Ἀνταῖος ἐβασίλευε. Παρὰ τούτου Ἡρακλῆς δεκτὸς γενόμενος ἠναγκάζετο παλαίειν αὐτῷ. Ὁ γὰρ Ἀνταῖος δεχόμενος τοὺς ξένους καὶ ἐν πάλῃ τούτους χειρούμενος ἀποκτενεῖν. Ἡρακλῆς μέντοι τοῦτον ἀράμενος² μετέωρον ἐχειρώσατο καὶ ἀπέκτεινεν.

Ἐκ τούτου εἰς Αἴγυπτον ἦλθεν, ἧς Βούσιρις, παῖς Ποσειδῶνος, ἐβασίλευεν. Οὗτος πρῶτον πολλὰ δωρούμενος τοῖς ξένοις ἤγεν ἐπὶ τὸν βωμὸν κάνταῦθα ἔθυεν αὐτούς. Οὕτω καὶ Ἡρακλῆς τὸ πρῶτον μὲν ἐβιάσθη. προσφερόμενος μέντοι εἰς τὸν βωμὸν τοὺς δεσμοὺς ἔρρηξε καὶ ἐκείνον ἀπέκτεινεν. Οὕτω, ἃ Βούσιρις διενεόηθη ἐργάσασθαι, εἵργασται αὐτῷ.

Μετὰ τοῦτο πρὸς Ἀτλαντα³ ἦκε, παρ' οὗ διαδεξάμενος τὸν οὐρανόν, ἐκείνον ἐπὶ τὰ μῆλα ἔπεμψεν, αὐτὸς δὲ τὸν Ἀτλαντα ἐμιμήσατο. Ἀτλας δ' ὅμως δρεψάμενος τὰ μῆλα ἐβούλετο αὐτὸς κομίσαι. Εὐρυσθέα, Ἡρακλέα δ' ἐκέλευσεν ἔχειν τὸν οὐρανόν. Ἡρακλῆς δ' ἐκέλευσεν Ἀτλαντα δέξασθαι τὸν οὐρανόν, ἕως σπεῖραν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ποιήσαιτο. Τοῦτο ἀκούσας Ἀτλας ἐπὶ γῆς καταθεὶς τὰ μῆλα τὸν οὐρανὸν διεδέξατο. Ἡρακλῆς δ' ἀνελόμενος⁴ τὰ μῆλα ἀπηλλάσσεται.

Δωδέκατον ἄθλον ἐπετάγη τὸν Κέρβερον ἐξ Ἄδου κομίζειν. Εἶχε οὗτος τρεῖς μὲν κυνῶν κεφαλὰς, τὴν δὲ οὐρὰν δράκοντος. Ἐλθὼν οὖν Ἡρακλῆς ἐπὶ Ταίναρον τῆς Λακωνικῆς, οὗ τῆς καταβάσεως τὸ στόμιόν ἐστι, εἰς Ἄδου κατήει. Ἐνταῦθα θωρακισθεὶς καὶ λεοντῆν περιθέμενος συνέλαβε τὸ θηρίον, καίπερ ὑπὸ τοῦ κατὰ τὴν οὐρὰν δράκοντος δακνόμενος

τάς χεῖρας, οὐδέν λυμανθείς⁵· μεθ' ἡμέρας γάρ τὸ τραῦμα
ιάθη. Ἀγαγὼν δὲ τὸν Κέρβερον εἰς Μυκῆνας καὶ δείξας
τοῦτον Εὐρυσθεῖ πάλιν εἰς Ἄδου ἐκόμισε.

85. Χώρα θήρας.

Τὰ ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ θηρία παντοῖα ἦν, πλεῖστοι μὲν
ὄνοι ἄγριοι, πολλοὶ δὲ στρουθοὶ καὶ μεγάλοι. Ἐνῆσαν δὲ καὶ
ὠτίδες καλαὶ καὶ δορκάδες¹ ταχεῖαι. Ταῦτα τὰ θηρία οἱ τῆς
χώρας ταύτης κάτοικοι τοῖς ἵπποις ἐθήρευον. Συνεζῆσαν² δ'
ἅμα ἐπὶ θήραν ἄνδρες γέροντες καὶ νέοι. Καὶ οἱ μὲν γέροντες
μετὰ θηρευτικῶν κυνῶν ἀνίχνευον τὰ ἐν τῷ δάσει θηρία, οἱ
δὲ νέοι διιστάμενοι³ ἀλλήλων ἐδίωκον τὰ πλησιάζοντα θηρία.
Χαλεπὸν μέντοι ἦν θηρεῦσαι τοὺς ὄνους· οὗτοι γὰρ πολλοὶ
θᾶττον πάντων τῶν ἵππων ἔθεον. Ἔστιν ὅτε δ' ὅμως ἐλάμ-
βανόν τινας. Τὰ δὲ τῶν ἀλισκομένων κρέα παραπλήσια ἦν
τοῖς ἐλαφείοις, ἀπαλώτερα δέ.

Στρουθὸν δ' οὐδεὶς ἔλαβεν. Οἱ δὲ διώξαντες ἵππεῖς ταχὺ
ἐπαύοντο· πολὺ γὰρ ἀπεσπᾶτο τῇ τῶν ποδῶν ταχυτῇτι καὶ
τῇ τῶν πτερύγων πτήσει. Τὰς δ' ὠτίδας ῥαδίως ἐλάμβανον·
βραχὺ γὰρ ἐπέτοντο καὶ ταχὺ ἀπηγόρευον⁴. Τὰ δ' ἥδιστα
αὐτῶν κρέα αἱ οἴκοι μένουσαι γυναῖκες παρεσκεύαζον.

86. Ὁ Στρατὸς τοῦ Ξέρξου.

Σύμπαντος τοῦ πεζοῦ στρατοῦ τὸ πλῆθος¹ ἐφάνη² ἐβδο-
μήκοντα καὶ ἑκατὸν μυριάδες³, ὧν ἐστρατήγουν ἕξ ἡγεμόνες·
πρῶτος δὲ πάντων Μαρδόνιος ἦν. Χωρὶς⁴ δὲ τούτων ἄλλαι
χιλῖαι δεκάδες Περσῶν ἦσαν ἀπολελεγμένων⁵, οἳ ἀθάνατοι
ἐκαλοῦντο· εἰ γὰρ τις αὐτῶν ἐκλίποι θανάτῳ ἢ νόσῳ, ἄλλος
ἡρεῖτο⁶ καὶ οὐδέποτε πλείους ἢ ἐλάσσους μυρίων ἐγίγνοντο.

Ἄριθμός δὲ τῆς ἵππου ἐγένετο ὀκτὼ μυριάδες. Τῶν δὲ τριήρων ἄριθμός ἐγένετο ἑπτὰ καὶ διακόσiai καὶ χίλiai. Παρείχοντο δὲ Κύπριοι μὲν πεντήκοντα καὶ ἑκατόν, Φοίνικες δὲ διπλασίας τούτων, Αἰγύπτιοι δὲ δυοῖν δεοῦσας διακοσίας. Ὡσαύτως Κίλικες ἑκατόν, Πάμφυλοι τριάκοντα, Λύκιοι πεντήκοντα, νησιῶται ἑπτακαίδεκα, Ἑλλησπόντιοι ἑκατόν. Ὀκτὼ δὲ στρατηγοὶ τοῦ σύμπαντος ναυτικοῦ ἦσαν. Οὗτος ὁ στόλος δευτεραῖος ἐξ Ἐφέσου εἰς Ἑλλησποντον ἀφίκετο.

87. Φ α έ θ ω ν .

Ἡλιος ἐτέκνωσε Φαέθοντα, ὃς περὶ πᾶν μὲν ἐτόλμα, οὐδενὸς δ' ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας ἡττᾶτο. Ὅτε Φαέθων νεανίας ἐγένετο, ὁρῶν τὸν πατέρα ἐπὶ τεθρίππου¹ ὀχοῦμενον καὶ διὰ

τοῦτο ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τιμώμενον ἰκέτευσε μίαν ἡμέραν παραχωρῆσαι αὐτῷ τὸ ἄρμα· οὕτω γὰρ ἡλπιζεν εὐδοκιμῆσαι παρά τοις ἀνθρώποις. Ὁ δὲ πατήρ πρῶτον μὲν ὤκνει παραχωρῆσαι τοῦτο τῷ υἱῷ, ὕστερον δ', ἐπεὶ οὗτος ᾔτιζε², συνεχώρησεν αὐτῷ, καίπερ εἰδὼς ὅτι ὁ υἱὸς θανατᾶ³.

Ἐπεὶ οὖν Φαέθων ἀνέβη ἐπὶ τοῦ τεθρίππου, ἤλαυνε μὲν χυτὸς ἀνειμένως⁴, οἱ δ' ἵπποι γνόντες ὅτι οὐ δουλεύουσι Ἥλιῳ, ἐξήνέχθησαν⁵ τῆς ὁδοῦ. Καὶ τὸν μὲν πρῶτον πλανώμενοι κατὰ τὸν οὐρανὸν ἐπύρωσαν αὐτόν, εἶτα δὲ πελάσαντες τῇ γῇ ἐλρμήναντο αὐτὴν κατακαίοντες τοὺς ἀγρούς.

Διὸ Ζεὺς ὀργισθεὶς Φαέθοντα μὲν ἐκεραύνωσε, τὸν δ' Ἥλιον ἐπὶ τὴν συνήθη πορείαν ἀποκατέστησεν. Ὁ δὲ πατὴρ οἰμώζων⁶ καὶ στεναχίζων ἐπὶ τῇ τοῦ υἱοῦ ἀπωλείᾳ ἔλεγεν· « Οἶμοι, ὅτι τοιοῦτου υἱοῦ ἀποστέρομαι ».

88. Σθεναλαΐδας ἀγορεύων ἐν τῷ συνεδρίῳ τῶν Λακεδαιμονίων.

Παρελθὼν¹ Σθεναλαΐδας, εἷς τῶν ἐφόρων ὢν, ἔλεξε τάδε· « Τοὺς μὲν λόγους, ὦ Λακεδαιμόνιοι, τῶν Ἀθηναίων τοὺς πλείονας τοῦ δέοντος οὐ γινώσκω· ἐπαίνεσαντες γὰρ ἑαυτοὺς πλέον ἢ κατ' ἀξίαν² οὐδαμοῦ ἀντεῖπον ὥς οἱ ἡμέτεροι σύμμαχοι ἀδικώτεροι αὐτῶν ἐγένοντο. Καίτοι, εἰ πρὸς Μήδους μὲν τότε ἐγένοντο οἱ ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων, πρὸς ἡμᾶς δὲ νῦν χεῖρους ἢ πρὸς τοὺς ἑαυτῶν συμμάχους, μείζονος ζημίας ἄξιοί εἰσιν. Ἡμεῖς μὲν γὰρ μετὰ τῶν συμμάχων μάλιστα ἐτιμήσαμεν καὶ αἰτιωτάτους³ τῆς κατὰ τῶν Μήδων νίκης αὐτοὺς ἐλογισάμεθα ἐν τοῖς Ἑλλησιν. Οὗτοι δ' ἀνακουφισθέντες⁴ ἀδικώτατοι πρὸς τοὺς ἡμετέρους συμμάχους ἐγένοντο. Νῦν δ' ὅμως οὐ περιοφόμεθα τοὺς συμμάχους ἀδικουμένους· κρεῖττον γὰρ μετ' αὐτῶν συμπάσχειν ἢ ἐν ἀσφαλείᾳ διατελεῖν ἐστερημένους φίλων. Ἐὰν δὲ τούτοις νῦν μὴ πολεμήσωμεν, ἀναγκασθησόμεθα πολὺ θᾶττον ἐν τῷ μέλλοντι ἐπεξιέναι⁵ αὐτοῖς· τότε γὰρ μείζους γενόμενοι ἐπαχθέστεροι ἔσονται, ὅτε καὶ χαλεπώτερον ἡμῖν ἀπαλλαγῆναι τῆς δουλείας ».

Ταῦτα λέξας ἐπεψήφισεν⁶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν Λακεδαιμονίων.

89. Καταγωγή και παιδική ηλικία Οιδίποδος.

Ζεύς, ὁ τῶν θεῶν βασιλεὺς, ἔδωκε Κάδμῳ, κτίτορι τῶν Θηβῶν, γυναῖκα Ἀρμονίαν. Πάντες τότε οἱ θεοὶ καταλιπόντες τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ Καδμείᾳ εὐωχούμενοι ὑμνηταὶ τοῦ γάμου ἐγένοντο. Ἐν δὲ τῇ εὐωχίᾳ αὐληταί¹ καὶ ἀοιδοὶ παρῆσαν ἄδοντες, πολλοὶ δὲ θεράποντες καὶ κλητῆρες ὑπούργουν τοῖς εὐωχομένοις.

Κάδμου γίγνονται Ἰνὼ καὶ Σεμέλη, παῖς δὲ Πολύδωρος, ὃς γεννᾷ Λάβδακον. Μετὰ δὲ τοῦτον Λάιος ἡγεμὼν τῶν Θηβῶν καθίσταται.

Τούτῳ ὁ θεὸς Ἀπόλλων ἔχρησεν² ὑπὸ τοῦ υἱοῦ ἀποθανεῖσθαι. Διὸ Λάιος μνήμων τοῦ χρησμοῦ ὦν, διατρήσας τὰ σφυρὰ τοῦ γεννηθέντος περόναις τῷ νομεῖ τὸ βρέφος δίδωσιν ἐκθεῖναι. Ὁ δὲ τὸ βρέφος οἰκτίρας καὶ σωτὴρ βουλευθεὶς γενέσθαι παραδίδωσιν αὐτὸ τοῖς βοσκοῖς τοῦ Πολυβίου, βασιλέως τῆς Κορίνθου. Οἱ δὲ παραλαβόντες καὶ σωτῆρες αὐτοῦ γενόμενοι ἤνεγκον εἰς τὴν Πολύβου γυναῖκα. Ἡ δὲ τροφὸν παραλαβοῦσα ὑποβάλλεται³ τὸ βρέφος καὶ θεραπεύσασα τὰ σφυρὰ Οιδίπουν καλεῖ, τοῦτο θεμένη τὸ ὄνομα διὰ τὸ τοὺς πόδας ἀνοιδῆσαι⁴.

Τελειωθείς δ' ὁ παῖς καὶ διαφέρων τῶν ἡλίκων ἐν ρώμῃ καὶ διὰ φθόνον ὀνειδιζόμενος ὑπὸ τῶν συμπαικτόρων ὑπόβλητος⁵ ἔρχεται εἰς Δελφοὺς καὶ περὶ τῶν ἰδίων γονέων πυνθάνεται. Ὁ δὲ θεὸς ἀνεῖλεν αὐτῷ πρὸς τοὺς γονέας μὴ πορεύεσθαι· τὸν γὰρ πατέρα μέλλει φονεύσειν καὶ τὴν μητέρα γυναῖκα λήψεσθαι.

90. Βασιλεία Οιδίποδος καὶ θάνατος αὐτοῦ.

Οιδίποδι ἀκούσαντι τὸν χρησμὸν φυγὴ ἦν ἐκ Κορίνθου, ἣν πατρίδα ἐνόμιζεν. Φερόμενος δὲ διὰ Φωκίδος ἐφ' ἄρματος κατὰ τὴν μαντείαν εἰς ξένην γῆν συντυγχάνει κατὰ τινα στροφὴν τῆς ὁδοῦ στενὴν ἐφ' ἄρματος ὀχουμένῳ Λαίῳ καὶ Πολυφόντῃ· κήρυξ δ' οὗτος ἦν Λαΐου. Καὶ κελεύσαντος τούτου ἐκχωρεῖν¹ τῆς ὁδοῦ καὶ κτείναντος τῶν ἵππων τὸν ἕτερον, ἀγανακτήσας Οιδίππους καὶ μετὰ φορᾶς² παίσας ἀμφοτέ-

ρους τῷ ῥοπάλῳ ἀπέκτεινε, Λαίον καὶ Πολυφόντην, καὶ εἰς Θήβας παραγένετο. Καὶ Λαῖῳ μὲν ταφὴν παρεσκεύασεν ὁ βασιλεὺς Πλαταιέων Δαμασίστρατος, τὴν δὲ βασιλείαν Κρέων παρέλαβε.

Τούτου δὲ βασιλεύοντος, μεγάλη συμφορὰ τὰς Θήβας κατέσχευεν. Ἦρα γὰρ ἔπεμψε Σφίγγα, ἥ πρόσωπον μὲν γυναικός, στήθος δέ, βάσιν καὶ οὐρὰν λέοντος καὶ πτέρυγας ὄрни-

θος ἔχουσα τρόπον τοῖς Θηβαίοις ἐνέβαλλεν· προύτεινε γάρ αὐτοῖς ἐπὶ τὸ Φίκειον ὄρος καθεζομένη τὴν λύσιν τοῦδε τοῦ αἰνίγματος. « Τί ἐστίν, ὃ μίαν ἔχον φωνὴν τετράπουν, δίπουν, τρίπουν γίγνεται; ». Εἰ δὲ μὴ εὖροιεν τὴν λύσιν, ὑπὸ μανίας ἢ Σφιγξ κατεχομένη κατεβίβρωσεν³ ἓνα.

Πολλῶν δ' ἀπολλυμένων, Κρέων ἐκζητῶν⁴ ἀπαλλαγὴν τοῦ κακοῦ κηρύττει τὴν βασιλείαν καὶ τὴν Λαΐου γυναῖκα δώσειν τῷ λύσοντι τὸ αἶνιγμα.

Οἰδίπους δ' ἀκούσας ἄνθρωπον ἔφη εἶναι τὸ ὑπὸ τῆς Σφιγγὸς λεγόμενον. Οὗτος γάρ γίγνεται βρέφος ὀχούμενος τοῖς τέτταρσι κώλεις, τελειούμενος δὲ δίπους ἐστί, γηράσκων δὲ καὶ τὴν τρίτην βάσιν λαμβάνει, τὴν βακτηρίαν.

Ἡ μὲν οὖν Σφιγξ ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως ἑαυτὴν ἔρριψεν, Οἰδίπους δὲ τὴν βασιλείαν παρέλαβε καὶ τὴν μητέρα Ἰοκάστην ἔγημεν, ἐξ ἧς ἐτέκνωσεν Ἐτεοκλέα καὶ Πολυνείκη, Ἀντιγόνην καὶ Ἰσμήνην.

Ὑστερον δὲ τῶν λανθανόντων φανέντων⁵, ἡ μὲν Ἰοκάστη πνιγμὸν ἑαυτῇ παρεσκεύασεν, Οἰδίπους δ' ἐξόρυξιν τῶν ὀφθαλμῶν. Οὕτω τυφλὸς ὑπ' Ἀντιγόνης φερόμενος εἰς Κολωνὸν Ἀττικῆς ἦλθεν, ἔνθα μετ' οὐ πολὺ τελευτῇ τοῦ βίου αὐτῷ ἐγένετο.

91. Πύρρος¹ καὶ κύων.

Πύρρος, ὁ βασιλεὺς, ὁδεύων ἐνέτυχεν νεκρῷ ἀνδρὶ γεωργῷ. Παρ' αὐτῷ δ' ἦν ἄροτρον², δρέπανον, σκαπάνη, κοπίς καὶ τομεύς. Ἐπὶ δὲ τοῦ παρακειμένου βάρους κύων ἐκάθητο φρουρῶν τὸν νεκρόν. Ὁ δὲ βασιλεὺς αἰσθόμενος κακούργημα γενόμενον τὸν μὲν νεκρὸν ἐκέλευσε θάψαι ἐν τάφρῳ, τὸν δὲ κύνα μεθ' ἑαυτοῦ παρέλαβεν.

Ὀλίγαις δ' ἡμέραις ὕστερον ἐν τῇ παλαίστρᾳ τοῦ θεά-

τρου διηγωνίζοντο. Πύρρος δ' ἐπὶ βάθρου ἐκάθητο θεώμενος τὸν ἀγῶνα καὶ παρ' αὐτῶ ὁ κύων ἡσυχίαν ἤγεν. Ἰδὼν δ' ἐν τῇ παλαίστρᾳ τὸν φονέα τοῦ δεσπότης ἐπέδραμεν³ ἐπ' αὐτὸν μετὰ φωνῆς καὶ τοῦ ζωστῆρος ἐπελάβετο⁴. Ὁ δὲ τῇ ξύστρᾳ καὶ τῷ βάκτρῳ ἔπαιεν αὐτόν, ἀλλ' οὐδ' οὕτω ὁ κύων ἀπηλλάττετο. Πύρρος δ' αἰσθόμενος τὸ πρᾶγμα καὶ τεκμήριον τοῦτο νομίσας ἤγαγε τὸν φονέα στρατιώτην εἰς δικαστήριον, ἔνθα τὸ κακούρημα ὠμολόγησε. Διὸ ὑπὸ Πύρρου ἐκολάσθη

92. Οἱ Ἕλληνες πρὸ τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας.

Ὅτε Ξέρξης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐστράτευσε καὶ διὰ τῆς Δωρίδος εἰς τὴν Φωκίδα εἰσέβαλεν, αἱ μὲν νῆες τῶν Ἀθηναίων ἐπ' Ἀρτεμίσιον ἐβοήθησαν, οἱ δ' ἄλλοι Ἕλληνες οὐκ ἐβουλήθησαν κατὰ γῆν ἀπαντῆσαι¹ αὐτῶ πρὸ τῆς Ἀττικῆς. Λακεδαιμόνιοι δὲ συνήγαγον τὸν στρατὸν ἐντὸς τοῦ Ἰσθμοῦ καὶ διετείχισαν² αὐτὸν ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν.

Ἀθηναῖοι δὲ πεισθέντες ὑπὸ Θεμιστοκλέους μὴ ὑπὸ τοῖς Μήδοις γενέσθαι ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς ἔφυγον καταλιπόντες ἐν τῷ παρόντι τὴν πόλιν· καὶ οἱ μὲν γέροντες μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ παίδων εἰς Τροιζῆνα ἀπέβησαν, οἱ δ' ἐν ἡλικίᾳ ὄντες σὺν ταῖς τριήρεσιν εἰς τὸ μεταξὺ τῆς Σαλαμῖνος καὶ Ἀττικῆς στενὸν ἔπλευσαν, ἔνθα καὶ τὸ ναυτικὸν τῶν Ἑλλήνων ἦν.

Ἐνταῦθα Εὐρυβιάδης, ὃς διὰ τὸ ἀξίωμα τὴν ἡγεμονίαν³ τῶν νεῶν εἶχεν, ἐπίεξεν⁴ ἐν τῷ συνεδρίῳ τοὺς Ἀθηναίους πλεῖν εἰς τὸν Ἰσθμόν, ἔνθα καὶ ὁ στρατὸς ἦθροιστο. Θεμιστοκλῆς δ' ἀναστὰς ἀντέλεγεν αὐτῶ. Ὁ δὲ τὴν βακτηρίαν ἤρεν ἐπ' αὐτὸν καὶ εἶπεν. «ὦ Θεμιστόκλεις, ἐν τοῖς ἀγῶσι τοὺς προεξανισταμένους⁵ ραπίζουσι ». Θεμιστοκλῆς δ' οὐδὲν ταραχθεὶς ἐπὶ τῇ ὀργῇ τοῦ Εὐρυβιάδου ἀπεκρίνατο· « Πάταξον μὲν, ἄκουσον δέ ».

93. Ἄνῃρ κομπαστής¹.

Ἄνῃρ ἐπ' ἀναδρίᾳ ἐκάστοτε ὑπὸ τῶν πολιτῶν ὀνειδιζόμενος ἀπεδήμησεν ἐκ τῆς πόλεως.

Μετὰ δὲ διετίαν ἐπανελθὼν ἀλαζονείαν τοῖς πολίταις ἐπεδείκνυ· ἔλεγε γὰρ ὅτι διὰ μὲν δικαιοσύνην καὶ σωφροσύνην καὶ εὐσέβειαν μέγα ἐν τῇ ξένῃ ἐτιμᾶτο, ἐν Ῥόδῳ² δὲ κερδοσύνην τὴν μεγάλην εὖνοιαν τοῦ πλήθους ἐκτήσατο, ὅτι ταχυτῆτα ἐν τῷ δρόμῳ ἐπεδείξατο ἐξαιρετον, βάρος δ' ἦρε μέγα, πῆδημα δ' ἦλατο³ τοσοῦτον, ὥστε μηδένα τῶν ὀλυμπιονικῶν ἐφικέσθαι. Ὅτι δὲ τὴν ἀλήθειαν ἔλεγε μάρτυρας ἔφαινε τοὺς παρατυχόντας ἐν Ῥόδῳ.

Τῶν παρόντων μέντοι τις τὴν μωρίαν τοῦ ἀνδρὸς οὐκ ἀνεχόμενος λέγει· « Εἰ τὴν ἀλήθειαν λέγεις καὶ ἐπ' ἀρετῇ ἀξίαν ἐκτήσω ἐν τῇ ξένῃ, οὐδεμία ἔνδεια μαρτύρων ἐστίν. Ἴδου ἡ Ῥόδος καὶ τὸ πῆδημα ».

94. Κῦρου στρατήγιον¹.

Αἱ Σάρδεις πρωτεύουσα τῆς Λυδίας ἦσαν. Τὸ δὲ περὶ αὐτὴν πεδῖον εὐφορον ἦν καὶ πολλαὶ πολίχναι ἐν αὐτῷ κατεσκευασμέναι ἦσαν λαμπροῖς ναῖσχοις κεκοσμημέναι καὶ πολλοὺς ἀμπελῶνας ἔχουσαι. Περὶ τοὺς οἰκίσκους τούτων πολλὰ κηπάρια καὶ δασύλλια ἦν πλήρη ἀνθέων καὶ δεινδρυλίων, ἐν οἷς τὰ παιδία καὶ τὰ κοράσια διῆγε παίζοντα.

Τοῦτο τὸ πεδῖον στρατήγιον τῆς ἐπὶ τὸν Ἀρταξέρξην στρατείας Κῦρος κατέστησε καὶ ἐνταῦθα τοὺς συστρατεύοντας ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν συνήθροισεν. Ἐπεὶ δ' αὐτῷ πάντα παρεσκεύαστο, ἐκάλεσε Πρόξενον τὸν Βοιώτιον παραγενέσθαι ὥς εἰς Πισίδας² βουλόμενος στρατεύεσθαι.

Ἦκον δὲ μετ' οὐ πολὺ καὶ Σοφαίνετος ὁ Στυμφάλιος³ καὶ Σωκράτης ὁ Ἀχαιὸς καὶ ὁ Ἀρίστιππος ὁ Θετταλὸς καὶ Πασίων ὁ Μεγαρεὺς καὶ ὁ Μένων ὁ Θετταλὸς ἔχων Δόλοπας καὶ Αἰνιᾶνας καὶ Ὀλυνθίους. Μεθ' ἡμέρας δὲ τριάκοντα ἦκε καὶ Κλέαρχος ὁ Λακεδαιμόνιος ἔχων πελταστὰς Θοῤ᾽κας καὶ τοξότας Κρήτας.

Ἐγένετο δ' οἱ ἐκ πάσης Ἑλλάδος Ἀθηναῖοι, Μεσσήνιοι, Ἀρκάδες, Τεγεᾶται, Μιλήσιοι, Ἐφέσιοι, Λαμψακηνοί, Κυζικηνοί, Ταραντῖνοι, καὶ ἄλλοι φυγάδες Ἑλληνες Ἀσιανοὶ εἰς τρεῖς χιλιάδας καὶ μυρίους.

95. Οἱ Ἀθηναῖοι κατὰ τὴν εἰσβολὴν τοῦ Ξέρξου.

Ἀπάντων τῶν συμμάχων διακειμένων ἀθύμως καὶ Πελοποννησίων μὲν διατειχιζόντων τὸν Ἴσθμὸν καὶ ζητούντων ἰδίαν ἑαυτοῖς σωτηρίαν, τῶν δ' ἄλλων πόλεων ὑπὸ τοῖς βαρβάροις γεγενημένων καὶ συστρατευομένων ἐκείνοις, προσπλεουσῶν δὲ τριήρων διακοσίων καὶ χιλίων καὶ πεζῆς στρατιᾶς ἀναριθμήτου μελλούσης εἰς τὴν Ἀττικὴν εἰσβαλεῖν, Ἀθηναῖοι καίπερ ἔρημοι συμμάχων γεγενημένοι καὶ τῶν ἐλπίδων ἀπασῶν διημαρτηκότες¹, ἐξὸν² αὐτοῖς μὴ μόνον τοὺς παρόντας κινδύνους διαφυγεῖν, ἀλλὰ καὶ τιμὰς ἐξαιρέτους λαβεῖν, οὐχ ὑπέμειναν τὰς παρὰ Ξέρξου δωρεάς, οὐδ' ἀσμένους πρὸς τὰς διαλλαγὰς τὰς πρὸς βαρβάρους ὥρμησαν³, ἀλλ' αὐτοὶ μὲν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας πολεμεῖν παρεσκευάζοντο, τοῖς δ' ἄλλοις τὴν δουλείαν αἰρούμενοις συγγνώμην εἶχον. Ἡγοῦντο γάρ, ἐπιφαινομένου τοῦ κινδύνου ἐκ τοσαύτης στρατιᾶς, ταῖς μὲν τοπειναῖς τῶν πόλεων προσήκειν ἐκ παντὸς τρόπου ζητεῖν τὴν σωτηρίαν, ταῖς δὲ ἀξιοῦσαις προεστάναι τῆς Ἑλλάδος οὐκ ἐξεῖναι διαφεύγειν τοὺς κινδύνους.

96. Λόγοι ἀρετῆς πρὸς Ἡρακλέα.

Οἱ θεοὶ τῶν ἀγαθῶν οὐδὲν ἄνευ πόνου καὶ ἐπιμελείας παρέχουσι τοῖς ἀνθρώποις. Πάντα δυνατὰ καὶ κατορθωτὰ, εἰς τις πονεῖ. Εἰ βούλει σοι τοὺς θεοὺς ἴλεως εἶναι, θεραπευτέον αὐτούς. Εἰ τοῖς φίλοις ἐθέλεις ἀγαπητὸς εἶναι, τοὺς φίλους εὐεργετητέον. Εἰ ὑπὸ πόλεως ἐπιθυμεῖς τιμᾶσθαι, ταύτην ὠφελήτέον. Εἰ τῇ Ἑλλάδι ἀξιοῖς θαυμαστός¹ εἶναι ἐπ' ἀρετῇ, τὴν Ἑλλάδα πειρατέον εὖ ποιεῖν². Εἰ βούλει τὴν γῆν ἀφθόνους καρποὺς φέρειν, ταύτην θεραπευτέον. Εἰ οἷε ἀπὸ βοσκημάτων δεῖν πλουτίζεσθαι, τῶν βοσκημάτων ἐπιμελητέον. Εἰ διὰ πολέμου βούλει τοὺς φίλους ἐλευθεροῦν καὶ τοὺς ἐχθροὺς χειροῦσθαι, τὰς τοῦ πολέμου τέχνας μαθητέον καὶ ἀσκητέον. Εἰ δὲ βούλει καὶ τῷ σώματι δυνατὸς εἶναι, ἐθιστέον ὑπηρετεῖν τὸ σῶμα τῇ γνώμῃ³ καὶ γυμναστέον σὺν πόνοις καὶ ἰδρῶτι· πάντα γὰρ ταῦτα μαθητά⁴ ἐστί.

97. Ὁ Λυκοῦργος περὶ τῶν κακῶν νέων.

Λοιπὸν τοῦ Λυκούργου καὶ τότε ἀγασθῆναι¹, τὸ κατεργάσασθαι μηδένα τῶν πολιτῶν ἐπιλήσιμον εἶναι τῶν σωτηρίων αὐτοῦ νόμων. Ἐκεῖνος τοίνυν λαμπρὰν μὲν τὴν εὐδαιμονίαν τοῖς ἀγαθοῖς πολίταις παρεσκεύασε, φανεράν δὲ τὴν κακοδαιμονίαν τοῖς κακοῖς καὶ βλαβεροῖς. Ἐν μὲν γὰρ ταῖς ἄλλαις πόλεσιν οἱ ἐριστικοὶ καὶ μισοὶ² νέοι ἐπὶ κλησιν³ μόνον ἔχουσι κακοὶ εἶναι, ἐν δὲ τῇ Λακεδαίμονι πάντες μὲν μνήμονες τῶν κακῶν πράξεων τῶν νέων εἰσὶ, οὐδεὶς δὲ φρόνιμος ἐν τῷ αὐτῷ ἀγοράζει⁴ τῷ κακῷ οὐδὲ γυμνάζεται. Πᾶς δὲ τις αἰσχυνθείη ἂν τὸν μὴ ὠφέλιμον καὶ χρήσιμον τῇ πόλει σύσκηνον παραλαβεῖν ἢ ἐν παλαίσματι συγγυμναστήν.

Πολλάκις δ' ὁ τοιοῦτος καὶ εἰς ἐπονειδίστους χώρους

φυγὰς ἀπελαύνεται καὶ μὴν ἐν ταῖς ὁδοῖς παραχωρητέον αὐτῷ. Οἱ δὲ μάχιμοι νέοι οὕτω νοήμονές⁵ εἰσιν, ὥστε προαἰροῦνται θάνατον ἀντὶ τοῦ ἐπονειδίστου τούτου βίου.

98. Ἡ γῆ τῶν μακάρων¹.

Αὕτη ἡ πόλις χρυσῇ πᾶσα, τὸ δὲ τεῖχος περίκειται σμαράγδινον, πύλαι δ' ἀργυραῖ καὶ σιδηραῖ εἰσιν ἑπτὰ, τὸ δ' ἔδαφος τῆς πόλεως καὶ ἡ ἐντὸς τοῦ τείχους γῆ ἐλεφαντίνη². αἱ δ' ἐν αὐτῇ αὖλεις³ οἰκίαι εἰσὶ χαρίεσσαι καὶ βωμοὶ ἔννεισι λίθινοι, ἐφ' ὧν τὰς ἐκατόμβας⁴ ποιοῦσι. καὶ ἡρῶα δὲ μαρμάρινα ἱδρυται, ἐφ' ὧν ἀναγεγραμμένα ἐστὶ τὰ λαμπρὰ παππῶα ὀνόματα. Περὶ δὲ τὴν πόλιν ὑλήεντα ἄλση περίκειται καὶ δινήεις ποταμὸς ἀρωματώδης ῥεῖ.

Ἡ δὲ κύκλῳ ὀρεινὴ χώρα πᾶσι μὲν ἀνθεσι, πᾶσι δὲ φυτοῖς ἡμέροις καὶ σκιεροῖς τέθηλεν⁵. Αἱ μὲν γὰρ ἄμπελοι ἐν ταῖς ὀρειναῖς κλιτύσι φύονται ἐτήσιαι, τοὺς δ' ἄλλους καρποὺς καὶ ὀπώρας φέρει μηνιαίους· ἀντὶ δὲ τοῦ πυροῦ οἱ στάχυες ἄρτους ἐτοίμους φύουσι. Πηγαὶ δ' ὕδατος θαλασσίου καὶ ποσίμου πολλαὶ εἰσι καὶ ποταμοὶ γαλακτώδεις πάμπολλοι τὴν χώραν διατέμνουσι. Πᾶσαι δὲ αἱ ἡμέραι οὕτω λαμπραὶ εἰσιν, ὥστε ἡ σημερινὴ οὐδὲν διαφέρει τῆς χθесινῆς.

99. Διάλογος Σωκράτους καὶ Φαῖδρου.

Σωκράτης. Πόθεν, ὦ Φαῖδρε, ἔρχει; πολλάκις γὰρ σε εἶδον ἐντεῦθεν ἰόντα.

Φαῖδρος. Μεγαροῖ μὲν, ὦ Σώκρατες, διέτριψα τέτταρας ἡμέρας. Ἐκεῖθεν δὲ Θήβαζε ἦλθον, ἔνθα ὀλίγας ἡμέρας διέμεινα. Νῦν δ' Ἀθήνησι τὸ λοιπὸν διατρίψω.

Σωκράτης. Ἄλλοτε μὲν πρότερον οὐδέποτε ἠδυνήθην

διαλεχθῆναί σοι. νῦν δ' εἰ βούλει καὶ μὴ σε ὑπερβαλόντως βία κατέχει, δεῦρο ἴωμεν κατὰ τὸν Ἴλισσόν καὶ διαλεχθῶμεν ἄλλως ἀναβάλωμεν ἐς αὖριον.

Φαῖδρος. Ἀγωμεν δὴ, ἐπεὶ δῆποτε καὶ ἀμισθί³ ἡ διδασκαλία γενήσεται μοι. Μὴ δ' ὅμως οὕτως ἄγαν σπεῦδε· ἔοικας⁴ γὰρ τροχάδην καὶ οὐ βάδην ἰέναι.

Σωκράτης. Σπεύδω πρὸς ἐκείνην τὴν ὑψηλοτάτην πλάτανον, ὅφ' ἦν σκιά ἐστι μεγάλη καὶ πνεῦμα⁵ μέτριον, πρὶν τινὰς ἄλλους ταύτην κατασχεῖν.

100. Συμβουλὴ πρὸς ἄρχοντα.

Ὁ ἀγαθὸς κυβερνήτης προστάτης τῆς πόλεως ὢν βούλεται ταύτην εὐδαίμονα ποιῆσαι. Ἐοικεν οὖν ἀγωνιστῇ φιλοτιμουμένῳ¹ τὸ μέγιστον ἔργον κατορθοῦν. Τούτῳ τις παραινῶν εἴποι ἂν· « Ἴσθι², ὦ φίλε, τὸ κάλλιστον καὶ μεγαλοπρεπέστατον ἀγώνισμα ἀγωνιζόμενος. Πρῶτον μὲν καλῶς ἄρχων κατειργασμένος ἂν εἴης τὸ φιλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀρχομένων· ἐφιλοῦ γὰρ καὶ πρότερον· ἄλλως οὐκ ἂν ἤρξας³ τῆς πόλεως, οὐδ' ἂν ἔλαβες τοσαύτην ἰσχύν, οὐδ' ἂν εἶχες τοῦτον πλῆθος συμμάχων προθύμων συμπράττειν σοι. Ἐπειτα πάντες τὴν σὴν νίκην ἀνακηρύττουσιν ἂν καὶ τὴν σὴν ἀρετὴν ὑμνοῖεν ἂν. Πᾶς δ' ὁ παρὼν σύμμαχος ἂν εἴη σοι καὶ δημοσίᾳ θαυμάζουσι ἂν σε τῆς ἀρετῆς. Ἐργάζου καὶ πειρῶ τοὺς πολίτας εὖ ποιεῖν. Περίβλεπτος⁴ δ' οὕτω καὶ θαυμαστός ὢν ἀγαπῶ ἂν ὑπὸ πολλῶν πόλεων καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἂν σχοίης συμμάχους. Τοῖς δὲ συμπράττουσί σοι μηδέποτε παύου λέγων· « ὦ φίλοι, ἐργαζώμεθα ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας τῆς πόλεως καὶ ποιῶμεν αὐτὴν μὲν εὖ νομεῖσθαι, τοὺς δὲ πολίτας εὖ πράττειν. Ὁ θεὸς δ' εἴη ἡμῖν βοηθός ».

101. Τὰ Πυρηναιᾶ ὄρη¹.

Τὰ Πυρηναιᾶ ὄρη πασίγνωστα ἦν τὸ πάλαι διὰ τε τὸ μέγεθος² καὶ ὕψος, τὰ δ' ἐν αὐτοῖς δάση ἔγεμεν ἰοβόλων θανατηφόρων ὄφρων. Ἐνῆν δ' ἐν αὐτοῖς ζῶα παντοδαπά ἄγρια, ὄνοι ταχύποδες καὶ στρουθοὶ καὶ ἄλλα, ἃ οἱ ξιφομάχοι θηρευταὶ ἐθήρευον. Ὑλοτόμοι δ' ἐκ τῆς ὕλης διπτήχεις καὶ τετραπήχεις δοκοὺς ἐξῆγον, ἐξ ὧν νεωσοίκους³ κατασκεύαζον. Καὶ γαιάνθρακας δ' ἡ γῆ παμπόλλους ἐξέφερε.

Πολλῶν δ' ὄντων τῶν δρυμῶν, ἐν τοῖς παλαιοῖς φασὶ χρόνοις ὑπὸ νομέων τὴν ὕλην πυρίκαυσον γενέσθαι καὶ καῆναι τὴν ὀρεινὴν χώραν. Διὸ συνέβη πυροειδῆ⁴ πολλὰς ἡμέρας εἶναι ταύτην καὶ καῆναι τὴν γῆν. Ἐκ τούτου τὰ μὲν ὄρη Πυρηναιᾶ ἐκλήθη, ἡ δ' ἐπιφάνεια τῆς χώρας ἀργύρῳ ἐρρύη⁵ καὶ πολλοὶ ῥύακες καθαροῦ ἀργύρου ἐγένοντο⁶. Τὴν ἀξίαν δ' αὐτοῦ ἀγοοῦντες οἱ γηγενεῖς τοῖς Φοίνιξιν ἐδίδοσαν ἀντ' ἄλλων τινῶν φορτίων οὐκ ἀξιολόγων. Διὸ οἱ Φοῖνικες πολυτάλαντοι ἐξ αὐτοῦ ἐγένοντο.

102. Θεμιστοκλῆς.

Θεμιστοκλῆς ὁ Νεοκλέους οὕτω φιλότιμος, μεγαλοπράγμων¹ καὶ πρὸς δόξαν παράφορος ἦν, ὥστε νέος ἔτι ὧν μετὰ τὴν εὐκλεᾶ ἐν Μαραθῶνι νίκην τῶν Ἀθηναίων σύννους ἑωρᾶτο καὶ ἄγρυπνος τῆς νυκτὸς διέμενε καὶ τοὺς συνήθεις πότους τῶν νέων παρητήθη². Κατὰ μόνας δ' αἰεὶ ἐπορεύετο, ὥστε ἐδόκει ὥσπερ τις ἐχέμυθος³ καὶ κρυψίνους εἶναι.

Ἐρωτώμενος οὖν διὰ τὸ εὐμετάβολον τοῦ ἥθους ἔλεγεν ὅτι οὐκ ἐφῆ αὐτὸν καθεύδειν τὸ Μιλτιάδου τρόπαιον. Ἐπεὶ δὲ τὰ πολιτικά ἐπραττεν⁴, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ὦντο τὴν ἐν Μαραθῶνι ἦτταν τῶν βαρβάρων πέρας εἶναι τοῦ πολέμου;

Θεμιστοκλῆς δὲ προύλεγε ταύτην ἀρχὴν μειζόνων ἀγώνων. Διὸ συνέπεισεν Ἀθηναίους ἐκ τῆς Λαυρεωτικῆς⁵ προσόδου ναῦς κατασκευάσαι καὶ μετ' οὐ πολὺ ἀξιολόγους ναυβάτας⁶ τούτους ἐποίησε.

Τούτῳ τῷ στόλῳ κατεναυμάχησε Ξέρξης ἐν Σαλαμῖνι καὶ τοῦτον ἠνάγκασε φυγεῖν ἐκ τῆς Ἑλλάδος, καίπερ τῆς κατὰ γῆν δυνάμεως ἀθραύστου καὶ ἀξιολόγου διαμεινάσης. Διὰ τοῦτο δ' ὁμοίως ἡμιθέῳ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐτιμᾶτο.

103. Περσέπολις ἡ πρωτεύουσα Περσῶν.

Περσέπολις μητρόπολις οὖσα τῶν Περσῶν εὐεидεστάτη¹ καὶ εὐδαιμονεστάτη τῶν ὑπὸ τὸν ἥλιον πόλεων ἦν. Οὐκ ἀνοίκειον² δ' εἶναι νομίζομεν περὶ τῶν ἐν ταύτῃ μεγαλοπρεπῶν καὶ πολυτελῶν βασιλείων βραχέα διελθεῖν³.

Ταῦτα ἀξιόλογον ἄκραν εἶχεν, ἣν τεῖχος τρίπηχυ περιλαμβάναν ἐπάλλεσι⁴ κατακεκοσμημένον. Τὸ δεύτερον δὲ τεῖχος κατασκευὴν ὑπεράνω τοῦ πρώτου ὁμοειδῆ τῷ προειρημένῳ εἶχεν, ὕψος δὲ διπλάσιον· ὁ δὲ τρίτος περίβολος τετράπλευρος ἦν καὶ κατεσκευασμένος πρὸς διαμονὴν⁵ αἰωνίαν. Ἐν δὲ τῷ πρὸς ἀνατολὰς ὄρει οἱ πολυώνυμοι ἔκπαλαι τάφοι τῶν βασιλέων ἦσαν, οὓς προσεκύνουν οἱ εὐγενεῖς Πέρσαι. Οἱ τάφοι οὗτοι ἐν πέτραις ἐλλελαξευμένοι⁶ ἦσαν πρόσβασιν⁷ μὲν οὐδεμίαν ἔχοντες, ἐδέχοντο δὲ τὰς ταφὰς δι' ὀργάνων χειροποιήτων. Πλεῖστοι δ' ἐν αὐτοῖς θησαυροὶ ἐνῆσαν πρὸς τὴν παραφυλακὴν τῶν χρημάτων εὐθετοὶ⁸ κατεσκευασμένοι, οὓς φρουροὶ ἐνυκτοφυλάκουν.

Ταῦτα τὰ βασίλεια Ἀλέξανδρος ἐνέπρησε τιμωρῶν τοῖς Ἕλλησιν, ὅτι κἀκείνων τὰ ἱερά καὶ πόλεις οἱ Πέρσαι πυρὶ καὶ σιδήρῳ διεπόρθησαν.

104. Ξενοφῶν ὁμιλῶν πρὸς τοὺς στρατιώτας.

« Ἴστε, ὦ ἄνδρες, ὅτι τὰ ἀγαθὰ τῶν χωρῶν, ἃς διερχόμεθα, τῶν κρατούντων ἐστὶ¹. Σκεψώμεθα τοίνυν, ὅπως ἂν ἀσφαλέστατα πορευοίμεθα² καὶ ὅπως ἂν κράτιστα μαχοίμεθα, εἰ δέοι μάχεσθαι. Συμβουλευώ οὖν κατακαῦσαι τὰς ἀμάξας, ἃς ἔχομεν, ἵνα μὴ τὰ ζεύγη ἡμῶν στρατηγῇ³, ἀλλὰ πορευώμεθα, ὅπῃ ἂν τῇ στρατιᾷ συμφέρῃ. Ἐπειτα δὲ καὶ τὰς σκηνάς κατακαῦσαι. Δέδοικα γάρ, μὴ ἀντὶ τοῦ συνωφελεῖν ἐμποδῶν ἡμῖν γένωνται κατὰ τὴν πορείαν. Ἐπειτα τῶν ἄλλων σκευῶν ἀπαλλάξωμεν τὰ περιττά, πλην ὅσα ἔχομεν πολέμου ἕνεκα ἢ σίτων ἢ ποτῶν, ἵνα ὡς πλεῖστοι μὲν ἡμῶν ἐν ὅπλοις ὦμεν⁴, ὡς ἐλάχιστοι δὲ σκευοφορῶσιν· ἐπίστασθε γάρ ὅτι, ἐὰν μὲν ἡττώμεθα, πάντα ταῦτα ἀλλότρια ἔσται, ἣν δὲ κρατῶμεν, καὶ τοὺς πολεμίους σκευοφόρους ἡμετέρους ἔξομεν».

105. Πῶς Ξενοφῶν μετέσχε τῆς στρατείας Κύρου.

Ξενοφῶν ἀναγνοὺς τὴν ἐπιστολὴν Προξένου ἀνεκοινώσατο Σωκράτει, ὅτι βουλευόιτο πορεύεσθαι πρὸς Κῦρον. Καὶ ὁ Σωκράτης ὑποπτεύσας μὴ τὸ γενέσθαι αὐτὸν φίλον Κύρῳ εἶη ὑπαίτιον καλοῦ τῇ πόλει συνεβούλευσεν ἀνακοινῶσαι τῷ θεῷ περὶ τῆς πορείας.

Ἐλθὼν οὖν Ξενοφῶν ἐπήρετο τὸν Ἀπόλλωνα, τίνι θεῶν θύων κάλλιστα καὶ ἄριστα ἂν ἔλθοι τὴν ὁδόν¹, ἣν ἐπινοεῖ, καὶ εἰ σωθεῖη καλῶς πράξας². Ὁ δ' Ἀπόλλων ἀνεῖλεν, οἷς θεοῖς θύοι.

Ἐπεὶ δὲ πάλιν ἦλθεν, εἶπε τῷ Σωκράτει, ὃ ὁ θεὸς παραγγέλλει. Ὁ δ' ἀκούσας ἤτιᾱτο αὐτόν, ὅτι οὐκ ἐρωτῶη πρῶτον, πότερον λῶον εἶη αὐτῷ πορεύεσθαι ἢ μένειν, ἀλλὰ

αὐτὸς κρίνας ἰτέον εἶναι πυνθάνοιτο, ὅπως ἂν κάλλιστα πο-
ρευθεῖη. Ξενοφῶν μέντοι θυσάμενος, ὡς ὁ θεὸς ἀνεῖλεν,
ἐξέπλει καὶ καταλαμβάνει ἐν Σάρδεσι Πρόξενον, παρ' οὗ
συνεστάθη Κύρω.

106. Μιθριδάτης¹ καὶ Ἕλληνες.

Ἀριστοποιούμενοι² τοῖς Ἕλλησιν ἀγγέλλεται ὅτι Μι-
θριδάτης σὺν ἱππεῦσιν ὡς τριάκοντα ἔρχεται. Οὗτος ἀφικό-
μενος λέγει ὧδε· « Δῆλον ὑμῖν, ὦ Ἕλληνες, ὅτι καὶ Κύρω
πιστὸς ἦν καὶ ὑμῖν νῦν εὐνους. Λέξατε οὖν πρὸς με ὡς φίλον
καὶ εὖνουν, τί ἐν νῶ ἔχετε ».

Βουλευόμενοι δὲ τοῖς στρατηγοῖς ἔδοξεν³ ἀποκρίνασθαι
τάδε. « Ἡμῖν δοκεῖ διαπορεύεσθαι τὴν βασιλέως χώραν ὡς
ἀσινέστατα⁴. Ἦν μέντοι τις ἡμᾶς τῆς ὁδοῦ διακωλύη, ἀνάγκη
διαπολεμεῖν αὐτῷ, ὡς οἷόν τε κράτιστα ».

Ἐκ τούτου Μιθριδάτης ἐπειρᾶτο πεῖσαι ὡς ἄπορον εἶη
σωθῆναι, ἄκοντος βασιλέως. Ἐνθα δὲ δῆλον ὅτι ὑπόπεμπτος⁵
εἶη. Ἐκ τούτου ἐδόκει τοῖς στρατηγοῖς βέλτιον εἶναι δόγμα⁶
ποιήσασθαι τὸν πόλεμον ἀκήρυκτον εἶναι, ἔστ' ἂν ἐν τῇ πο-
λεμίᾳ εἶεν.

107. Παράγγελματα.

Μηδὲνα φίλον ποιοῦ, πρὶν ἂν ἐξετάσης, πῶς κέχρηται¹
τοῖς πρότερον φίλοις· ἔλπιζε γὰρ αὐτὸν καὶ περὶ σέ γενέσθαι
τοιούτον, οἷος καὶ περὶ ἐκείνους γέγονε. Μὴ γίγνου μὲν ταχὺ
φίλος, γενόμενος δὲ πειρῶ διαμένειν· ὁμοίως γὰρ αἰσχροὺς
μηδὲνα φίλον ἔχειν καὶ πολλοὺς ἐταίρους μεταλλάττειν. Ὀμι-
λητικὸς² ἴσθι μὴ φιλόνηκος πρὸς πάντας ὢν, μηδὲ πρὸς τὰς
τῶν πλησιαζόντων³ ὀργὰς τραχέως ἀπαντῶν, μηδ' ἂν ἀδίκως

ὀργιζόμενοι τυγχάνωσι. Μὴ νομίσης τὴν ἐπιμέλειαν μηδεμίαν δύναμιν ἔχειν πρὸς τὸ βελτίους καὶ φρονιμωτέρους ἡμᾶς γενέσθαι. Μὴδὲ καταγνῶς⁴ τῶν ἄλλων ἄνοιαν, ὅταν νομίζωσιν οὐδὲν ἂν ὠφελεῖσθαι ἡμᾶς πρὸς ἀρετὴν., ἀλλὰ μηδέποτε παύσῃ διδάσκων ὅτι ἡ παιδείους καὶ ἡ ἐπιμέλεια μάλιστα τὴν ἡμετέραν φύσιν δύνανται εὐεργετεῖν. Διὰ τοῦτο πλησίαζε μὲν τοῖς φρονιμωτάτοις, καὶ μηδενὸς οἴου ἀπείρως ἔχειν⁵, ἀλλὰ τῶν μὲν ἀκροατῆς γίγνου, τῶν δὲ μαθητῆς. Οὕτω ἀγαπητὸς τοῖς πᾶσιν ἔσει.

108. Γ α λ ά τ α ι .

Τὸ Γαλατικὸν ἔθνος εὐγενὲς καὶ φιλοπόλεμον ἦν, εὐδόκιμον¹ δὲ τῇ ἵππικῇ μάλιστα τέχνῃ. Τοῖς τρόποις οἱ Γαλάται οὐ κακοήθεις², ἀλλ' ἀπλοῖ ἦσαν, πολὺ δ' ὅμως τὸ ἀνόητον καὶ φιλόκοσμον³ ἦν αὐτοῖς. Τοῖς σώμασι μὲν πάνυ εὐμήκεις καὶ μακρόχειρες ἦσαν, ταῖς δὲ σαρκὶ κάθυγροι καὶ λευκοί. Ὅρεσίτροφοι δ' ἦσαν τὸ πάλαι καὶ ὥκουν ἐν χειροποιήτοις ξυλίναις οἰκίαις καὶ ὑπὸ δημογερόντων⁴ διωκοῦντο.

Ἐν ταῖς ὁδοιπορίαις καὶ ταῖς μάχαις, ἐν αἷς καὶ ἱερομάντεις ἠκολούθουν, ἐχρῶντο ἄρμασιν, ἃ ἡνίοχον καὶ παραβάτην εἶχε. Κατὰ δὲ τὰς πρὸς τοὺς ἀστυγείτονας μάχας εἰώθεσαν προάγειν τῆς παρατάξεως καὶ προκαλεῖσθαι εἰς μονομαχίαν τοὺς ἀρίστους τῶν ἀντιτεταγμένων. Τὰ ἐν ταῖς μάχαις σκυλα⁵ ἐλαφυραγώγουν παιανίζοντες καὶ ἄδοντες καὶ ταῦτα ταῖς οἰκίαις προσήλουν⁶, ὥσπερ ἐν θήρᾳ κεχειρωμένοι θηρία. Τῶν δ' εὐκλεῶν πολεμίων τὰς κεφαλὰς ἐν λάρνακι ἐτήρουν καὶ τοῖς ξένοις ἐπεδείκνυσάν.

Οἱ νέοι τὰ ἥθη εὐμετάβολοί εἰσι, πρὸς δὲ τὰς ἐπιθυμίας ἀψίκοροι¹. Γίγνονται δὲ μάλιστα οἱ πρωτότοκοι ὀξύθυμοι καὶ φιλότιμοι, οἱ δὲ νεώτεροι φιλόνηκοι. Πολλοὶ τῶν νέων εὐπρεπεῖς τὴν ὄψιν εἰσὶ καὶ προσηνεῖς πρὸς τοὺς ἄλλους, ἐν ταῖς δυστυχίαις δ' αὐτάρκεις² καὶ ἥκιστα φιλόχρηματοι· συνελόντι δ' εἰπεῖν³ εὐήθεις⁴ καὶ οὐ κακοήθεις, εὐέλπιδες, φιλόσοφοι, φιλόκλειοι καὶ φιλέταιροι· τινὲς δ' ὁμῶς φύσεώς εἰσι πονηρᾶς, ὥστε κακοῦργοι καὶ πανοῦργοι καὶ ἐπίβουλοι⁵ τοῖς ἄλλοις γίγνονται.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΜΕΡΟΣ Α'

1. "Ελαφος καὶ κυνηγοί.

"Ελαφος ἔβασκεν¹ εἰς² ἄμπελον. Ἐκεῖ κάποτε κυνηγοὶ ἐκυνηγοῦσαν³. Ὁ κίνδυνος διὰ τὴν ἔλαφον ἦτο σοβαρός⁴.

Διὰ τοῦτο καταφεύγει κάτω⁵ ἀπὸ τὰ φύλλα τῆς ἀμπέλου.

Μετ' ὀλίγον οἱ κυνηγοὶ βαδίζουσιν⁶ πρὸς τὴν ἄμπελον, ἀλλὰ δὲν⁷ εὐρίσκουν τὴν ἔλαφον καὶ φεύγουν. Ἡ ἔλαφος τότε ἐνόμιζεν ὅτι δὲν ἐκινδύνευε⁸ καὶ κατέτρωγε⁹ τὰ φύλλα τῆς ἀμπέλου.

Οἱ κυνηγοὶ ἀκούουν τὸν θόρυβον τῶν φύλλων· γυρίζουσιν¹⁰ λοιπὸν¹¹ καὶ φονεύουν τὴν ἔλαφον. Αὕτῃ δέ, ἐνῶ ἀπέθνησκεν, ἔλεγε· « Δίκαια παθαίνω, διότι ἔβλαπτον τὸν σωτῆρά μου ».

2. Ὑποδοχὴ εἰς τὸν Κικέρωνα¹.

Ἦτο βράδυ² καὶ ὁ Κικέρων ἀνέβαινε πρὸς τὴν οἰκίαν, οἱ δὲ συμπολιταὶ ἐπήγαινον³ μαζί του ὅχι μὲ σιωπὴν ἀλλὰ μὲ⁴ φωνὰς καὶ μὲ κρότους καὶ ὠνόμαζον αὐτὸν Κτίστην τῆς Ρώμης.

Φῶτα⁵ τοὺς δρόμους ἐφώτιζον⁶ καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐτοποθετοῦσαν⁷ λαμπάδια ἐπάνω⁸ εἰς τὰς θύρας, τὰ δὲ κοράσια καὶ ἀπὸ⁹ τὰς στέγας τῶν οἰκιῶν ἔβλεπον¹⁰ τὴν πομπήν. Οἱ δὲ συμπολιταὶ καὶ στρατηγοὶ ἔλεγον· « Ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶναι ἀσφάλεια καὶ σωτηρία τῆς χώρας ».

3. Ἡ ἀρετὴ πρὸς Ἡρακλέα.

Ἐγὼ συναναστρέφωμαι¹ μὲν με θεοὺς, συναναστρέφωμαι δὲ με ἀνθρώπους καλοὺς². Ἔργον δὲ οὔτε θεῖον, οὔτε ἀνθρώπινον γίνεται χωρὶς³ ἐμέ. Ἀπολαύω δὲ σεβασμοῦ⁴ καὶ ἀπὸ τῶν θεοῦ καὶ ἀπὸ τῶν καλοῦ ἀνθρώπων. Καὶ πάντοτε ἐνομιζόμεν καὶ τώρα εἶμαι ἀγαπητὴ μὲν συνεργὸς εἰς τοὺς ἐργατικoὺς⁵ τεχνίτας, πιστὴ δὲ σύντροφος εἰς τοὺς οἰκογενειάρχας⁶, βοηθὸς δὲ καλὴ εἰς τοὺς ὑπηρετάς⁷.

Οἱ φίλοι μου δὲν εἶναι λαίμαργοι, ἀλλ' ὑπομένουν⁸ καὶ τὴν πείναν καὶ τὴν δίψαν. Διὰ τοῦτο οἱ μὲν νέοι εὐχαριστοῦνται⁹ διὰ τὰ ἔργα καὶ χαίρουν¹⁰ διὰ τοὺς ἐπαίνους τῶν πρεσβυτέρων, οἱ δὲ πρεσβύτεροι εὐχαριστοῦνται¹¹ διὰ τὰς ἐξαιρέτους τιμὰς τῶν νέων.

4. Τὰ ἐκ τῆς γεωργίας ἀγαθὰ.

Ἡ ἀσχολία¹ με τὴν γεωργίαν γεμίζει ἀπὸ χαρὰν² τοὺς γεωργούς καὶ ἐπιφέρει αὐξήσιν τῶν ἀγαθῶν τοῦ οἴκου καὶ ἐξάσκησιν τῶν σωμάτων· διότι οἱ γεωργοὶ ζοῦν εἰς τὴν ὕπαιθρον καὶ καλλιεργοῦν με τὰ βόδια τοὺς ἀγρούς, βόσκουν δὲ ἀγέλας βοδιῶν καὶ ἀλόγων. Διὰ τοῦτο ἀρκετοὶ ἀπὸ τοὺς γεωργούς γίνονται ἵππεῖς ἔξοχοι.

Μερικοὶ³ δὲ ἀπ' αὐτοὺς ὑλοτόμοι εἶναι καὶ με τοὺς πελέκεις εἰς τὸ πλησίον δάσος⁴ κόπτουν ξύλα καὶ κτίζουσιν με αὐτὰ καλύβας· ἄλλοι δὲ εἶναι ψαράδες καὶ ψαρεύουσιν ψάρια εἰς τοὺς ποταμούς.

Ὅτε τὰ σιτηρὰ ὀριμάζουν καὶ αἱ πλαγιαὶ⁵ τῶν λόφων γεμίζουν ἀπὸ ἀμπέλια, ἡ φύσις στολίζεται⁶. Αὐτὰ παρέχουσιν ἄφθονα ἀγαθὰ εἰς τοὺς γεωργούς, ὥστε ζοῦν οὗτοι ὅμοιοι με βασιλεῖς⁷.

Ἐνίοτε ὅμως καταστροφαὶ συμβαίνουν εἰς τοὺς στάχεις καὶ τὰ σταφύλια, διότι παρουσιάζονται διάφοροι ἀσθένειαι καὶ πολλάκις ποντικοὶ καταστρέφουν τὰ σπαρτά⁸.

5. Ὁ Ξενοφῶν εἰς τὸν Σκιλλοῦντα.

Ὁ Ξενοφῶν ἀπὸ τὴν Ἀσίαν ἔρχεται μετὰ τὸν Ἀγησίλαον εἰς τὴν Ἑλλάδα· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι παρέχουν εἰς αὐτὸν ὡς δῶρον κτῆμα² πλησίον τῆς Ἥλιδος, τὸν Σκιλλοῦντα.

Τὸ μέρος αὐτὸ εἶχεν ὠραῖον κλῖμα καὶ μεταξὺ³ τῶν φάραγγων καὶ κοιλάδων ὑπῆρχον μικραὶ πεδιάδες. Ἐδῶ ὁ Ξενοφῶν ἡσχολεῖτο⁴ μετὰ τὴν γεωργίαν καὶ ἔτρεφε κατσίκια, βόδια, κόττες.

Εἰς τὸν τόπον αὐτὸν κατασκευάζει ναὸν καὶ βωμὸν τῆς θεᾶς Ἀρτέμιδος καὶ στήνει⁵ ἀγάλματα καὶ ἀνδριάντας διαφόρων θεῶν. Κατὰ δὲ τὴν ἑορτὴν τῆς Ἀρτέμιδος οἱ κάτοικοι, γείτονες τοῦ κτήματος, προσέφερον θυσίαν καὶ ἐστεφάνωνον⁶ τὸ ἄγαλμα τῆς θεᾶς μετὰ στέφανα καὶ ταινίας⁷. εἰς δὲ τὰς φάραγγας ἐκυνηγοῦσαν τὰ παιδιὰ τοῦ Ξενοφῶντος καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν διάφορα θηρία, ἀγριοχοίρους, ζαρκάδια⁸ καὶ ἐλάφια.

Πλησίον δὲ τοῦ ναοῦ ὑπῆρχε στήλη μετὰ τὰ γράμματα « Ἱερὸς ὁ τόπος τῆς Ἀρτέμιδος εἶναι ».

6. Ἀρχὼν πρὸς ὑπηκόους.

« Ἄνδρες πολῖται, σᾶς ὑπόσχομαι¹, ὅτι θὰ διοικήσω² διὰ τὸ καλὸν τῆς πόλεως. Οἱ ἀγρόται ἀπὸ σᾶς θὰ καλλιεργοῦν τοὺς ἀγροὺς ἡσύχως, θὰ κυνηγοῦν εἰς τὰ δάση ἐλευθέρως καὶ θὰ ζοῦν³ εὐτυχεῖς.

« Τοὺς χρηστοὺς πολίτας θὰ βραβεύω, τοὺς δὲ κακοὺς θὰ

παύσω νὰ βλάπτουν τὴν χώραν. Τὰ τέκνα τῶν πολιτῶν θὰ ἐκπαιδεύσω, ὅπως ἀνέθρεψα τοὺς υἱοὺς μου ἀνταξίως τῶν πατέρων, ὥστε νὰ πιστεύσετε ὅτι εἶμαι πραγματικὸς πατὴρ τῆς χώρας.

« Ἐάν ποτε ἐκστρατεύσω ἐναντίον τῶν ἐθχρῶν, ἐλπίζω ὅτι προθύμως ὅλοι θὰ συγκινδυνεύσετε. Μὲ γνωρίζετε δὲ καλῶς, διότι μαζί σας ἔζησα ἕως τώρα καὶ συνεκινδύνευσα μεταξὺ τῶν πρώτων¹ εἰς τοὺς κινδύνους τῆς πόλεως. Ἐὰν οὕτω διοικῶ καὶ εἴσθε πρόθυμοι, τίποτε δὲν μ' ἐμποδίζει νὰ εἶμαι καλὸς ἄρχων ».

7. Κάλλος τοπίου.

Εἰς μίαν¹ νῆσον ὑπῆρχον πλησίον² μὲν τῆς παραλίας³ ὠραῖοι λιμένες, εἰς δὲ τὴν μεσόγειαν λειβάδια καὶ φάραγγες. Ἦσαν δὲ γεμᾶτα ἀπὸ δένδρα καὶ λουλουδία καὶ πτηνά, ἀηδόνια, τρυγόνια. Ποταμοὶ δὲ πλάτους καὶ βάθους ἀρκετοῦ⁴ διέσχίζον τὰς κοιλάδας καὶ τὰς πεδιάδας. Μικροὶ δὲ ρύακες με⁵ νερὰ κρύα ἐπότιζον⁶ τοὺς κήπους καὶ τὰ λειβάδια. Ὁ ἀέρας ἦτο ἐλαφρὸς τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα⁷, ὥστε ἡ διαμονὴ ἦτο εὐχάριστος. Εἰς δὲ τὴν παραλίαν τοῦ ὄρμου ἦσαν οἰκίαι λαμπραί, τὰς ὁποίας ἐθέρμαινε καὶ περιέλουεν ὁ ἥλιος μετὰ τὰς θερμὰς ἀκτῖνας.

Οἱ κάτοικοι τῆς νήσου ταύτης ἐκαλλιέργουν τοὺς ἀγρούς καὶ πολλάκις κατέβαινον εἰς τὴν παραλίαν καὶ μετὰ πλοῖα ὠραῖα ἐπικοινωνοῦσαν⁸ μετὰ τοὺς γείτονας τῶν ἄλλων νήσων.

8. Χειμῶν καὶ ἀνοιξίς.

Ὁ χειμῶν¹ περιγελοῦσε² τὴν ἀνοιξιν, διότι³, μόλις παρουσιάζεται⁴ αὕτη, οὐδεὶς ἡσυχάζει, ἀλλ' ἄλλος μὲν πηγαίνει

εἰς τὰ λειβάδια καὶ τὰ δάση, ἄλλος κόπτει λουλούδια καὶ κρί-
νους, κανεῖς δὲ δὲν μένει εἰς τὴν οἰκίαν⁵. Ἄλλοι πάλιν ἐπι-
βιβάζονται πλοίου, διαπλέουν πελάγη καὶ πηγαίνουν πρὸς
ἄλλους ἀνθρώπους, κανεῖς δὲ δὲν δίνει προσοχὴν εἰς τοὺς ἀνέ-
μους καὶ τὸ νερὸ τῶν βροχῶν. « Ἐγὼ δέ », εἶπεν, « ὁμοιάζω⁶
μὲ ἄρχοντα καὶ κύριον, ὁ ὁποῖος προστάσσει τοὺς ἀνθρώπους
νὰ κοιτάζουν⁷ πρὸς τὴν γῆν καὶ νὰ τρέμουν τὸν οὐρανόν ».

Ἡ δὲ ἄνοιξις λέγει. « Ἀλήθεια ἀπὸ σέ μὲν οἱ ἄνθρωποι
εὐχονται νὰ ἀπαλλαγοῦν⁸ εὐχαρίστως⁹, ἐμὲ δὲ καὶ ἀποῦσαν
ἀναφέρουν¹⁰ καὶ μόλις³ παρουσιάζομαι, χαίρουν¹¹ ».

9. Κροῖσος καὶ Ἄτυς.

Ὁ Κροῖσος εἶχε δύο υἱούς. Ἐκ τούτων ὁ μὲν εἰς εἶχε
γεννηθῆ ἐκ φύσεως¹ κωφός, ὁ δὲ ἄλλος ἦτο ὑγιής καὶ ὠνο-
μάζετο Ἄτυς.

Ὁ πρῶτος ἔμενεν² εἰς τὴν οἰκίαν, διότι ὁ πατήρ του εἶχε
πιστεύσει ὅτι δὲν ἦτο πλασμένος³ ἐκ φύσεως νὰ ἄρχῃ. Τὸν δὲ
Ἄτυν εἶχεν ἐκπαιδεύσει καλῶς.

Ἐπειδὴ δὲ ὄνειρον τοῦ προεῖπεν⁴ ὅτι ὁ υἱός του θὰ κινδυ-
νεύσῃ, λέγει εἰς αὐτόν. « Παιδί μου, πολλὰς φορὰς ἔχεις κυνη-
γήσει καὶ ἐκστρατεύσει, ἐφεξῆς θὰ περιποιῆσαι τοὺς ἀγροὺς,
διότι ἀρκετὰ ἔχεις κινδυνεύσει ».

Κατ' αὐτὸν τὸν χρόνον⁵ ἔρχεται εἰς Σάρδεις ὁ Ἄδρα-
στος καὶ λέγει εἰς τὸν Κροῖσον. « Ὡ βασιλεῦ, ἔχω φονεύσει
χωρὶς νὰ θέλω⁶ τὸν ἀδελφόν μου καὶ ὁ πατήρ μου μὲ ἔχει
φυγαδεύσει ἐκ τῆς πατρίδος. Σὲ παρακαλῶ νὰ μένω πλη-
σίον σου ».

Ἔτσι ἔμενεν ὁ Ἄδραστος εἰς Σάρδεις. Αὐτὸς δὲ ἦτο αἰ-
τία τοῦ θανάτου τοῦ Ἄτυος.

10. Ἡ Γαλατία¹.

Ἡ Γαλατία τὸν παλαιὸν καιρὸν ἦτο χώρα εὐτυχημένη², διότι εἶχε κάθε εἶδους³ προϊόντα. Εἰς τὰς πολιτείας καὶ εὐφόρους πεδιάδας ἐκαλλιέργουν τὸν σῖτον, τὰ ὕσπρια καὶ τὰ ἀμπέλια, ἔσκαπτον⁴ δὲ εἰς τὸ ἔδαφος βαθεῖς βόθρους καὶ ἐβγαζον διάφορα μέταλλα καὶ χρυσὸν καὶ ἄργυρον. Ἀπὸ αὐτὰ κατεσκευάζον παχεῖς κρίκους ὀλοχρύσους⁵ καὶ ἐφόρουν⁶ ὅλοι οἱ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες γύρω ἀπὸ τὸν λαϊμόν.

Πρὸς τοῦτοις διέσχιζον⁷ τὰς πεδιάδας πλατεῖς καὶ βαθεῖς ποταμοί, οἱ ὅποιοι⁸ εἶχον τὰς πηγὰς ἀπὸ λίμνας βαθεῖας καὶ ἀπὸ δασώδη βουνά. Ὅλοι αὐτοὶ ἐχύνοντο⁹, ὅπως σήμερον, ἢ εἰς τὸ πέλαγος τῆς Μεσογείου θαλάσσης, ἢ εἰς τὸν Ὠκεανόν. Μὲ πλοῖα δὲ οἱ ἔμποροι μετέφερον τὰ φορτία ἀπὸ¹⁰ αὐτοὺς τοὺς ποταμοὺς ἀπὸ μίαν χώραν εἰς ἄλλην καὶ ἔτσι ὀλίγα μόνον ἐμπορεύματα μετεφέροντο διὰ ξηρᾶς¹¹.

11. Ἡ Βρεττανική¹.

Ἀπέναντι² τῆς Γαλατίας πρὸς τὸ μέρος τοῦ Ὠκεανοῦ³ ὑπάρχουν νησιὰ γεμάτα ἀπὸ δένδρα.

Ἀπὸ αὐτὰ⁴ εἶναι μία ἡ Βρεττανική γεμάτη ἀπὸ δάση, εἰς μερικὰ δὲ μέρη⁵ βραχώδης. Τὸ σχῆμα αὐτῆς εἶναι ὅμοιον μὲ τρίγωνον⁶ καὶ ἔχει ὅχι ὀλίγας ἐκτεταμέναις⁷ πεδιάδας. Ποταμοὶ δὲ βαθεῖς πολλῶν πηγέων⁸ πλάτους διέσχιζον ὅλας τὰς πεδιάδας, αἱ ὅποιαι⁹ παράγουν σῖτον, γλυκεῖς καὶ ἀφθόνους καρποὺς καὶ ὅλα τὰ προϊόντα. Ὁ οὐρανὸς εἶναι γεμάτος ἀπὸ σύννεφα συνήθως, ὥστε ὁ ἥλιος καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν¹⁰ φαίνεται δι' ὀλίγας ὥρας.

Ἐδῶ ἔζων τὸν παλαιὸν καιρὸν φυλαὶ ἐντόπιαι¹¹ εἰς κατοικίας πτωχικὰς. Εἶχον δὲ οἱ κάτοικοι ἄρκετὸν μὲν μῆκος¹²,

συνηθείας δὲ βαρβαρικός. Τὰς πόλεις ἔκτιζον ὡς ἐξῆς. Ἐφραττον μὲ δένδρα κύκλον μεγάλου χώρου καὶ ἐδῶ¹³ ἔμενον μὲ τὰ ποίμνια, μὲ γίδια, με πρόβατα, μὲ παχείας ἀγελάδας καὶ μὲ βόδια. Ἦρκοῦντο δὲ εἰς ὀλίγην τροφήν¹⁴.

12. Ἡ Πρόνοια τοῦ Θεοῦ.

Κατανοεῖ¹ τις τὴν πρόνοιαν τοῦ θεοῦ, ὅταν ῥίπτῃ βλέμμα² πρὸς τὸ σύμπαν.

Ὁ εὐρύς οὐρανός, ποῦ περικλείει³ τὸ σύμπαν, αἱ ἐποχαὶ τοῦ ἔτους, ἡ σελήνη, ποῦ φωτίζει μὲ τὸ ὥχρον φῶς, καὶ ὁ ἥλιος, ποῦ θερμαίνει μὲ τὰς ἀκτῖνας τὸν σύμπαν, εἶναι ἔργα τοῦ θεοῦ. Ὅμοίως ὅλα τὰ νερά, ποῦ κατεβαίνουν ἀπὸ τὰ βουνά, διὰ τὰ ποτίσουν⁴ τὰς πλατείας πεδιάδας, εἶναι ἔργα τοῦ θεοῦ. Οἱ βαθεῖς αὐτοὶ ποταμοὶ οἱ γεμᾶτοι ἀπὸ ψάρια εἰς μὲν τὰς πηγὰς εἶναι ἀβαθεῖς, καθόσον δὲ προχωροῦν⁵ δέχονται καὶ ἄλλα νερά καὶ γίνονται ὀγκώδεις καὶ ὀρμητικοί. Εἶναι δὲ ὠφέλιμοι εἰς τοὺς ἀνθρώπους, διότι οἱ ἀγροὶ καὶ οἱ εὐωδιασμένοι κῆποι ποτίζονται ἀπὸ τὰ διαυγῆ νερά αὐτῶν καὶ παχύνονται.

Ἐπίσης πλάσματα τοῦ θεοῦ εἶναι τὰ δασώδη βουνά καὶ αἱ φάραγγες καὶ αἱ κοιλάδες αἱ γεμᾶται⁶ ἀπὸ παντοῖα θηρία καὶ πτηνά. Ζοῦν δὲ τὰ μὲν θηρία εἰς βαθιὰ σπήλαια, τὰ δὲ πτηνὰ εἰς φωλεὰς ἐπάνω εἰς τὰ δένδρα· ἀπὸ τὸ γλυκὸ δὲ κρέας αὐτῶν τρέφονται οἱ ἄνθρωποι.

Τὰ φυτὰ δὲ καὶ οἱ γλυκεῖς καρποί, ποῦ ἔχουν φυτρῶσει⁷ ἐκ τῆς γῆς, γεμίζουν τὴν ἀτμόσφαιραν ἀπὸ γλυκὸ ἄρωμα. Καὶ εὐτελῆ δὲ καὶ ἀνάξια λόγου ζῶα καὶ ἔντομα ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὑποκάτω αὐτῆς, μύρμηκες, σκώληκες καὶ ἄλλα, εἶναι ἐπίσης τοῦ θεοῦ πλάσματα. Μέσα δὲ εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς εὐρίσκονται γαιάνθρακες καὶ μέταλλα διάφορα. Ὅλα αὐτά,

ἀφοῦ διέταξε νὰ ὑπάρχουν χάριν τῶν ἀνθρώπων ὁ θεὸς ὡς ἀγαθὸς δημιουργός, ἐπίστευσεν ὅτι οἱ ἄνθρωποι θὰ ζοῦν με⁸ ὅλα τὰ ἀγαθὰ.

13. Ἰταλία.

Ἡ Ἰταλία, ἡ ὁποία εὐρίσκεται νοτίως¹ τῶν Ἀλπεων, ἐκτείνεται μέχρι τῆς Σικελίας· διασχίζεται δὲ ἀπὸ πολλὰ δασώδη βουνὰ καὶ ἀπὸ πολλοὺς καὶ μεγάλους ποταμούς.

Ἡ χώρα, ἡ ὁποία εὐρίσκεται σχεδὸν εἰς τὸ μέσον αὐτῆς καὶ ὠνομάζετο τὸν παλαιὸν καιρὸν Λατίνη, ἦτο ἀρκετὰ² μεγάλη πεδιάς, πολὺ πλουσία καὶ πολλὰ προϊόντα παράγουσα. Μόνον ὀλίγα μέρη αὐτῆς ἦσαν γεματὰ ἀπὸ ἔλη³ καὶ ἐκτάσεις ὅχι μεγάλαι ἦσαν βραχώδεις.

Οἱ φιλόπονοι ὅμως κάτοικοι εἰς ὅχι πολὺ χρονικὸν διάστημα μετέβαλον αὐτὰ εἰς βοσκοτόπια καὶ εἰς ἀμπελόφυτα χωράφια. Ἡ δὲ πρὸς νότον αὐτῆς εὐρισκομένη⁴ χώρα, ποὺ ὀνομάζεται Καμπανία, ἦτο πολὺ εὐφορος, διότι λέγεται ὅτι ἐσπείρετο πολλὰς φορὰς τὸ ἔτος⁵. Γύρω ἀπὸ τοὺς τόπους αὐτοὺς ὑπῆρχεν τὸ Βεζούβιον ὄρος, τὸ ὁποῖον περιεβάλλετο κατὰ τὰ πλάγια ἀπὸ ἀγρούς πολὺ ὠραίους καὶ ἀπὸ ἀμπέλια πλὴν τῆς κορυφῆς. Αὐτὸ δέ, ποὺ ἦτο ἐπίπεδος ἐπιφάνεια, ἦτο ὀλίγον ἄγονον.

Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἐργαζόμενοι μὲ ἐπιμέλειαν καὶ φιλοπονίαν εἶχον πλούσια τὰ ἀγαθὰ καὶ ἦσαν καλοὶ ἄνθρωποι.

14. Ἐνδιαφέρουσαι γνῶμαι.

Ὁ βασιλεὺς τῶν Αἰθιόπων, ἐρωτηθεὶς ποτε, τί εἶναι τὸ παλαιότερον¹ ἀπ' ὅλα², τὸ ὠραιότερον, τὸ σοφώτερον, τὸ κοινότερον, τὸ ὠφελιμώτερον, τὸ βλαβερώτερον καὶ τὸ εὐκολώτερον ἔλεγεν. « Τὸ παλαιότερον ἀπ' ὅλα εἶναι ὁ χρόνος,

διότι οὐδεὶς πρὸ αὐτοῦ ὑπῆρχε. Τὸ μεγαλύτερον ὁ κόσμος, τὸ σοφώτερον ἢ ἀλήθεια, διότι οὐδὲν εἶναι πολυτιμώτερον ἀπ' αὐτήν. Τὸ ὠραιότερον τὸ φῶς, τὸ κοινότερον ὁ θάνατος, τὸ ὠφελιμώτερον ὁ Θεός, διότι αὐτὸς μόνον παρέχει τὰ εὐχαριστότατα εἰς τὸν ἄνθρωπον. Τὸ βλαβερώτερον δ' ὅλων ὁ κακὸς δαίμων καὶ τὸ εὐχαριστότατον τὸ γλυκύ ».

Θαλῆς ὅμως ὁ Μιλήσιος ἀπεκρίνατο ὡς ἐξῆς. « Ὁ θεὸς εἶναι ὁ παλαιότερος ὅλων, διότι εἶναι ἀγέννητος, ὁ κόσμος τὸ μεγαλύτερον, ὁ χρόνος τὸ σοφώτερον, διότι ὅλα ἀποκαλύπτει, ἡ ἐλπίς τὸ κοινότερον, ἡ ἀρετὴ τὸ ὠφελιμώτερον, ἡ κακία τὸ βλαβερώτερον, ἡ ἀνάγκη τὸ ἰσχυρότερον, διότι ὅλοι ὑποχωροῦν εἰς αὐτήν, τὸ δὲ εὐκολώτερον τὸ κατὰ φύσιν ζῆν ».

15. Χειμῶν ἐν Λευκετίᾳ.

Συνέβαινε¹ νὰ διαχειμάζω εἰς Λευκετίαν. ἔτσι δ' ὠνόμαζον οἱ Γαλάται τὴν πολίχνην τῶν Παρισίων. Ἦτο δ' αὕτη ὄχι μεγάλη νῆσος. Ποταμὸς δὲ μέγας γύρω αὐτὴν ὅλην περιέβαλλε. Ξύλινα δὲ γέφυραι πολλαὶ καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη² ἔφερον εἰς αὐτήν, ὁ δὲ ποταμὸς ὀλίγας φορὰς³ γίνεται μικρότερος ἢ μεγαλύτερος ἀπὸ τὸ σύνηθες. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ⁴ δὲ εἶναι ὁ ἴδιος. Τὸ νερὸ εἶναι γλυκύτατον, ὁ δὲ χειμὼν αὐτοῦ μαλακώτατος⁵ ἕνεκα τῆς ζέστης τοῦ Ὤκεανοῦ, διότι οὗτος δὲν ἀπέχει πολὺ.

Φυτρώνουν δὲ εἰς αὐτὴν πολλαὶ ἄμπελοι, ποὺ παράγουν ὠραιότατα καὶ γλυκύτατα σταφύλια, καὶ συκαῖ, ποὺ σκεπάζονται τὸν χειμῶνα μὲ καλαμιὰ⁶ σιταριοῦ.

16. Ἰσμηνίας ὁ Θηβαῖος.

Ὁ Ἰσμηνίας ὁ Θηβαῖος ἐστάλη ὡς πρεσβευτῆς¹ πρὸς τὸν μέγαν βασιλέα. Καθ' ὁδὸν ἐσκέπτετο. « Εἶθε νὰ εἶναι ὁ βα-

σιλεύς εὐμενῆς καὶ εἴθε νὰ ἀκούσῃ τοὺς λόγους μου, ἄλλως μπορεῖ νὰ κινδυνεύσω² ».

Ἐρχεται λοιπὸν εἰς τὸ ἀνάκτορον, ὅπου ὁ φρουρὸς χι-
λίαρχος τὸν συνεβούλευσε τὰ ἐξῆς. « ὦ ξένε, νὰ εἶσαι³ σεμνὸς
πρὸ τοῦ βασιλέως καὶ νὰ παρακαλέσῃς⁴ θερμῶς αὐτὸν γονα-
τιστός⁵· κροῦσε τὴν θύραν ». Τοῦ ἔλεγε δὲ ἀκόμη ὅτι ὁ βασι-
λεὺς ἦτο ἀγαθὸς καὶ ὅτι οὐδεὶς ἀπὸ τοὺς παρακαλοῦντας αὐ-
τὸν εἶχε κινδυνεύσει. Ἐάν τις τοῦ ἔλεγε τὴν ἀλήθειαν⁶, μπο-
ροῦσε νὰ ἀπολαύῃ τῆς εὐνοίας.

Ὁ Ἰσμηνίας ὅμως δὲν ἤθελε νὰ παρακαλέσῃ γονατιστός,
ὥς δοῦλος· ἔκρουσε λοιπὸν τὴν θύραν καὶ εἰσέρχεται. Ἀφοῦ
δὲ ἔκλεισεν αὐτήν, ρίπτει τὸ δακτύλιον παρὰ τοὺς πόδας,
σκύβει καὶ λαμβάνει αὐτόν.

Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπίστευσεν ὅτι τὸν παρακαλεῖ γονατιστός
καὶ παρέχει εἰς αὐτὸν ὅσα ἤθελε.

17. Ὁ Ξενοφῶν πρὸς τοὺς στρατιώτας.

Ἀντιλαμβανόμενος ὁ Ξενοφῶν ὅτι οἱ στρατιῶται ἦσαν
δυσηρεστημένοι μαζί του, μαζεύει αὐτοὺς ὅσον τὸ δυνατόν
γρηγορώτερα¹ μετὸν κήρυκα καὶ τοὺς λέγει. « Στρατιῶται,
μαθαίνω ὅτι με συκοφαντοῦν, ὅτι δῆθεν² ἐγὼ πρόκειται³ ξε-
γελωντάς⁴ σας νὰ σᾶς ὀδηγήσω εἰς τὸν Φᾶσιν. Ἀκούσατέ με
λοιπόν. Ἄν⁵ πρόκειται νὰ κινδυνεύσετε σεῖς, ὅπως με συκο-
φαντοῦν, σᾶς δίδω τὸ δικαίωμα⁶ νὰ με φονεύσετε, ἄλλως νὰ
δέσετε τοὺς συκοφάντας. Γνωρίζετε βέβαια⁷, ἀφοῦ βαδίζομεν
εἰς ἐχθρικὴν πρὸς ἡμᾶς χώραν, ἀπὸ ποῦ ἀνατέλλει καὶ ποῦ
δύει ὁ ἥλιος. Ἐπίσης γνωρίζετε ὅτι πορευόμενοι πρὸς δυσμᾶς
πηγαίνομεν πρὸς τὴν Ἑλλάδα. Πῶς λοιπὸν εἶναι δυνατόν⁸
νὰ σᾶς ὀδηγῶ πρὸς τοὺς βαρβάρους, οἱ ὅποιοι εὐρίσκονται
πρὸς ἀνατολάς. καὶ νὰ διατρέχετε κίνδυνον. Ὅσοι λέγουν

αὐτὰ εἶναι ἡλίθιοι καὶ φθονεροὶ ἄνθρωποι, σεῖς δὲ εἴσθε ἄξιοι νὰ κρίνετε, ἂν λέγω ἀληθῆ ἢ ὅχι ».

18. Ἡ Μανία σατράπης τῆς Αἰολίδος.

Ἡ Μανία μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός τῆς πηγαίνει πρὸς τὸν Φαρνάβαζον καὶ λέγει πρὸς αὐτόν. « ὦ Φαρνάβαζε, οἱ κάτοικοι τῆς Αἰολίδος διοικούμενοί¹ ὑπὸ τοῦ ἀνδρός μου ἦσαν εὐτυχεῖς². Ἡ χώρα καλλιεργουμένη ἀπέδιδε καρποὺς ἀφθόνους. Ἐξ αὐτῶν προσέφερε θυσίας³ πλουσίας εἰς τοὺς θεοὺς. Οὐδεμίαν δὲ πρόφασιν εὑρίσκειν, ἵνα μὴ ἐκστρατεύῃ⁴ μαζὶ σου. Ὅσάκις διετάσσετο, ἐσκέπτετο, πῶς νὰ ἐκστρατεύῃ⁵ μὲ περισσοτέρους στρατιώτας. Τοὺς δὲ φόρους ἔστελλεν πάντοτε περισσοτέρους τῶν διατασσομένων ὑπὸ σοῦ. Καὶ οἱ στρατιῶται εἶχον ἐκπαιδευθῆ οὕτως, ὥστε νὰ πορεύωνται, ὅπου διετάσσοντο. Ἡλιπίζεν οὕτω ὅτι ἡ ἀρχὴ οὐδέποτε θὰ καταλυθῇ. Ἐὰν καὶ ἐγώ, ὦ Φαρνάβαζε, διοικήσω τὴν Αἰολίδα ὡς σατράπης ἀνταξίως τοῦ ἀνδρός μου, τί σέ ἐμποδίζει νὰ μένω ἐγὼ σατράπης; Σοῦ ὑπόσχομαι⁶ ὅτι θὰ ἐκστρατεύσω, ὅπου καὶ ἂν μὲ διατάξῃς. Ἐὰν παρίστατο ἀνάγκη⁷ νὰ ἐκστρατεύσω ἐναντίον ἐχθρῶν, προθύμως ἤθελον ἐκστρατεύσει⁸ μεθ' ὅλων τῶν δυνάμεων ».

Ἀφοῦ ἤκουσεν αὐτὰ ὁ Φαρνάβαζος, διέταξε νὰ εἶναι σατράπης τῆς Αἰολίδος ἡ Μανία.

19. Μάθημα τοῦ Ἀντιόχου.

Ὁ Ἀντίοχος¹, ὁ νικητὴς τῶν Πάρθων, ἐμάζεψε κάποτε τοὺς αὐλικούς, διὰ νὰ κυνηγήσουν εἰς τὸ πλησίον δάσος. « Ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος θὰ φονεύσῃ τὰ περισσότερα θηρία », εἶπε, « θ' ἀνταμείψω, θὰ τιμωρήσω δὲ ἐκεῖνον, ποὺ δὲν θὰ κυνηγήσῃ τίποτε ».

Κατὰ² τὸ κυνήγιον ὅμως ἐχρονотρίβησε πολὺ καὶ ἀπεμακρύνθη³ πολὺ ἀπὸ τοὺς ἄλλους αὐλικούς. Ἐπειδὴ δὲ πλέον ἦτο νύξ, εἰσέρχεται εἰς ἑπαυλιν πτωχῶν χωρικῶν· « ἄς ἀποκρύψω ὅτι εἶμαι βασιλεύς », σκέπτεται, « διὰ νὰ ἀκούσω, τί λέγουν, οἱ ὑπῆκοι περὶ ἐμοῦ ». Ἔτσι ἤλπιζεν ὅτι οἱ χωρικοὶ δὲν θὰ ἀποκρύψουν τίποτε.

Πράγματι δὲ οἱ χωρικοὶ ἐνόμισαν ὅτι φιλοξενοῦν⁴ ἰδιώτην καὶ κατὰ τὸ δεῖπνον εἶπον ὅσα ἐπίστευον. Ἔλεγον λοιπὸν οἱ χωρικοὶ ὅτι ὁ βασιλεύς ἦτο μὲν χρηστός, εἶχεν ὅμως ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς αὐλικούς, αὐτοὶ δὲ δὲν τοῦ ἀπεκάλυπτον τὴν ἀλήθειαν πάντοτε. Ἐπειδὴ δὲ ἀγαπᾷ τὰ κυνήγια⁵, ἐμάζευσεν κακοὺς αὐλικούς, οἱ ὅποιοι⁶ προσέχουν μόνον τὰ ἰδικὰ των συμφέροντα. Ἄν διώξῃ τοὺς αὐλικούς, οἱ ὑπῆκοι θὰ λέγουν ὅτι εἶναι καλὸς βασιλεύς. Καὶ τότε μὲν, ἀφοῦ ἤκουσε, δὲν εἶπε τίποτε.

Ἄμα δὲ ἐξημέρωσεν⁷, ἤρχοντο οἱ αὐλικοὶ καὶ περιεποιοῦντο αὐτόν. Τότε τοὺς λέγει. « Κανεῖς ἀπὸ σᾶς δὲν μοῦ εἶπε μέχρι σήμερον τὴν ἀλήθειαν. Ἄφ' ὅτου ἔγινε βασιλεύς, χθὲς μόνον ἤκουσα λόγους ἀληθινούς καὶ ἀπεκάλυψα τὴν ἀλήθειαν ».

20. Προτροπὴ στρατηγοῦ πρὸς τοὺς μυρίους.

« ὦ ἄνδρες, πολλὰς καὶ καλὰς ἐλπίδας σωτηρίας ἔχομεν¹. Ἔχω ἤδη κάμει θυσίαν εἰς τοὺς θεοὺς καὶ τὰ ἱερὰ παρουσιάζονται καλὰ. Τοῦτο δὲ εἶναι φυσικόν², διότι νομίζω ὅτι ἡμεῖς μὲν ἔχομεν ἐνεργήσει σύμφωνα³ μὲ τὰς συνθήκας καὶ τὰς θυσίας, πού⁴ εἶχομεν θυσιάσει, οἱ δὲ ἐχθροὶ ἔχουν παραβῇ τοὺς ὅρκους. Οἱ θεοὶ δὲ πολλὰς φορὰς ἔχουν τιμωρήσει τοὺς παραβάτας⁵, ἔχουν δὲ σώσει τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸν κίνδυνον. Ὅτε δηλαδὴ οἱ Πέρσαι εἶχον

ἐκστρατεύσει κατὰ τῆς Ἑλλάδος μὲ πολεμικὰ πλοῖα καὶ στρατόν, οἱ πρόγονοι εἰς μὲν τὸν Μαραθῶνα, εἶχον καταδιώξει αὐτούς, εἰς δὲ τὰς Θερμοπύλας, ὅπου εἶχον στείλει τὸν Λεωνίδα, εἶχον ἐμποδίσει τὴν προέλασιν⁶ αὐτῶν.

Ἔτσι καὶ σεῖς τώρα πρὸ ὀλίγου μὲν χρόνου εἰς τὴν παρὰ τὰ Κούναξα μάχην ἔχετε καταδιώξει τοὺς Πέρσας. Καὶ τότε μὲν ἡγωνίζεσθε περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Κύρου, τώρα δέ, ὅτε οἱ στρατηγοὶ ἔχουν φροντίσει διὰ τὴν νίκην, θὰ κάμετε αὐτὸ εὐκόλα ».

21. Συμβουλαι πρὸς νέους.

Εἶθε νὰ εἶσαι φιλομαθής. Ἐὰν εἶσαι τοιοῦτος, θὰ γίνῃς πολυμαθής. Εἶθε νὰ διαφυλάξης μὲ μελέτας, ὅσα¹ γνωρίζεις. Ὅσα δὲ δὲν² ἔχεις μάθει³, νὰ ἀποκτᾷς⁴ μὲ γνώσεις· εἶναι ἐξ ἴσου⁵ ἄσχημον νὰ μὴ μαθαίνῃς λόγον, τὸν ὅποῖον⁶ ἤθελες ἀκούσει⁷, καὶ νὰ μὴ δέχεσαι⁸ καλόν, ποῦ θὰ σοῦ προσέφερον⁹ φίλοι. Νὰ ἐξοδεύῃς τὸν καιρὸν¹⁰ εἰς τὸ νὰ ἀκούῃς λόγους παρ' ἄλλων· διότι ἔτσι θὰ δυνηθῇς νὰ μανθάνῃς εὐκόλως, ὅσα οἱ ἄλλοι δυσκόλως ἔχουν εὔρει. Νὰ νομίζῃς ὅτι πολλὰ τῶν ἀκουσμάτων εἶναι πολυτιμότερα ἀπὸ χρήματα· διότι αὐτὰ μὲν γρήγορα¹¹ σὲ ἀφήνουν, ἐκεῖνα δὲ ὅλον τὸν καιρὸν παραμένουν. Μὴ κουράζεσαι νὰ βαδίζῃς μακρὸν δρόμον πρὸς ἐκείνους, ποῦ ὑπόσχονται ὅτι διδάσκουν χρήσιμόν τι, διότι εἶναι ἐντροπὴ οἱ μὲν ἔμποροι¹² νὰ περνοῦν τόσα πελάγη διὰ¹³ νὰ αὐξήσουν τὴν περιουσίαν καὶ νὰ κάμουν αὐτὴν περισσοτέραν, οἱ δὲ νεώτεροι νὰ μὴ ὑπομένουν τὴν κατὰ ξηρὰν πορείαν, διὰ νὰ ἐπιτύχουν παιδείαν καλυτέραν.

22. Ἀνακάλυψις πόρου τοῦ ποταμοῦ ὑπὸ τῶν μυρίων.

Ἐνῷ δὲ ἔτρωγεν¹ ὁ Ξενοφῶν, προσέτρεξαν² πρὸς αὐτὸν δύο νεανίσκοι· διότι ὅλοι ἐγνώριζον ὅτι ἐπετρέπετο³ εἰς πᾶσαν ὥραν νὰ προσέλθῃ τις πρὸς αὐτὸν καὶ νὰ εἴπῃ, ἐάν⁴ εἶχε τι σχετικόν⁵ πρὸς τὸν πόλεμον. Καὶ ἔλεγον τότε ὅτι ἔτυχε⁶ νὰ συλλέγουν⁷ φρύγανα καὶ διέκριναν⁸ ἀπέναντι εἰς βράχους κατερχομένους⁹ πρὸς τὸν ποταμὸν γέροντας, παιδιὰ καὶ μικρὰ κορίτσια καὶ ὅτι αὐτοὶ ἔκρυψαν¹⁰ εἰς βράχον σχήματος ἄντρου ἱμάτια. Ἀφοῦ δὲ αὐτοὶ εἶδον αὐτό, ἀπεφάσισαν¹¹ νὰ διαβοῦν¹² τὸν ποταμὸν.

Κρατοῦντες λοιπὸν εἰς τὰς χεῖρας μόνον ἐγχειρίδια διέβαινον γυμνοὶ τὸν ποταμὸν καὶ τὸ νερὸ τοὺς ἔβρεξε μέχρι τῶν γονάτων. Ἀφοῦ δὲ παρέλαβον τὰ ἱμάτια ἤλθον πάλιν. Ἀμέσως ὁ στρατηγὸς ἔκαμνε σπονδὰς καὶ διέταξε τοὺς στρατηγούς νὰ προσεύχωνται εἰς τοὺς θεούς, ποὺ ἀπεκάλυψαν τὸν πόρον.

23. Ἡ θήρα ὡς ἄσκησις πολεμική.

Οἱ κυνηγοὶ ἐκπαιδεύονται καὶ εἰς ὅσα ἀφοροῦν εἰς τὸ πόλεμον¹. Ἐπειδὴ βαδίζουν μὲ τὰ ὅπλα δρόμους δυσβάτους, δὲν κουράζονται. Ἐπειδὴ εἶναι συνηθισμένοι² νὰ κυνηγοῦν τὰ θηρία ἐπὶ πολὺν χρόνον, συνηθίζουν εἰς τὸ νὰ ὑπομένουν τοὺς κόπους. Ἐπίσης γίνονται πειθαρχικοὶ φύλακες τῶν εἰς αὐτοὺς διατασσομένων, ὡσάκεις παραστῇ ἀνάγκη³ νὰ κατακλίνωνται⁴ εἰς τὸ ὕπαιθρον.

Διὰ τοῦτο γίνονται πειθαρχικοὶ στρατιῶται καὶ ὑπομένουν καὶ τὸ ψῦχος καὶ τὴν ζέσθην τοῦ ὑπαίθρου καὶ συνηθίζουν νὰ πράττουν τὰ παραγγελλόμενα προθύμως καὶ νὰ προ-

φυλάττωνται καλῶς. Οὕτω γυμναζόμενοι, ἐὰν εἶναι παρατεταγμένοι εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν, δὲν θὰ ἐγκαταλείψουν τὰς τάξεις, διότι θὰμποροῦν⁵ νὰ ὑπομένουν τὰς ἐπιθέσεις τῶν ἐχθρῶν.

Ὅταν δὲ οἱ ἐχθροὶ ἔχουν τραπῇ εἰς φυγὴν, αὐτοὶ θὰ τοὺς καταδιώξουν⁶ εἰς πᾶσαν τοποθεσίαν, διότι εἶναι συνηθισμένοι εἰς τὴν καταδίωξιν τῶν θηρίων. Ἐὰν δὲ πάλιν οἱ ἰδικοὶ των⁷ ἀτυχήσουν, θὰ δύνανται καὶ οἱ ἴδιοι νὰ σώζονται καὶ τοὺς ἄλλους νὰ σώζουν.

24. Χαρά τῶν μυρίων ἐπὶ τῇ θεᾷ τῆς θαλάσσης.

Οἱ Ἕλληνες, ἀφοῦ ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς, ἐβάδισαν μιᾷς ἡμέρας δρόμον καὶ ἔφθασαν εἰς τὸ ὄρος τὸ ὀνομαζόμενον ἀπὸ τοὺς ἐγχωρίους¹ Θήχης.

Ὅτε δὲ οἱ πρῶτοι ἔφθασαν εἰς αὐτό, μεγάλη κραυγὴ ἠκούσθη. Ἀκούσας ὁ Ξενοφῶν καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες ἐνόμισαν ὅτι οἱ ἐχθροὶ ἐκ τῶν ἐμπροσθεν ἐφάνησαν καὶ ὅτι πάλιν θὰ ἀναγκασθοῦν νὰ κάμουν μάχην, διότι ὀπισθεν ἠκολούθουν² οἱ ἐκ τῆς καιομένης χώρας.

Ἐμαζεύθησαν δὲ ἐν τῷ μεταξὺ εἰς τὸ ὄρος περισσότεροι καὶ ἡ βοή ἐγίνε δυνατωτέρα³, ὥστε ἠναγκάσθη ὁ Ξενοφῶν νὰ τρέξῃ διὰ νὰ ἴδῃ τὰ συμβαίνοντα. Πλησιάσας⁴ ἤκουσε τὰς λέξεις « θ ἄ λ α σ σ α, θ ἄ λ α σ σ α » καὶ ἐνόμισεν⁵ ὅτι οἱ στρατιῶται εἶδον θάλασσαν. Ἀφοῦ δὲ ἔφθασαν ὅλοι εἰς τὴν κορυφὴν, ἐνηγκαλίζοντο⁶ ὁ ἓνας τὸν ἄλλον καὶ ἔλεγον· « Τώρα ἀσφαλῶς θὰ σωθῶμεν πλέον ».

25. Σωκράτης περὶ φιλίας.

Ἦκουσά ποτε τὸν Σωκράτη νὰ συζητῇ¹ περὶ φίλων καὶ μοὶ ἐφαίνετο ὅτι ἀπ' αὐτὰ μπορεῖ νὰ ὠφεληται² κανεὶς διὰ

τὴν ἀπόκτησιν φίλων. "Ολοι σχεδόν νομίζουν καὶ λέγουν, ὅτι φίλος καλὸς εἶναι τὸ καλύτερον ἀπ' ὅλα. Ἐν τούτοις ὁ Σωκράτης ἔβλεπεν ὅτι ὅλοι φροντίζουν διὰ κάθε ἄλλο παρὰ διὰ τὴν ἀπόκτησιν φίλων.

Ἐβλεπε δὲ ὅτι οἱ περισσότεροι προσπαθοῦν νὰ ἀποκτοῦν³ οἰκίας καὶ ἀγρούς καὶ δούλους, φίλον δ' οὐδεὶς φροντίζει, πῶς νὰ ἀποκτήσῃ, οὔτε πῶς νὰ σώζωνται οἱ ὑπάρχοντες. Καὶ ὅταν μὲν εἶναι ἄρρωστοι⁴ οἱ δοῦλοι, προσκαλοῦν ἰατρούς, τοὺς δὲ φίλους, ὅταν ἄρρωστοὺν παραμελοῦν. Ἐὰν δ' ἀποθάνουν οἱ ὑπέρεται ἢ οἱ φίλοι, τὴν μὲν ἀπώλειαν τῶν ὑπηρετῶν θεωροῦν ζημίαν, διὰ δὲ τοὺς φίλους οὐδὲν νομίζουν ὅτι ἔχουν χάσει⁵.

Πρὸς τούτοις δὲ ἀπὸ μὲν τὰ ἄλλα κτήματα οὐδὲν ἀφήνουν⁶ ἀπεριποίητον⁷, τοὺς δὲ φίλους, ἂν καὶ ἔχουν ἀνάγκην⁸ περιποίησεως, παραμελοῦν⁹. Τούναντίον δὲ θὰ ἔπρεπε¹⁰ τοὺς φίλους νὰ ἐκτιμᾷ τις καὶ δι' αὐτοὺς νὰ φροντίζῃ· διότι ὁ καλὸς φίλος εἶναι πολλὰς φορὰς καλύτερος καὶ ἀπὸ τὸν ἀδελφόν.

26. Ἡ πρώτη θήρα τοῦ Κύρου τοῦ πρεσβυτέρου.

Ἀφοῦ ὁ Ἀστυάγης εἶδεν ὅτι ὁ Κῦρος ἐπεθύμει¹ πολὺ² νὰ κυνηγῇ³ εἰς τὸ δάσος, στέλλει αὐτὸν μὲ τὸν θεῖόν του, ἵνα τὸν προφυλάττουν, ἐὰν⁴ ἤθελε φανῇ κανὲν ἀπὸ τὰ ἄγρια θηρία. Ὁ δὲ Κῦρος ἐζήτηε νὰ μάθῃ ἀπὸ τοὺς ἀκολουθοῦντας, ποῖα θηρία πρέπει μὲ θάρρος⁵ νὰ διώξῃ. Οὗτοι δὲ ἔλεγον εἰς αὐτόν, ποῖα θηρία εἶναι ἀβλαβῆ⁶ καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ προφυλαχθῇ μᾶλλον ἀπὸ κακοτοπιές⁷. Ἐνῶ ὁμῶς ἤκουεν αὐτά, αἴφνης βλέπει ὅτι ἔλαφος ἀνεπήδησε. Ἀμέσως ἐλησμόνησεν ὅλα αὐτά καὶ οὐδὲν ἄλλο ἔβλεπε παρὰ τὸν δρόμον τῆς ἐλάφου. Καταδιώκων δὲ αὐτὴν τὴν ἐφόνευσεν. Οἱ φύλακες τότε πλησιάσαντες αὐτὸν τοῦ συνέστησαν νὰ μὴ τρέχῃ.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως ἤκουσε κραυγὴν καὶ ἀμέσως ἐπήδησεν ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ γεμᾶτος ἀπὸ ἐνθουσιασμοῦ⁸ ἐπιπίπτει κατὰ τοῦ κάπρου καὶ τὸν φονεύει. Ὁ θεὸς τότε βλέπων τὸ θάρρος παρεκάλει αὐτὸν νὰ μὴν κινδυνεύῃ· αὐτὸς δὲ παρεκάλει τὸν θεῖον νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ φέρῃ τὰ κυνήγια μόνος του πρὸς τὸν πάππον. Πράγματι δὲ προσφέρων ταῦτα εἰς τὸν πάππον ἔλεγεν ὅτι μόνος του ἐκυνήγησεν αὐτὰ χάριν αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἀστυάγης ἡὐχαριστεῖτο μὲν, συνεβούλευεν ὅμως αὐτὸν νὰ μὴ κινδυνεύῃ.

27. Ἡ πρὸς τοὺς τιμῶντας τοὺς γονεῖς εὐνοία τῶν θεῶν.

Εἰς τὴν Σικελίαν ἔρρευσε κάποτε ἐκ τῆς Αἴτνης ῥύαξ πυρός· λέγουν δὲ ὅτι οὗτος ἔρρεε καὶ πρὸς τὴν ἄλλην χώραν καὶ μάλιστα¹ πρὸς πόλιν ἀπὸ τὰς ἐκεῖ κατοικουμένας. Διηγοῦνται λοιπὸν ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι ζητοῦντες σωτηρίαν ὥρμησαν πρὸς φυγὴν, ἓνας δὲ κάποιος² ἀπὸ τοὺς νεωτέρους ἔφερε τὸν γέροντα πατέρα ἐπὶ τῶν ὤμων, διότι ἔβλεπεν ὅτι δὲνμποροῦσε νὰ βαδίσῃ³. Ἐπροφθάσθη⁴ ὅμως ἀπὸ τὸν ῥύακα τοῦ πυρός.

Ἐδῶ ὅμως εἶναι ἄξιον νὰ ἰδῇ τις ὅτι ὁ θεὸς εὐνοεῖ τοὺς καλοὺς ἄνδρας. Λέγεται δηλαδὴ ὅτι τὸ πῦρ ἔρρευσε⁵ γύρω ἀπὸ τὸν τόπον ἐκεῖνον καὶ ὅτι αὐτοὶ μόνοι ἐσώθησαν. Ἐκτοτε ὠνομάσθη τὸ μέρος χωρὸς τῶν εὐσεβῶν. Ὅσοι δὲ ἀπεχώρησαν⁶ ταχέως καὶ ἐγκατέλειψαν τοὺς γονεῖς, ἐχάθησαν⁷.

28. Ἡ θέσις τοῦ τυράννου.

Ὅτε ἤμην ἀπλοῦς πολίτης¹, εἶχα² ὅλας τὰς χαράς³, τώρα δὲ νοιώθω ὅτι στεροῦμαι ἀπ' ὅλα αὐτά. Τότε, ὁσάκις⁴ ἐπιθυμοῦσα νὰ εὐχαριστηθῶ, συναναστρεφόμενη τοὺς συνομηλίκους

μου, ὁσάκις δὲ ἐπιθυμοῦσα ἡσυχίαν, ἔζων μόνος μου. Τώρα ἔχω χάσει⁵ τοὺς συνομηλίκους μου, διότι ἔχουν γίνει ἀντὶ γιὰ σύντροφοι δοῦλοι. Ἐχω δὲ χάσει καὶ τὴν συναναστροφὴν⁶ των, διότι δὲν βλέπω⁷ εἰς αὐτοὺς διαθέσιν εὐνοϊκὴν πρὸς ἐμέ. Τὸ νὰ φοβοῦμαι δὲ τὸν κόσμον⁸ καὶ τὴν μοναξιὰν ἐξ ἴσου καὶ τὸ νὰ μὴ θέλω νὰ βλέπω μήτε ἐνόπλους μήτε ἀόπλους γύρω μου, αὐτὸ εἶναι τὸ χειρότερον ἀπ' ὅλα, Αὐτὸς δὲ ὁ φόβος, καὶ ὅταν συμπαρακολουθῇται ἀκόμη ἀπὸ ὅλας τὰς εὐχαριστήσεις, εἶναι πολὺ κουραστικὸν πρᾶγμα⁹. Ἐν καιρῷ δὲ πολέμου δὲν μπορῶ οὔτε τροφὴν καλὴν νὰ διαλέγω¹⁰, οὔτε ὕπνον ἡσυχον νὰ κοιμοῦμαι.

29. Κῦρος καὶ Κροῖσος.

Ὁ Κροῖσος ἔκλαυσεν ἐπὶ δύο ἔτη¹ τὸν θάνατον τοῦ μόνοι υἱοῦ του. Τότε δὲν εἶχε καταλάβει², διατὶ ὁ Σόλων κατένεα ἐκ τῶν ἀνθρώπων πρὸ τοῦ θανάτου δὲν ὠνόμαζεν εὐτυχῇ. Τὸ τρίτον ὅμως ἔτος ἔμαθεν ὅτι ἡ ἀρχὴ τοῦ Ἀστυάγου εἶχε καταλυθῇ ὑπὸ τῶν Περσῶν. Ἐσκέφθη λοιπὸν νὰ κηρύξῃ³ τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Περσῶν.

Πρὶν ὅμως κάμῃ⁴, ὅσα ἐσκέπτετο, ἔστειλε πρέσβεις εἰς τοὺς Δελφοὺς. Οὗτοι ἀφοῦ ἐπλευσαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἠρώτησαν τὸν θεόν, ἂν θὰ χρειασθῇ νὰ πάρουν⁵ κανένα σύμμαχον. Ὁ δὲ θεὸς ἀπήντησεν ὅτι, ἂν ὁ Κροῖσος περάσῃ τὸν Ἄλυν ποταμόν, θὰ καταλύσῃ μεγάλην ἀρχὴν καὶ ὅτι θὰ εἶναι ἀρκετὸν⁶ εἰς αὐτὸν νὰ κάμῃ συμμάχους τοὺς πῖο δυνατοὺς ἐκ τῶν Ἑλλήνων.

Ὁ Κροῖσος ἐπήνεσε τὴν σοφίαν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ἔστειλε πρέσβεις εἰς Λακεδαίμονα, διὰ νὰ ζητήσουν τὴν βοήθειαν τῶν Λακεδαιμονίων, διότι τότε οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν διηρημένοι ἀπὸ ἐσωτερικᾶς ταραχᾶς.

Οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ εἶχον ἀκούσει τὸν χρησμόν, ἐδέχθησαν⁸ τὴν συμμαχίαν. Ἀφοῦ λοιπὸν συνεπληρώθη⁹ ἡ προπαρασκευὴ τοῦ Κροίσου, διαβαίνει τὸν Ἄλυν καὶ εἰσβάλλει εἰς τὴν Καππαδοκίαν. Νικηθεὶς ὅμως ὑπεχώρησεν εἰς Σάρδεις, διὰ νὰ μὴν ἀποχωρισθῇ¹⁰ ἀπὸ τοὺς συμμάχους. Οἱ σύμμαχοι ὅμως ἠμποδίσθησαν νὰ ἐκτελέσουν, ὅσα διετάχθησαν¹¹ ἀπὸ τὸν Κροῖσον, διότι ὁ Κῦρος ἠκολούθει τὸν Κροῖσον· καὶ φθάσας εἰς Λυδίαν ἐπολιόρκει τὰς Σάρδεις.

**30. Ὁ λόγος τοῦ Κλεάρχου πρὸς τοὺς στρατιώτας
δείξαντας διαθέσεις ἀντιπειθαρχικάς.**

« Ἄνδρες στρατιῶται, ὁ Κῦρος ἦτο φίλος μου. Ὅτε δὲ ἤμην ἐξόριστος¹, χρήματα πολλὰ μοῦ ἔδιδε, τὰ ὅποια ἐγὼ ἐξῶ δεινον² ὄχι διὰ τὸν ἑαυτόν μου, ἀλλὰ διὰ σᾶς. Μαζὶ σας δὲ ἐξεδίωκον ἐκ τῆς Χερσονήσου τοὺς Θρᾶκας, οἱ ὅποιοι ἤθελαν νὰ καταστρέψουν τὴν χώραν. Ὅτε δὲ μὲ εἰδοποίησεν, ἐπήγαινον πρὸς αὐτόν, ἵνα συγκινδυνεύσω μαζὶ τοῦ ἀντὶ τῶν εὐεργεσιῶν, τὰς ὁποίας³ ἐλάμβανον⁴ παρ' ἐκείνου.

« Ἐπειδὴ ὅμως σεῖς τώρα δὲν θέλετε νὰ συγκινδυνεύσετε μαζὶ μου, ἀνάγκη εἶναι εἰς ἐμέ ἢ νὰ παύσω νὰ εἶμαι φίλος τοῦ ἢ νὰ παύσω νὰ εἶμαι στρατηγός σας. Ἐπειδὴ ὅμως σεῖς δὲν θέλετε νὰ ὑπακούσετε εἰς ἐμέ, ἐγὼ προθύμως θὰ πάω, ὅπου καὶ ἂν μὲ διατάξετε σεῖς, διότι νομίζω ὅτι σεῖς εἴσθε δι' ἐμέ καὶ φίλοι καὶ σύμμαχοι καὶ πατρίς. Μαζὶ σας μπορῶ νὰ εἶμαι⁵ πάντοτε πολύτιμος φίλος, χωρὶς σᾶς δὲ δὲν μπορῶ νὰ εἶμαι οὔτε φίλος καλός, οὔτε ἱκανὸς ἐναντίον ἐχθρῶν νὰ ἐκστρατεύσω ».

31. Ἀγῆσιλαος.

Ὁ Ἀγῆσιλαος τὰ μὲν θεῖα τόσον¹ ἐσέβeto, ὥστε καὶ οἱ ἐχθροὶ τοὺς ὅρκους ἐκείνου καὶ τὰς συνθήκας ἐθεώρουν² ἀξίας περισσοτέρας πίστεως. Ὡς πρὸς δὲ³ τὸν ἀγαθὸν καὶ δίκαιον χαρακτῆρά του, ποία ἀπόδειξις⁴ μπορεῖ νὰ εἶναι⁵ μεγαλύτερα ἀπὸ τὴν ἐξῆς, δηλαδή ὅτι ποτὲ δὲν ἔβαλε κακὸν κατὰ νοῦν⁶ ἐναντίον οὐδενός⁷; Τῆς δ' ἀνδρείας του ἀποδείξεις πολὺ αἰ ὑπάρχουν. Ἐκινδύνευε μὲν πάντοτε μαζὶ μὲ τοὺς στρατιώτας του πρὸς ἐχθροὺς ἰσχυροτάτους, κατὰ δὲ τοὺς ἐναντίον⁸ τούτων ἀγῶνας πρῶτον τὸν ἑαυτὸν του ἔταττε. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ στρατιῶταί του καὶ οἱ ἐχθροὶ του καὶ οἱ Ἑλλήνες ὅλοι τὸν ἐτίμων⁹.

32. Κῦρος ὁ πρεσβύτερος πρὸς τοὺς Πέρσας μετὰ τὴν μάχην.

« Ἄνδρες στρατιῶται, πρῶτον μὲν ἐγὼ καὶ σεῖς ὅλοι τοὺς θεοὺς εὐχαριστοῦμεν¹, διότι εἴμεθα νικηταί. Διὰ τοῦτο ἀπὸ ὅσα ἀγαθὰ² ἔχομεν, πρέπει³ νὰ προσφέρωμεν⁴ εὐχαριστηρίους θυσίας πρὸς τοὺς θεοὺς. Ὅλους δὲ μαζὶ σᾶς θαυμάζω, διότι, ὅ,τι ἔχομεν, ἀπὸ σᾶς ὅλους ὑπάρχει. Θὰ βραβεύσω δὲ τὸν καθένα ἀνταξίως τῶν κινδύνων, τοὺς ὁποίους ἔχετε κινδυνεύσει. Ἀπὸ τὴν νίκην δὲ αὐτὴν μόνον σας⁵ μπορεῖτε νὰ κρίνετε⁶, ποῖον ἐκ τῶν δύο ἢ ἀνδρεία⁷ ἢ ἡ φυγὴ σώζει τὰς ψυχὰς καὶ συγχρόνως ποῖαν τινὰ εὐχαρίστησιν ἢ νίκη προσφέρει. Τώρα δέ, ἀφοῦ προσφέρετε θυσίας καὶ τοὺς θεοὺς, πηγαίνετε εἰς τὰς σκηνάς ». Ἐπειτα τοὺς διέλυσε.

33. Ὁ Ξενοφῶν ὁμιλεῖ πρὸς τοὺς στρατιῶτας διὰ τὴν πειθαρχίαν.

« Γνωρίζετε, ὦ στρατιῶται, ποία ἀπειθαρχία¹ ὑπάρχει εἰς τὸ στράτευμα. Κανείς δὲν ὑπακούει εἰς τοὺς ἀρχηγούς καὶ ὁ καθείς³ κάμνει, ὅτι θέλει. Ἐὰν λοιπὸν τέτοια εἶναι τὰ πράγματα, τί λογῆς³ κατάστασις θὰ δημιουργηθῇ⁴; Σεῖς ὅλοι δὲν θὰ εἴσθε ἱκανοὶ οὔτε πόλεμον νὰ ἀναλάβετε⁵, οὔτε νὰ καταπαύσετε αὐτόν. Ὁ καθείς δὲ θὰ σκέπτεται κακὸν ἐναντίον σας. Καὶ ἂν μερικοὶ πρέσβεις ἔλθουν⁶ πρὸς σᾶς δι' εἰρήνην ἢ ἄλλο τι, ὁ καθείς θὰ μπορῇ νὰ σᾶς κἀνῃ ὅ, τι καὶ ἂν σκέπτεται. Ἐπειτα, ὅποιους καὶ ἂν ἐκλέξητε στρατηγούς σας, δὲν θὰ ἀξίζουσιν τίποτε⁷.

« Ποία δὲ πόλις θὰ μᾶς εἶναι πλέον φιλική, ὅταν ἀκούῃ ὅτι τέτοια ἀπειθαρχία ὑπάρχει⁸ εἰς τὸ στράτευμα; οὐδεμία βέβαια· διότι καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι πιστεύομεν ὅτι, ὅσοι κάμνουν τέτοια, εἶναι κακοὶ καὶ ἐπικίνδυνοι στρατιῶται ».

34. Ὁ οὐρανὸς ὑπὸ τῶν ἀρχαίων.

Οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον ὅτι ὁ οὐρανός, ὁ ὁποῖος εἶναι γαλάζιος, ἦτο ἀπὸ χαλκόν. Εἰς τὸν οὐρανὸν ἦτο φῶς μὲν λαμπρόν, ἥλιος δὲ καθαρώτατος καὶ τό δάπεδον ἀπὸ χρυσόν. Ἦτο δὲ ὁ οὐρανὸς γεμᾶτος¹ ἀπὸ οἰκίας καὶ ναοὺς τῶν θεῶν καὶ εἰς τοὺς ναοὺς ὑπῆρχον ἀγάλματα αὐτῶν. Τὰ ἀνάκτορα δὲ τῶν θεῶν ἐκλείον θύραι ἀπὸ σίδηρον καὶ χαλκόν, αἱ δὲ στέγαι τῶν οἰκιῶν καὶ ἀνακτόρων ἦσαν ἐκ κεράμου. Εἰς τὸ μέγαρον ἐπὶ θρόνου ἀπὸ χρυσὸν ἐκάθητο ὁ Ζεὺς καὶ γύρω² ἀπὸ αὐτὸν οἱ ἄλλοι θεοί. Εἰς τὸ συνέδριον³ δὲ ἀπεφάσιζον⁴, εἰς ποίους ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους νὰ εἶναι εὐνοϊκοὶ καὶ πρὸς ποίους δυσμενεῖς⁵. Συνήθως δὲ πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς ἦσαν πάντοτε εὐ-

σπλαχνικοί⁶. Εἶχον δὲ ἀγγελιοφόρον τὸν Ἑρμῆν, ὁ ὁποῖος μετέφερε τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν εἰς τὴν γῆν.

35. Ἡρακλῆς καὶ Ἀθηνᾶ.

Ὁ Ἡρακλῆς ἐβάδιζε διὰ στενοῦ δρόμου διευθυνόμενος πρὸς λειμῶνα, ὁ ὁποῖος ἦτο γεμᾶτος ἀπὸ ἀμυγδαλιῆς καὶ συκιῆς. Ἐκράτει δὲ εἰς τὰς χεῖρας του ῥόπαλον σιδερένιο μὲ ἀργυρᾶ καρφιά στολισμένο¹. Αἰφνης βλέπει ἐπὶ τῆς γῆς κάτι ὅμοιον μὲ μῆλον χρυσοῦν καὶ προσπαθεῖ νὰ τὸ σπάσῃ². Ὅτε ὅμως εἶδεν ὅτι αὐτὸ ἐγίνετο δύο καὶ τρεῖς φορές μεγαλύτερον³, ἐκτύπα ἀκόμη περισσότερον μὲ τὸ σιδερένιο ῥόπαλον. Τοῦτο ὅμως ἐφούσκωνε⁴ καὶ ἔφραζε τὸν δρόμον. Δι' αὐτό ὁ Ἡρακλῆς παρεξενεύετο πολὺ.

Αἰφνης παρουσιάζεται ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ, ἡ ὁποία ἦτο εὐνοϊκὴ πρὸς αὐτόν, καὶ τοῦ λέγει· « Παῦσε, ἀδελφέ. Αὐτὸ τὸ χρυσοῦν μῆλον εἶναι φιλονεικία καὶ ἔρις. Ἄν τις ἀδιαφορήσῃ⁵, μένει, ὅπως ἦτο, ἂν δέ τις τὸ κτυπᾷ, ἐξογκώνεται ».

36. Αἰγεὺς.

Ὁ Αἰγεὺς κάποτε εἶχεν ἔλθει εἰς Τροίζῃνα· ἐδῶ ἐφιλοξένησεν¹ αὐτὸν ὁ Πέλοψ, ὁ ὁποῖος ἔδωκε² γυναῖκα εἰς αὐτὸν τὴν θυγατέρα του Αἴθραν. Ὅτε δὲ ὁ Αἰγεὺς ἐπρόκειτο νὰ ἀπέλθῃ, παρήγγειλεν εἰς τὴν Αἴθραν, ἂν γεννήσῃ ἄρρενα υἱόν, νὰ ἀναθρέψῃ αὐτὸν καὶ νὰ μὴ τοῦ φανερώσῃ τίνος εἶναι. Ἐπειτα ἔσκαψε λάκκον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔκρυψε διάφορα ὅπλα, καὶ ἐπὶ τοῦ λάκκου ἔθηκε βράχον. Παρήγγειλε δὲ εἰς τὴν Αἴθραν νὰ φέρῃ τὸν υἱὸν εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο καί, ἀφοῦ σηκώσῃ³ τὸν βράχον, νὰ λάβῃ τὰ ὅπλα· αὐτὸς δὲ ἦλθεν εἰς

Ἀθήνας. Μετ' οὐ πολὺ ὁ Μίνως, ὁ βασιλεὺς τῆς Κρήτης ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς Ἀττικῆς καί, ἀφοῦ ἐνίκησε τοὺς Ἀθηναίους, ἠνάγκασεν αὐτοὺς νὰ στέλλουν ἐπτὰ νέους⁴ καὶ ἐπτὰ νέας, διὰ νὰ κατασπαράσσωνται⁵ εἰς τὸν λαβύρινθον, ὅπου ὁ εἰσερχόμενος⁶ ἦτο χαμένος⁷. Εἶχε δὲ κατασκευάσει τοῦτον ὁ Δαίδαλος, ἄριστος ἀρχιτέκτων.

37. Θ η σ ε ὺ ς .

Ὁ Θησεὺς ἐνηλικιωθεὶς ἀπώθησε τὸν βράχον εὐκόλως καὶ ἔχων¹ τὰ ὅπλα ἔσπευδεν² εἰς Ἀθήνας, Ὁ δρόμος τότε ἦτο γεμᾶτος ἀπὸ κακούργους, οἱ ὅποιοι, ἀφοῦ ἐφιλοξένουν τοὺς ὁδοιπόρους, τοὺς ἐφόνευον τεντώνοντας αὐτοὺς εἰς δένδρα ἢ τοὺς ἐσπρωχναν εἰς τὴν θάλασσαν. Τούτους ὅλους ἐφόνευσε καὶ ἐφθασεν εἰς Ἀθήνας. Ἐδῶ ἡ νοσηρὰ κατάστασις τῶν πραγμάτων³ δὲν τὸν ἄφηνε νὰ ἡσυχάσῃ. Ἀφοῦ λοιπὸν ἐπανεφέρε τὴν τάξιν, οἱ συμπολῖται εὐχαρίστως ἐδέχθησαν αὐτὸν ὡς σωτῆρα. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ φθάνουν οἱ ἐκ Κρήτης πρέσβεις, διὰ νὰ λάβουν⁴ τὸν φόρον τοῦ τρίτου ἔτους. Ὁ Θησεὺς μεταξὺ τῶν ἐπτὰ νέων ἐπῆγε καὶ αὐτὸς ἐλπίζων ὅτι θά φονεύσῃ τὸν Μινώταυρον. Πράγματι δὲ βοηθούμενος ὑπὸ τῆς Ἀριάδνης ἐφόνευσε τὸν Μινώταυρον καὶ ἀπῆλλαξε τὰς Ἀθήνας ἀπὸ τὸν φόρον. Ἐνῶ ὅμως ἐπανήρχετο⁵, ἐλησμόνησε νὰ ὑψώσῃ ἱστίον λευκόν, ὅπως εἶχε συμφωνηθῇ⁶ κατὰ τὴν ἀναχώρησιν⁷ ἐξ Ἀθηνῶν. Ὁ πατὴρ τοῦ Θησεῦς περιμένων εἰς τὴν παραλίαν δὲν εἶδε σηκωμένον τὸ λευκόν ἱστίον. Νομίσας λοιπὸν ὅτι ὁ υἱὸς του ἐχάθη ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγη. Ἐκτοτε τὸ πέλαγος ὠνομάσθη Αἰγαῖον. Ὁ δὲ Θησεὺς τοὺς διεσχορπισμένους⁸ εἰς τὴν Ἀττικὴν πρότερον ἔφερε νὰ κατοικήσουν⁹ εἰς μίαν πόλιν, τὴν ὁποίαν Ἀθήνας ὠνόμασεν.

38. Ἀλώπηξ καὶ τράγος.

Μία ἀλώπηξ παραπατήσασα¹ ἐγλύστρησε καὶ ἔπεσεν εἰς ἓνα πηγάδι. Ἐδῶ παρέμεινε κατ' ἀνάγκην στενοχωρουμένη² διὰ³ τὴν ἀνάβασιν. Μετ' ὀλίγον ἓνας τράγος κατεχόμενος⁴ ἀπὸ δίψαν παρουσιάσθη εἰς⁵ τὸ στόμιον τοῦ πηγαδιοῦ καὶ ἔρωτᾷ αὐτήν, ἃν τὸ πηγάδι βγάζει καλὸ νερό. Αὐτὴ δὲ ἀπεκρίθη ὅτι τὸ νερὸ εἶναι νοστιμώτατον καὶ προέτρεπεν αὐτὸν νὰ καταβῇ. Αὐτὸς δὲ ρίχνεται⁶ ἀπερίσκεπτα⁷ εἰς τὸ πηγάδι καί, ἀφοῦ ἤπιε ἄκετὸ νερό, ἐξήταξε μαζὶ μὲ τὴν ἀλώπεκα νὰ εὕρῃ τὸν τρόπον τῆς ἀναβάσεως. Καὶ ἡ ἀλώπηξ εἶπε πρὸς αὐτόν· « Ἐὰν θὰ μείνωμεν καὶ οἱ δύο ἐδῶ, μετ' ὀλίγον θὰ πᾶμε χαμένοι. Ἐὰν θελήσῃς νὰ ἐκτείνῃς τὰ μπροστινά σου πόδια εἰς τὸν τοῖχον γυρίζοντας⁸ πρὸς τὰ ἔμπρὸς τὰ κέρατα, ἐγὼ ἀπὸ τὴν ράχην⁹ σου θὰ πηδῶ¹⁰ ἔξω ἀπὸ τὸ πηγάδι καὶ σοῦ ὑπόσχομαι ὅτι θὰ ἀνεβάσω καὶ σένα. » Ἔτσι ὁ τράγος ἐσήκωσε τὰ πόδια του καὶ τὰ ἐστήριξεν¹¹ εἰς τὸν τοῖχον, ἡ δὲ ἀλώπηξ, ἀφοῦ ἐπήδησεν ἔξω ἀπὸ τὸ πηγάδι, ἦτο ἐτοιμὴ νὰ ἀπομακρυνθῇ. Ὁ τράγος τότε στενοχωρηθεὶς διὰ τὴν παράβασιν τῆς συμφωνίας λέγει πρὸς αὐτήν· « Διατὶ παραβαίνεις τὴν συμφωνίαν; δὲν μὲ λυπεῖσαι, ποῦ θὰ πάω χαμένος; » Αὐτὴ δὲ ἀπεκρίθη. « Ἐ, φίλε¹², ἐὰν εἶχες τόσο μυαλό, ὅσας τρίχας εἰς τὸν πώγωνα, δὲν θὰ κατέβαινες, προτοῦ ἐξήταξες τὸν τρόπον τῆς ἀναβάσεως ».

ΜΕΡΟΣ Β'

39. 'Οράτιος Κόκλης.

"Οτε οί ἐχθροὶ τῆς Ρώμης εἰς τὸν Τίβεριν ἔφθασαν καὶ ἡτοιμάζοντο νὰ ἐπιτεθοῦν κατὰ τῶν Ρωμαίων, οἱ ὅποιοι ἀνθίσταντο εἰς τὴν ἀπέναντι¹ ὄχθην, ὁ 'Οράτιος Κόκλης σταθεὶς εἰς τὸ μέσον τῆς γεφύρας ἀντεστάθῃ μόνος κατὰ τῶν ἐχθρῶν. Αὐτὸς σταματημένος² ἀπέκρουσε τοὺς ἐχθροὺς, ἕως ὅτου οἱ ὀπισθεν αὐτοῦ τὴν γέφυραν κατέκοψαν. Τότε αὐτὸς ῥιφθεὶς³ εἰς τὸν ποταμὸν κολυμβῶν⁴ ἐπλησίασεν⁵ εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην χωρὶς νὰ πάθῃ τίποτε. Οἱ Ρωμαῖοι ἐτοποθέτησαν χαλκῇν εἰκόνα τοῦ ἀνδρὸς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ 'Ηφαίστου καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ παρέδωκαν εἰς τὴν ἀθανασίαν.

40. "Αφιξὶς τῶν μυρίων εἰς τὴν Ἀρμενίαν.

Οἱ Ἕλληνες μετὰ πολλοὺς κόπους φθάνουν ἐν καιρῷ νυκτὸς εἰς κώμην καὶ διασκορπίζονται¹ εἰς τὰς οἰκίας, ὅπου ἐκοιμήθησαν. Ὁ δὲ ἄρχων τῆς κώμης² ταύτης ἐδείκνυνεν εὐνοϊκὴν διάθεσιν³ πρὸς τοὺς Ἕλληνας· διότι προσκληθεὶς⁴ ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος προσῆλθε καὶ διέταξε τοὺς κατοίκους νὰ μοιράζωσιν τροφίμα ἄφθονα εἰς τοὺς στρατιώτας. Τὴν ἐπομένην δὲ ἡμέραν ὁ Ξενοφῶν περιερχόμενος⁵ μὲ τὸν ἄρχοντα τῆς κώμης τὸ στρατόπεδον ἔβλεπε τοὺς στρατιώτας νὰ διασκεδάζωσιν καὶ ἀπὸ πουθενά δὲν τοὺς ἄφηναν, παρὰ⁶ ἀφοῦ παρέθετον⁷ γεῦμα παντοῦ⁸ δὲ παρέθετον εἰς τὴν τράπεζαν

κρέατα ἀπὸ ἀρνιά, ἀπὸ κατσίκια, ἀπὸ μύσχους. Ἐδίδον δὲ ἀπὸ αὐτὰ εἰς τὸν Ξενοφῶντα καὶ ἐπέτρεπον⁹ εἰς τὸν κωμάρχην νὰ λαμβάνῃ, ὅ, τι ἤθελεν. Αὐτὸς δὲ ἐλάμβανε μόνον, ἂν τινα τῶν συγγενῶν εὗρισκεν αἰχμάλωτον, καὶ διέτασσε τοὺς κατοίκους νὰ μοιράζουσι καὶ ἄλλα τρόφιμα. Ἐρωτώμενος δὲ ποία ἡ χώρα αὕτη, ἔλεγεν ὅτι ἡ Ἀρμενία ἦτο.

41. Προμηθεὺς καὶ Ἐπιμηθεὺς.

Ἦτό ποτε χρόνος, ὅτε θεοὶ μὲν ὑπῆρχον, ὄντα¹ δὲ θνητὰ δὲν ὑπῆρχον. Ὅτε δ' ἦλθεν ὁ ὠρισμένος² χρόνος τῆς δημιουργίας τούτων, οἱ θεοὶ ἀνεκάτευσαν γῆν καὶ ὕδωρ καὶ ἐδημιούργησαν τὰ ὄντα. Ὅτε δ' ἐπρόκειτο νὰ φέρουσι αὐτὰ εἰς φῶς, ἐπιτρέπουσι εἰς τὸν Προμηθεά καὶ Ἐπιμηθεά νὰ μοιράσων³ εἰς ἕκαστον δυνάμεις. Ἐνῶ δὲ ὁ Προμηθεὺς ἐμοίραζεν, ὁ Ἐπιμηθεὺς ἐστέκετο πλησίον αὐτοῦ καὶ ἐβοήθει. Καὶ εἰς ἄλλα μὲν ἔδωκεν ἰσχύν, ἄλλα δ' ἔκαμεν⁴ ἀσθενέστερα. Ἐδυνάμωσε⁵ δὲ ὅλα μὲ διαφόρους δυνάμεις, ὥστε νὰ διαθέτουν τὰ μέσα⁶ πρὸς σωτηρίαν. Ἐνέδου⁷ δὲ ταῦτα μὲ τρίχας καὶ μὲ δέρματα διὰ τὰ κρύα.

42. Πατριωτισμὸς τοῦ Ἀγησίλαου.

Ὅλοι γνωρίζουν ὅτι ὁ Ἀγησίλαος οὔτε ἀπὸ κινδύνους ἀπεῖχεν¹ οὔτε κόπους ἀπέφευγεν². Ἐνόμιζεν ὅτι ἔργον λαμπροῦ βασιλέως εἶναι νὰ ὠφελῇ τοὺς ἀρχομένους, ὅσον μπορεῖ περισσότερον. Μεταξὺ τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ κατατάσσω τὸ ὅτι ἐδείκνυε πειθαρχίαν καὶ λατρείαν εἰς τοὺς νόμους. Ἔτσι ὁ καθείς μὲ τὸ παράδειγμα αὐτοῦ ἐνισχύετο, ὥστε νὰ πείθεται εἰς τοὺς νόμους, εἰς τοὺς ὁποίους ὠρκίσθη πειθαρχίαν. Μόνος του ἐπιστατοῦσεν εἰς ὅλα, εἰς ὅλα ἦτο παρὼν καί, ἂν³ συμφορὰ τις συνέβαινε, αὐτὸς εὗρίσκετο κοντά⁴. Ἐπεθύμει

ὅλοι οἱ πολῖται νὰ εἶναι σῶοι, ὥστε, καὶ ἂν ὁ μικροῦ λόγου ἄξιος ἐχάνετο ἄνευ λόγου, ἐπέβαλλε⁵ τιμωρίαν εἰς τοὺς αἰτίους. Τὰς δὲ ἀφορμὰς φιλονεικιῶν τῶν διαφόρων πολιτῶν μεταξύ τῶν προσεπάθει νὰ διαλύῃ⁶ μὲ φιλικὸν τρόπον. Τόσῃ δὲ φιλοπατρίαν εἶχεν, ὥστε ἐπιθυμοῦσε νὰ μὴ μάχωνται οἱ Ἕλληνες μεταξύ τῶν, ἀλλὰ νὰ εἶναι ἀγαπημένοι, διὰ νὰ ἐκστρατεύσουν κατὰ τῶν Περσῶν. Αὐτὸς περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον⁷ ἐφρόντιζε, πῶς νὰ ἀποστατήσουν⁸ οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τῶν Περσῶν καὶ πῶς οἱ ἀποστατήσαντες νὰ μὴ πᾶν χαμένοι καὶ πῶς ὁ μέγας βασιλεὺς νὰ μὴ μπορῇ νὰ ἐνοχλῇ⁹ τοὺς Ἕλληνας.

43. Στρατὸς Κῦρου τοῦ πρεσβυτέρου καὶ τοῦ Κροῖσου μετὰ τῶν συμμάχων του.

Ὁ Κροῖσος εἶχεν ἵππεῖς μὲν δεκαπέντε χιλιάδας, πεζοὺς δὲ τρεῖς φορὰς περισσοτέρους. Ὁ ἄρχων τῆς Φρυγίας ἵππεῖς μὲν ὀκτὼ χιλιάδας, πελταστὰς δὲ τεσσαράκοντα χιλιάδας. Ὁ βασιλεὺς τῆς Καππαδοκίας ἕξ χιλιάδας πενταχοσίους ἵππεῖς καὶ πεζοὺς ὅχι ὀλιγώτερον ἀπὸ τριάκοντα χιλιάδας. Οἱ δὲ σύμμαχοι Ἕλληνες ἵππεῖς μὲν περίπου¹ τρεῖς χιλιάδας, πελταστὰς δὲ περὶ τὰς εἴκοσι χιλιάδας. Ὅλοι δὲ μαζί² εἶχον ἄρματα διακόσια δέκα.

Ὁ δὲ Κῦρος εἶχεν ἵππεῖς μὲν ὀλιγώτερους ἀπὸ³ τὸ τρίτον τῶν ἐχθρῶν, πεζοὺς δὲ περίπου μισούς. Ἦσαν ὅμως γυμνασμένοι οὗτοι καὶ ὑπέφερον τὴν πεῖναν, τὴν δίψαν καὶ τὰς κακουχίας τοῦ πολέμου, διότι ἔκαμνον πορείας μακρὰς δύο καὶ τρεῖς φορὰς τὴν ἑβδομάδα. Εἶχον δὲ καὶ φρόνημα πολὺ μικρότερον.

44. Χορὸς τῶν Θρακῶν.

Ἀφοῦ οἱ Ἕλληνες ἀπεφάσισαν¹ νὰ διασκεδάσουν, πρῶτον μὲν ἐθυσίασαν τὰ αἰχμάλωτα βόδια, ἔπειτα δὲ ἐξηπλωμένοι εἰς σκαμνιά² ἐδείπνουν. Ἐγέμιζον δὲ τὰ κεράτινα ποτήρια ἀπὸ κρασὶ καὶ ἔπινον. Ἀφοῦ δὲ ἔγιναν αἱ σπονδαί, ἐπῆγαν εἰς μέρος θεατροειδές, ὅπου δύο Θρᾶκες, ἀφοῦ ἐνεδύθησαν τὰ ὅπλα, ἤρχισαν νὰ χορεύουν³ καὶ νὰ πηδοῦν κρατοῦντες μαχαίρας εἰς τὰς χεῖρας. Αἰφνης ἐφάνη⁴ εἰς ὅλους ὅτι ἓνας ἀπὸ τοὺς δύο εἶχε κτυπηθῇ καὶ εἶχεν ἀποθάνει. Οἱ Παφλαγόνες ἐφώναζον⁵ δυνατά. Καὶ ὁ μὲν νικητὴς, ἀφοῦ ἀφῆρεσε τὰ ὅπλα τοῦ ἐξηπλωμένου, ἐβγῆκεν ἔξω⁶ ἀπὸ τὸ στάδιον, οἱ δ' ἄλλοι Θρᾶκες ἔφερον ἔξω⁷ τὸν ἄλλον ὡς πεθαμένον· πράγματι ὅμως ἐγνώριζον⁸ ὅτι οὐδὲν εἶχεν πάθει.

45. Πῶς περνοῦσε συνήθως τὴν ἡμέραν ὁ Σωκράτης.

Ὁ Σωκράτης πάντοτε μὲν ἦτο φανερός¹ εἰς ὅλους, διότι καὶ πρωτῆ² ἐπήγαινε εἰς τοὺς περιπάτους καὶ εἰς τὰ γυμναστήρια καὶ τὴν ὥραν, πού ἡ ἀγορὰ ἦτο γεμάτη ἀπὸ κόσμον, ἐκεῖ ἐφαίνετο καὶ τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἡμέρας εὐρίσκετο ἐκεῖ, ὅπου ἐπρόκειτο νὰ συναναστραφῇ μὲ περισσοτέρους. Καὶ ὠμιλοῦσε μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ὅσοι δ' ἤθελονμποροῦσαν νὰ τὸν ἀκούσουν. Κανεῖς δὲ δὲν ἐγνώριζεν ὅτι ὁ Σωκράτης ἔκασμένε τι κακόν· διότι οὔτε τὸν ἤκουσαν νὰ λέγῃ ἀσεβές τι ἢ ἀνόσιον, οὔτε τὸν εἶδαν νὰ κάμνῃ τοιοῦτόν τι. Οὐδέποτε ὠμίλησε περὶ τῶν οὐρανίων σωμάτων, ἀλλὰ τοὺς ἀσχολουμένους³ εἰς τὰ τοιαῦτα μωροὺς ἀπεδείκνυεν. Αὐτὸς δέ, πού ἤξερε καλὰ, τί εἶναι ὠραῖον καὶ τί ἀσχημον, τί δίκαιον καὶ τί ἄδικον, τί εἶναι φρονιμάδα καὶ τί τρέλλα, συζητοῦσε τέτοια μὲ τοὺς μαθητάς του⁴. Συζητοῦσε πρὸς τούτοις γιὰ ἄλλα, τὰ

ὅποια ὅσοι ἐγνώριζον, ἦσαν ἐνάρετοι ἄνθρωποι, ὅσους δὲ δὲν μποροῦσαν νὰ μαθαίνουν καὶ νὰ συζητοῦν⁵ αὐτά, ὠνόμαζε δούλους.

46. Χορὸς Αἰνιάνων καὶ Μαγνήτων.

Ἄλλοτε πάλιν εἰς διασκέδασιν ἐχόρευσαν οἱ Αἰνιᾶνες καὶ Μάγνητες τὸν ἐξῆς χορὸν· ἐσηκώθησαν δύο καὶ ὁ μὲν ἓνας μετέβη δῆθεν¹ εἰς τὸν ἀγρόν, διὰ νὰ μαζεύσῃ καρπούς· ἐφαίνετο δὲ φοβισμένος, διότι ἐγνώριζεν ὅτι ληστὰι προσήρχοντο πολλάκις ἢ διὰ νὰ καύσουν² τὰ σπαρτά ἢ διὰ νὰ ἀρπάσουν τι. Αἴφνης βλέπει ὅτι ληστής ἐκάθητο πλησίον καὶ ἀμέσως ἀρπάζει τὰ ὅπλα, διὰ νὰ ἀποκρούσῃ αὐτόν. Μετὰ πάλιν δὲ ἄλλοτε μὲν ὁ ληστής συλλαμβάνεται³ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ, ἄλλοτε δέ, ἐπειδὴ⁴ ἐκ φύσεως εἶναι ρωμαλέος, συλλαμβάνει τὸν γεωργὸν καὶ δεμένον τὸν ὀδηγεῖ εἰς τοὺς συντρόφους του. Κατορθώνει ὅμως ὁ γεωργὸς νὰ δραπετεύσῃ καὶ ἐπανέρχεται εἰς τοὺς συντρόφους, οἱ ὅποιοι μετὰ χαρᾶς⁵ τὸν ὑποδέχονται.

47. Διάλογος Ἀστυάγου καὶ Κύρου τοῦ πρεσβυτέρου, ὅτε ἦτο παῖς.

Ὁ Ἀστυάγης¹ λέγει πρὸς τὸν Κῦρον· « Παιδί μου, ἂν μένης κοντά μου, θὰ ἔχῃς τὸ δικαίωμα² νὰ ἔρχεσαι πρὸς ἐμέ, ὅταν θέλῃς, καὶ θὰ σοῦ χρεωστῶ χάριν³, ὅσον περισσοτέρας φορὰς⁴ καὶ ἂν⁵ ἔρχεσαι πρὸς ἐμέ. Ἐπειτα γνώριζε ὅτι θὰ μεταχειρίζεσαι τὰ ἄλογά μου καὶ ὅσα ἄλλα θέλεις, θὰ σοῦ δώσω δὲ καὶ ὡς συμπαίκτης παιδιὰ καλὰ καὶ θὰ σοῦ προσφέρω ὅ,τι καὶ ἂν σοῦ ἀρέσκῃ ». Ὁ δὲ Κῦρος ἐρωτηθεὶς, ποῖον ἀπὸ τὰ δύο προτιμᾷ⁶ νὰ μένῃ ἢ νὰ ἀπέλθῃ μαζὶ μὲ τὴν μητέρα του, ἀπήντησεν ὅτι προτιμᾷ νὰ μένῃ. Ὅτε δὲ ἡ μητέρα του

τὸν ἡρώτησε, διατί, ἀπήντησε· « Διότι, μητέρα μου, ἀπὸ μὲν τοὺς εἰς τὴν πατρίδα μου συνομηλίκους μου καὶ φαίνομαι καὶ εἶμαι ὁ καλύτερος καὶ εἰς τὸ ἀκόντιον καὶ εἰς τὸ τόξον, ἀπὸ δὲ τοὺς ἐδῶ ἱππεῖς γνωρίζω ὅτι εἶμαι κατώτερος. Ἐὰν λοιπὸν μένω ἐδῶ, ἐλπίζω ὅτι θὰ γίνω καὶ ἀπὸ τοὺς ἐδῶ ἱππεῖς ὁ καλύτερος ».

48. Ἡ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος θυσία τῶν Ἀθηναίων.

Οἱ Ἀθηναῖοι πληροφορηθέντες τὴν συμφοράν, ἣ ὁποία εἶχε συμβῆ¹ εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους εἰς τὰς Θερμοπύλας, ἠπόρουν διὰ τὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχον περιέλθει τὰ πράγματα². Διότι ἐγνωρίζον ὅτι, ἐὰν μὲν ἀντεπεξέλθουν³ κατὰ τῶν βαρβάρων κατὰ ξηράν, οὗτοι θὰ ἐπιπλεύσουν καὶ θὰ καταλάβουν τὴν πόλιν ἔρημον, ἐὰν δὲ ἔμβουν εἰς τὰ πλοῖα, θὰ κυριευθῇ ἡ πόλις τῶν ὑπὸ τοῦ περσικοῦ στρατοῦ. Διὰ τοῦτο ἐφάνη καλὸν νὰ μεταφέρουν⁴ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδιά εἰς Σαλαμῖνα καὶ νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν πόλιν, διὰ νὰ μὴ ἀναγκασθοῦν νὰ μοιράσουν τὴν δύναμιν. Ἀφοῦ λοιπὸν ἔβαλαν⁵ εἰς τὰ πλοῖα ὅλους αὐτούς, τοὺς μετέφερον εἰς Σαλαμῖνα. Ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς ὑπεσχέθη εἰς τοὺς Ἀθηναίους ὅτι, ἂν νικήσουν τοὺς βαρβάρους, θὰ ἀνοικοδομήσῃ ὅλους τοὺς ναοὺς καὶ τὰς οἰκίας. Ὅτε δὲ μετ' ὀλίγον εἰς Σαλαμῖνα οἱ Λακεδαιμόνιοι ἤθελον νὰ καταπλεύσουν εἰς τὸν Ἰσθμόν, ὁ Θεμιστοκλῆς ὑπενθύμισεν εἰς αὐτοὺς ὅτι οἱ μὲν Ἀθηναῖοι οὐδὲν ἔνδιεφρόθησαν⁶ διὰ τὰς Ἀθήνας, αὐτοὶ δὲ φροντίζουν, πῶς νὰ ἐξεύρουν⁷ ἀσφάλειαν διὰ τὴν Πελοπόννησον. Ἐπειδὴ δὲ κουρασθεῖς δὲν κατώρθωσε⁸ νὰ τοὺς πείσῃ, τοὺς ἐξεβίασε⁹ μὲ τὸν γνωστὸν τρόπον νὰ ναυμαχήσουν εἰς τὴν Σαλαμῖνα.

49. Πρόξενος ὁ Βοιωτίας.

Ὁ Πρόξενος ὁ Βοιωτίας ἤθελε νὰ γίνη ἀνὴρ ἱκανὸς νὰ κάμνῃ μεγάλα ἔργα. Διὰ τοῦτο ἔδωκε πολλὰ χρήματα εἰς τὸν Γοργίαν¹. Ἐδέχθη δὲ νὰ μετάσχη τῆς ἐκστρατείας τοῦ Κύρου, διότι ἐνόμιζεν ὅτι τοιουτοτρόπως θὰ ἀποκτήσῃ ὄνομα καὶ δύναμιν καὶ χρήματα πολλά. Ἄν καὶ ὅμως² ἦτο τοιοῦτος, οὐδέποτε ἐδέχθη δῶρα³ καὶ ἐναντίον οὐδενός ποτε μετεχειρίσθη βίαν, ἀλλ' ἤθελε νὰ καρποῦται τὰ ἀγαθὰ μὲ δικαιοσύνην. Ἦτο δὲ φανερόν ὅτι αὐτὸς ἐντρέπετο περισσότερον τοὺς στρατιώτας παρ' ὅ,τι⁴ αὐτοὶ ἀγαποῦσαν καὶ ἐσέβοντο αὐτόν. Ἐνόμιζε δὲ ὅτι ἦτο ἀρκετὸν διὰ νὰ ἐπιβάλλεται⁵ εἰς τοὺς στρατιώτας τὸ νὰ ἐπαινῇ μὲν τοὺς καλοὺς, νὰ μὴ ἐπαινῇ δὲ τοὺς ἀδικοῦντας. Τόσον δ' ἐφρόντιζε διὰ τοὺς στρατιώτας, ὥστε οὐδεὶς ἠναντιοῦτο πρὸς αὐτόν καὶ ὅλοι ἔκαμνον τὴν δουλειά των⁶ μὲ προθυμίαν.

50. Θάρρος Σωκράτους.

Ὁ Σωκράτης περισσότερον¹ ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἀθηναίους ἐσέβετο τοὺς νόμους καὶ ἐντρέπετο τοὺς θεοὺς. Χρηματίσας δηλαδὴ κάποτε βουλευτῆς² καὶ ὀρκισθεὶς τὸν βουλευτικὸν ὅρκον ἐνόμισεν ὅτι δὲν ἐπετρέπετο εἰς αὐτόν νὰ κάμῃ τι παρὰ τοὺς νόμους. Ὅτε λοιπὸν ἦτο πρόεδρος³ τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου καὶ κατὰ τὴν δίκην τῶν δέκα στρατηγῶν ὁ λαὸς ἤθελε μὲ μίαν ψῆφον νὰ φονεύσῃ ὅλους ἀδίκως, αὐτὸς ἐναντιώθη πρὸς τὸν δῆμον καὶ δὲν ἐδέχετο νὰ εἰσαγάγῃ τὸ ζήτημα εἰς ψηφοφορίαν⁴. Ἄν καὶ ὠργίζετο δὲ διὰ τοῦτο ὁ λαὸς κατ'

αὐτοῦ καὶ πολλοὶ καὶ δυνατοὶ κατηγοροῦσαν καὶ κατεφέρον το⁵ κατ' αὐτοῦ, αὐτὸς προετίμησε⁶ νὰ τηρῇ τὸν ὄρκον⁷, παρὰ νὰ φανῇ εὐχάριστος πρὸς τὸν δῆμον παρὰ τὸ δίκαιον καὶ νὰ προφυλαχθῇ ἀπὸ τοὺς ἀδικοῦντας. Καὶ τῷ ὄντι⁸ ἐνόμιζεν ὅτι οἱ θεοὶ φροντίζουν διὰ τοὺς ἀνθρώπους, ὅχι ὅπως νομίζουν οἱ περισσότεροι· δηλαδὴ αὐτοὶ μὲν νομίζουν ὅτι οἱ θεοὶ ἄλλα μὲν γνωρίζουν, ἄλλα δ' ὅχι, ὁ Σωκράτης δ' ἐνόμιζεν ὅτι οἱ θεοὶ ἀντιλαμβάνονται⁹ καὶ γνωρίζουν ὅλα, ὅσα λέγονται καὶ ὅσα διαπράττονται καὶ ὅσα σιωπηλῶς ἀποφασίζονται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, πανταχοῦ δὲ ὅτι εἶναι παρόντες.

51. Ἀριστείδης.

Ἀριστείδης ὁ Ἀθηναῖος ἐθαυμάζετο διὰ τὴν δικαιοσύνην. Ἄν καὶ ἀνεμειγνύετο εἰς τὰ πολιτικὰ¹ καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν², ἔζησε μέχρι τέλους³ πτωχός. Διὰ τοῦτο ἠγαπᾶτο καὶ ἐξετιμᾶτο ἀπὸ τοὺς συμπολίτας του καὶ ὠνομάζετο δίκαιος, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον οὐδεὶς ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς καὶ τυράννους ἐζήλεψεν, ἀλλ' οἱ περισσότεροι ἀπ' αὐτοὺς ἔχαιρον νὰ ἐπονομάζωνται μὲ ἄλλα ὀνόματα. Συνέβη ὅμως ὁ Ἀριστείδης, ἂν καὶ ἠγαπᾶτο τόσον, ὕστερον νὰ φθονῇται· διότι ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων δυσηρεστεῖτο κατ' ἐκείνων, πού εἶχον ὄνομα καὶ φήμην περισσοτέρην ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Καὶ ἀφοῦ ἐμαζεύθησαν ἀπὸ παντοῦ, ἐξορίζουν⁴ αὐτὸν μὲ τὴν δικαιολογίαν⁵ ὅτι ἐφοβοῦντο, μήπως γίνῃ τύραννος τῆς πόλεως, πράγματι ὅμως διότι ἐφθονοῦσαν αὐτόν. Διότι μὲ ἐξοστρακισμὸν ἐτιμωροῦσαν τοὺς ἰσχυροὺς καὶ ἔτσι ἐταπείνωνον τὴν δύναμιν αὐτῶν. Ὁ Ἀριστείδης δὲ ἀπομακρυνόμενος ἀπὸ τὴν πόλιν ἠυχρήθη εἰς τοὺς θεοὺς νὰ μὴ παρουσιασθῇ ποτὲ κανεὶς καιρὸς, ὁ ὁποῖος νὰ ἀναγκάσῃ⁶ τοὺς Ἀθηναίους νὰ ἐνθυμηθοῦν αὐτόν.

52. Ἐπίδρασις τῆς ἀγωγῆς.

Λυκοῦργος ὁ νομοθέτης τῶν Λακεδαιμονίων θέλων νὰ δώσῃ ἀπόδειξιν¹ τῆς ἀξίας τῆς διαπαιδαγωγήσεως τῶν νέων ἔκαμε τὸ ἐξῆς πείραμα. Ἐλαβε δύο σκύλακας ἀπὸ τοὺς ἰδίους γονεῖς καὶ παρήγγειλεν εἰς τὸν ὑπηρέτην νὰ μὴ τοὺς ἀναθρέψῃ κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον. Ὁ δὲ διατρέφων² αὐτοὺς σύμφωνά με τὴν ὑπόδειξιν τοῦ ἄρχοντος κατέστησε³ τὸν μὲν ἓνα λαίμαργον⁴, τὸν δ' ἄλλον ἄριστον ἀνιχνευτὴν καὶ κυνηγόν. Ἐπειτα ὁ Λυκοῦργος συνεκάλεσε τοὺς Λακεδαιμονίους εἰς συνέλευσιν⁵ καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· « Ὡ ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι, αἱ μέθοδοι τῆς ἐκπαιδεύσεως⁶ καὶ τῆς διαπαιδαγωγήσεως καὶ αἱ διδασκαλίαι δύνανται καὶ τὴν φύσιν νὰ μεταβάλουν· αἱ συνήθειαι εἶναι δευτέρα φύσις ». Καὶ ἀμέσως ὁ ὑπηρέτης, ὁ ὁποῖος εἶχε τοποθετήσῃ⁷ ἔμπροσθεν τῶν σκύλων μίαν γαβάθαν⁸ καὶ ἓνα λαγόν, τοὺς ἔλυσε⁹. Ἀμέσως ὁ μὲν ἓνας ὤρμησε πρὸς τὸν λαγόν, ὁ δὲ ἄλλος ἐρρίφθη μὲ ἀπληστίαν εἰς τὴν γαβάθαν. Ἐπειδὴ δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀποροῦσαν καὶ δὲν μπορούσαν νὰ καταλάβουν τὴν σημασίαν αὐτῶν, ὁ Λυκοῦργος εἶπεν· « Αὐτὰ τὰ δύο σκυλιά, ἃν καὶ εἶναι τῆς αὐτῆς καταγωγῆς, ἔτυχον διαφόρου ἀνατροφῆς, ἀλλὰ τὸ μὲν ἔγινε λαίμαργον, τὸ δὲ ἄλλο ὑπόδειγμα κυνηγετικοῦ σκυλιοῦ ».

53. Πῶς ὁ Κῦρος ὁ πρεσβύτερος γίνεται κύριος τῆς Ἀσίας.

Κῦρος ὁ πρεσβύτερος, ὅτε μὲν ἦτο νέος, διεκρίνετο διὰ τὴν ἀνδρείαν, τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν ἱκανότητα εἰς τὸ τόξον καὶ τὸ ἀκόντιον μεταξύ τῶν συνομηλίκων του. Ὅτε δὲ τὴν βασιλείαν ἀνέλαβεν, ἀπὸ ὅλους τοὺς πολίτας ἐτιμᾶτο καὶ ἡγαπᾶτο διὰ τὴν χρηστότητα καὶ τὴν δικαιοσύνην. Μὲ ὅλι-

γον Περσικὸν στρατὸν κατώρθωσε¹ κατὰ πρῶτον νὰ λάβῃ τὴν ἡγεμονίαν τῶν κατοίκων τῆς Μηδίας² καὶ Ὑρκανίας θεληματικῶς. Ἐπειτα μὲ ἐκστρατείας συνεχεῖς ὑπέταξε³ τοὺς κατοίκους τῆς Συρίας, Ἀσσυρίας, Ἀραβίας, Καππαδοκίας, Φρυγίας, Λυδίας, Καρίας, Φοινίκης, Βαβυλωνίας. Γίνεται ἔπειτα ἄρχων τῶν κατοίκων τῆς Βακτρίας, Ἰνδίας, Κιλικίας, Παφλαγονίας, Βιθυνίας καὶ ἄλλων φυλῶν. Τέλος δ' ὑπέταξε τοὺς Ἑλληνας κατοίκους τῆς Ἀσίας, Κύπρου καὶ Αἰγύπτου. Οὕτω τὸ βασίλειον τοῦ Κύρου περιελάμβανε διάφορα φύλα, τὰ ὅποια οὔτε τὴν ἰδίαν γλῶσσαν εἶχον οὔτε τὰ ἴδια ἔθιμα, ἀλλ' ὑπήκουον εἰς αὐτὸν ἐκ φόβου.

54. Προσόντα στρατηγοῦ.

Εἶναι ἀνάγκη ὁ στρατηγός¹ νὰ εἶναι ἱκανὸς νὰ παρασκευάζῃ τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν πόλεμον καὶ ἱκανὸς νὰ προμηθεύεται² τὰ τρόφιμα διὰ τοὺς στρατιώτας καὶ ἐπιδέξιός εἰς τὸ νὰ ἐφευρίσκῃ³ πολλὰ μέσα. Πρὸς δὲ πρέπει νὰ ἀγαπᾷ⁴ τοὺς κινδύνους ὁ στρατηγὸς καὶ τοὺς πολέμους, νὰ εἶναι ἱκανὸς διὰ τὸν πόλεμον καὶ νὰ ἔχῃ διοικητικόν⁵. Ἐπίσης ὁ καλὸς στρατηγὸς πρέπει νὰ εἶναι καὶ ὑπομονητικὸς⁶ καὶ προφυλακτικὸς καὶ ἱκανὸς δι' ἐπιθέσεις. Εἶναι δὲ ἀνάγκη νὰ ἔχῃ καὶ ἄλλας ἀρετὰς ἐκεῖνος, πού πρόκειται νὰ χρηματίσῃ⁷ στρατηγός, δηλαδή νὰ εἶναι ἀπλὸς μὲν τοὺς τρόπους, νὰ ἔχῃ δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ προσόντα καὶ ἐκ φύσεως καὶ ἐξ ἐπιστήμης.

55. Καθήκοντα γυναικός.

Ἡ γυνὴ πρέπει νὰ ἐπιστατῇ¹ εἰς ὅλα, πού² πρέπει νὰ ἐκτελῇ³ ἐντὸς τῆς οἰκίας· καὶ ὅσα φέρονται⁴ ἀπὸ τὸν ἄνδρα

πρέπει νά δέχεται καί νά ξεχωρίζη⁵ ἀπ' αὐτά, ὅσα πρέπει νά δαπανᾷ⁶ καί νά προνοῇ δια τὰ λοιπά. Πρέπει δὲ νά προφυλάσσεται, ἵνα μὴ τὰ ἔξοδα⁷ τὰ προωρισμένα⁸ δι' ἓν ἔτος⁹ ἔξοδεύονται εἰς ἓνα μῆνα. Καί νά φροντίζη δέ, μὲ ποῖα ἀπὸ τὰ φερόμενα εἰς τὴν οἰκίαν μαλλιά πρέπει νά γίνωνται ἐνδύματα. Ἐπίσης πρέπει νά φροντίζη, πῶς τὸ ξηρὸν ψωμί νά γίνε-ται φαγώσιμον¹⁰. Μία ὅμως ἀπὸ τὰς φροντίδας τῆς γυναικὸς θὰ φανῇ ἴσως ἄχαρις, δηλαδὴ ὅτι, ὅποιος καί ἂν ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτας ἀρρωσταίνῃ¹¹, πρέπει νά φροντίζη διὰ νά θερα-πεύεται.

56. Ὁ ὅρκος τῶν Ἑλλήνων πρὸ τῆς μάχης τῶν Πλαταιῶν.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον συγκρατεῖ¹ τὴν Πολιτείαν, εἶναι ὁ ὅρ-κος. Διὰ τοῦτο τὸν ἐξῆς ὅρκον οἱ Ἕλληνες ἔδωσαν εἰς τὰς Πλαταιάς, ὅτε ἐπρόκειτο νά μάχωνται εἰς παράταξιν ἐναν-τίον τῆς δυνάμεως τοῦ Ξέρξου. « Δὲν θὰ προτιμήσω τὴν ζωὴν ἀπὸ τὴν ἐλευθερίαν, οὔτε θὰ ἐγκαταλείψω τοὺς ἀρχηγοὺς οὔτε ζωντανούς οὔτε σκοτωμένους, ἀλλὰ θὰ θάψω ὅλους, ὅ-σοι συναποθάνουν² εἰς τὴν μάχην. Ἄν νικήσω τοὺς βαρβά-ρους, καμμίαν πόλιν ἀπὸ ἐκείνας, ποὺ συνηγωνίσθησαν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, δὲν θὰ ἀφήσω νά καταστραφῇ³, ἐκείνας δέ, ποὺ πῆγαν μὲ τὸ μέρος⁴ τῶν βαρβάρων, θὰ τὰς καταστρέψω. Ἀπὸ τοὺς ναοὺς, ποὺ ἐκάησαν καὶ κατεδαφίσθησαν⁵ ἀπὸ τοὺς βαρβάρους, κανένα δὲν θὰ ἀνοικοδομήσω, ἀλλὰ θὰ τοὺς ἀ-φήσω νά μένουν⁶ ὡς ὑπόμνησις⁷ εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς τῆς ἀσεβείας τῶν βαρβάρων ». Τόσον δὲ πολὺ ἔμειναν πιστοὶ εἰς τὸν ὅρκον αὐτόν, ὥστε καὶ τὴν εὐνοίαν τῶν θεῶν εἶχον συμβοηθόν.

57. Λιβύη.

Τῆς Λιβύης¹ τὰ πρὸς νότον τῆς παραθαλασσίας γῆς εἶναι ἄμμος ὅχι ἀβαθὴς καὶ τὸ ἔδαφος ἡλιοκαμένον² εἶναι ἔρημος καὶ χωρὶς καρπῶν, πεδινὸν καὶ χωρὶς νερό. Ἐπειδὴ δὲ ἡ χώρα εἶναι ἄφορος καὶ παρουσιάζει ὅψιν ὅχι ἡμερον, μένει ἀκατοίκητος. Κατοικοῦν δὲ μόνον πλησίον³ αὐτῆς ἄνθρωποι σκηνῖται, πού ζοῦν ἀπὸ θηρία, δηλαδὴ ὄνους σχεδὸν ἀγρίους⁴, στρουθοκαμήλους μὲ μακρὸν λαιμὸν καὶ μεγαλοσώμους ἐλέφαντας. Ἐρπετὰ δὲ παντὸς εἶδους καὶ πάρα πολλά, δυσκολοπολέμητα ζοῦν εἰς τὰ ἔρημα αὐτὰ μέρη, δηλαδὴ ὄφεις δηλητηριώδεις⁵ καὶ σκορπιοὶ δύο εἰδῶν, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἓν μὲν σύρεται ἐπὶ τῆς γῆς⁶, πολὺ μέγαλο καὶ μὲ πολλοὺς σπονδύλους, τὸ δὲ ἄλλο πετᾷ εἰς τὸν ἀέρα⁷ μὲ ὑμένας σὰν πτερά⁸. Τέτοια ἔρπετὰ πολλὰ καθιστοῦν τὴν Λιβύην ὅχι εὐκολοδιάβατον.

58. Ἡ νεότης.

Οἱ νέοι εὐκολα μεταβάλλουν καὶ εὐκολα χορταίνου¹ τὰς ἐπιθυμίας. Εἰς τὴν ἀρχὴν μὲ ὀρμὴν² ἀρχίζουν³ ἓν ἔργον, γρήγορα ὅμως παύουν αὐτό, διότι ἡ θέλησις αὐτῶν εἶναι ὀξεῖα καὶ ὅχι διαρκής. Εἶναι εὐέξαπτοι, φιλόδοξοι καὶ ἀγαποῦν τὴν φιλονεικίαν καὶ ὀλιγώτερον ἀγαποῦν τὰ χρήματα. Εἶναι πρὸς τούτοις εὐκολόπιστοι καὶ εὐκολα δημιουργοῦν ἐλπίδας, διότι οἱ νέοι ἐκ φύσεως εἶναι θερμόαιμοι. Εἶναι περισσότερον ἐντροπαλοὶ⁴ ἀπὸ τοὺς γεροντοτέρους. Ἐπίσης ἀγαποῦν τοὺς φίλους⁵, ἀγαποῦν τοὺς οἰκείους των, ἀγαποῦν τοὺς συντρόφους⁶ των καὶ εἶναι εὐσπλαχνικοί, διότι νομίζουν ὅλους χρηστοὺς καὶ καλοὺς. Ἀγαποῦν δὲ τὰ γέλια⁷ καὶ τὰ ἀστεῖα⁸, διότι δὲν ἔχουν πολλὰς φροντίδας.

59. Ἡθικά παραγγέλματα.

Πρῶτον μὲν νὰ σέβεσαι¹ τοὺς θεοὺς ὅχι² μόνον θυσιάζων, ἀλλὰ καὶ μένων πιστὸς εἰς τοὺς ὅρκους. Νὰ τιμᾷς τοὺς θεοὺς καὶ πάντοτε μὲν, πρὸ πάντων δὲ μετὰ τῆς πόλεως. Νὰ δεικνύεσαι³ πρὸς τοὺς γονεῖς τοιοῦτος, ὅποῖος θὰ ἡὔχεσο⁴ νὰ δεικνύωνται πρὸς σέ τὰ παιδιὰ σου. "Ὅσα εἶναι αἰσχρὸν νὰ πράττης, αὐτὰ μήτε νὰ νομίζης ὅτι εἶναι ὠραῖον νὰ λέγης. Νὰ μὴν ἐλπίζης ποτὲ ὅτι θὰ κάμης τι χωρὶς νὰ σέ καταλάβουν⁵, διότι, καὶ ἂν τῶν ἄλλων τὴν προσοχὴν διαφύγης, θὰ τὸ ξέρης⁶ καλὰ μόνος σου. Νὰ φαίνεσαι⁷ λοιπὸν ὅτι πράττεις ὅλα μὲ τὴν συναίσθησιν ὅτι δὲν θὰ διαφύγης⁸ οὐδενὸς τὴν προσοχὴν, διότι, καὶ ἂν πρὸς στιγμὴν⁹ τὸ ἀποκρύψης, ἀργότερον θὰ φωραθῇς¹⁰. Τοὺς θεοὺς νὰ φοβῇσαι, τοὺς γονεῖς νὰ τιμᾷς, τοὺς φίλους νὰ ἐντρέπεσαι, εἰς τοὺς νόμους νὰ ὑπακούης. Δύνασαι δὲ νὰ ἀποκτήσης¹¹ πάρα πολὺ καλὴν ὑπόληψιν, ἂν¹² ἀποδεικνύεσαι ὅτι δὲν πράττεις, δι' ὅσα¹³ μπορεῖ νὰ ἐπιτιμᾷς¹⁴ τοὺς ἄλλους, ἂν τὰ κάμουν.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ

ΤΕΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ

I. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΕΡΙΚΟΠΑΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛ. ΓΛΩΣΣΗΣ

ΜΕΡΟΣ Α'

- 1.— ἔχω ἐμπιστοσύνην.— 2. γνωρίζω.— 3. κόπος.— 4. ἐάν.— 5 χα-
ρακτήρ.— 6. λαμβάνω μέρος.— 7. περισσότερον.— 8. διάθεσις.
- 2.— 1. σὰ χαμένα.— 2. καταστρέφω.— 3. ἐν ἀπόρῳ εἰμί = εὐρίσκομαι
εἰς στενοχωρίαν.— 4. βροχή.— 5. οὐκ ἔστι = δὲν εἶναι δυνατόν.—
6. συνήθεια.— 7. γεμᾶτος.— 8. εἰ μὴ = ἐάν δέν.—9. εὐτυχησμένοις.
- 3.— 1. ἀκρωτήριον Σούνιον εἶναι τὸ νοτιώτερον ἀκρωτήριον τῆς Ἀτ-
τικῆς.— 2. στενὸς δρόμος.— 3. Νάξος, ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας
νῆσους τῶν Κυκλάδων.— 4. Δῆλος, μικρὰ νῆσος πλησίον τῆς Σύ-
ρου, ὀνομαστή τὸ πάλαι διὰ τὴν λατρείαν τοῦ Ἀπόλλωνος.—
5. ἀποβιβάζομαι.— 6. Τῆνος, νῆσος τῶν Κυκλάδων β.δ. τῆς Σύ-
ρου.— 7. τὸν ἴδιον.— 8. ἀπὸ πολλοῦ.— 9. σκέπτομαι κακόν.
- 4.— 1. πρὸς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης.— 2. κορυφὴ βουνοῦ.— 3. ταγοί·
οὕτω ὠνομάζοντο οἱ ἄρχοντες τῆς Θεσσαλίας.— 4. λειβάδι.—5. βό-
σκω.— 6. συγκομιδὴ τῶν καρπῶν. — 7. ἀποθήκη.
- 5.— 1. Ἀνάχαρσις, Σκύθης ἐπισκεφθεὶς τὰς Ἀθήνας.— 2. γεροντό-
τεροι.— 3. μεταξὺ τῶν θεατῶν.— 4. γυμναστήριον.— 5. σωματικὴ
διάπλασις.— 6. συντάκτης πολιτεύματος, νομοθέτης.— 7. οἱ μὲν—
οἱ δὲ = ἄλλοι μὲν, ἄλλοι δέ.
- 6.— 1. σχολεῖα.— 2. ταπεινός, ἀνήθικος.—3. σχέσις.— 4. αὐστηρῶς.—
5. ψευδής.— 6. σταθερός.— 7. φρόνιμος. — 8. συναναστρέφο-
μαι.— 9. λαμβάνω μέρος.
- 7.— 1. ἐάν.— 2. ἂν καί.— 3. θὰ ἐκινδυνεύετε.
- 8.— Α') 1. νῆσος μικρὰ εἰς τὴν ἄνω Αἴγυπτον.— 2. ἔτος.— 3. ρέω.—
4. γεμίζουν.— 5. παράγω.—6. φυτὸν καλαμοειδὲς (πάπυρος) τῆς
Αἰγύπτου, ἀπὸ τὸν φλοιὸν τοῦ ὁποίου κατεσκευάζον χάρτην.
Β') 1. Νεῖλος, ποταμὸς τῆς Αἰγύπτου διασχίζων αὐτήν.— 2. εἶναι

- γεμᾶτος.— 3. παχύνομαι.— 4. γυμνός.— 5. πόλις τῆς Αἰγύπτου ἀκμάσασα κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς 2ας χιλιετηρίδος.— 6. μέτρον μήκους τῶν ἀρχαίων ἰσοδυναμοῦν μὲ 186 περίπου μέτρα.— 7. συναντῶ.— 8. οἷ = οἶ ὅποιοι.
- 9.— 1. τὰ χέλια.— 2. λυποῦμαι.— 3. βυθίζομαι.— 4. ὁ ἰδικός του.— 5. εὐχαριστοῦμαι.— 6. εὐκολός.— 7. εἰς τὸ ὅποῖον.— 8. βλέπει.
- 10.— 1. ἀροτριοῦν.— 2. ἐξέρχομαι πρὸς περιοδείαν.— 3. κατευδώνω.— 4. σιδηρουργός.— 5. κατεργαζόμενος τὰ δέρματα, βυρσοδέψης.— 6. φαγώσιμος καρπός.— 7. ἐπανέρχομαι.
- 11.— 1. τεμάχιον.— 2. πτηνόν.— 3. βλέπω.— 4. ἐάν.— 5. ἦσθα ἂν = θὰ ἦσο.
- 12.— 1. Πηλεὺς, ἥρως ἀρχαῖος, βασιλεὺς τῆς Φθίας.— 2. Θέτις, θεά, θυγάτηρ τοῦ Νηρέως, θεοῦ τῶν ὑδάτων.— 3. καλός.— 4. ἀνάκτορον.— 5. εἰς τὴν ὥραιοτάτην.— 6. Ἦρα, σύζυγος τοῦ Διός, θεὰ τῆς οἰκογενειακῆς ἐστίας.— 7. Ἀθηνᾶ, θυγάτηρ τοῦ Διός, θεὰ τῆς σοφίας.— 8. Ἀφροδίτη, θεὰ τοῦ κάλλους.— 9. ἀναθέτω.— 10. τὸ παράστημα.— 11. περικεφαλαία.
- 13.— 1. ζωγραφισμένος.— 2. κατατρώγομαι.— 3. ὑψηλός.— 4. στολίζει.— 5. φυλακή.— 6. μπαίνει.— 7. ἐπέρχεται.— 8. τὸ μοιραῖον.
- 14.— 1. ἦλθεν.— 2. εἰς τὴν πατρίδα.— 3. θὰ ἐπανεέλθω.— 4. ἓνας ἀπὸ τοὺς δύο.—
- 15.— 1. ρίπτω βλέμμα.— 2. ἀπόγονοι.— 3. ἐνθυμοῦμαι.— 4. ἀνδρεία.
- 16.— 1. ζωγραφῶ.— 2. θέλω.— 3. ἀνελλιπής, ἄμεμπτος.— 4. δεικνύω ἐπιμέλειαν.— 5. δι' ἐκεῖνον ποῦ πρόκειται.— 6. ἐνδιαφέρει.— 7. δι' ἐκεῖνον ποῦ θέλει.
- 17.— 1. σκεπάζει.— 2. ἡσυχάζουν.— 3. λειβάδια.— 4. ἐπαναφέρουν.— 5. δέρματα.— 6. δυσκολοδιάβατοι.
- 18.— 1. ἡ ξαστεριά.— 2. τροφή τῶν θεῶν.— 3. ποτὸν τῶν θεῶν.— 4. συνηθίζω.— 5. περιφέρομαι.— 6. περιπλανῶμαι, κινοῦμαι.— 7. λαμβάνω τὸν λόγον.— 8. περιγελῶμενοι.
- 19.— 1. ὑπανδρεύω.— 2. πάρεστί μοι τι=ἔχω τι.— 3. ποτίζω.— 4. Δημήτηρ, θεὰ τῆς γεωργίας.— 5. γνωρίζω.— 6. διὰ ποίαν ἀπὸ τὰς δύο.— 7. νὰ ζητήσω.
- 20.— 1. πιέζω.— 2. προστίθενται.— 3. δυστυχήματα.— 4. τὰ τρόφιμα, τὰ ἀπαραίτητα διὰ τὴν ζωὴν.— 5. τέλος.— 6. ἔτρωγε.— 7. ἐνίστε.— 8. βραβεῖον.— 9. φωνάζει.— 10. σηκώσης.

- 21.— 1. Τέμπη, εἶναι κοιλάς κατὰ τὸν ροῦν τοῦ Πηνειοῦ ποταμοῦ μεταξὺ τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῆς Ὀσσης.— 2. τρόπον τινά.— 3. τοποθεσία.— 4. πλῆθρον, ἰσοδυναμεῖ μὲ 30 περίπου μέτρα.— 5. γλυκά.— 6. μουσικὸν κελάδῃμα.— 7. εἰς τὸ ὅποιον.— 8. ὑψώνεται ὑπεράνω.— 9. εὐχαριστοῦμαι.
- 22.— 1. μεταξὺ.— 2. κατατάσσω.— 3. συναναστρέφομαι.— 4. εὐχαρίστως.
- 23.— 1. Λητώ, θεά, μήτηρ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος.— 2. Νιόβη, θυγάτηρ τοῦ Ταντάλου.— 3. ὑπερηφανεύομαι.— 4. σέβομαι.— 5. κατορθώνω.— 6. ἐντροπή, σεβασμός.— 7. χύνει.
- 24.— 1. Διογένης, φιλόσοφος ζήσας ἀπὸ 413-323 π.Χ.— 2. ἐπέρχομαι.— 3. παρακινῶ.— 4. ἐνθυμοῦμαι, ἀναλογίζομαι.— 5. παύω.— 6. συγκρατοῦμαι.
- 25.— 1. διὰ τὰ ἀπαλλάξῃ.— 2. βοιώταρχοι, ἀντιπρόσωποι τῶν πόλεων, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν τὴν Βοιωτικὴν ὁμοσπονδίαν.
- 26.— 1. καθ' ὅσον προχωροῦν.— 2. τοὺς ὁποίους.— 3. φυτρώνουν καὶ εὐδοκιμοῦν.— 4. ἔχων καλὰ σταφύλια.— 5. οἱ καθ' ὥρισμένην ἐποχὴν κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας πνέοντες ἄνεμοι.
- 27.— 1. δασώδης.— 2. ὁ σχηματίζων δίνας.— 3. λαμπρός, ὀνομαστός.— 4. ἀπεσταλμένοι, ἀντιπρόσωποι.— 5. φιλοξενία.— 6. περιφρονοῦμαι.— 7. ὑποχωρῶ.— 8. ἄσχημος.— 9. ἐφαίνετο.— 10. διαγωγή.
- 28.— 1. ξένος.— 2. ἀποδεικνύομαι.— 3. δῖς = δύο φορές.— 4. ἄπελπίς εἰμι = ἀπελπίζομαι.— 5. καταγγέλλω εἰς τὸ δικαστήριον.
- 29.— 1. πηγαίνω.— 2. βόσκω.— 3. κόκκαλον.— 4. ὑπόσχομαι.— 5. ὑπόδεικνύω.— 6. οἱ κάτω.
- 30.— 1. ἀκολουθήσατε.— 2. λαμπρός, ἐνδοξος.— 3. ἐξουσιάζω.
- 31.— Α') 1. τρέφομαι.— 2. χρῶμα.— 3. ρωμαλέος.— 4. ἀνόητος.— 5. γνώστης.— 6. μνήμων εἰμί = ἐνθυμοῦμαι.— 7. λησμονῶ.— 8. τοὺς ἑαυτοὺς των.— 9. ταλαίπωρος.
Β') 1. διαμοιράζω.— 2. ὁμάς.— 3. ὀρμητικός.— 4. ἀνάγκη.
- 32.— 1. ἐνδοξος, ξακουστός.— 2. Μιλτιάδης, στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων, ὁ κυρίως συντελεστής τῆς νίκης εἰς τὸν Μαραθῶνα.— 3. ἀγαπητός.— 4. τριήρης = πλοῖον πολεμικὸν μὲ τρεῖς σειράς κωπηλατῶν.— 5. ἐξοδεύω.— 6. φαγητά.— 7. ἐνδύομαι.— 8. ἀνταλλάσσω.
- 33.— 1. μαλακός.
- 34.— 1. πρωτῆ.— 2. εἶναι ἀσθενικόν.— 3. ὑπηρεσία.—

- 35.— 1. συνομήλικος.— 2. έντροπαλός.— 3. κατώτερος.— 4. φίλιππός
είμι = αγαπῶ τοὺς ἱππους.— 5. ὁ ἀγαπῶν τὸ κυνήγιον.
- 36.— 1. Λυδοί, κάτοικοι τῆς Λυδίας, χώρας τῆς Μ. Ἀσίας, τῆς ὁποίας
πρωτεύουσα αἱ Σάρδεις.— 2. φιλοξενῶ.— 3. ὑπερέχω.— 4. εὐμε-
νής. — 5. βαθύς. — 6. ὀλιγώτερον. — 7. χαλεπῶς ἔχω = στε-
νοχωροῦμαι.
- 37.— 1. ἀρχίζω.— 2. εὐκτική δηλοῦσα εὐχὴν.— 3. ἔλλειψις.— 4. εὖ πράτ-
τω=εὐτυχῶ.— 5. θεῖον σημεῖον· οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον ὅτι οἱ θεοὶ
προδηλοῦν τὰ μέλλοντα εἰς τοὺς ἀνθρώπους διὰ διαφόρων μέσων.
6. φροντίζω, σέβομαι.— 7. ἐν ἀπόρῳ εἰμί = εὐρίσκομαι εἰς
δύσκολον θέσιν.
- 38.— 1. διὰ νὰ ἴδῃ.— 2. δύνασθε νά.— 3. προσκαλῶ.— 4. τὸ πᾶν κάμνω.
- 39.— 1. συναντῶ.— 2. κρότος, θόρυβος.— 3. κουράζομαι.— 4, ἔλαθον
ἀπολέσας=χωρὶς νὰ καταλάβω ἔχασα.— 5. λεία.— 6. περιορῶ=
περιφρονῶ.
- 40.— 1. κρύο.— 2. ζέστη.— 3. ἐννοεῖται τὸ ρῆμα ἐστίν=εὐλογον, φυ-
σικόν.— 4. ὁ φοβούμενος, ὁ δειλός.
- 41.— 1. σιτηρά.— 2. προσφάγιον.— 3. μέλλων τοῦ διαφέρω.— 4. ἀρ-
μόζει.— 5. ὅ,τι καὶ ἂν.
- 42.— 1. Αἰνείας, ἥρωες τῶν Τρώων.— 2. αἰχμάλωτος.— 3. ἀποδεικνύο-
μαι.— 4. λαμβάνω μαζί μου.— 5. περιφρονῶ.— 6. πάρα πολύ.
- 43.— 1. κατορθώνω.— 2. κάμνω συνθήκας.— 3. εἰς τὸ μέλλον.—
4. στενοχωροῦμαι.— 5. ἀποφασίζω, ἐγκρίνω.— 6. ἐμπόδιον.
- 44.— 1. ὁ μεγαλύτερος φιλόσοφος τοῦ 5ου π.Χ. αἰῶνος. Οἱ ἐχθροὶ τοῦ
ὅμως τὸν ἐσυκοφάντησαν καὶ ἐπέτυχον τὴν καταδίκην αὐτοῦ εἰς
θάνατον τὸ 399 π.Χ.— 2. ζῶ ὡς πολίτης.— 3. πράττομαι μισθόν
=εἰσπράττω ἀμοιβήν.— 4. πίνω μέχρι τέλους.— 5. ἀρκετός.
- 45.— 1. ἀκολουθῶ.— 2. πλησιάζω.— 3. αἰροῦμαι = προτιμῶ.— 4. ἐφέ-
πομαί τινι=ἀκολουθῶ τινά.— 5. ἔλλειψις.
- 46.— 1. θεὸς τοῦ Ἄδου, ἀδελφὸς τοῦ Διός.— 2. παραιτοῦμαι.— 3. εἰς
τὰ δωμάτια τοῦ Ἄδου.
- 47.— 1. μεираκιον, νέος ἡλικίας ἄνω τῶν 14 ἐτῶν.— 2. Ζήνων, φιλό-
σοφος ἀρχαῖος ἐκ τῆς κάτω Ἰταλίας ἱδρυτῆς φιλοσοφικῆς scho-
λῆς, ἀκμάσας περὶ τὰ μέσα τοῦ 5ου αἰῶνος π.Χ.— 3. παραμο-
νή, παρακολούθησις.— 4. κτυπῶ.— 5. ἡσυχάζω.— 6. τόσος μεγά-
λος τὴν ἡλικίαν.— 7. τὰ ἴδια.— 8. θά ἤμην.— 9. στολισμός.

- 48.— 1. Δερκυλίδας, στρατηγός τῶν Σπαρτιατῶν κατὰ τὴν περὶ τὸ 399 π.Χ. ἐκστρατεῖαν εἰς Ἀσίαν ἀντικαταστήσας τὸν Θίβρωνα.— 2. Μειδίας, γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ τῆς Μανίας, ἡ ὁποία ἤτο σατράπης τῆς Αἰολίδος· ταύτην φονεύσας παρέλαβε τὴν σατραπείαν, ἐξ ἧς καθηρέθη ὑπὸ τοῦ Δερκυλίδου.— 3. τιμωρῶ.— 4. παρατάσσω.— 5. φιλοξενοῦμαι.— 6. ἀπὸ κοινοῦ συνεξετάζω τι.— 7. λειβάδι.— 8. ἀπαριθμῶ.— 9. καταγράφω.
- 49.— 1. ἐνθαρρύνω.— 2. βέβαια.— 3. ἐγκρατὴς εἰμι.=ἀντέχω 4. καταβάλλω.
- 50.— 1. νικῶμαι, εἶμαι κατώτερος.— 2. στενοχωροῦμαι.— 3. προσπαθῶ.— 4. γίγνομαι ὑπὸ τινι=ὑποδουλῶνομαι εἰς τινα.
- 51.— 1. Φάλαρις, τύραννος εἰς Ἀκράγαντα τῆς Σικελίας.— 2. καταλαμβάνω.— 3. παρακινῶ.— 4. οἱ ὀλιγαρχικοί, οἱ πλούσιοι.— 5. πῶς νά.— 6. διατελῶ ποιῶν τι=συνεχῶς πράττω τι.— 7. ὑποπτέω.— 8. κακῶς ποιῶ τινα=κακοποιῶ τινα.
- 52.— 1. νομίζω.— 2. φροντίς.— 3. ἔχω ἀνάγκην.— 4. τιμωρῶ.— 5. ἀφαιρῶ.— 6. προφυλάττομαι, φοβοῦμαι.— 7. ὑποτάσσω.
- 53.— 1. λεηλατῶ.— 2. δοτικὴ πληθ. μετοχ. ἐνεστ. τοῦ ρήμ. ἀρώ-ω=ἀροτριῶ.— 3. τιμωρῶ.— 4. πρέπει.
- 54.— 1. ἀνακοινώνω.— 2. εἶμαι θυμωμένος.— 3. κάμνω ἓνα ὑποχείριον.— 4. ὀρθογώνιον τετράπλευρον.— 5. ἐκλέγω.
- 55.— 1. Πλάτων, ὁ μέγιστος φιλόσοφος τῶν ἀρχαίων, μαθητὴς τοῦ Σωκράτους καὶ συγγραφεὺς πολλῶν ἔργων ζήσας 428 - 347 π.Χ.— 2. ἄγνωστος.— 3. συναναστροφή.— 4. πολὺ ἐνδιαφέρομαι, περιποιῶμαι.— 5. ὁδηγῶ τινα.— 6. Ἀκαδήμεια, τόπος παρὰ τὸν Κολωνόν, ὅπου συνηθέστατα ὁ Πλάτων ἐδίδασκεν τοὺς μᾶθητάς του.
- 56.— 1. τρέχω.— 2. προσπαθῶ.— 3. σέβομαι.— 4. ἀφήνω.— 5. χωρὶς νὰ ὁμιλήσῃ.— 6. βοηθῶ.— 7. ἀπαντῶ.— 8. θὰ σὲ εὐχαριστοῦσα.
- 57.— 1. Πεισίστρατος, τύραννος τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὸν ἕκτον αἰῶνα διοικήσας λαμπρῶς τὰς Ἀθήνας.— 2. κύριος.— 3. συνάθροισις τῶν πολιτῶν.— 4. συμφιλιώνομαι.— 5. ἔχω ἀνάγκην.— 6. εὐγνωμονῶ.— 7. βοηθῶ τινα.— 8. μένω, περνῶ τὸν καιρόν.— 9. πρὸς τὸ συμφέρον.
- 58.— 1. Λαμπροκλῆς, νέος εὐγενὴς εἰς Ἀθήνας, φίλος καὶ μαθητὴς τοῦ Σωκράτους.— 2. εἶμαι δυσηρεστημένος.— 3. εὖ πάσχω=εὐεργετοῦμαι.— 4. χάριν ἔχω τινί=εὐγνωμονῶ.— 5. πόσον μεγάλ-

- λος.— 6. ποῖον ἐκ τῶν δύο.— 7. ὁ καθείς ἀπὸ τοὺς δύο χωριστά.— 8. ὡς πλεῖστα = ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερα.— 9. νομίζω.
- 59.— 1. Φαλῖνος, Ἑλλήν ἐς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ἀρταξέρξου, βασιλέως τῶν Περσῶν.— 2. Κλέαρχος, στρατηγὸς Λακεδαιμόνιος, συνεκστρατεύσας μετὰ τοῦ Κύρου κατὰ τοῦ Ἀρταξέρξου.— 3. πλήθουσα ἀγορά· ἡ ὥρα, κατὰ τὴν ὁποίαν ἤτο γεμάτη ἀπὸ ἀνθρώπων, ἀπὸ τῆς 9ης μέχρι τῆς 12 π.μ.— 4. συνέβαινε.— 5. προτρέπω.— 6. νὰ παραδώσουν.— 7. εὐχαρίστως.— 8. ἀναλαμβάνω.— 9. θέλω.— 10. φαίνομαι εὐχάριστος.— 11. εὐρίσκομαι εἰς δύσκολον θέσιν.— 12. ποτὲ ἕως τώρα.— 13. τόσον μέγας.— 14. ἐνθυμούμαι.— 15. ὁποῖος.— 16. εἶναι δυνατόν.— 17. νομίζω.— 18. δυνατόν εἶναι.— 19. ποῖον ἀπὸ τὰ δύο.
- 60.— 1. ἀπὸ παντοῦ.— 2. συνορεύω.— 3. μεταχειρίζομαι.— 4. δέρμα ἀλώπεκος.— 5. ὀρύσσω = σκάπτω.— 6. ἰδρύω = κτίζω, ἀνεγείρω.— 7. μορφαί.
- 61.— 1. Ὁ μέγας Ἀλέξανδρος, ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας.— 2. κυριεύω.— 3. οἱ θώρακες, τὰ κράνη (περικεφαλαῖαι) καὶ οἱ χιτῶνες ἦσαν ὅπλα ἀμυντικὰ τῶν ἀρχαίων, καθὼς καὶ αἱ κνημίδες καὶ αἱ ἀσπίδες. Ἐπιθετικὰ δὲ ἦσαν τὰ δόρατα, τὰ ἀκόντια, τὰ βέλη μὲ τὰ τόξα, τὰ ξίφη καὶ αἱ μάχαιραι.— 4. εὐρίσκω.— 5. καρφιά.— 6. ὁ ἐκ κεράμου κατεσκευασμένος.— 7. κάνιστρον.— 8. βραχιόλια.— 9. εὐνοϊκός, εὐμενής.
- 62.— 1. ἀποικτῶ.— 2. κοινωνὸς γίγνομαι = μετέχω.— 3. ἀφήνω.— 4. ἀγοράζω.— 5. ἐπισκέπτομαι, ἐξετάζω.— 6. πηγαίνω ἀπὸ κοντά, ἀκολουθῶ.— 7. χαμένος.— 8. εἶχεν ἀποδειχθῇ.— 9. στενοχωροῦμαι.
- 63.— 1. σῖτος πρὸς σποράν, σπόρος.— 2. ψήνω, καβουρδίζω.— 3. εἶχε δοθῇ χρησμός ὑπὸ τοῦ θεοῦ.— 4. κάμνω λάθος.— 5. Κόλχοι, λαὸς κατοικῶν εἰς τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν τοῦ Εὐξείνου Πόντου.— 6. καταπλέω.
- 64.— 1. ἀποκρούω.— 2. φανερώνω.— 3. δι' ὄνομα τῶν θεῶν.— 4. μένω σταθερός.— 5. προσέχετε.
- 65.— 1. συναθροίζω.— 2. κηρύττω πόλεμον.— 3. εὐρίσκομαι εἰς δύσχερῃ θέσιν.— 4. ἐπιστολή.— 5. ἐννοεῖται τὸ λέγει = χαιρετίζει.
- 66.— 1. πρασινάδα.— 2. ἀπλότης.
- 67.— 1. Χάρων, ὁ μεταβιβάζων ἐπὶ πλοιαρίου διὰ τῆς Ἀχερουσίας λίμνης τὰς ψυχὰς τῶν νεκρῶν εἰς τὸν Ἅδην.— 2. ἀπὸ ποῦ.— 3, ὁ

- ἀπὸ ἄλλο μέρος καταγόμενος.— 4. πορθμεῖα, ἀμοιβή μεταβιβάσεως εἰς τὸν κάτω κόσμον.— 5. οὔτε ὁ ἓνας οὔτε ὁ ἄλλος ἀπὸ τοὺς δύο.— 6. σκότος.
- 68.— 1. κάτοικοι τῆς Γαλατίας. Ἐκεῖτο αὕτη πέραν τῶν Ἀλπεων, ὅπου ἡ σημερινὴ Γαλλία.— 2. ὁ ἔχων ἀρκετὸν μῆκος, ἀνάστημα.— 3. ὁ προκαλῶν κατάπληξιν.— 4. ὀλιγόλογος.— 5. ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ.— 6. ταπεινώσις.— 7. ἐκ φύσεως ἐλαττωματικός, ἀνίκανος.— 8. ἐθνικοὶ ποιηταὶ τῶν Γαλατῶν ψάλλοντες μὲ συνοδείαν λύρας τοὺς θεοὺς καὶ ἡρώας των κατὰ τὰς θρησκευτικὰς τελετάς· οἱ ἴδιοι μὲ τὰ τραγούδια τὰ πολεμικὰ ἐνεθουσίαζον τοὺς πολεμιστάς εἰς τὴν μάχην.
- 69.— 1. Ἰωλκός, πόλις τῆς Θεσσαλίας κατὰ τὴν ἀρχαιότητα παρὰ τὸν σημερινὸν ἄνω Βόλον.— 2. ὁ ἔχων ἐν μόνον ὑπόδημα.— 3. ρητόν.— 4. ἔχουσα πεντήκοντα κωπηλάτας.
- 70.— 1. Φινεύς, βασιλεὺς τῆς Σαλμυδησοῦ τῆς Θράκης καὶ ἔξοχος μάντις.— 2. διὰ τὴν μὴν πᾶμε χαμένοι.— 3. προσωρισμένα.— 4. παρθένοι μὲ πτερὰ καὶ γαμψοὺς ὄνυχας, τέρατα μυθολογικά.— 5. Συμπληγάδες πέτραι, ἦσαν δύο μεγάλοι βράχοι ἀπὸ τοῦ ἐν καὶ τὸ ἄλλο μέρος τῆς θαλάσσης.— 6. τὰ ἀπολύουσιν.— 7. περιστερά.

ΜΕΡΟΣ Β'

- 71.— 1. ἀπλώνω.— 2. ἐνθαρρύνω.— 3. ὀρκίζομαι.— 4. ἀγκυροβολῶ.— 5. φυτρώνω.— 6. ἀλείφω.— 7. βλάπτομαι.— 8. ἀπὸ μακρὰν.
- 72.— 1. ἐξορίζω.— 2. μεταβάλλω.— 3, πολιτεῦμα.— 4. ἀπόδειξις.— 5. διαιρῶ.— 6. ἐκδιώκω.— 7. συνενώνω.
- 73.— 1. ἐκ φύσεως ἡνωμένος.— 2. ἀλλάζω κατοικίαν.— 3, φανερώνω.— 4. ναὸς ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως πρὸς τιμὴν τοῦ Ἑρεχθέως, ἀρχαίου βασιλέως τῶν Ἀθηνῶν.
- 74.— 1. ἐξίημι = ρίπτω.— 2. Παρθένιον, ὄρος τῆς Πελοποννήσου.— 3. ἀντιλαμβάνομαι.— 4. γεμίζω.— 5. συχνά.— 6. συμφωνῶ.— 7. παραμελῶ.— 8. ἀνίημι = παύω.— 9. κοιλάς.— 10. ἀπλῆ.— 11. ἐπιτρέπω.— 12. διατρέχω.
- 75.— 1. ὑπανδρεύω τινά.— 2. σφίγγω.— 3. μανθάνω καλῶς.— 4, Κιθαιρών, ὄρος τῆς Ἀττικῆς· ὁ ζῶν εἰς τὸν Κιθαιρώνα : Κιθαιρώ-

- νειος.— 5. Μινύαι. κάτοικοι τῆς Βοιωτίας.— 6. Κρέων, βασιλεὺς τῶν Θηβῶν.— 7. τρελλαίνομαι.
- 76.— 1. γνωστός.— 2. μαλλώνω.— 3. παράξενος.— 4. βοηθῶ.— 5. δίδω ἐκ φύσεως.
- 77.— 1. λάος.— 2. γεμᾶτος.— 3. ἀσφόδελος, φυτὸν φυόμενον εἰς λειβάδια.— 4. εὐσπλαχνικός.— 5. Ἡλύσια πεδία ἦσαν τὸ μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον ἐπήγαιναν αἱ ψυχαὶ τῶν ἀγαθῶν καὶ ἐναρέτων ἀνθρώπων.— 6. ναός.
- 78.— 1. ἀποφασίζω, κρίνω ὀρθόν.— 2. Νεμέα, ἡ δασώδης χώρα μεταξὺ Ἀργους καὶ Κορίνθου.— 3. κρύπτομαι.— 4. δραπετεύω.— 5. ἄορβ' τοῦ ἀπαγορεύω.
- 79.— 1. ὄφις ζῶν εἰς τὸ νερό.— 2. λίμνη πλησίον τοῦ Ἀργους παρὰ τοὺς σημερινούς Μύλους.— 3. γνωρίζω.— 4. καίω.— 5. βέλος.
- 80.— 1. Ἐρύμανθος, ὄρος τῆς Ἀρκαδίας.— 2. ἐμπλέκω εἰς βρόχους παγίδας.— 3. Ἀλφειός, ποταμὸς τῆς Ἡλίδος.— 4. Πηνειός, ὁ μοίως.— 5. στρέφω τὰ ὕδατα δι' ὀχετοῦ εἰς ἄλλο μέρος.
- 81.— 1. Στυμφαλίδες ὄρνιθες ἦσαν πτηνὰ σαρκοφάγα μὲ σιδηρᾶς πτέρυγας ζῶσαι εἰς τὴν Στυμφαλίδα λίμνην τῆς Ἀρκαδίας.— 2. μὲ δένδρα πυκνὰ σκεπασμένοις.— 3. δὲν ξεύρω τί νὰ κάμω.— 4. ἐκφοβίζω, τρομάζω.
- 82.— 1. γίνομαι κύριος, καταβάλλω.— 2. ἐλεύθερος.— 3. βλάπτω.— 4. παρασύρομαι.— 5. λεηλατῶ.
- 83.— 1. ζώνη.— 2. γυναικῆς πολεμικαὶ τῆς Καππαδοκίας.— 3. φοβοῦμαι.— 4. σημεῖον.— 5. ἐξομοιοῦμαι.— 6. κατασκηνώνω,
- 84.— 1. Ἐσπερίδες ἦσαν νύμφαι, αἱ ὁποῖαι κατέφκουν πέραν τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ ἐφύλαττον ἐντὸς τοῦ κήπου χρυσᾶ μῆλα.— 2. σηκώνω.— 3. Ἀτλας, υἱὸς τοῦ Ἰαπετοῦ καὶ τῆς Ἀσίας, ὁ ὁποῖος ἐκράτει ἐπὶ τῶν ὤμων τὴν γῆν καὶ τὸν οὐρανόν.— 4. λαμβάνω.— 5. βλάπτομαι.
- 85.— 1. ζαρκάδι.— 2. βγαίνω μαζί μὲ ἄλλον.— 3. χωρίζομαι ἀπὸ ἄλλον κατὰ διαστήματα.— 4. κουράζομαι.
- 86.— 1. ὁ ἀριθμός.— 2. συμποσοῦμαι.— 3. δέκα χιλιάδες ἀποτελοῦν μυριάδα.— 4. ἐκτός.— 5. διαλεκτοί.— 6. ἐκλέγομαι.— 7. πολεμικὰ πλοῖα μὲ τρεῖς σειρὰς κωπηλατῶν.
- 87.— 1. ἄρμα ὑπὸ τεσσάρων ἵππων συρόμενον.— 2. ἐπιμόνως ζητῶ.— 3. ἐπιθυμῶ τὸν θάνατον.— 4. χαλαρῶς.— 5. ἐκφέρομαι = βγαίνω ἔξω.— 6. φωνάζω ἀλλοίμονον, κλαίω.

- 88.—1. λαμβάνω τὸν λόγον.— 2. παρ' ὅ,τι τοῦ ἀξίζει.— 3. οἱ κυριώτεροι αἵτιοι, οἱ συντελεσταί.— 4. παίρνουν τὰ μυαλά μου ἄερα, ὑπερηφανεύομαι.— 5. ἐκστρατεύω.— 6. εἰσάγω πρὸς ψηφοφορίαν πρότασιν τινα.
- 89.—1. ὁ παίζων αὐλόν.— 2. χρησιμοδοτῶ.— 3. υἰοθετῶ.— 4. φουσκώνω.— 5. νόθος.
- 90.—1. παραμερίζω.— 2. δύναμις.— 3. κατατρώγω.— 4. ζητῶ ἐπιμόνως.— 5. ἀποδεικνύομαι.
- 91.—1. Πύρρος, βασιλεὺς τῆς Ἡπείρου, γενναιότατος καὶ περίφημος διὰ τὴν ἐκστρατείαν κατὰ τῶν Ρωμαίων.— 2. πέλεκος.— 3. ἐπιθέω. = ἐπιτίθεμαι.— 4. πιάνομαι.
- 92.—1. προβάλλω ἀντίστασιν.— 2. ὀχυρώνω μὲ τεῖχος.— 3. ναυαρχία.— 4. βιάζω.— 5. ἀντιλέγω.
- 93.—1. καυχησιολογῶν.— 2. Ρόδος, μία ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας νήσους τῶν παραλίων τῆς Μ. Ἀσίας κατὰ τὸ νότιον ἄκρον.— 3. πηδῶ.
- 94.—1. στρατηγεῖον.— 2. κάτοικοι τῆς Πισιδίας, χώρας νοτιοανατολικῶς τῶν Σάρδεων.— 3. νὰ εὐρεθῇ ποίων πόλεων κάτοικοι ἦσαν οὗτοι καὶ ποῦ εὐρίσκονται αὐταί.
- 95.—1. διαμαρτάνω τινός = χάνω τι.— 2. αἰτ. οὐδ. μετοχ. τοῦ ἔξεστι.— 3. στρέφομαι, ἀποβλέπω.
- 96.—1. θαυμαστός εἰμι = θαυμάζομαι.— 2. εὖ ποιῶ = εὐεργετῶ.— 3. νοῦς, φρόνησις, λογικόν.— 4. ὁ δυνάμενος νὰ διδαχθῇ.
- 97.—1. θαυμάζω.— 2. ἀχρεῖος.— 3. ἐπωνυμία.— 4. πηγαίνω εἰς συνάθροισιν.— 5. συνετός, φρόνιμος.
- 98.—1. εὐτυχισμένος.— 2. ὁ ἐξ ἐλεφαντοστοῦ.— 3. ὁ ἔχων αὐλήν.— 4. θυσία.— 5. βλαστάνω.
- 99.—1. εἰς τὰ Μέγαρα.— 2. εἰς τὰς Θήβας.— 3. χωρὶς ἀμοιβήν.— 4. φαίνομαι.— 5. ἄνεμος.
- 100.—1. ἔχω φιλοδοξίαν.— 2. προστ. τοῦ οἶδα.— 3. δὲν θὰ ἐγίνετο ἄρχων.— 4. ἐκεῖνος, πρὸς τὸν ὁποῖον ὅλοι ἀποβλέπουν.
- 101.—1. Πυρηναῖα ὄρη, τὰ χωρίζοντα τὴν Ἰσπανίαν καὶ τὴν Γαλλίαν.— 2. ὄγκος.— 3. οἰκοδόμημα κατάλληλον διὰ τὴν κατασκευὴν πλοίων.— 4. φλογώδης.— 5. ἄορ. β' τοῦ ρέω.— 6. σχηματίζομαι.
- 102.—1. ὁ ἔχων κατὰ νοῦν μεγάλα σχέδια.— 2. ἔπαυσε.— 3. μυστικοπαθής.— 4. πράττω τὰ πολιτικά = πολιτεύομαι.— 5. οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ τὰ μεταλλεῖα εἶχον πλούσια εἰσοδήματα. Εἶχον ὅμως

- ψηφίσει νόμον νά μὴ διατίθενται αὐτὰ διὰ πολεμικὰς παρασκευάς.— 6. ναυτικός.
- 103.— 1. ὥραϊος.— 2. ἀκατάλληλος.— 3. ἀναπτύσσω, ἐκθέτω, διηγοῦμαι.— 4. ἐπάλξεις ἦσαν ἔργα ὀχυρωματικὰ ἐπὶ τῶν τειχῶν.— 5. ἀνοχή.— 6. σκαμμένος.— 7. μέρος διὰ νὰ βαδίξῃ τις, δρόμος.— 8. κατάλληλος.
- 104.— 1. ἐστὶ τί τις ἀνήκει τι εἰς τινα.— 2. ὅπως ἄν, πλαγ. ἔρωτηματ. πρότασις = πῶς μπορούμε νά.— 3. διευθύνω.— 4. χρησιμοποιοῦμαι ὡς πολίτης.
- 105.— 1. ἔρχομαι τὴν ὁδόν = κάμνω τὸ ταξίδι.— 2. εὖ πράττω = εὐτυχῶ, μὲ τὸ καλόν.
- 106.— 1. σατράπης Λυκαονίας καὶ Καππαδοκίας, φίλος τοῦ Κύρου, ὁ ὁποῖος μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ μετεστράφη πρὸς τὸν μέγαν βασιλέα.— 2. γευματίζω.— 3. φαίνεται καλόν.— 4. ἀβλαβῶς.— 5. κρυφὰ ἀπεσταλμένος.— 6. δόγμα ποιοῦμαι = ἀποφασίζω.
- 107.— 1. ἔχει μεταχειρισθῇ, φερθῇ.— 2. ἀκατάλληλος διὰ συναναστροφάς.— 3. συναναστρέφομαι.— 4. καταγιγνώσκω τινὸς ἄνοιαν = θεωρῶ τινα ἄμυαλον.— 5. ἀπείρως ἔχω τινός = δὲν ὠφελοῦμαι ἀπὸ τινα.
- 108.— 1. εὐδόκιμός εἰμι = εὐδοκιμῶ.— 2. ὁ ἔχων κακὰς συνηθείας.— 3. ὁ ἀγαπῶν τὸν στολισμόν.— 4. οἱ ἀρχηγοὶ τῶν παλαιῶν οἰκογενειῶν.— 5. ὁ ὀπλισμὸς τῶν νεκρῶν ἐχθρῶν ὁ περιερχόμενος εἰς χεῖρας τῶν νικητῶν.— 6. καρφώνω.
- 109.— 1. ἐκεῖνος, πὺ χορταίνει γρήγορα.— 2. ὁ ἀρκούμενος εἰς ὅσα μόνος αὐτὸς ἔχει.— 3. συντόμως.— 4. ὁ ἔχων καλοὺς τρόπους.— 5. ὁ ἔχων κακὸν τι κατὰ νοῦν.

II. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΕΡΙΚΟΠΑΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛ. ΓΛΩΣΣΗΣ

ΜΕΡΟΣ Α'

- 1.— 1. ἐνέμετο.— 2. ἐν μὲ δοτ.— 3. θηρεύω.— 4. μέγας.— 5. ὑπὸ μὲ δοτ.— 6. βαίνω.— 7. οὐχ.— 8. ἀπαρέμφ. ἐνεστ.— 9. ἐσθίω.— 10. ἐπιστρέφω.— 11. οὖν.
- 2.— 1. ὁ Κικέρων ἦτο πολιτικός καὶ μέγας ρήτωρ τῶν Ρωμαίων ζήσας κατὰ τὸ πρῶτον π.Χ. αἰῶνα.— 2. ἐσπέρα.— 3. βαίνω σὺν αὐτῷ.— 4. ἀπλῇ δοτ.— 5. πυρὰ.— 6. καταλάμπω.— 7. ἴστασαν.— 8. ἐπὶ μὲ δοτ.— 9. ἐκ μὲ γεν.— 10. ἐώρων.
- 3.— 1. σύνειμι μὲ δοτ.— 2. ἀγαθός.— 3. μὲ γενικ.— 4. σέβομαι παρὰ τινος.— 5. ἀγαθὸς ἀπλῇ δοτ.— 6. δεσπότης.— 7. οἰκέτης.— 8. ἀνέχομαι.— 9. εὐφραίνομαι μὲ δοτ.— 10. ἀγάλλομαι μὲ δοτ.— 11. ἤδομαι.
- 4.— 1. ἐπιμέλεια μὲ γεν.— 2. ἀγαλλίασις.— 3. ἐνιοί.— 4. ὕλη.— 5. κλιτύς.— 6. κοσμεῖται.— 7. ἀπλῇ δοτ.— 8. οἱ πυροί.
- 5.— 1. σὺν μὲ δοτ.— 2. χωρίον.— 3. ἐν μὲ δοτ.— 4. περὶ τί εἰμι.— 5. ἰδρύω.— 6. στέφω.— 7. ἱμάς.— 8. δορκάς.—
- 6.— 1. ἐπαγγέλλομαι.— 2. ἄρχω.— 3. βιοτεύω.— 4. ἐν τοῖς πρώτοις.
- 7.— 1. ἐν τινι.— 2. παρὰ μὲ αἰτ.— 3. θίς.— 4. ἱκανός.— 5. ἀπλῇ γεν.— 6. ἀρδεύω.— 7. ἀπλῇ γεν.— 8. πελάζω μὲ δοτ.
- 8.— 1. σκώπτω.— 2. ὅτι.— 3. ἅμα ὥς.— 4. ἐπιφαίνομαι.— 5. οἴκοι.— 6. ἔοικα μὲ δοτ.— 7. βλέπω.— 8. ἀπαλλαγῆναι.— 9. ἀσμένως.— 10. μέμνηνται μὲ γεν.— 11. ἀγάλλομαι.
- 9.— 1. ὑπερσ. πέφυκα.— 2. διατρίβω.— 3. πέφυκα.— 4. μηνύω.— 5. ἐν μὲ δοτ.— 6. ἄκων.
- 10.— 1. Ἡ πέραν τῶν Ἀλπεων χώρα, ὅπου ἡ σημερινὴ Γαλλία.— 2. εὐδαίμων.— 3. παντοειδής.— 4. ὀρύττω.— 5. ἀγῆχρυσος.— 6. φέρω.— 7. τέμνω.— 8. οἶ.— 9. ἐκβάλλω.— 10. διὰ μὲ γεν.— 11. πεζῇ.

- 11.— 1. σημερινή Μ. Βρετανία.— 2. κατὰ μὲ αἰτ.— 3. ἡ παρωκεανῆ-
τις.— 4. ἀπλῇ γεν.— 5. ἐνιαχοῦ.— 6. τριγωνοειδής.— 7. ἐκτενής.—
8. πολὺπληχρς τὸ πλάτος.— 9. αἶ.— 10. δι' ὅλης τῆς ἡμέρας.—
11. αὐτόχθων.— 12. εὐμήκης εἰμί.— 13. εὐρύχωρος.— 14. τῇ
διαίτη ὀλιγαρκῆς εἰμι.
- 12.— 1. μαυθάνω.— 2. βλέπω, νὰ τεθῇ μετοχή.— 3. νὰ τεθῇ μετοχ.—
4. μετοχὴ μέλλ. τοῦ ἄρδευω.— 5. προϊόντες.— 6. πλήρης μὲ γεν.—
7. μετοχ. τοῦ πέφυκα.— 8. μετοχ. τοῦ ἔχω.
- 13.— 1. ἐντεῦθεν.— 2. ἱκανῶς.— 3. ἐλώδης.— 4. μετοχ. τοῦ εἰμί.—
5. δι' ἔτους.
- 14.— 1. νὰ τεθῇ ὑπερθετικὸς βαθμός.— 2. ἀπλῇ γεν.— 3. ὑπείκω μὲ δοτ.
- 15.— 1. νὰ τεθῇ παρατατ. α' προσ. ἐνικ. τοῦ τυγχάνω καὶ νὰ συνταχθῇ
μὲ μετοχὴν.— 2. ἀμφοτέρωθεν.— 3. ὀλιγάκις.— 4. τὸ πολὺ.—
5. πρῶτος.— 6. καλᾶμη.
- 16.— 1. πρεσβεύω.— 2. εὐκτική μὲ τὸ ἄν.— 3. εὐκτική.— 4. εὐκτική
τοῦ ἱκετεύω.— 5. μετοχὴ ἐπικύπτω.— 6. εὐκτική τοῦ ἀληθεύω.
- 17.— 1. ὡς τάχιστα.— 2. ὡς.— 3. μέλλω.— 4. δι' ἀπάτης.— 5. εἰ μὲ
ἄορ.— 6. ἐξουσία.— 7. δήπου.— 8. οἶόν τ' ἐστί.
- 18.— 1. σατραπεύομαι.— 2. εὖ πράττω.— 3. θύομαι τι.— 4. στρατεύο-
μαι.— 5. ὅπως μὲ ὀριστ. μέλλοντ.— 6. ἐπαγγέλλομαι.— 7. εἰ μὲ
εὐκτικὴν.— 8. ἂν μὲ εὐκτικὴν.
- 19.— 1. Ἀντίοχος, βασιλεὺς τῆς Συρίας κατὰ τοὺς μετὰ τὸν Μέγαν
'Αλέξανδρον χρόνους.— 2. ἐν μὲ δοτ.— 3. ἀπηλλάγη μὲν γεν.—
4. ξενίζω.— 5. ἀγαπῶ τὰ κυνήγια=φιλόθηρός εἰμι.— 6. οἶ.—
7. ἅμα τῇ ἡμέρᾳ.
- 20.— 1. ἔχω ἐλπίδα=ἔστι μοι ἐλπίς.— 2. εἰκός.— 3. κατὰ μὲ αἰτ.—
4. ἄς.— 5. ἐπιόρκος.— 6. πρόοδος.
- 21.— 1. ἄ.— 2. μή.— 3. μεμάθηκα.— 4. προσλαμβάνω.— 5. ὁμοίως.—
6. ὄν.— 7. εὐκτικὴ ἄορ. μὲ τό ἄν.— 8. δέχομαι=λαμβάνω.—
9. ἄορ. β' εὐκτ. μὲ ἂν τοῦ παρέχω.— 10. σχολή.— 11. τὰ μέν.— τὰ
δέ.— 12. νὰ τεθῇ αἰτ. πτώσις.— 13. ἐνεκα τοῦ, μὲ ἀπαρέμφατον.
- 22.— 1. ἐσθίω, νὰ τεθῇ μετοχὴ εἰς δοτ.— 2. ἄορ. τοῦ προστρέχω.—
3. εὐκτ. τοῦ ἔξεστι.— 4. εἰ μὲ εὐκτ.— 5. τῶν πρὸς τὸν πόλεμον.—
6. εὐκτ. εἰς τρίτον πληθ.— 7. μετοχή.— 8. εὐκτ. τοῦ κατεῖδον.—
9. καθήκω.— 10. εὐκτ.— 11. ἔδοξεν αὐτοῖς.— 12. διαβῆναι.
- 23.— 1. ἀπλῇ αἰτιατ. τὰ πολεμικά.— 2. ἐθίζομαι.— 3. ἀνάγκη ἐστί· νὰ

- τεθῆ ἔπει μὲ εὐκτ.— 4. εὐνάζομαι.— 5. οἶός τ' εἰμί.— 6. διώκομαι τίνα.— 7. οἱ οἰκεῖοι.
- 24.— 1. ἐπιχώριοι. Θήκης, ὅρος εἰς τὸν Πόντον παρὰ τὴν Τραπεζοῦντα.— 2. ἔπομαι.— 3. συγκριτ. τοῦ μέγας.— 4. ἐγγὺς γίνονται.— 5. αἰσθάνομαι, ἄορ. β' ἡσθόμην.— 6. περιβάλλω.
- 25.— 1. διαλέγομαι· νὰ τεθῆ μετοχ.— 2. ἀπαρεμφ. μετὰ τοῦ ἄν.— 3. κτῶμαι.— 4. ἀρρωστῶ.— 5. ἐλαττοῦμαι.— 6. εἶ.— 7. ἀθεράπευτον.— 8. δέομαι.— 9. ὀλιγωρῶ.— 10. νὰ τεθῆ παρατατ. μετὰ τοῦ ἄν τοῦ ρημ. δεῖ.
- 26.— 1. εὐκτική.— 2. σφόδρα.— 3. θηρῶ.— 4. εἰ μετ' εὐκτικ.— 5. θαρρῶ.— 6. ἀσινής.— 7. δυσχωρία.— 8. ἐνθουσιῶ.
- 27.— 1. δῆ.— 2. ἓνα τινά.— 3. ἀποχωρῶ.— 4. κατελήφθην.— 5. περιρρέω.— 6. μετοχ.— 7. ἀπόλλυμαι, ἄορ. β' ἀπωλόμην.
- 28.— 1. ἰδιώτης.— 2. χρῶμαι.— 3. εὐφροσύνη.— 4. εἰ μὲ εὐκτ.— 5. στεροῦμαι.— 6. τὸ ὁμιλεῖν.— 7. διὰ τό, μὲ ἀπαρέμφ. τοῦ ἐνορῶ.— 8. ὄχλος.— 9. χαλεπός.— 10. αἰροῦμαι.
- 29.— 1. ἀπλῇ αἰτιατ.— 2. ἐννοῶ.— 3. ἐπιφέρω πόλεμόν τινα.— 4. ἐπιτελῶ, νὰ τεθῆ ἀπαρέμφ.— 5. προσκτῶμαι.— 6. ἀρκεῖ, νὰ τεθῆ εὐκτ. μέλλ.— 7. διασπῶμαι.— 8. νὰ τεθῆ μέσος ἄορ. α'.— 9. ἐπετελέσθη.— 10. ἀποκλείομαι, εὐκτ.— 11. παθητ. ἄοριστ. τοῦ κελεύομαι.
- 30.— 1. φεύγω.— 2. ἀναλίσκω.— 3. ἀνθ' ὧν.— 4. λαμβάνω εὐεργεσίας = εὐ πάσχω.— 5. εὐκτική μετὰ τοῦ ἄν.
- 31.— 1. οὕτω.— 2. νομίζω.— 3. περὶ μὲ γεν.— 4. τεκμήριον.— 5. εὐκτ. μὲ τὸ ἄν.— 6. ἐπιβουλεύω τινί.— 7. ἐν μὲ δοτ.— 8. πρὸς μὲ αἰτ.— 9. ἐν τιμῇ ἔχω.
- 32.— 1. χάριν ἔχω τινί.— 2. ἀπλῇ γεν.— 3. δεῖ.— 4. προσφέρω εὐχαριστήριον θυσίαν=θύομαι χαριστήρια.— 5. ὑμεῖς αὐτοί.— 6. εὐκτ. μετὰ τοῦ ἄν τοῦ βουλεύομαι.— 7. ἀρετή.
- 33.— 1. ἀνομία.— 2. πᾶς τις.— 3. ὁποῖος.— 4. μέλλων τοῦ εἰμί.— 5. ἀναιρεῖσθαι.— 6. πρεσβεύω.— 7. οὐδενὸς ἄξιός εἰμι.— 8. μετοχή.
- 34.— 1. ἐμπλεως μὲ γεν.— 2. περὶ μὲ αἰτιατ.— 3. ἐν ἀγορᾷ.— 4. ἐγὼ ἀποφασίζω = δοκεῖ μοι.— 5. δύνους.— 6. ἔλας.
- 35.— 1. πεποικιλμένος.— 2. συντρίβω.— 3. διπλοῦς καὶ τριπλοῦς.— 4. οἰδέω - ὦ.— 5. καταλείπω.
- 36.— 1. ἐστιῶ.— 2. ἐξέδωκεν αὐτῷ.— 3. αἶρομαι, μετοχ. μέσ. ἄορ. α'

- πτῶσις αἰτιατ.— 4. κοῦρος.— 5. διαφθείρομαι, μετοχ. παθητ. μέλλ. κατ' αἰτιατ.— 6. καθειργμένος.— 7. ἀπόλωλα.
- 37.— 1. κέκτημαι.— 2. ἐπείγομαι.— 3. τὰ νοσοῦντα πράγματα.— 4. μετοχ. μέλλ.— 5. ἐπανάγω.— 6. ὁμολογεῖται.— 7. ἐκπλους.— 8. διασπείρομαι.— 9. συνοικίζω.
- 38.— 1. σφάλλομαι.— 2. δυσχεραίνω.— 3. πρὸς μὲ αἰτ.— 4. συνέχομαι. 5. κατὰ μὲ αἰτ.— 6. καταφέρομαι.— 7. ἀμελετήτως.— 8. ἐγκλίνω.— 9. διὰ μὲ γενικ.— 10. ἄλλομαι.— 11. ἐπερείδω.— 12. οὗτος.

ΜΕΡΟΣ Β'

- 39.— 1. πέραν.— 2. μετοχ. μέσου παρακ.— 3. ἀφίημι ἑμαυτόν.— 4. νήχομαι.— 5. προσμείγνυμι τινι.
- 40.— 1. διασκεδάννυμαι.— 2. κωμάρχης.— 3. διατίθεμαι εὐνους τινί.— 4. παθητ. ἄορ. τοῦ μεταπέμπομαι.— 5. περιών.— 6. πρίν. 7. εὐκτ. ἄορ.— 8. οὐκ ἔστιν ὅπου οὐ.— 9. ἐφίημι.
- 41.— 1 γένος.— 2. εἰμαρμένος.— 3. διαδίδωμι.— 4. καθίστημι.— 5. ἐπιρώννυμι.— 6. μηχανῶμαι.— 7. ἀμφιέννυμι.
- 42.— 1. ἀφίσταμαι τινος.— 2. ὑφίεμαί τινος.— 3. εἰ μὲ εὐκτ. τοῦ εἰμί.— 4. παρίσταμαι.— 5. ἐπιτίθημι.— 6. διασκεδάννυμι.— 7. εἴπερ τις καὶ ἄλλος.— 8. ἀφίσταμαι· νὰ τεθῇ ὅπως μὲ ὀριστ. μέλλ. —9. παρέχω πράγματα.
- 43.— 1. περὶ ἢ ἀμφὶ μὲ αἰτ.— 2. σύμπαντες.— 3. ἦ.— 4. δεινά.
- 44.— 1. γινώσκω.— 2. σκίμπους.— 3. ὀρχοῦμαι.— 4. δοκεῖ τινι.— 5. ἄορ. β' τοῦ ἀνακράζω.— 6. ἐκβαίνω.— 7. ἐκφέρω.— 8. ἐπίσταμαι
- 45.— 1. φανερός ἢ δῆλός εἰμι.— 2. πρῶ.— 3. φροντίζω.— 4. συνόντες.— 5. διαλέγομαι.
- 46.— 1. ὥς.— 2. μετοχ. μέλλ. τοῦ ἐμπίμπρημι.— 3. ἀλίσκομαι.— 4. ἄτε μὲ μετοχ.— 5. χαίρω.
- 47.— 1. Ἀστυάγης, βασιλεὺς τῶν Μήδων, πάππος ἐκ μητρὸς τοῦ Κυρου.— 2. ἔχω τὸ δικαίωμα = ἔξεστί μοι.— 3. χάριν οἶδά τινι.— 4. πλεονάκεις.— 5. θὰ τεθῇ τὸ ἄν (ἀοριστολογικόν) μὲ ὑποτακτ. 6. περὶ πλείονος ποιοῦμαι.
- 48.— 1. συμβαίνει = γίγνεται.— 2. τὰ περιεστηκότα πράγματα, δοτ.— 3. ἐπεξέρχομαι τινι.— 4. κομίζομαι.— 5. εἰσβιβάζω.— 6. ἐνδιαφέ-

ρομαι διά τι = μέλει μοι τινος.— 7. εὑρίσκομαι· νὰ τεθῇ τὸ ὅπως
μὲ ὀρίστ. μέλλ.— 8. νὰ τεθῇ ἀπλοῦς παρατ. τοῦ πείθω.— 9. ἐκ-
βιάζομαι.

49.— 1. Γοργίας, ἀπὸ τοὺς παλαιότερους ρήτορας λαμβάνων πολλὰ
χρήματα ἀπὸ τοὺς μαθητάς του ὡς ἀμοιβὴν τῆς διδασκαλίας
του.— 2. καίπερ μὲ μετοχ.— 3. δέχομαι τι ὡς δῶρον.— δωρεῖται
τί μοι.— 4. ἦ.— 5. χειροῦμαι τινα.— 6. ἐργάζομαι.

50.— 1. ὑπέρ μὲ αἰτ.— 2. βουλεύω.— 3. ἐπιστάτης.— 4. ἐπιψηφίζω.—
5. προσφέρομαι τινι.— 6. περὶ πλείονος ποιοῦμαι.— 7. εὐορκῶ.—
8. καὶ γάρ.— 9. αἰσθάνομαι.

51.— 1. πολιτεύομαι.— 2. διὰ μὲ γεν.— 3. καταβιῶ.— 4. ἐξοστρακίζω.—
5. λόγῳ.— 6. ὅς μὲ ὀρίστ. μέλλ.

52.— 1. ὑπόδειγμα.— 2. ὁ τροφός.— 3. ἀποφαίνω.— 4. λίχνος.—
5. σύνδοτος.— 6. πληθ. τοῦ παιδεία καὶ ἀγωγή.— 7. κατατίθημι.—
8. λοπάς.— 9. διαφίημι.

53.— 1. διαπράττομαι.— 2. νὰ τεθῇ τὸ ἐπίθ., τὸ δηλοῦν καταγωγὴν, ὡς
καὶ διὰ τοὺς ἄλλους κατοίκους.— 3. καταστρέφομαι.

54.— 1. αἰτιατ. ἀπλῇ.— 2. ἐπίθ. ἐκ τοῦ πορίζομαι.— 3. ἐπίθ. ἐκ τοῦ
μηχανῶμαι.— 4. σύνθετον ἐκ τοῦ φιλῶ καὶ κίνδυνος.— 5. ἐπίθ.
ἐκ τοῦ ἄρχω.— 6. ἐπίθ. ἐκ τοῦ καρτερῶ.— 7. στρατηγῶ, νὰ τεθῇ
μέλλων.

55.— 1. νὰ τεθῇ ἐπίθ. εἰς—τέος ἐκ τοῦ ἐπιστατῶ μὲ γενικ., τὸ δὲ πρόσ.
κατὰ δοτικ.— 2. δοτ. τῆς ἀναφορ. ἀνπανυμ.— 3. ἐπίθετ. ὡς ἄνω
ἐκ τοῦ ἐργάζομαι.— 4. μετοχ. οὐδετ. τοῦ εἰσφέρομαι.— 5. ἐκ τοῦ
διανέμω.— 6. ἐκ τοῦ ἀναλῶ.— 7. δαπάνη.— 8. κείμενος.—
9. ἐνιαυτός.— 10. ἐδώδιμος.— 11. κάμνω.

56.— 1. συνέχω, νὰ τεθῇ μετοχ.— 2. μετοχ. μέλλοντ.— 3. ποιῶ ἀνάστα-
τον.— 4. προαιρούμαι.— 5. καταβάλλομαι.— 6. καταλείπομαι.—
7. ὑπόμνημα.

57.— 1. ποῦ εἶναι ἡ χώρα αὐτή;— 2. σειριόκαυστος.— 3. πρόσκοιός
εἰμι.— 4. σύνθ. ἐκ τοῦ ἡμισυς καὶ ἄγριος.— 5. σύνθ. ἐκ τοῦ ἰδός
καὶ βάλλω.— 6. σύνθ. ἐκ τοῦ ἐπὶ καὶ γῆ.— 7. σύνθ. ἐκ τοῦ ἐν
καὶ ἀήρ.— 8. σύνθ. ἐκ τοῦ ὑμῆν καὶ πτερόν.

58.— 1. ἀψίκορος εἰς τι.— 2. ὀξύς.— 3. ἐπιλαμβάνομαι τινος.— 4. αἰ-
σχυντηλός.— 5. φιλόφιλος.— 6. φιλέταιρος.— 7. φιλόγελως.

- 59.— 1. εὐσεβῶ πρὸς τοὺς θεούς.— 2. μή.— 3. γίγνομαι πρὸς τινα.—
4. εὐκτική μετὰ τοῦ ἄν χρόνου ἄνρ.— 5. κάμνω τι χωρὶς νὰ με
καταλάβουν λανθάνω ποιῶν τι.— 6. ξέρω καλὰ μόνος μου=
σύνοιδα ἐμαυτῶ.— 7. δοκῶ με ἀπαρέμφατ.— 8. ὡς με μετοχὴν μελ-
λοντος.— 9. παραυτίκα. — 10. ὀρῶμαι νὰ τεθῇ παθητ. μέλλων.—
11. ἀποκτῶ καλὴν ὑπόληψιν = εὐδοκιμῶ, νὰ τεθῇ εὐκτ. μετὰ τοῦ
ἄν.— 12. εἰ με εὐκτικὴν τοῦ φαίνομαι, μετὰ τὸ ὅποῖον θὰ ἐπακο-
λουθήσῃ μετοχὴ.— 13. ἄ.— 14. εὐκτική μετὰ τοῦ ἄν.

III. ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

ΜΕΡΟΣ Α'

1. Ἑννοια οὐσιαστικῶν. Δευτερόκλιτα ἄρσενικά εἰς -ος. Ὅριστ. ἐνεστώτος ἐνεργ. φωνῆς βαρυτόνων ρημάτων. Ἀπλῇ πρότασις.
2. Δευτερόκλιτα οὐδέτερα. Ὅριστικὴ τοῦ εἰμί καὶ ἀπαρέμφ. τῶν βαρυτόν. ρημάτων. Κύριοι ὅροι τῆς προτάσεως.
3. Δευτερόκλιτα θηλυκά. Ὅριστικὴ παρατατικοῦ βαρυτόνων ρημάτων καὶ τοῦ εἰμί. Συμφωνία ρήματος πρὸς ὑποκείμενον.
4. Οὐσιαστικά πρωτόκλιτα θηλυκά.
5. » » ἀρσενικά εἰς -ας καὶ -ης.
6. Ἐπίθετα δευτερόκλιτα τριτόκλιτα καὶ δικατάληκτα.
7. Προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι α' καὶ β' προσ. καὶ Ἀττικὴ σύνταξις.
8. Α' Ὅριστ. ἐνεστ. καὶ παρατατ. μέσης φωνῆς καὶ ἀπαρέμφ. μέσου ἐνεστ.
Α' Ὅριστ. ἐνεστ. καὶ παρατατ. μέσης φωνῆς καὶ ἀπαρέμφ. μέσου ἐνεστ.
Β' Οὐσιαστικά τριτόκλιτα φωνηεντόληκτα εἰς -ως καὶ -υς -υος καὶ ἡ δεικτ. ἀντων. οὗτος.
9. Οὐσιαστικά τριτόκλιτα εἰς -υς -εως, -ις -εως.
10. » » » -εύς, -οῦς, -αῦς.
11. » » ἀφωνόληκτα (οὐρανικόληκτα-χειλικόληκτα)
12. » » (ὀδοντικόληκτα) οὐδέτερα μὲ χαρακτῆρα τ.
13. » » ἀφωνόληκτα μὲ ντ πρὸ τῆς καταλήξεως.
14. Μέλλων καὶ ἄορ. ἐνεργητ. φωνῆς φωνηεντολ. καὶ ἀφωνολ. ρημάτων πλὴν τοῦ μέλλ. τῶν εἰς -ιζω.
15. Ὑποτακτικὴ ἐνεστώτος καὶ ἄορίστ. ἐνεργ. φωνῆς φωνηεντ. καὶ ἀφωνολ. ρημάτων καὶ τοῦ εἰμί. Κύριαι καὶ δευτερεύουσαι προτάσεις.
16. Ἀπαρέμφατον μέλλοντος καὶ ἄορίστ. α' ἐνεργητ. φωνῆς.

17. Οὐσιαστικὰ τριτόκλιτα ἐνρινόληκτα.
18. » » ὕγρόληκτα.
19. » » ὕγρόληκτα συγκοπτόμενα.
20. » » οὐδέτερα σιγμόληκτα εἰς -ας. Ἀντικείμενον μεταβατικῶν ρημάτων.
21. Οὐσιαστικὰ τριτόκλιτα οὐδέτερα σιγμόληκτα εἰς -ος.
22. » » ἄρσενικά σιγμόληκτα εἰς -ης.
23. » » σιγμόληκτα εἰς -ως καὶ ἀνώμαλά τινα τριτόκλιτα ἐκ τῶν συνήθων.
24. Ἀντικείμενον κατὰ γενικὴν καὶ δοτικὴν ὡς συμπλήρωμα ρημάτων.
25. Ὅριστική καὶ ἀπαρέμφ. ἐνεργ. παρακειμ. καὶ ὑπερσυντ. φωνηεντολήκτων καὶ ἀφωνολήκτων ρημάτων.
26. Ἐπίθετα τριτόκλιτα εἰς -υς.
27. » » τρίκατάληκτα ἀφωνόληκτα.
28. » » δικατάληκτα καὶ μονοκατάληκτα.
29. Μετοχὴ ὅλων τῶν χρόνων τῆς ἐνεργ. φωνῆς φωνηεντολήκτων καὶ ἀφωνολήκτων ρημάτων καὶ μετοχὴ ἐνεστ. μέσης φωνῆς καὶ τοῦ εἰμί.
30. Προστακτικὴ ὅλων τῶν χρόνων τῆς ἐνεργ. φωνῆς τῶν φωνηεντ. καὶ ἀφωνολ. ρημάτων καὶ τοῦ εἰμί.
31. Α' Ἐπίθετα τριτόκλιτα ὑγρόληκτα καὶ ἐνρινόληκτα. Σημασία τῶν ρημάτων μέσων καὶ παθητικῶν.
Β' Τροπὴ συντάξεως ἐνεργητ. εἰς παθητικὴν. Ποιητικὸν αἷτιον.
32. Ἐπίθετα τριτόκλιτα δικατάληκτα εἰς -ης.
33. » τρίτοκλιτα δικατάληκτα εἰς -ης.
33. » ἀνώμαλα (πολύς, μέγας κλπ.).
34. Ἐπιρρήματα.
35. Παραθετικά ἐπιθέτων.
36. » ἀνωμάτων ἐπιθέτων καὶ παραθετικά ἐπιρρημάτων.
37. Εὐκτική τοῦ ἐνεστ. βαρυτόνων φωνηεντ. καὶ ἀφωνολ. ρημάτων.
38. » ἐνεργητ. μέλλοντος, ἄοριστ. καὶ παρακ. τῶν ἰδίων ρημάτων χωρὶς νὰ γίνῃ λόγος περὶ πλαγίου λόγου ἢ τῆς δυνητικῆς εὐκτικῆς.
39. Ἀόριστος β' ἐνεργητικῆς φωνῆς.
40. Ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου.
41. Ἐπανάληψις ἐνεργ. φωνῆς τῶν φωνηεντολήκτων καὶ ἀφωνολ. ρημάτων.

42. Αἱ ἄλλαι ἐγκλίσεις τοῦ μέσου καὶ παθητ. ἐνεστ. τῶν φωνηεντο-
λήκτων καὶ ἀφωνολήκτων ρημάτων.
43. Μέσ. μέλλων καὶ ἀόριστ. α' καὶ μέλλων τοῦ εἰμί.
44. Παρακείμενος καὶ ὑπερσυντελ. μέσης καὶ παθητ. φωνῆς φωνηεν-
τολήκτων καὶ ἀφωνολήκτων ρημάτων.
45. Μέσος ἀόριστ. β'.
46. Παθητ. μέλλων καὶ ἀόριστ. α' καὶ β'.
47. Αἱ ἄλλαι δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι.
48. Κτητικαὶ ἀντωνυμίαι.
49. Συνηρημένα εἰς -άω ἐνεργητ. φωνῆς:
50. » » » μέσης φωνῆς.
51. » » -έω ἐνεργητ. φωνῆς.
52. » » » μέσης φωνῆς.
53. » » -όω ἐνεργητ. φωνῆς.
54. » » » μέσης φωνῆς.
53. » » -όω ἐνεργητ. φωνῆς.
54. » » » μέσης φωνῆς.
55. Οἱ ἄλλοι χρόνοι τῶν συνηρημένων ρημάτων.
56. Ἀνώμαλος σχηματισμὸς τῶν ἄλλων χρόνων τῶν συνηρημένων ρη-
μάτων. Κλίσεις τῶν εἰς -έω ἔχόντων μονοσύλλαβον θέμα. Δοτική
ὀργανικὴ καὶ τοῦ αἰτίου.
57. Αὐτοπαθεῖς καὶ ἀλληλοπαθεῖς ἀντωνυμίαι.
58. Ἑρωτηματικαὶ καὶ ἀόριστοι »
59. Ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι.
60. Οὐσιαστικὰ συνηρημένα α' κλίσεως.
61. Συνηρημένα οὐσιαστικὰ καὶ ἐπίθετα δευτερόκλιτα,
62. Ἀνώμαλος αὐξησης καὶ ἀναδιπλασιασμός.
63. Ἑνεστὼς καὶ παρατατ. ὑγρολ. καὶ ἐνρ. ρημ. ἐνεργ. καὶ μέσ. φωνῆς.
64. Μέλλων τῶν ὑγρολήκτων » » » » » »
65. Ἀόριστος τῶν » » » » » »
66. Παθητικὸς μέλ. καὶ ἀόρ. ὑγρολ. » » » »
67. Συσχετικαὶ ἀντωνυμίαι.
68. Αἰτιατικὴ τῆς ἀναφορᾶς.
69. Ἐπανάληψις τῶν ἀνωτέρω.
70. Παρακείμενος καὶ ὑπερσ. ὑγρολήκτ. καὶ ἐνρινολ. ρημάτων.

71. Ῥήματα εἰς -νυμι.
72. Ἑνεργητικὴ φωνὴ τοῦ ἴστημι.
73. Μέση φωνὴ τοῦ ἴστημι.
74. Τίθημι καὶ ἵημι ἑνεργητικὴ καὶ μέση φωνή.
75. Δίδωμι καὶ δίδομαι.
76. Δυϊκὸς ἀριθμὸς.
77. Ἀττικὴ β' κλίσις οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων.
78. Ἀόριστος β' βαρυτόνων ρημάτων κλινόμενος κατὰ τὰ εἰς -μι.
79. Ῥήματα κατὰ ἀναλογίαν τοῦ ἴστημι καὶ ἴσταμαι.
80. Εἶμι, φημί, οἶδα, δέδοικα, τέθνηκα, βέβηκα, κεῖμαι, κάθημαι.
Οὐσιαστ. διορισμοί.
81. Ῥήματα σχηματίζοντα ἀνωμάλως διαφόρους χρόνους.
82. » » τὸν ἑνεστ. μέ ἐπηυξημένον θ. καὶ εἰς -άνω, -ίσκω.
83. } Μέσα, παθητικὰ καὶ μεικτὰ ἀποθετικά.
84. }
85. Ἐπιθετικοὶ καὶ ὥς ἐπιθετ. διορισμοί.
86. Ἀριθμητικά.
87. Ῥήματα παράγωγα.
88. Σύνταξις παραθετικῶν.
89. Οὐσιαστικά ἐκ ρημάτων δηλοῦντα ἐνεργοῦν πρόσωπον.
90. » » » » ἐνέργειαν.
91. » » » » ἀποτέλεσμα, τόπον ὄργανον.
92. Προθετικοὶ διορισμοί.
93. Οὐσιαστικά ἐξ ἐπιθέτων.
94. Οὐσιαστικά ἐξ οὐσιαστικῶν.
95. Μετοχὴ κατὰ γενικὴν ἀπόλυτον.
96. Τὰ εἰς -τὸς καὶ -τέος ἐκ ρημάτων ἐπίθετα.
97. Ἐπίθετα ἐκ ρημάτων.
98. » ἐξ ὀνομάτων καὶ ἐπιρρημάτων.
99. Ἐπιρρήματα παράγωγα. Ἐπιρρηματικοὶ διορισμοί.
100. Αἱ ἐγκλίσεις εἰς τὸν ἀνεξάρτητον λόγον.
101. Σύνθεσις Α' συνθετικὸν κλιτόν.
102. » » » ρῆμα καὶ ἄκλιτον.

103. Σύνθεσις. Β' συνθετικὸν οὐσιαστικόν, ἐπίθετον, ρῆμα.
104. Αἱ ἐγκλίσεις εἰς τὸν ἐξηρητημένον λόγον.
105. Ἡ εὐκτική τοῦ πλαγίου λόγου.
106. Ἀπρόσωπα ρήματα.
107. Ἀπαγορευτικὸν μῆ.
108. Σημασία τῶν συνθέτων.
109. Τονισμὸς τῶν συνθέτων.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΜΕΡΟΣ Α'

1. Οὐσιαστικὰ β' κλίσ. Ἐνεστ. καὶ παρατ. τοῦ εἰμί καὶ ὀριστ. βα-
ρυτ. ρημ.
2. Οὐσιαστικὰ α' κλίσεως.
3. Ἐπίθετα δευτερόκλιτα, Ὀριστ. ἐνεστ. καὶ παρατ. μέσ. καὶ παθητ.
φωνῆς.
4. Οὐσιαστικὰ τριτόκλιτα φωνηεντόληκτα.
5. » » ἄφωνόλ. καὶ μὲ -ντ πρὸ τῆς καταλήξ.
6. Ὀριστικ. μέλλ. καὶ ἄορ. α' ἐνεργ. φωνῆς φωνηεντολήκτων ρημάτων.
Ὑποτακτικὴ ἐνεστ. καὶ ἄορίστ. τῶν αὐτῶν ρημάτων καὶ τοῦ εἰμί.
Ἀπαρέμφ. τῶν ἰδίων χρόνων.
- 7-8. Οὐσιαστικὰ τριτόκλιτα ἐνρινόληκτα, ὑγρόληκτα καὶ σιγμόληκτα.
9. Ὀριστ. καὶ ἀπαρέμφ. παρακ. καὶ ὑπερσυντ. ἐνεργ. φων. φωνη-
εντολήκτων ρημάτων.
- 10 - 11 - 12. Ἐπίθετα τριτόκλιτα. Μετοχὴ ἐνεργ. φωνῆς.
13. Ἀνώμαλα ἐπίθετα καὶ ἐπιρρήματα. Μετοχ. τοῦ εἰμί καὶ μέσ. καὶ πα-
θητ. ἐνεστ.
- 14 - 15. Παραθετικὰ ὁμαλῶν καὶ ἀνωμάλων ἐπιθέτων.
16. Αἱ ἄλλαι ἐγκλίσεις ἐνεργ. φωνῆς φωνηεντολ. ρημ. καὶ τοῦ εἰμί.
17. Ἀντωνυμῖαι κυρίως προσωπικαί.
18. Μέση φωνὴ τῶν βαρυτόνων φωνηεντολήκτων ρημάτων.
19. Ὀριστ. μέλλ. καὶ ἄορ. α', ὑποτακτ. ἐνεστ. καὶ ἄορ. α' ἐνεργ. φωνῆς
ἄφωνόλ. ρημάτων.
20. Ὀριστ. καὶ ἀπαρέμφατον παρακ. καὶ ὑπερσυντ. ἐνεργ. φωνῆς.
ἄφωνόλ. ρημάτων.

21. Αἱ ἄλλαι ἐγκλίσεις ἐνεργητικῆς φωνῆς.
22. Ὅμοιος. Ἀόριστος β' ἐνεργητικῆς φωνῆς.
23. Μέση φωνή βαρυτόνων ἀφωολήκτων ρημάτων.
24. Μέσος ἀόρ. β'. Παθητικὸς ἀόρ. β' καὶ μέλλων.
- 25 - 26 - 27 - 28. Συνηρημένα ρήματα.
29. Ἀνώμαλος σχηματισμὸς τῶν διαφόρων χρόνων συνηρημ. καὶ μὴ ρημάτων.
- 30 - 31 - 32 - 33 - 34. Ἀντωνυμίαι.
35. Οὐσιαστικὰ καὶ ἐπίθετα συνηρημένα. Ἀττικὴ β' κλίσ.
- 36 - 37 - 38. Ὑγρόληκτα καὶ ἐνρινόληκτα. Ἀνώμαλος αὐξησης καὶ ἀναδιπλασιασμός.

Μ Ε Ρ Ο Σ Β '

- 39 - 40 - 41 - 42. Ρήματα εἰς -μι.
43. Ἀριθμητικά.
44. Ἀόριστοι β' βαρυτόνων ρημάτων κατὰ τὰ εἰς -μι.
- 45 - 46 - 47. Ἀνώμαλα ρήματα.
- 48 - 49. Ρήματα μὲ ἀνωμάλους τοὺς διαφόρους χρόνους.
50. » ἀποθετικά.
51. » παράγωγα.
52. Οὐσιαστικὰ ἐκ ρημάτων.
53. » ἐξ ἐπιθέτων καὶ οὐσιαστικῶν.
- 54 - 55. Ἐπίθετα παράγωγα.
- 56 - 57. Σύνθεσις.
- 58 - 59. Σύνθεσις καὶ τονισμὸς τῶν συνθέτων.

Ενδεικτική βιβλιογραφία
1. Καραγιάννης, Γ. (1997). Η παιδαγωγική στην Ελλάδα. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
2. Καραγιάννης, Γ. (2000). Η παιδαγωγική στην Ελλάδα. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
3. Καραγιάννης, Γ. (2003). Η παιδαγωγική στην Ελλάδα. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗ
1997-2003
Αθήνα

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιοσήμον εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἐντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαθέτων, πωλὼν ἢ χρησιμοποιοῦν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α' 108).

ΕΚΔΟΣΕΙΣ Θ, 1967 (VII) - ΑΝΤΙΤ. 142.000 - ΑΠ. ΥΠ. ΠΑΙΔ. 94.090/8-7-67 - 96.432/12-7-67

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ: Ι. ΔΙΚΑΙΟΣ : ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ:Ι. ΚΑΜΠΑΝΑΣ Ο.Ε.

